

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

ГРИДЖУК ОКСАНА ЄВГЕНІВНА

УДК 378.4:37.091:[81'276.6-047.22:(630*+674)-057.4]

ДИСЕРТАЦІЯ
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
МОВНОКОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЛІСОТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

ДОДАТКИ

13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська мова)»

Освіта / Педагогіка

Подається на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук

Науковий консультант ДРОЗДОВА Ірина Петрівна, доктор педагогічних наук,
професор

Херсон – 2018

ЗМІСТ

Додаток А. Список опублікованих праць за темою дисертації.....	522
Додаток Б. Відомості про апробацію результатів дисертації.....	531
Додаток В. Матеріали для проведення інформативно-аналітичної частини констатувального експерименту.....	533
Додаток В. 1. Анкета для студентів	533
Додаток В. 2. Анкета для викладачів спеціальних дисциплін.....	539
Додаток В. 3. Анкета для викладачів української мови за фаховим спрямуванням.....	543
Додаток В. 4. Моніторинг чинників формування мовнокомунікативної компетентності студентів (на матеріалі опитування студентів лісотехнічних спеціальностей).....	547
Додаток Г. Матеріали до аналізу поняття мовнокомунікативна компетентність (на допомогу викладачеві університету).....	561
Додаток Д. Дидактичні матеріали до констатувального етапу експерименту.....	567
Додаток Д. 1. Завдання для констатувального експерименту («Українська мова (за професійним спрямуванням)»).....	567
Додаток Д. 2. Завдання для виявлення рівня МКК та ТК студентів, які навчаються за спеціальністю «Деревообробні та меблеві технології», у межах констатувального експерименту з дисципліни «Фахова термінологія».....	578
Додаток Д. 3. Завдання для виявлення рівня МКК та ТК студентів, які навчаються за спеціальністю «Лісове господарство», у межах констатувального експерименту з дисципліни «Фахова термінологія».....	583
Додаток Ж. Дидактичні матеріали до формувального етапу експерименту з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)».....	588
Додаток Ж. 1. Приклад лекції-презентації на тему «Науковий стиль та його засоби у професійному спілкуванні».....	588

Додаток Ж. 2. Орієнтовний план проведення практичного заняття на тему «Робота з морфологічними засобами наукового тексту. Труднощі у використанні граматичних форм слів у процесі наукового мовлення».....	600
Додаток Ж. 3. Система вправ для формування МКК студентів вишів лісотехнічного профілю.....	607
Додаток Ж. 4. Завдання до навчальних тем дисципліни.....	608
Додаток Ж. 5. Завдання для практичних робіт.....	662
Додаток Ж. 3.1. Практична робота 1.....	662
Додаток Ж. 3.2. Практична робота 2.....	673
Додаток Ж. 3.3. Практична робота 3.....	680
Додаток Ж. 6. Завдання для самостійної роботи до семінарських та практичних занять.....	720
Додаток Ж. 7. Теми індивідуально-дослідних завдань.....	763
Додаток Ж. 8. Матеріали до теми «Спілкування як інструмент професійної діяльності».....	767
Додаток Ж. 9. Рекомендації з підготовки тез і наукової доповіді.....	770
Додаток З. Дидактичні матеріали до формувального етапу експерименту з дисципліни «Фахова термінологія».....	776
Додаток З. 1. Робоча програма навчальної дисципліни «Фахова термінологія».....	776
Додаток З. 2. Фахова термінологія: навчально-методичні матеріали з дисципліни для студентів, які навчаються за спеціальностями 205 «Лісове господарство», 187 «Деревообробні та меблеві технології».....	791
Додаток З. 3. Словничок професіоналізмів деревооброблення.....	816
Додаток З. 4. Словничок професіоналізмів лісівництва та мисливства.....	820
Додаток К. Дидактичні матеріали для контролю рівня сформованості МКК.....	825

Додаток К. 1. Приклад кросворду для проміжного контролю знань.....	825
Додаток К. 2. Приклад кросворду для підсумкового контролю знань.....	827
Додаток К. 3. Завдання для контролю рівня сформованості МКК студента з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)».....	829
Додаток К. 4. Завдання для контролю рівня сформованості МКК та ТК студента з дисципліни «Фахова термінологія».....	837
Додаток Л. Робочі таблиці проміжних результатів.....	845
Таблиця Л. 1. Співвідношення кількості виправлених студентом помилок з показником рівня знань (у %).....	845
Таблиця Л. 2. Робоча таблиця для з'ясування показників рівня сформованості компонентів МКК для кожного студента.....	845
Таблиця Л. 3. Робоча таблиця результатів виконання студентом завдань на КЕ (дисципліна «Фахова термінологія»).....	846
Таблиця Л. 4. Робоча таблиця результатів виконання студентом завдань після експерименту.....	847
Додаток М. Довідки й акти впровадження результатів дисертаційного дослідження (скановані копії).....	848

Список опублікованих праць за темою дисертації**Наукові праці, в яких опубліковано
основні наукові результати дисертації****Наукові праці, у яких опубліковано основні наукові результати
дисертації****Монографія**

1. Гриджук О. Є. Наукові основи формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей: монографія. Львів: Новий Світ–2000, 2017. 446 с.

Публікації в наукових фахових виданнях України

2. Гриджук О. Є. Культура мовлення у фаховій підготовці студентів лісотехнічного вузу. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Педагогіка»*. 2013. № 1. С. 115–122.

3. Гриджук О. Є. Термінологічний словник як джерело засвоєння фахової лексики. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. Львів, 2014. № 1. С. 47–57.

4. Гриджук О. Є. Лінгвістичне підґрунтя навчання студентами фахової термінології (на матеріалі термінів-словосполучень лісівництва та деревообробки). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія і педагогіка»*. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2014. Вип. 26. С. 43–47.

5. Гриджук О. Є. Специфіка навчальних текстів для викладання фахової термінології студентам вищих навчальних закладів лісотехнічного профілю. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки: зб. наук. пр. Бердянськ: БЛПУ, 2014. Вип. 3. С. 63–69.*

6. Гриджук О. Є. Найважливіші аспекти мовної підготовки студентів лісотехнічного напрямку навчання. *Педагогіка вищої та середньої школи: зб.*

наук. пр. Кривий Ріг, 2014. Вип. 42. С. 29–33.

7. Гриджук О. Є. Актуальність курсу «Фахова термінологія» у вищій школі нефілологічного профілю. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія і педагогіка»*. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2014. Вип. 30. С. 50–54.

8. Гриджук О. Є. Система вправ для формування мовнокомунікативної компетентності студентів ВНЗ лісотехнічного профілю. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки: зб. наук. пр.* Бердянськ: БЛПУ, 2015. Вип. 1. С. 33–41.

9. Гриджук О. Є. Використання наукових текстів для формування мовнокомунікативної компетентності студентів у курсі «Фахова термінологія». *Теоретична і дидактична філологія: зб. наук. пр.* Переяслав-Хмельницький, 2015. Вип. 19. С. 39–55.

10. Гриджук О. Є. Вивчення структурно-словотвірних особливостей термінів деревооброблення у курсі «Фахова термінологія». *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Педагогіка»*. 2015. № 1. С. 99–106.

11. Гриджук О. Є. Вивчення структурно-словотвірних особливостей термінів лісівництва у курсі «Фахова термінологія». *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки: зб. наук. пр.* Бердянськ: БЛПУ, 2015. Вип. 2. С. 47–56.

12. Гриджук О. Є. Формування мовнокомунікативної компетентності студентів на основі вивчення фахової лексики лісівництва й деревооброблення. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Педагогіка»*. 2015. № 3. С. 106–113.

13. Гриджук О. Є. Система вправ для формування мовно-термінологічних знань студентів ВНЗ лісотехнічного профілю. *Теоретична і дидактична філологія: зб. наук. пр.* Переяслав-Хмельницький, 2015. Вип. 21. С. 3–14.

14. Гриджук О. Є. Специфіка формування мовнокомунікативної компетентності студентів лісотехнічного напрямку підготовки. *Наукові записки*

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Педагогіка». 2016. № 1. С. 75–81.

15. Гриджук О. Є. Компоненти термінологічної компетентності студентів лісотехнічних спеціальностей. *Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. пр. Кривий Ріг*, 2016. Вип. 48. С. 12–17.

16. Гриджук О. Є. До проблеми визначення сутності мовнокомунікативної компетентності студентів ВНЗ лісотехнічного спрямування. *Теоретична і дидактична філологія: зб. наук. пр. Серія «Педагогіка»*. Переяслав-Хмельницький, 2016. Вип. 22. С. 12–23.

17. Гриджук О. Є. Специфіка компонентів мовнокомунікативної компетентності студентів ВНЗ лісотехнічного спрямування. *Наука і освіта*. 2016. № 6/СХХХХVІІ. С. 116–122.

18. Гриджук О. Є. Філософські засади формування професійної комунікативно-мовленнєвої компетентності студентів. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. Вип. 5 (112). Серія «Педагогіка». Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2016. С. 24–32.

19. Гриджук О. Є. Дослідження соціальних чинників формування мовнокомунікативної компетентності студента (на матеріалі опитування студентів лісотехнічних спеціальностей). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Педагогіка»*. 2017. № 1. С. 127–136.

20. Гриджук О. Є. Психологічні аспекти становлення мовної особистості студента-лісотехніка. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія «Педагогічні науки»: зб. наук. пр.* Вип. 1. Бердянськ: БДПУ, 2017. С. 130–136.

Публікації в наукових періодичних виданнях інших держав

21. Гриджук О. Є. Інтерактивні методи навчання студентів української мови за професійним спрямуванням. *Science and Education a New Dimension*.

Pedagogy and Psychology, III (37), Issue: 75, 2015. P. 38–41.

22. Гриджук О. Е. Развитие языковых и коммуникативных умений и навыков студентов вузов лесотехнического профиля при помощи технологий интерактивного обучения. *Веснік Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А. А. Куляшова. Серыя С. Псіхалага-педагагічныя навукі*. 2016. № 1 (47). С. 78–85.

23. Гриджук О. Е. Учебный проект: профессиональная подготовка будущих специалистов. *Народная асвета*. 2016. № 3. С. 8–12.

24. Гриджук О. Є. Мовна особистість як актуальний об'єкт дослідження в сучасній лінгводидактиці. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, IV(42), Issue: 87, 2016. P. 24–27.

25. Гриджук О. Є. Компоненти мовної особистості студента – майбутнього фахівця лісопромислової галузі. *East European Scientific Journal. Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe*. Volume 4, 4 (8), 2016. P. 17–21.

Наукові праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації

Навчально-методичні матеріали і посібники

26. Гриджук О. Є. Українська мова (за професійним спрямуванням) у таблицях і схемах. Львів: Магнолія 2006, 2010. 238 с. (Гриф МОН України).

27. Екологічна культура фахівця як чинник сталого розвитку: навч. посіб. з екологізації змісту дисциплін соціально-гуманітарного циклу / [В. Т. Андрушко, Н. М. Дуда, О. Є. Гриджук та ін.]; за заг. ред. І. П. Магазинщикової. Львів: НЛТУ України, 2012. 335 с.

28. Гриджук О. Є., Вінтонів Р. В., Гонтар Т. О. Навчально-методичні матеріали з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів усіх спеціальностей. Львів: НЛТУ України, 2010. 68 с.

29. Гриджук О. Є., Вінтонів Р. В., Гонтар Т. О. Навчально-методичні матеріали з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів усіх спеціальностей. Львів: РРВ НЛТУ України, 2012. 116 с.

30. Гриджук О. Є., Ханас І. З. Методичні матеріали та завдання для контрольних робіт з курсу «Українська мова (за професійним спрямування)». Львів: РВВ НЛТУ України, 2012. 84 с.

31. Гриджук О. Є., Магазинщикова І. П., Шлемкевич С. Л. Навчально-методичні матеріали та завдання для контрольних робіт з курсу «Культура особистості» (для студентів заочної форми навчання усіх спеціальностей). Львів: РВВ НЛТУ України, 2012. 32 с.

32. Гриджук О. Є., Вінтонів Р. В., Гонтар Т. О. Навчально-методичні матеріали з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів усіх спеціальностей. Львів: РВВ НЛТУ України, 2013. 116 с. (із завданнями екологічного спрямування)

33. Гриджук О. Є., Вінтонів Р. В. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчально-методичні матеріали з вивчення дисципліни для студентів усіх спеціальностей. Львів: РВВ НЛТУ України, 2014. 120 с.

34. Гриджук О. Є. Українська мова за професійним спрямуванням: навчально-методичні матеріали з дисципліни для студентів напряму підготовки 6.090103 «Лісове і садово-паркове господарство». Львів: РВВ НЛТУ України, 2015. 92 с.

35. Гриджук О. Є., Денис І. З., Дуда Н. М. Навчально-методичні матеріали з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів спеціальностей 6.050502 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології», 6.050502 «Інженерна механіка», 6.050502 «Обладнання лісового комплексу», 6.051301 «Хімічна технологія». Львів: РВВ НЛТУ України, 2015. 92 с.

36. Гриджук О. Є., Денис І. З., Дуда Н. М. Навчально-методичні матеріали з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів усіх спеціальностей 6.030509 «Облік і аудит», 6.030504 «Економіка підприємництва». Львів: РВВ НЛТУ України, 2015. 92 с.

37. Гриджук О. Є., Денис І. З. Методичні матеріали та завдання для контрольних робіт з курсу «Українська мова (за професійним спрямування)».

Львів: РВВ НЛТУ України, 2015. 84 с.

38. Гриджук О. Є., Магазинщикова І. П., Шлемкевич С. Л. Методичні матеріали та завдання для контрольних робіт з курсу «Культура особистості» (для студентів заочної форми навчання усіх спеціальностей). Львів: РВВ НЛТУ України, 2015. 35 с.

39. Гриджук О. Є. Фахова термінологія: навчально-методичні матеріали з дисципліни для студентів, що навчаються за спеціальністю 205 «Лісове господарство». Львів: РВВ НЛТУ України, 2016. 28 с.

40. Гриджук О. Є. Фахова термінологія: навч. посіб. для самостійної роботи студентів. Львів: Новий Світ – 2000, 2016. 404 с.

41. Гриджук О. Є. Фахова термінологія: навчально-методичні матеріали з дисципліни для студентів, що навчаються за спеціальністю 187 «Деревообробні та меблеві технології». Львів: РВВ НЛТУ України, 2017. 28 с.

42. Гриджук О. Є., Магазинщикова І. П., Шлемкевич С. Л. Культура особистості: навчально-методичні матеріали. Львів: РВВ НЛТУ України, 2017. 40 с.

43. Гриджук О. Є., Кравець М. С. Українознавство: навчально-методичні матеріали до вивчення дисципліни студентами спеціальності «Комп'ютерні науки». Львів: РВВ НЛТУ України, 2017. 48 с.

44. Гриджук О. Є. Практикум з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» для студентів усіх спеціальностей. Львів: РВВ НЛТУ України, 2017. 52 с.

Навчальні програми

45. Культура особистості. Робоча програма навчальної дисципліни / уклад.: О. Є. Гриджук, І. П. Магазинщикова, О. О. Тарасенко, С. Л. Шлемкевич. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2011. 19 с.

46. Українська мова (за професійним спрямуванням): робоча програма навчальної дисципліни / уклад.: О. Є. Гриджук. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2012. 29 с.

47. Формування екологічної компетентності фахівця засобами соціально-гуманітарної освіти: екологізовані робочі програми навчальних дисциплін / [В. Т. Андрушко, О. Є. Гриджук, Н. М. Дуда, М. С. Кравець, О. М. Лободинська, І. П. Магазинщикова, С. Л. Шлемкевич]; за заг. ред. І. П. Магазинщикової. Львів: ЗУКЦ, 2013. 192 с. (С.37–65).

48. Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів за напрямами підготовки 6.050502 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології», 6.050502 «Інженерна механіка», 6.050502 «Обладнання лісового комплексу», 6.020207 «Дизайн», 6.051301 «Хімічна технологія», 6.051801 «Деревооброблювальні технології» / уклад.: О. Є. Гриджук, І. З. Денис. Львів, 2015. 35 с.

49. Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів за напрямами підготовки 6.030509 «Облік і аудит», 6.030504 «Економіка підприємництва», 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» / уклад.: О. Є. Гриджук, І. З. Денис. Львів, 2015. 39 с.

50. Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів за напрямом підготовки 6.090103 «Лісове і садово-паркове господарство», спеціальністю 30401 «Лісове господарство» / уклад. О. Є. Гриджук. Львів: НЛТУ України, 2015. 23 с.

51. Культура особистості. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом підготовки: 6.090103, спеціальність: 7.09010301 / уклад.: О. Є. Гриджук, І. П. Магазинщикова, С. Л. Шлемкевич. Львів: НЛТУ України, 2015. 20 с.

52. Робоча програма навчальної дисципліни «Українознавство» для студентів за напрямом підготовки 6.050101 / уклад.: О. Гриджук, М. Кравець. Львів: НЛТУ України, 2016 р. 29 с.

53. Робоча програма навчальної дисципліни «Фахова термінологія» для студентів, що навчаються за спеціальністю 205 «Лісове господарство» / уклад.: О. Є. Гриджук. Львів: НЛТУ України, 2016. 16 с.

54. Робоча програма навчальної дисципліни «Фахова термінологія» для студентів, що навчаються за спеціальністю 187 «Деревообробні та меблеві технології» / уклад.: О. Є. Гриджук. Львів: НЛТУ України, 2017. 16 с.

55. Робоча програма навчальної дисципліни «Імідж ділової людини» для студентів, що навчаються за спеціальністю 205 «Лісове господарство» / уклад.: О. Є. Гриджук, І. П. Магазинщикова, С. Л. Шлемкевич. Львів: НЛТУ України, 2016. 14 с.

Наукові праці, що додатково відображають результати дисертації

56. Гриджук О. Є., Вінтонів Р. В. Короткий тлумачний словник-довідник понять і термінів лісівництва. Львів: НЛТУ України, 2009. 88 с.

57. Гриджук О. Є. Засвоєння фахової термінологічної лексики у процесі вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням». *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2010. Вип. 50. С. 197–202.

58. Гриджук О. Є. Подвійне наголошування: словник-довідник. Львів: ЗУКЦ, 2013. 180 с.

59. Гриджук О. Є. Подвійне наголошування: принципи створення словника-довідника. *Мова. Культура. Взаєморозуміння*: збірн. наук. праць. Вип. 3. Дрогобич: ДПУ ім. І. Франка, 2013. С. 144–153.

60. Гриджук О. Є. Формування екологічної компетенції студентів технічного вищого навчального закладу у процесі вивчення «Української мови за професійним спрямуванням». *Україна: Схід – Захід – проблеми сталого розвитку*: матеріали другого туру Всеукр. наук.-практ. конф. 24–25 листопада 2011 р. Львів: РВВ НЛТУ України, 2011. Т. 1. С. 102–104.

61. Гриджук О. Є. Використання інтерактивних методів навчання при вивченні фахової термінології. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні технології навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців»*. 9-10 жовтня 2013 р. Львів, 2013. С. 66–68.

62. Гриджук О. Особливості навчання студентів ВТНЗ фахової термінології лісотехнічного профілю. *Мова в професійному вимірі*:

комунікативно-культурний аспект: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. 17–18 грудня 2014 р.: У 2-х ч. Ч. II. Харків: НУЦЗУ, 2014. С. 48–50.

63. Гриджук О. Є. Використання методу проектів у навчанні студентів ВНЗ нефілологічного профілю. *Моніторинг якості професійної підготовки майбутніх педагогів у вищій школі: теорія і практика: матеріали Всеукраїнськ. наук.-практ. конф., м. Одеса, 29-30 жовтня 2015 р. Одеса, 2015. С. 22–25.*

64. Гриджук О. Є. Формування мовнокомунікативної компетентності студентів ВНЗ лісотехнічного профілю: система вправ і творчих завдань. *Фундаменталізація змісту загальноосвітньої та професійної підготовки: проблеми і перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кривий Ріг, 22–23 жовтня 2015 р.). Кривий Ріг, 2015. С. 56–57.*

65. Гриджук О. Є. Роль тексту в розвитку мовнокомунікативної компетентності студентів лісотехнічних спеціальностей ВНЗ. *Лінгвістика наукового тексту: теорія і практика: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Херсон, 17–18 березня 2016 р.). Херсон, 2016. С. 44–46.*

66. Гриджук О. Є. Підходи до формування мовнокомунікативної компетентності студентів. *Проблеми якості професійної підготовки майбутніх педагогів у вищій школі: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 28–29 жовтня 2016 р. Одеса: Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2016. С. 14–15.*

67. Гриджук О. Є. Самостійна робота з курсу «Українська мова професійного спрямування» в підготовці студентів лісотехнічних спеціальностей. *Науковий вісник Льотної академії. Серія: Педагогічні науки: зб. наук. пр. Кропивницький: КЛА НАУ, 2017. Вип. 1. С. 407–412.*

68. Гриджук О. Є. Принцип екологізації у навчанні студентів української мови професійного спрямування. *Екологізація освіти як чинник сталого розвитку суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Львів: РВВ НЛТУ України, 2017. С. 54–56.*

Відомості про апробацію результатів дисертації

Назва конференції, конгресу, семінару	Місце проведення	Дата проведення	Форма участі
<i>Міжнародні</i>			
Міжнародна наукова конференція «Українська лінгводидактика: минуле і сучасне (до 100-річчя від дня народження М. Шкільника)»	м. Львів	13-14 травня 2010 року	Очна
Круглий стіл «Українська традиція та інновації у сфері міжкультурної комунікації як наслідок інтеграції сучасного гуманітарного знання»	м. Дрогобич	19-20 вересня 2013 року	Заочна
Міжнародна наукова конференція «Сучасна лісотехнічна освіта в інтегральному розвитку суспільства»	м. Львів	22 –23 жовтня 2014 року	Очна
Міжнародна науково-практична конференція «Мова в професійному вимірі: комунікативно-культурний аспект»	м. Харків	17–18 грудня 2014 року	Очна
Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми якості професійної підготовки майбутніх педагогів у вищій школі»	м. Одеса	28-29 жовтня 2016 року	Заочна
Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та перспективи професійної підготовки фахівців в умовах євроінтеграції»	м. Кропивницький	16-17 березня 2017 року	Очна
Міжнародна науково-практична конференція «Екологізація освіти як чинник сталого розвитку суспільства»	м. Львів	19–20 жовтня 2017 року	Очна

Продовження табл.			
Назва конференції, конгресу, семінару	Місце проведення	Дата проведення	Форма участі
<i>Усеукраїнські</i>			
Всеукраїнська науково-практична конференція «Україна: Схід – Захід – проблеми сталого розвитку»	м. Львів	24-25 листопада 2011 року	Очна
Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні технології навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців»	м. Львів	9-10 жовтня 2013 року	Очна
Всеукраїнська науково-практична конференція «Моніторинг якості професійної підготовки майбутніх педагогів у вищій школі: теорія і практика»	м. Одеса	29-30 жовтня 2015 року	Заочна
Всеукраїнська науково-практична конференція «Фундаменталізація змісту загальноосвітньої та професійної підготовки: проблеми і перспективи»	м. Кривий Ріг	22-23 жовтня 2015 року	Заочна
Всеукраїнська науково-практична конференція «Лінгвістика наукового тексту: теорія і практика»	м. Херсон	17-18 березня 2016 року	Заочна
<i>Регіональні</i>			
Науково-технічна конференція «Концептуальні основи лісотехнічної освіти на сучасному етапі»,	м. Львів	24-25 травня 2011 року	Очна
67-а науково-технічна конференція професорсько-викладацького складу, наукових працівників, докторантів та аспірантів Національного лісотехнічного університету України	м. Львів	3-5 жовтня 2017 року	Очна

Додаток В**Матеріали для проведення інформативно-аналітичної частини
констатувального експерименту****Додаток В. 1****Анкета для студентів**

Мета опитування – з’ясувати розуміння студентами понять «мовні знання», «комунікативні знання і вміння» і необхідності мовнокомунікативної підготовки майбутнього фахівця лісотехнічного напрямку підготовки

Шановний респонденте! Просимо Вас ознайомитися із запропонованою анкетною та відповісти на поставлені у ній запитання. Ваші відверті відповіді вагомо допоможуть удосконалити зміст професійно орієнтованої мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців.

Результати анкетування будуть використані в узагальненому вигляді для подальшого дослідження.

Заповнюючи анкети, Ви можете обрати один або декілька варіантів відповідей.

Щиро дякуємо за співпрацю!

Дані учасника анкетування:

1. Напрямок підготовки.....
2. Курс.....

1. Визначте Ваше ставлення до української мови як засобу спілкування під час виконання виробничих дій:

- а) позитивне;
- б) негативне;
- в) нейтральне;
- г) важко відповісти.

2. Якою мовою ви будете послуговуватися під час виконання професійних обов'язків?

- а) лише українською;
- б) лише російською;
- в) українська і російська (залежно від потреб і мети спілкування);
- г) будь-якою національною мовою, що переважає у колективі, організації, компанії і под.;
- д) вибір мови спілкування залежить від того, якою мовою говоритиме співрозмовник;
- е) місцевою (буду використовувати говір тої місцевості, де працюватиму).

3. Свій рівень володіння державною мовою як засобом професійного спілкування Ви вважаєте:

- а) високим / досконалим;
- б) достатнім / добрим;
- в) середнім;
- г) задовільним;
- д) низьким / початковим;
- е) недостатнім.

4. Чи вважаєте Ви за необхідне вдосконалювати знання державної мови як засобу професійного спілкування?

- а) так;
- б) ні;
- в) частково.

5. Яким саме чином Ви будете удосконалювати знання державної мови?

- а) шляхом самоосвіти;
- б) на мовних курсах;
- в) під час індивідуальних занять з фахівцем;
- г) читатиму більше книжок (спеціальна та художня література);
- д) достатньо тих занять, що проводяться в університеті;

- е) не вживатиму слів-паразитів, уникатиму суржику тощо;
- є) не буду удосконалювати, бо вважаю ці знання достатніми для мене.

6. Чи вважаєте Ви доцільним поглиблення знань з мови у ВНЗ?

- а) так;
- б) ні;
- в) частково.

7. Які мовні знання Ви вважаєте необхідними для майбутньої професійної діяльності?

- а) знання з орфографії;
- б) знання з граматики;
- в) знання з пунктуації;
- г) знання норм сучасної української літературної мови загалом;
- д) усе, що стосується термінів мого фаху;
- е) дотримання вимог культури усного й писемного мовлення
- є) _____

(власний варіант)

8. Які саме знання з мови Ви вважаєте за необхідне покращити?

- а) правила написання слів;
- б) поглибити словниковий запас загалом;
- в) знання термінів та застосування їх;
- г) знання професіоналізмів;
- д) культуру мовлення (у тому числі ділового);
- е) не вживати суржику;
- є) правила пунктуації;
- ж) _____

(власний варіант)

9. Чи достатніми, на Ваш погляд, є власні комунікативні навички для майбутнього фахового спілкування?

- а) так, повною мірою;
- б) частково, проте вважаю доцільним удосконалити їх;

- в) не достатні, треба покращити;
- г) не достатні, покращувати не бачу потреби.

10. Які комунікативні вміння Ви вважаєте необхідними для майбутньої професійної діяльності?

- а) сформувати навички ділової комунікації;
- б) вміння зацікавити співрозмовника;
- в) вміння переконати співрозмовника;
- г) володіння професійною лексикою та термінологією;
- д) точність мовлення;
- е) лаконічність висловлювання;
- є) не задумувався / не знаю;
- ж) _____

(власний варіант)

11. Які комунікативні навички Ви хотіли б покращити?

- а) гарно вести співбесіду з клієнтом
- б) точність мовлення;
- в) логічність мовлення / викладу інформації;
- г) правильність мовлення;
- д) ніякі;
- е) навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- є) _____

(власний варіант)

12. Які знання, навички Ви хотіли б покращити під час вивчення курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)»?

- а) комунікативні навички у професійному спілкуванні;
- б) правильність написання та оформлення документів;
- в) правильно висловлювати свою думку;
- г) знати та правильно вживати терміни;
- д) спілкування в офіційно-діловому стилі;
- е) рівень культури мовлення;

є) ніякі;

ж) _____

(власний варіант)

13. Якою є Ваша мотивація у вивченні курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)»?

а) бути грамотною і успішною людиною;

б) прагнення досконало знати мову професійного спрямування;

в) поглиблення знань мови у професійній сфері;

г) спілкування на професійному рівні;

д) необхідність знати мову ділових паперів;

е) формування навичок красиво і зрозуміло подавати інформацію;

є) _____

(власний варіант)

14. Чи доцільним, на Вашу думку, є вивчення курсу «Фахова термінологія»? (якщо відповідь – ні, то перехід до пит.16)

а) так;

б) можливо (адже терміни можна знайти у словниках);

в) ні;

г) не знаю.

15. Які мотиви переважають у вивченні курсу «Фахова термінологія»?

а) поглиблене вивчення фахової термінології;

б) формування навичок оперування фаховою термінологією,

в) робота з фаховим науковим текстом;

г) переклад термінів;

д) розуміння походження термінів;

е) _____

(свій варіант)

16. Які ціннісні орієнтації переважають у мотивації необхідності вивчення мови професійного спрямування? (оберіть один або кілька варіантів)

- а) мати високий бал з дисципліни;
- б) для спілкування з клієнтами чи покупцями у майбутньому;
- в) зацікавленість у вивченні української мови як державної;
- г) розуміння ролі української мови як важливої складової існування української державності;
- д) українська мова потрібна, щоб швидше просуватися службовими сходами або з престижних міркувань;
- е) вивчає українську мову, щоб отримати диплом, оскільки українська мова входить до складу обов'язкових навчальних дисциплін;
- є) відсутність професійно й соціально значимих цілей;
- ж) ставлення до української мови цілком байдуже.

17. Які ціннісні орієнтації переважають у вашому ставленні до навчання загалом? (оберіть один або кілька варіантів)

- а) чітке уявлення про свою майбутню професію і розуміння того, що треба знати і вміти,
- б) креативний розвиток професійної майстерності,
- в) прагнення проявити себе в корисних видах діяльності,
- г) прагнення до творчості;
- д) покращення / підвищення соціального статусу;
- е) мати високі бали;
- є) здобути хороші знання та стати справжнім спеціалістом у своїй галузі;
- ж) бути гарним спеціалістом та отримати хорошу роботу;
- з) інтерес до продовження навчання та бажання стати розумнішим;
- і) інтерес до нових предметів.

Додаток В. 2**Анкета для викладачів спеціальних дисциплін**

Мета опитування – з'ясувати доцільність удосконалення мовнокомунікативної підготовки майбутнього фахівця лісотехнічного напрямку підготовки.

Шановний респонденте! Просимо Вас ознайомитися із запропонованою анкетною та відповісти на поставлені у ній запитання. Ваші відверті відповіді вагомо допоможуть удосконалити зміст професійно орієнтованої мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців.

Результати анкетування будуть використані в узагальненому вигляді для подальшого дослідження.

Щиро дякуємо за співпрацю!

1. Наскільки важливими, на Ваш погляд, є фахово орієнтовані комунікативні навички для майбутньої роботи студента-лісотехніка?

2. Чи є потреба спеціально навчати студентів професійного спілкування?

а) так;

б) ні;

в) частково (поясніть, як саме).

3. У якій формі, на Вашу думку, це повинно відбуватися?

4. На яких заняттях Ви працюєте над формуванням мовнокомунікативних умінь та навичок студентів і розвитком їхньої професійної мовленнєвої діяльності?

5. Яким чином Ви працюєте над формуванням комунікативної вправності студентів? Які методи і прийоми використовуєте?

6. Чи знайомі Ви з поняттям *професійна мовнокомунікативна компетентність студентів*?

- а) так;
- б) ні;
- в) частково.

7. Який зміст вкладаєте в поняття *мовнокомунікативна компетентність студентів*?

8. Якою є роль мовнокомунікативної компетентності у формуванні комунікативних умінь і навичок студентів за обраним фахом? Поясніть свою думку.

9. Чи вживаєте Ви на заняттях терміни *мовленнєва ситуація, професійний мовленнєвий етикет, фахова термінологія*?

10. Чи хотіли б Ви отримати інформацію з питань роботи над формуванням фахово орієнтованої мовнокомунікативної компетентності студентів?

- а) так;
- б) ні;
- в) частково (поясніть, що саме).

11.Що саме Вас цікавить із цієї проблеми?

12. Чи допомагають комунікативні вміння і навички, набуті студентами у вищій школі, у подальшій роботі над їхнім розвитком у майбутній професійній діяльності?

- а) так;
- б) ні;

в) частково (поясніть, що саме).

13. Чи аналізуєте Ви на заняттях фахові терміни у мовному аспекті?
(оберіть один або кілька варіантів)

а) так;

б) ні;

в) частково (підкресліть той аспект, на який ви звертаєте увагу).

- лише щодо походження,

- вказую рід,

- пояснюю особливості вживання та відмінювання терміна,

- _____

(упишіть власний варіант)

14. Чи може, на ваш погляд, викладач-філолог навчити студентів основам фахової термінології?

а) так;

б) ні;

в) частково (поясніть, що саме).

15. Чи є доцільним, на Ваш погляд, таке навчання?

а) так;

б) ні;

в) частково (поясніть, як саме).

16. Чи доцільним, на Ваш погляд, є вивчення фахової термінології в лінгвістичному аспекті в окремому навчальному курсі?

а) так;

б) ні;

в) частково (поясніть, що які саме аспекти потрібно вивчати).

17. Чи допомагають Вам у формуванні комунікативної успішності студентів фахові підручники або посібники?

а) повністю;

б) частково;

в) потребують доповнень і змін (поясніть, яких саме).

Додаток В. 3**Анкета для викладачів української мови за фаховим спрямуванням**

Мета опитування – з'ясувати доцільність удосконалення мовнокомунікативної підготовки майбутнього фахівця лісотехнічного напрямку підготовки.

Шановний респонденте! Просимо Вас ознайомитися із запропонованою анкетною та відповісти на поставлені у ній запитання. Ваші відверті відповіді вагомо допоможуть удосконалити зміст професійно орієнтованої мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців.

Результати анкетування будуть використані в узагальненому вигляді для подальшого дослідження.

Щиро дякуємо за співпрацю!

1. Наскільки важливими, на Ваш погляд, є фахово орієнтовані комунікативні навички для майбутньої роботи студента-лісотехніка?

2. Чи є потреба спеціально навчати студентів професійного спілкування?

а) так;

б) ні;

в) частково (поясніть, як саме).

3. У якій формі, на Вашу думку, це повинно відбуватися?

4. Чи орієнтує Вас чинна програма з курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» на роботу з формування мовнокомунікативних умінь і навичок студентів у майбутній професії?

5. Який зміст Ви вкладаєте у поняття *професійна мовнокомунікативна компетентність студента*?

6. Які теоретичні знання, на Вашу думку, повинні мати студенти лісотехнічної галузі про фахове спілкування (комунікацію) та його особливості?

7. Які мовнокомунікативні вміння й навички, на Вашу думку, повинні мати студенти лісотехнічного напрямку підготовки?

8. Наскільки реально ці знання та вміння можна сформуванати відповідно до чинної програми?

- а) повною мірою;
- б) програма не забезпечує формування названих умінь та навичок;
- в) частково (поясніть, як саме).

9. Чи потрібні, на Ваш погляд, зміни чи уточнення до процесу формування мовнокомунікативної компетентності студентів?

- а) так;
- б) ні;
- в) частково (поясніть, як саме).

10. Які критерії сформованості усного мовлення студентів (на момент початку навчання у вищій школі), на ваш погляд, є найбільш важливими?

11. Якого характеру труднощі, на Ваш погляд, виникають у студентів у процесі формування в них мовнокомунікативних умінь? Що зумовлює їх?

12. Які види роботи Ви застосовуєте для формування мовнокомунікативних умінь і навичок студентів? На яких заняттях?

13. Чи використовуєте Ви на заняттях навчальні ситуації спілкування? Як саме?

14. Чи володієте Ви методикою з формування мовнокомунікативної компетентності студентів?

- а) так;
- б) ні;
- в) частково (поясніть, що саме Ви маєте на увазі).

15. Чи хотіли б Ви отримати інформацію з питань роботи над формуванням професійної мовнокомунікативної компетентності студентів? Якщо так, то в якому обсязі?

- а) так;
- б) ні;
- в) частково (поясніть, що саме).

16. Чи необхідно враховувати фахову термінологію у формуванні професійної мовнокомунікативної компетентності студентів?

- а) так;
- б) ні;
- в) частково (поясніть, як саме).

17. Чи вивчаєте Ви фахові терміни у процесі вивчення української мови за професійним спрямуванням?

- а) так;
- б) ні;
- в) частково (поясніть, що саме).

18. Які типи вправ Ви застосовуєте у процесі навчання студентів фахової термінології?

19. Чи доцільним, на Ваш погляд, є вивчення фахової термінології в лінгвістичному аспекті в окремому курсі?

- а) так;
- б) ні;
- в) частково (поясніть, які саме аспекти потрібно вивчати).

20. Чи потрібними є, на Вашу думку, нові навчальні посібники для поглибленого вивчення фахової термінології?

**Моніторинг чинників формування мовнокомунікативної
компетентності студентів (на матеріалі опитування студентів
лісотехнічних спеціальностей)**

Вивчення мови професійного спрямування у вищому технічному закладі освіти – надважливе завдання, що потребує системного підходу, оскільки передбачає і формування мовнокомунікативної компетентності студента, і розвиток його мовної особистості. Цей процес відбувається в конкретних соціальних умовах, засвоєний студентами під час навчання соціальний досвід трансформується на власні цінності й орієнтації, що зумовлює вибір норм поведінки, зокрема й комунікативної. У цьому контексті особливої актуальності набуває визначення низки чинників, які мотивують студента до усвідомленої мовленнєвої діяльності.

Важливим для нашого дослідження є з'ясування соціальних чинників, що мають вплив на формування МКК студентів лісотехнічного університету, зокрема ставлення до української мови як засобу навчання та майбутнього професійного спілкування, рівня усвідомлення доцільності вдосконалення знання державної мови, формування системи мовних знань, необхідних для якісної фахової комунікації, тощо.

Необхідним для успішної адаптації студентів є з'ясування їхніх очікувань щодо вивчення мови професійного спрямування, ставлення до самого процесу навчання, усвідомлення ними потреби в якісних мовних знаннях, сформованих комунікативних навичках і бажання поглибити їх. Цілісне розуміння означених чинників дасть змогу скоригувати освітній процес під кожну окрему групу, під кожного студента, пристосувавши його до внутрішньої мотивації студентів та їхніх очікувань, а в окремих випадках і вплинути на мотиваційно-ціннісне ставлення студента до вивчення дисципліни.

Задля цього упродовж 2013–2016 рр. проведено цикл опитувань студентів I та II курсів, які навчаються за спеціальностями «Лісове і садово-паркове господарство» й «Деревообробні та меблеві технології». Спектр запитань, окрім

зазначених вище, стосувався також ціннісних орієнтацій та мотивації як до вивчення «Української мови (за професійним спрямуванням)», так і до навчання загалом, а також доцільності вивчення курсу «Фахова термінологія». Ставлення до української мови як засобу спілкування під час виконання виробничих дій у всіх опитаних студентів (247 осіб) є позитивним. У виборі мови, якою студент – майбутній фахівець – буде послуговуватися під час виконання професійних обов'язків, відповіді є прогнозованими (див.: рис. 1).

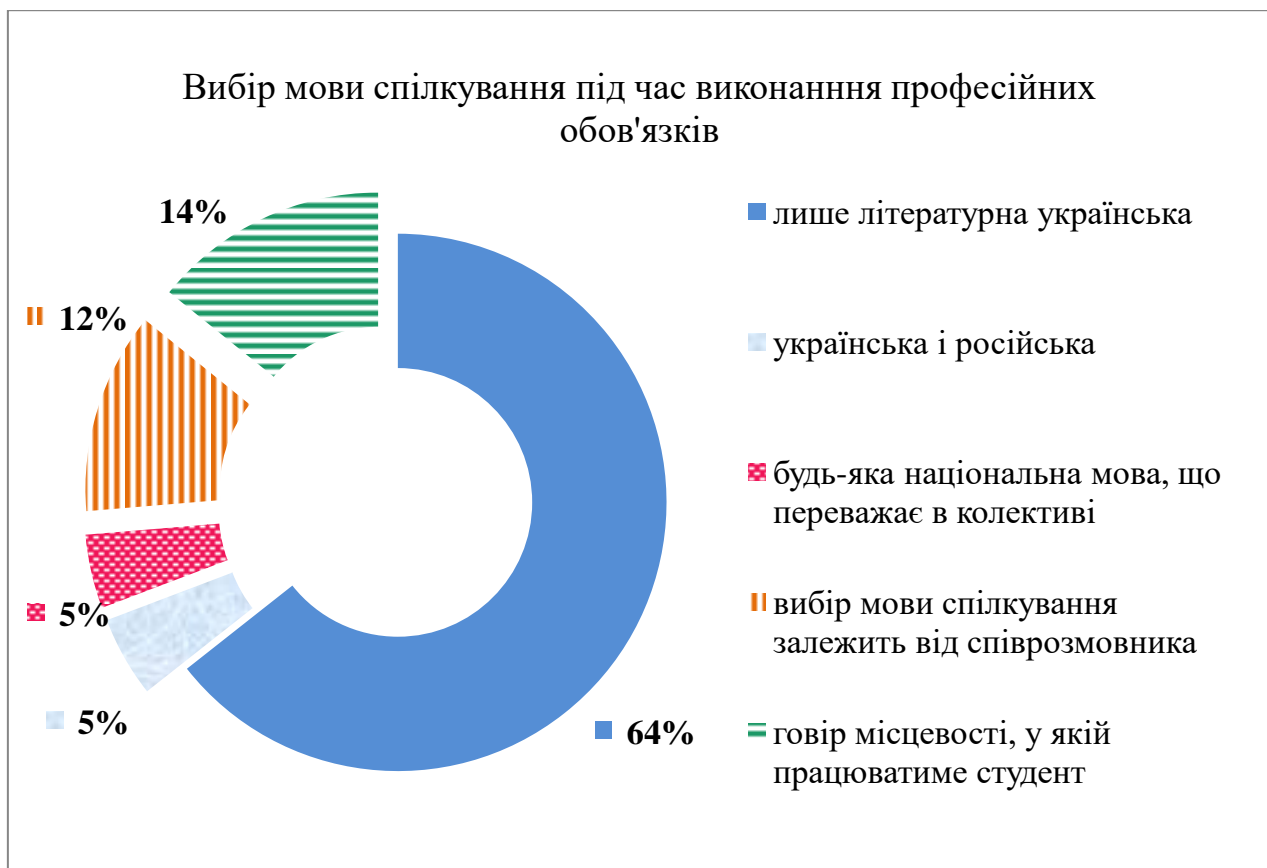

Рис. 1. Вибір студентами мови спілкування для професійної діяльності

Варіант відповіді «лише літературною українською» обрали 159 студентів (64 %); варіант «лише російською» – жоден із опитаних; українську й російську мови (залежно від потреб і мети спілкування) назвали 12 студентів (5 %) (переважно це представники центральних та східних регіонів України); 11 студентів (≈5 %) вважають за необхідне використовувати будь-яку національну мову, що переважає в колективі, організації, компанії; 30 опитаних (12 %) указали на те, що вибір мови спілкування залежить від того, якою мовою говоритиме співрозмовник; 35 студентів (14 %) будуть використовувати говір

тої місцевості, де працюватимуть.

Власний рівень володіння державною мовою як засобом професійного спілкування студенти оцінили по-різному: тільки один із опитаних вважає його високим / досконалим; достатнім / добрим свій рівень володіння мовою вважають 67 осіб; середнім – 102 опитаних; задовільним – 77 студентів. Як низький / початковий / недостатній свій рівень знання мови не визначає ніхто з опитаних. На питання «Чи вважаєте Ви за необхідне вдосконалювати знання державної мови як засобу професійного спілкування?» ствердно відповів 221 студент, на варіант «частково» – 26 осіб, варіант «ні» не обрав жоден із опитаних (див.: рис. 2).

Рис. 2. Доцільність удосконалення знання державної мови як засобу професійного спілкування

Серед способів удосконалення знання державної мови загалом студенти обрали такі: читатиму більше книжок (спеціальна та художня література) – 75 осіб; шлях самоосвіти – 49 опитаних; на мовних курсах – 12 осіб; під час індивідуальних занять із фахівцем – 3 студенти; 32 студентам достатньо лише тих занять, що проводяться в університеті; 18 опитаних обмежаться тим, що не

вживатимуть слів-паразитів, уникатимуть суржику тощо. Варіанти «шлях самоосвіти» та «читатиму більше книжок (спеціальна та художня література)» як способи удосконалення рівня володіння державною мовою поєднали 58 студентів. Позитивним є те, що варіант «не буду удосконалювати, бо вважаю ці знання достатніми для мене» не обрав жоден студент.

Доцільним поглиблення знань з мови у виші вважають 183 студенти, необхідним частково – 43 опитані, недоцільним (варіант відповіді «ні») – 21 особа (див.: рис. 3).

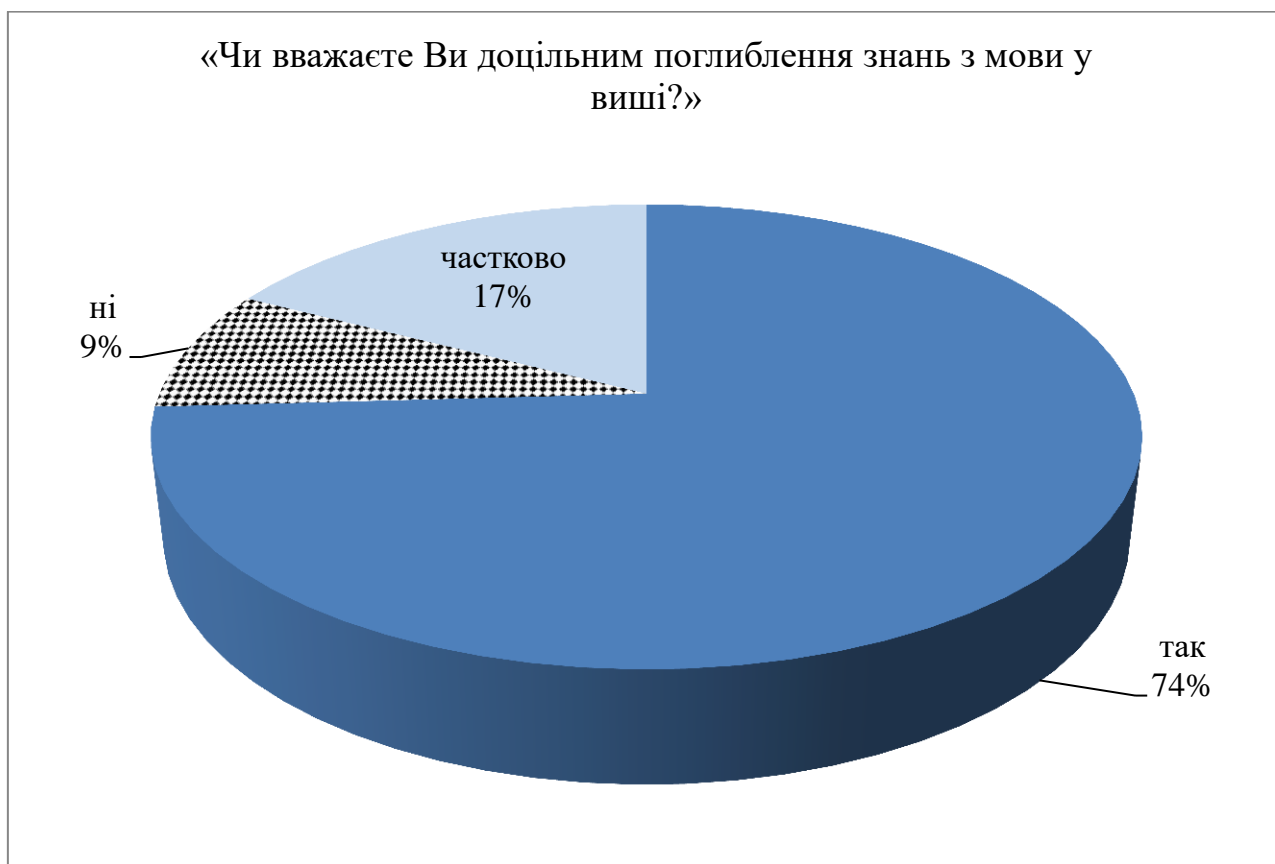

Рис. 3. Доцільність поглиблення мовних знань у виші

Показовими є результати опитування у контексті співставлення відповідей на запитання «Чи вважаєте Ви за необхідне вдосконалювати знання державної мови як засобу професійного спілкування?» та «Чи вважаєте Ви доцільним поглиблення знань з мови у виші?». Запропоновані діаграми візуалізують рівень усвідомлення студентами необхідності поглиблення знань із рідної мови задля якісного професійного спілкування (89 % опитаних проти 11 %). Проте кількість студентів, які розуміють, що треба продовжувати

працювати над власним мовленням, зокрема й фаховим, і в закладі вищої освіти, є меншою – 74 %. А 9 % осіб взагалі не вважають це за потрібне. 19 студентів (8 % опитаних) на обидва запитання дали відповідь «частково». 5 студентів (2 %) вважають, що їм лише частково необхідно загалом удосконалювати знання мови, але треба над цим аспектом працювати у виші (бо в наступному питанні «Які мовні знання Ви вважаєте необхідними для майбутньої професійної діяльності?» вони обрали варіант відповіді «все, що стосується термінів мого фаху»). Для 7 опитаних (3 %) поглиблення знань із мови у виші є недоцільним, а рівень знань державної мови як засобу фахового спілкування вони збираються підвищувати лише частково.

До мовних знань, необхідних, на думку студентів, для майбутньої професійної діяльності, належать знання з орфографії (25 осіб); знання з граматики (30 опитаних); знання з пунктуації (19 осіб); знання норм сучасної української літературної мови загалом (22 студенти); усе, що стосується термінів мого фаху (48 опитаних); дотримання вимог культури усного й писемного мовлення (28 осіб).

Утім у відповідях студентів на це запитання простежується чіткий контраст: це або лише один (дуже рідко два варіанти (у 4 опитуваннях)) із запропонованих варіантів, або чотири-п'ять (у 58 опитуваннях), а то й усі варіанти (у 13 осіб), в окремих випадках (у 5 студентів) варіанти підсумовані фразою «усі перелічені вище». Власний варіант відповіді на це запитання не запропонував жоден із опитаних.

У питанні «Які саме знання з мови Ви вважаєте за необхідне покращити?» усі студенти дали хоча б один варіант відповіді. 13 опитаних або обвели всі варіанти відповідей, або підсумували їх у власному варіанті відповіддю «усе, назване вище». Загалом, діапазон відповідей студентів є таким: краще засвоїти терміни та особливості застосування їх хочуть 47 опитаних; зрозуміти специфіку використання термінів та професіоналізмів – 15 студентів; пригадати правила написання слів та правила пунктуації – 18 опитаних; підвищити рівень культури мовлення (у тому числі ділового) –

27 студентів; поглибити словниковий запас загалом – 10 осіб; не вживати суржику – 12 студентів. 20 опитаних розуміють доцільність поглиблення знань з орфографії та пунктуації, а також підвищення рівня культури мовлення. 15 осіб убачають розвиток власних мовленнєвих умінь у поглибленні словникового запасу, знанні термінів та особливостей їхнього вживання і в невикористанні суржику. Серед відповідей тих студентів, які вдосконалення знань державної мови як засобу фахового спілкування та необхідність такого навчання у виші вважають доцільним лише частково, переважають варіанти «підвищити рівень культури мовлення (у тому числі ділового)», «не вживати суржику» і «знання термінів та застосування їх».

Серед власних варіантів, запропонованих студентами (3 особи), найбільш показовими є доцільність засвоєння професійної лексики та розуміння діалектизмів (найменування рослин, тварин, птахів), які стосуються професії.

Аналіз відповідей студентів на питання «Які мовні знання Ви вважаєте необхідними для майбутньої професійної діяльності?» та «Які саме знання з мови Ви вважаєте за необхідне покращити?» дав змогу виявити, що лише 1/3 студентів (82 особи) хоче покращити саме ті знання, які вважає доцільними у майбутній роботі. Порівнюючи відповіді студентів (маємо на увазі запитання «Які саме знання з мови Ви вважаєте за необхідне покращити?» та «Чи вважаєте Ви доцільним поглиблення знань із мови у виші?»), зауважуємо деяку невідповідність: ті з них, хто не бачить потреби у вивченні мови фахового спрямування, у наступному питанні зазначають, що хотіли б покращити культуру мовлення (зокрема й ділового), знання професіоналізмів, поглибити словниковий запас загалом, навчитися уникати суржику і навіть покращити знання термінів та специфіки уживання їх. На наш погляд, це вказує на недостатнє розуміння студентами ролі мови професійного спрямування як навчального предмета у виші.

На питання «Чи достатніми, на Ваш погляд, є власні комунікативні навички для майбутнього фахового спілкування?» варіанти відповідей студентів в основному були «частково, проте вважаю доцільним удосконалити

їх» (147 студентів) та «не достатні, треба покращити» (99 опитаних). Один зі студентів не обрав варіант «так, повною мірою» та жоден – «не достатні, проте покращувати не бачу потреби».

Серед комунікативних умінь, необхідних для майбутньої професійної діяльності, студенти виділили: лише «вміння зацікавити співрозмовника» – 7 осіб; «вміння переконати співрозмовника» – 8 опитаних; «сформувати навички ділової комунікації» – 39 студентів; «точність мовлення» – 19 осіб; «лаконічність висловлювання» – 3 опитаних. Частина студентів поєднала різні комунікативні вміння, а саме: «вміння зацікавити та переконати співрозмовника» – 67 опитаних; «сформувати навички ділової комунікації» й «володіння професійною лексикою та термінологією» – 70 осіб; «володіння професійною лексикою та термінологією» і «точність мовлення» – 34 опитані. Варіант відповіді «не задумувався / не знаю» не обрав ніхто зі студентів.

Окремі студенти доповнили перелік власним варіантом: вони вказали, що потрібною для успішної діяльності є риторика (2 опитаних), розуміння невербальних засобів комунікації (мови жестів) (2 особи) та вміння знайти спільну мову з потенційним клієнтом (3 студенти).

Частина студентів хоче покращити одну комунікативну якість: «гарно вести співбесіду з клієнтом» – 79 осіб; «точність мовлення» – 17 опитаних; «логічність мовлення / викладу інформації» – 41 студент; «правильність мовлення» – 28 осіб; навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні – 27 осіб; декілька з них, зокрема: «логічність викладу інформації та правильність мовлення» – 23 опитаних; «точність мовлення», «логічність мовлення / викладу інформації» і «правильність мовлення» – 32 особи.

Декілька студентів як власний варіант відповіді вказали вміння грамотно висловлюватися, зацікавити та переконати співрозмовника (3 особи), вміння відстоювати власну думку (4 опитані), точно аргументувати (3 студенти).

Під час аналізу відповідей студентів на питання «Які комунікативні навички Ви вважаєте необхідними для майбутньої професійної діяльності?» та «Які комунікативні навички Ви хотіли б покращити?» виявлено певні

закономірності у виборі варіантів відповідей, зокрема:

1) якщо студент у першому питанні обирає варіанти «вміння зацікавити співрозмовника» та «вміння переконати співрозмовника», то серед відповідей на друге питання він обов'язково позначає навичку «вміння гарно вести бесіду з клієнтом» (у 53 опитуваннях);

2) для частини студентів «вміння гарно вести бесіду з клієнтом» обумовлене «володінням професійною лексикою та термінологією» і «точністю мовлення» (у 25 опитуваннях);

3) якщо студент у першому питанні обирає варіант «сформувати навички ділової комунікації», то у відповідях на друге питання він частіше позначає «точність мовлення», та / або «логічність мовлення / викладу інформації», та / або «правильність мовлення» (у 157 опитуваннях), рідше – «навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні» (у 27 опитуваннях).

У відповіді на запитання «Які знання, навички Ви хотіли б покращити під час вивчення курсу УМПС?» переважна більшість студентів указала кілька варіантів. Серед найбільш типових є «правильність написання та оформлення документів», «правильно висловлювати свою думку», «знати та правильно вживати терміни» та «рівень культури мовлення» – 78 осіб; «комунікативні навички у професійному спілкуванні», «правильність написання та оформлення документів» та / або «знати та правильно вживати терміни» – 47 студентів; «правильно висловлювати свою думку» та «рівень культури мовлення» – 39 опитаних. Також студенти мають намір покращити такі знання й навички: «правильність написання та оформлення документів» – 22 особи, «комунікативні навички у професійному спілкуванні» – 14 студентів, «правильно висловлювати свою думку» – 17 опитаних, «знати та правильно вживати терміни» – 8 осіб, «спілкування в офіційно-діловому стилі» – 10 студентів, «рівень культури мовлення» – 12 опитаних.

Власні варіанти запропонували 12 студентів, це зокрема: питання, що стосуються розвитку української мови, знання прийомів мовного маніпулювання, навички ораторської майстерності, особливості культури

спілкування через e-mail.

Відповіді студентів, які не бачать потреби поглиблювати знання мови у виші, обмежені варіантами «комунікативні навички у професійному спілкуванні» та «спілкування в офіційно-діловому стилі».

Аналіз відповідей студентів на блок питань, пов'язаних із розумінням студентами того, які мовні знання й комунікативні навички є необхідними для успішного фахового спілкування та які з них потрібно покращувати, засвідчує рівень усвідомлення студентами сутності мовнокомунікативної компетентності. Адже, якщо узагальнити варіанти відповідей на питання «Які мовні знання Ви вважаєте необхідними для майбутньої професійної діяльності?» та «Які саме знання з мови Ви вважаєте за необхідне покращити?», то отримаємо цілісну картину мовних знань, необхідних студентові: знання з орфографії, граматики й пунктуації, терміни та професіоналізми й особливості їхнього уживання, норми сучасної української мови, культура мовлення.

Поєднавши відповіді студентів на питання «Які комунікативні вміння Ви вважаєте необхідними для майбутньої професійної діяльності?» та «Які комунікативні навички Ви хотіли б покращити?», отримуємо спектр комунікативних навичок, які студент вважає потрібними: навички ділової комунікації, вміння не тільки зацікавити співрозмовника, а й переконати його, правильність, точність, логічність мовлення, лаконічність висловлювання, володіння термінологією та професійною лексикою. На основі цього робимо висновок, що студенти ($\approx 80\%$) загалом розуміють, які саме мовні знання, комунікативні вміння й навички (МКК) необхідні їм для професійної діяльності.

Найважливішими мотивами вивчення курсу *УМПС* для студентів є прагнення досконало знати мову професійного спрямування (120 осіб), поглиблення знань мови у професійній сфері (34 студенти) та необхідність знати мову ділових паперів (47 опитаних). Спілкування на професійному рівні як основний мотив обрали 23 студенти. Лише 17 студентів поєднали прагнення досконало знати мову професійного спрямування з формуванням навичок красиво і зрозуміло подавати інформацію та бути грамотною і успішною

людиною. 38 студентів вважають, що мову фахового спрямування необхідно вивчати задля поглиблення знань мови в професійній сфері, уміння складати ділові папери та формування навичок подавати інформацію. Ті студенти (21 особа), які не вважають доцільним поглиблене вивчення мови у виші, варіантами відповідей обрали «бути грамотною й успішною людиною» (8 опитаних) та «поглиблення знань мови у професійній сфері» (10 осіб).

Власний варіант, крім запропонованого, запропонували 17 студентів, зокрема це: «навчитися говорити так, щоб мене чули і слухали», «навчитися виступати перед великою аудиторією», «сформувати вміння подавати себе», «навчитися чітко формулювати думки», «правильно оформлювати документи».

Думки студентів щодо доцільності вивчення фахової термінології в окремому мовознавчому курсі (див.: рис. 4) засвідчили необхідність у такому навчанні (130 студентів); варіант відповіді «можливо» обрали 82 студенти; 10 студентів вважають, що нема потреби додатково вивчати терміни (варіант відповіді «ні»); не усвідомлюють потреби лінгвістичного опрацювання термінів фаху 25 студентів (варіант відповіді «не знаю»).

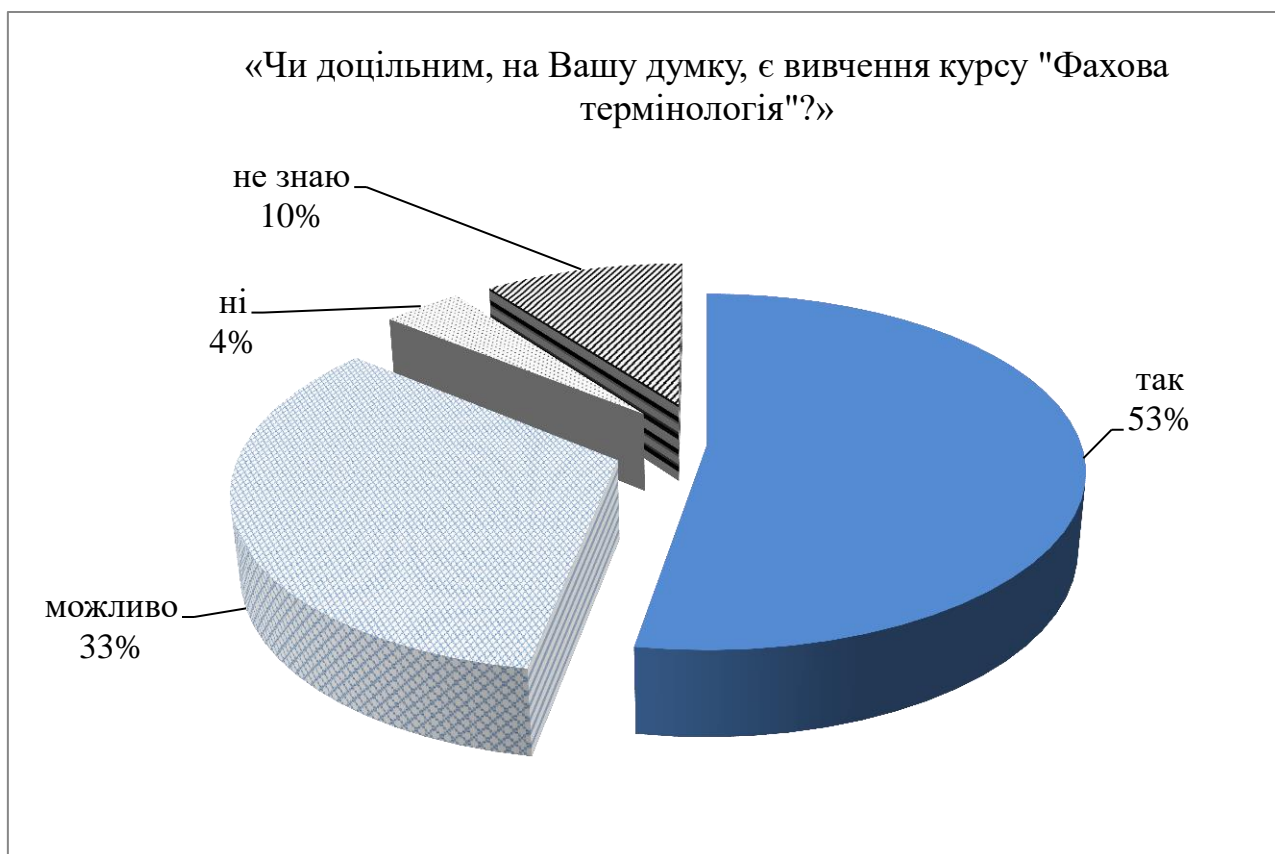

Рис. 4. Доцільність вивчення курсу «Фахова термінологія» у виші

Основними мотивами для вивчення курсу «Фахова термінологія» для студентів, які твердо переконані у його необхідності, стали «поглиблене вивчення фахової термінології», «робота з фаховим науковим текстом» та «переклад термінів» (85 опитаних); а також «формування навичок оперування фаховою термінологією» та «роботу з науковим текстом» (38 осіб). 11 студентів як мотиви позначили усі запропоновані варіанти. Студенти, які в попередньому питанні обрали варіант «можливо», основними мотивами вважають формування навичок оперування фаховою термінологією (27 опитаних); роботу з фаховим науковим текстом (22 особи); переклад термінів (4 студенти); роботу з фаховим науковим текстом та переклад термінів (12 опитаних); поглиблене вивчення фахової термінології (13 осіб); розуміння походження термінів (2 студенти). Значущим є те, що з 25 студентів, які не визначилися з доцільністю додаткового вивчення фахових термінів, 12 указали на необхідність знати, як правильно перекладати терміни, та 5 студентів зрозуміли, що терміни потрібні у роботі з фаховим науковим текстом. Троє студентів вважають, що під час вивчення фахової термінології необхідно ще попрацювати над правильним уживанням термінів (власний варіант відповіді).

У відповідях на питання «Які ціннісні орієнтації переважають у мотивації необхідності вивчення мови професійного спрямування?» спостерігаємо усвідомлення студентами значущості державної мови: варіанти відповідей «зацікавленість у вивченні української мови як державної» та «розуміння ролі української мови як важливої умови існування української державності» обрали 87 опитаних. Рівень знання української мови з можливістю кар'єрного зростання (відповідь на питання «українська мова потрібна, щоб швидше просуватися службовими сходами або з престижних міркувань») пов'язує 71 студент. Для спілкування з клієнтами чи покупцями в майбутньому українська мова потрібна 37 особам. За отриманими даними, 10 опитаних вивчає українську мову лише для того, щоб отримати диплом, оскільки ця дисципліна належить до обов'язкових навчальних дисциплін. Меркантильний

інтерес «мати високий бал із дисципліни» переважив у 43 студентів. Вісім осіб не пов'язали реалізацію професійно й соціально значущих цілей із необхідністю вивчення мови професійного спрямування; на байдуже ставлення до української мови вказали 3 студенти.

Покажемо, на нашу думку, є те, що для студентів, які не вважають за доцільне поглиблювати знання мови у виші, ціннісними орієнтаціями виявилися здебільшого варіанти «для спілкування з клієнтами чи покупцями в майбутньому», рідше «розуміння ролі української мови як важливої умови існування української державності» (3 опитані), «вивчає українську мову, щоб отримати диплом» (2 студенти) та «мати високий бал з дисципліни» (1 особа).

Щодо ціннісних орієнтацій, що переважають у ставленні до навчання загалом, думки студентів виявилися дуже різними: від найпростішого бажання «мати високі бали» (3 опитані) та «інтересу до нових предметів» (4 особи) до цілої системи мотивів, що відображають систему цінностей студента, а саме: «чітке уявлення про свою майбутню професію й розуміння того, що треба знати і вміти», «креативний розвиток професійної майстерності та прагнення до творчості», та / або «бути гарним фахівцем і отримати хорошу роботу», та / або «прагнення проявити себе в корисних видах діяльності», та / або «підвищення соціального статусу», та / або «інтерес до продовження навчання та бажання стати розумнішим» (137 студентів). Інші опитані обмежили відповіді одним варіантом, наприклад: «прагнення проявити себе в корисних видах діяльності» – 15 осіб, «креативний розвиток професійної майстерності» – 9 студентів, «чітке уявлення про свою майбутню професію й розуміння того, що треба знати і вміти» – 12 опитаних, «покращення соціального статусу» – 25 осіб, «прагнення до творчості» – 8 студентів, «здобути хороші знання та стати справжнім фахівцем у своїй галузі» – 34 опитані.

Загалом слід зауважити, що частина студентів доволі поверхнево підійшла до опитування: у 28 анкетах позначено лише один обраний варіант відповіді в усіх запитаннях. Результати опитування таких студентів засвідчують нерозуміння суті самого процесу навчання, їхні відповіді непродумані, у них не

простежуються внутрішній взаємозв'язок, логіка думки, певні закономірності щодо розгортання думки.

Здійснений аналіз підтверджує доцільність проведення серед студентів першого та другого року навчання такого опитування, на його основі можемо зробити певні висновки. Зокрема опитування дало можливість з'ясувати ставлення студентів до української мови як засобу спілкування під час виконання виробничих дій: воно у всіх опитаних є позитивним, проте це не зумовило одностайної відповіді студентів щодо вибору мови майбутньої професійної комунікації. У розумінні тієї частини студентів переважає сприйняття себе як представника певного окресленого соціуму, до якого необхідно пристосуватися передовсім у комунікативному аспекті, а не самому впливати на нього. Соціальні детермінанти, таким чином, зумовлюють мовну поведінку такої особистості загалом та вибір мови спілкування зокрема. За результатами опитування, основними такими детермінантами є: вплив середовища (деякі студенти вважають за необхідне послуговуватися діалектом як мовою професії, а не літературною мовою), чинник співрозмовника (вибір мови спілкування залежить від того, якою мовою говоритиме співрозмовник) та специфіка мовленнєвої ситуації (використання будь-якої національної мови, що переважає в колективі, організації, компанії).

Доцільним, на наш погляд, є формування в студентів переконання в тому, що, належно володіючи різними мовами (російською, польською чи мовою будь-якої національної меншини), перевагу в офіційному спілкуванні вони мають надати саме українській мові як державній.

Загалом дослідження чинників формування МККстудентів лісотехнічних спеціальностей (ставлення до української мови як засобу спілкування, вибір мови спілкування, рівень володіння державною мовою, бажання удосконалювати знання державної мови, розуміння доцільності поглиблення мовних знань, розвитку комунікативних умінь і навичок у виші, мотивація до навчання та ін.) дасть змогу таким чином організувати процес формування мовнокомунікативної компетентності студентів і навчання студентів

«Української мови (за професійним спрямуванням)» та «Фахової термінології», щоб не лише врахувати розуміння й потреби студентів, а й розвинути в них ціннісне ставлення до мови, бажання удосконалювати мовні знання, розвивати комунікативні уміння й навички.

**Матеріали до аналізу поняття *мовнокомунікативна компетентність*
(на допомогу викладачеві університету)**

Поняття *мовнокомунікативна компетентність* у європейській практиці не використовується, проте воно є достатньо опрацьоване в українській педагогіці й лінгвометодиці. Проблемі визначення МКК та її компонентів присвячені праці багатьох науковців. А. Богуш, Н. Голуб, О. Горошкіна, С. Караман, О. Кучерук, Л. Мамчур, М. Пентилюк, Г. Шелехова розглядали ці питання стосовно основної школи. Г. Бондаренко, К. Климова, Л. Кравець, Л. Мацько, Н. Микитенко, Н. Остапенко, Т. Симоненко, Л. Струганець працювали над з'ясуванням основних складників МКК у вищій школі. Лише окремі дослідження стосуються навчання мови студентів вишів нефілологічного профілю (І. Дроздова), студентів-аграрників (Л. Вікторова), майбутніх фахівців авіаційної галузі (О. Ковтун). У наукових дослідженнях застосовують терміносполуки *мовна компетентність*, *мовленнева компетенція*, *комунікативна компетенція*, *мовнокомунікативна компетенція*, *професійна комунікативна компетенція*.

У педагогіці й лінгводидактиці існують різні підходи до трактування мовної компетентності. Л. Барановська, наприклад, використовує найменування *загальномовна теоретико-практична компетентність* та *загальнофахова практична вербальна компетентність*. Основними показниками якості сформованості знань, умінь та навичок студентів з основ вербальної професійної взаємодії за критерієм загальномовної теоретико-практичної компетентності дослідниця вважає «ґрунтовність засвоєння загальномовних знань (про багатофункціональність української мови, її стильову різноманітність та лексичне багатство, нормативність), наявність умінь та навичок з ідентифікації текстів різної стильової належності, редакції синтаксичних одиниць відповідно до усталених усних та писемних норм

української мови, складання та редагування загальнонавчаних документів за вимогами стандартизації змісту, форми» [1, с. 27].

До якісних показників за критерієм загальнофахової практичної вербальної компетентності Л. Барановська відносить уміння та навички, вироблені на основі загальнонавчаних та загальнофахових наукових знань, із здійснення презентації мови професії на орфоепічному, лексичному, синтаксичному та інших рівнях, диференціації спеціальних словникових статей та визначення на їхній основі найменувань галузевих наукових понять [Там само].

Серед компетенцій, які виділяє С. Караман, є чотири основні типи: мовна, мовленнєва, соціокультурна, функціонально-комунікативна. Мовна компетенція формується на основі засвоєння орфоепічних, орфографічних, лексичних, словотворчих, граматичних та стилістичних норм. Мовленнєва компетенція реалізується під час аудіювання, говоріння, читання, письма. Соціокультурна компетенція передбачає знання національної культури, історії, економіки тощо. Найвагомішою, за визначенням дослідника, є функціонально-комунікативна компетенція, тобто вміння послуговуватися мовними засобами для створення текстів різної стильової приналежності [6, с. 23].

Л. Мацько та Л. Кравець об'єднують запропоновані С. Караманом типи компетенцій в одне поняття «професійна мовнокомунікативна компетенція» або «професійна комунікативна компетенція». Науковці вважають, що «професійна комунікативна компетенція передбачає насамперед наявність професійних знань, а також загальної гуманітарної культури людини, її вміння орієнтуватися в навколишньому світі, вміння і навичок спілкування» [9, с. 13]. Автори виводять логічний ланцюжок, за яким професійна комунікативна компетенція формується на основі комунікативної компетенції, у свою чергу важливим складником комунікативної компетенції є мовна компетенція, а мовна компетенція передбачає наявність мовленнєвих умінь (говорити, слухати, читати і писати), що визначають мовленнєву поведінку [9, с. 13–14]. Спробуємо відобразити цей взаємозв'язок і показати його схематично (див.:

рис. 1).

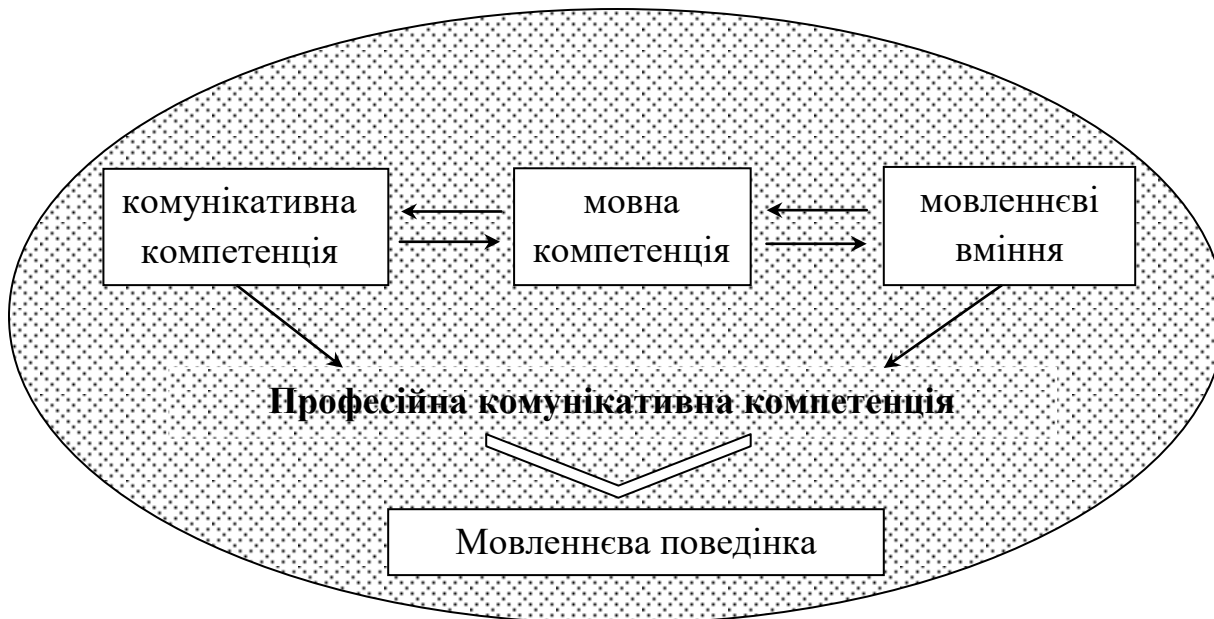

Рис.1. Структура професійної комунікативної компетенції
(на основі досліджень Л. Мацько)

Мовнокомунікативну професійну компетентність К. Климова пояснює як інтегровану особистісну якість, що «передбачає: 1) систематизовані знання про мову як найвище надбання цивілізації; 2) знання правил мовного спілкування; 3) знання норм сучасної української літературної мови, уміння й навички оптимального використання цих знань у професійному спілкуванні, спроможність до рефлексії, розвинуте «чуття мови»; 4) уміння і навички правильної побудови зв'язних текстів, зумовлених потребами професійної комунікації; 5) уміння користуватися інформаційно-довідковими джерелами для українськомовного самонавчання і самовдосконалення» [7, с. 21].

За І. Дроздовою, *професійна мовна комунікативна компетенція студента нефілологічної спеціальності* – це «наявність професійно-комунікативних умінь особистості спілкуватися в типових умовах професійної діяльності, володіти потенціалом професійного дискурсу, репрезентувати нормативні та доступні для сприйняття навчально-наукові, технічні, фахові тексти; здатність розв'язувати комунікативні завдання в складних і непередбачуваних ситуаціях професійного спілкування» [3].

А. Богуш більш узагальнено підходить до трактування комунікативної

компетенції, розуміючи її як «комплексне застосування мовцем мовних і немовних засобів для спілкування в конкретних соціально-побутових ситуаціях, уміння орієнтуватися в ситуації спілкування, ініціативність спілкування. Комунікативна компетенція – це обізнаність людини, певна система знань, практичних мовленнєвих умінь і навичок, мовленнєвих здібностей людини» [2, с. 6].

У становленні фахівців певного профілю обов'язковим компонентом навчального процесу є не лише набуття навичок комунікації, а й розвиток їх у професійному напрямі (через систему спеціальних знань), тобто формування не просто спеціальних знань і умінь, а професійно-комунікативної компетентності, здатності до організації комунікативної професійної діяльності в різних соціально-економічних умовах з представниками різних професійних груп і різних культур [5, с. 50]. Л. Жумаєва зазначає: «Спираючись на дослідження структур комунікативної компетенції, визначаємо такі компоненти професійної мовнокомунікативної компетенції спеціаліста, як: а) лінгвістична (мовна) компетенція, що забезпечує зміст професійної комунікації, побудову та розуміння мовленнєвого висловлювання; б) тематична (предметна) компетенція, що забезпечує зміст професійної комунікації, яка передбачає використання професійних знань, професійного та позапрофесійного досвіду, загальної ерудиції особистості; в) соціокультурна компетенція, що забезпечує міжкультурну комунікацію» [4, с. 20].

Трактуючи професійну комунікативну компетенцію як цілісне утворення, Т. Симоненко обґрунтовує доцільність аналізу таких її складників, як: лінгвістична, предметна, прагматична й технічна компетенції [11, с. 26].

Розділення лінгвістичної компетенції (компетентності) на мовну і мовленнєву спостерігаємо у дослідженнях А. Нікітіної, яка виокремила мовну, мовленнєву, предметну, прагматичну й комунікативну компетенції [10].

За авторами «Словника-довідника з української лінгводидактики», мовленнєва компетентність є діяльністю, спрямованою на розуміння або створення тексту, що здійснюється в процесі мовленнєвої діяльності та є

складовою комунікативної компетентності як особливої якості мовленнєвої особистості, набутої в процесі спілкування або спеціально організованого навчання [12, с. 101, 78]. Підтримуючи таку ідею, О. Кучерук виділяє мовну, мовленнєву текстову (складниками якої є текстоінтерпретувальна й текстотвірна компетентності) та комунікативну компетентності [8, с. 142].

Таким чином, дидактичне розмежування комунікативної та мовленнєвої компетентностей зумовлене тим, що вміння говорити не є тотожним здатності до комунікативної взаємодії, мовлення є лише частиною процесу комунікації, комунікативні вміння й навички, на наш погляд, є вищим рівнем мовленнєвого спілкування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барановська Л. В. Теоретико-методичні основи навчання професійного спілкування студентів вищого аграрного навчального закладу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Київ, 2005. 43 с.
2. Богуш А. М. Теоретичні й методологічні засади формування мовленнєвої компетенції дошкільника. *Педагогіка і психологія*. 2000. № 1. С. 5–10.
3. Дроздова І. Взаємозв'язок формування мовної особистості студента ВНЗ нефілологічного профілю з розвитком професійного мовлення. URL: http://library.udpu.org.ua/library_files/zbirnuk_nayk_praz/2015/2/15.pdf (дата звернення: 10.01.2016).
4. Жумаева Л. А. Теоретические основы иноязычной профессиональной коммуникативной компетенции специалиста культуры. Москва: МГУКИ, 2001. 224 с.
5. Зникина Л. С. Профессионально-коммуникативная компетенция как фактор повышения качества образования менеджеров: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.08. Кемерово, 2005. 406 с. URL: <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/108723.html> (дата звернення: 10.04.2016).

6. Караман С. О. Методика навчання української мови в гімназії: навч. посіб. [для студ. вищих навчальних закладів освіти]. Київ: Ленвіт, 2000. 272 с.

7. Климова К. Я. Формування мовнокомунікативної професійної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук: спец.13.00.02 «Теорія та методика навчання (українська мова)». Київ, 2011. 35 с.

8. Кучерук О. А. Система методів навчання української мови в основній школі: теорія і практика: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 420 с.

9. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 360 с.

10. Нікітіна А. Актуалізація категоріальних понять тексту як важливий чинник формування мовної особистості. *Зб. наук. пр. Педагогічні науки*. Херсон, 2002. Вип. 31. С. 61–65.

11. Симоненко Т. В. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів: монографія. Черкаси: Вид-во Вовчок О. Ю., 2006. 328 с.

12. Словник-довідник з української лінгводидактики. 2-ге вид., доповн. та переробл. / М. І. Пентиліук, О. М. Горошкіна, Л. О. Попова, А. В. Нікітіна, Н. В. Мордовцева / за заг. ред. проф. М. І. Пентиліук. Харків: Вид. група «Основа», 2016. 172 с.

Додаток Д

Дидактичні матеріали до констатувального етапу експерименту

Додаток Д. 1

**Завдання для констатувального експерименту
(«Українська мова (за професійним спрямуванням)»)****Варіант 1**

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Моя мати казали суниці люблять рости на чистих місцях там де досить світла й сонця де затешно. На рослому дереві у глибені саду діти помітили не виличке дупло в яке білочка зносила горіхи та шишки шчоб було чим харчуватися зимою коли все замите сніг.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 2

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Давайте зробемо все залежне віднас всіх шчоб наші діти та онуки дихали пахощами квітів чули спів птахів в лісах ходили по м'якій травиці милувалися сходом сонця пили свіжу джирельну воду. Давайте залишемо їм у спадок чисту та прикрасну землю.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 3

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Пісні тільки й можуть звеніти там де птахи народились. Прозору тишену протенав стукіт дятла по звінкій корі, не наче бив він у деревяний звоник намагаючись повідомити усім про щче один чудовий ранок. Я недуже люблював роботу по біля терниці бительниці прядіня снуваня золіня але дуже любив як ткалось і вибілювалось полотно.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 4

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

А сонячне проміння згасало над горою де пасіка небо роздвоєлося на синє, од степу нічне і червоне од гори вечорове з річки де пором доленав гомін й регіт. Крім цмину піскового на україні щче поширині цмин щитоносний який зростає на преморських пісках азовського та чорного морів і цмин запашний.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 5

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Коли потрапляєш весною у широко-листяні ліси не можливо незамилуватися безлічю синьоблакитнофіолетових квіток пичіночниці звичайної. Здається щось крізь побуріле торішнє листя проглядають тисячі широко розкритих синіх й фіолетових квіччаних очей. Сидить старизний дідусь край вікна і бачить дорогою йдуть заробітчани згорблені понурі.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 6

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Садок марніє по-тихеньку по жовклі падають листки вітирець невіє вже типленько. Пахошчі снігу хвої та глиці такі густі й різні щось аж в очах пощипує. Надійшла холодна зима землю вкрив товстий шар снігу а озиро зкував лід. Маряна як заспіває на другому кінці сила чути.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 7

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

На початку жовтня ледь ледь помітною лісовою стешкою яка зивалася між старизних дубів ішла дівчинка років тринадцяти. На ній була картата новенька кофтина синя спідниця й біла хустинка як теренцвіт. Це починалось тоді коли на лужках і ливадах затоплене лататя прямо в барвінковій воді засвітчувало свої весільнозолоті свічада а зза лісу обзивалася зозуля. Здаєця тут і так все ясно.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 8

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Стешка знинацька повернула праворуч обминаючи круту гору і тоді стало чути як весело визвонює у тиші вода. Прозорий струмок перетинав стежку і через нього було перекинуто клатку з сухої диривини. Кора на дереві зійшла і стовбур сточиний жуками вимитий дощчачами та висущиний сонцем жовтів і вилискував не мов вилика кістка якоїсь прадавної тварини.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 9

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Дорога до в кола була порожньою сонце палило не милосердно і міні стало раптом дуже сумно адже так довго шче доведиця йти.. Сашко пригнувся під вікнами шчоб тато з мамою чого доброго непомітили вибіг навулицю і помчав у здовж річки. Як би береза залишалась назиму з листям то вона загинула б від не стачі води.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 10

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Мама часто говорить міні думай сину шчо говориш й шчо робиш. Не дарма кажуть люди сім раз відмір один відріш. Тільки но будинок сявав яскравими вогнями і раптом все занурелось у беспросвітню темряву пропало світло.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 11

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Свій посильний внесок у збереження природи може зробити будь хто хоча б незасмічувати землю поякій ходимо посадити принаймі одне деревце збудувати шпаківню на весні. Все село шче спить а мати вже пораєця по господарству по-тихеньку намагаючись всю хатню роботу узяти на свої плечі.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 12

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Невперше помічаю шчо отут де ростуть старі сосни між дубів водиця багато дятлів. Хлопці збивали ящики дівчата насепали вних землю і висадили россаду астр та мяти. Дівчена голосно засміялась її голос нагадував срібні звіночки які не мов заграли чудову ніжну милодію.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 13

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

До вкола розливаєця терпкий аромат квітуючих дирев весело шчибечуть птахи висняне сонечко своїми промінчиками намагаєця дотягнутеся до усього на вколо. Спочатку загремів грім потім яскрава блискавка не сподівано розрізала темне небо налякавши усіх а особливо дітей щебільше.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 14

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Дивиться він за вікно і баче дівчатка весело сміючись катаюця на санчатах зіжжають з гірки. Він довго розповідав про те шчо скоро скіньчиться війна шчо він повернеться до улюбленої справи шчо обовязково посадить молодий вишневий сад збудує виликий будинок .шчо він дуже дуже хоче мати вилике власне господарство курей бичка овечок.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 15

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Мамине обличчя аж сяяло від задоволення ми прибрали всю квартиру помили посуд вичистили кастрюлі винесли сміття. У кімнатах пахло свіжими квітами які ми щойно принесли з саду. Якщо ти не знатимеш рідної мови культури народних традицій ніхто тебе тут за освідчену людину не матиме ніхто не поважатиме тебе.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 16

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Вигляне зза хмари сонце так і радіє піднімаєця так і хочиця од разу підставляти під нього своє обличчя дивитися на нього немружачись. Всім від разу стає весиліше спокійніше на душі. Все довкола ожило зазиленіло ліси і гори яри і видолінки. Але не дивно коли про неї тут в силі нічого й не чули.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 17

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Мині чути як коні похрумкують молодою травицею по воленьки вдячно ласують. Діти весело повиртались до дому уся запланована робота була виконана навідмінно а по переду шче чудовий тихий літній вечір шче так багато треба встигнути. Шпаки підвели внебо від щастя заплющині очі і співали так що аш серце щиміло.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 18

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Поки боярин вернувся зі свого не вдалого полювання Максим сидів в його шатрі і прислухався та думав шчо-ж-то йому робити. Спокійно але із ясними думками дожедався він боярина. Підійшовши блище Іван нахелився розглядаючи де б вибрати дерево міцніше та вишче шчоб зручніше було на нього залізти й зручніше премоститися.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 19

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Над луками стоїть волога отавяча задуха хоч сонце вже й не пиче. Як тільки весна десь у житечку-пшиниці розминеться з літом у нас досягають суниці. Цвітуть суничники так не наче самі дивуються як спромоглися на такий беззахисночистий цвіт. А згодом над ними по дитячи нахиляють біло-сніжні головки ягоди зволожині туманом. І хоч нивелика ця ягода а весь ліс і всяк хто ходе у ньому пахне суницею.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 20

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Необхідно пам'ятати про те що людина лише один із видів живих істот на Землі і якась маленька комашка має не менше право на життя ніж людина а може й більше тому що жодна тварина незавдає шкоди навколишньому середовищу так як це робить людина. Кожен із нас повинен чітко усвідомити що ми неможемо просто заплющити очі на проблеми екології які загрожують нашому життю та життю майбутніх поколінь.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 21

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Люди часто забувають або непомічають того наскільки щедра наша Земля рослини та дерева дають нам змогу дихати чистим повітрям поля годують нас хлібом та овочами водоймища рибою на луках пасуться тварини шчоо дають молоко мясо вовну. Прозоре чисте повітря блакитні ріки озера джирела виличні ліси квітучі гаї захищчині від водної та вітрової ерозії поля все це велечезне багатство може зникнути якщо людцтво не схаминеться.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Варіант 22

1. Прочитайте речення. Розставте необхідні розділові знаки та поясніть їхнє використання. Знайдіть допущені орфографічні помилки, виправте їх та вкажіть необхідне правило. Визначте частиномовну приналежність кожного слова у поданому реченні.

Небачиними досі швиткими темпами йде зростання великих та малих міст розширюється промислове будівництво збільшуєця кількісьть населеня зростає експлуатація всіх природних рисурсів. Багатограно використовуючи природні рисурси для потреб суспільства нам треба діяти так шчооб незавдати шкоди а навпаки всибічно поліпшувати та примножувати можливості природи.

2. Напишіть невеликий твір-роздум на тему «Моя майбутня професія».

3. Укажіть, які словники допомогли б Вам правильно виконати вправу та написати твір.

Додаток Д. 2

**Завдання для виявлення рівня МКК та ТК студентів,
які навчаються за спеціальністю «Деревообробні та меблеві технології»,
з дисципліни «Фахова термінологія»**

Мета констатувального експерименту – виявлення рівня базових теоретичних знань та практичних навичок вживання (використання) термінів у науковому тексті та фаховому спілкуванні.

Дані учасника тестування:

1. Прізвище, ім'я, по батькові _____
2. Напрямок підготовки _____
3. Курс _____

1. У поданих термінах поставте наголоси.

Ощеп, параметр, перекіс, тахля, переріз, свердло, пильник, тесло, рубанок, просвіт, ламель.

2. З'ясуйте, у яких з поданих термінів можливі різні варіанти наголошування.

Похибка, наклад, гнуття, насадка, обід, пиломатеріали, плавний, роздублювання, нарізний, прорість, сировина.

3. З'ясуйте, у яких з поданих термінів наголос у відмінкових формах є рухомим.

Шпон, пресування, деревина, тріски, тирса, вузол, брус, луцення, шипи, контрніж.

4. Котрі з поданих термінів написано правильно?

Вібро-пресування, автоклавна обробка, пневматична сушарка, фібро-літ, ксилоліт, механічний дозатр, арбо-літ, коро-літ, спресованна деревина, дерево-бетон.

5. Котрі з поданих термінів треба писати разом, а котрі – через дефіс?

Пило/матеріали, деревинні прес/маси, деревинно/полімерні композиції,

одно/позиційний спосіб формування, вібро/силовий прокат, прес/форми, фізико/механічні властивості, плито/складальник, деревинно/мінеральні матеріали, лісо/заготівля.

6. Котрі з поданих термінів утворено суфіксальним способом?

Пресування, пористість, транспортування, дробарка, змішувач, оцет, ножівка, короліт, лісопиляння, надфіль, напуск.

7. Котрі з поданих термінів утворено префіксальним способом?

Допресування, сушіння, помел, випал, накладка, переріз, півшухляда, заточування, контрніж, напіврама, крафт-шпон.

8. Котрі з поданих термінів утворено префіксально-суфіксальним способом?

Прошарок, заповнювач, стружка, міжніжка, нутромір, заплечик, обклейка, підголівник, крайка, зрощування.

9. Котрі з поданих термінів утворено способом основоскладання?

Термопласти, ДПК, бункер-живильник, композит, мікрошпон, обапіл, монодерев, обкладка, підніжка, зразок-еталон.

10. Котрі з поданих термінів є однозначними, а котрі – багатозначними?

Пилоосаджувач, піногума, завиток, автолісовоз, галтель, конструкція, чіп, агрегат, крен, обкорування, сортименти.

11. Подані багатозначні терміни уведіть в речення так, щоб з'ясувати їхнє значення (з кожним терміном треба скласти два речення).

Стільниця, деревина, струг, ножівка, п'ята.

12. Серед поданих термінів виберіть терміни-синоніми.

Кромка, верстат торцювальний, крайка, грань, напилок, мітчик, надфіль, гайкоріз, терпуг, напилок, торцівка, тріска, трісковоз, фацет.

13. Серед поданих термінів виберіть терміни-антоніми.

Монтаж, верстат днозшивний, вибірка випадкова, виріб розкладний, брак виправний, брак невиправний, демонтаж, верстат дновирізний, виріб нерозкладний, вибірка систематична.

14. Поясніть значення поданих термінів-паронімів.

Абак – абака, фалець – фальц, фасет – фацет, фігарей – фігарея, фреза – фриза, фрезер – фрезарка, штамп – штамп.

15. Замініть подані слова-професіоналізми нормативними термінами або поясніть їхнє значення

Блят, борідка, варене дерево, майєр, відщеп, вінкель, плішня, гембель, клювак, підошва, ділена, відбірник, повзун.

16. Котрі з поданих термінів є власне українськими за походженням, а котрі – запозиченими?

Клінкер, матеріалоємність, плита, кронштейн, дереворіз, стамеска, посадка, лісосіка, плінтус, струг, колодоскид, пиловловлювач.

17. До поданого запозиченого терміна доберіть власне український термін-відповідник.

Гандж, арболіт, карбамід,

18. Поясніть значення поданих термінів.

Формування (процес переробки, внаслідок якого вироби з ДПК набувають заданої форми), ребро, баланси, розкрязування, спювання, тартак.

19. З'ясуйте, що означають частки тирсо-, гофр-, фрез-, термо-, -гобель у поданих термінах?

Тирсобетон, тирсоліт, гофр, гофрокартон, фрезарка, фрезер, фрезерування, терморара, термопласт, термопрокат, шпунтгобель, штабгобель, ґрунтгобель.

20. З'ясуйте граматичні категорії поданих термінів (рід, число, відм./невідм.).

Кроква, трубуцина, надфіль, пласть, сандарак, дріль, супорт, штабель, багет, горбиль.

21. Визначте частиномовну приналежність кожного компонента термінного словосполучення.

Фіксування зігнутої заготовки на шаблоні, розпилювання пресованої деревини, шаблон для згинання U-подібних елементів, схема лінії для склеювання заготовок вздовж, клеєний шаруватий брус.

22. Подані терміни-іменники поставте у Р. в. однини.

Поліпропілен, контрніж, лобзик, похиломір, контейнер, крен, пиломатеріал, короліт, монтаж, стружкаламач.

23. Подані терміни-іменники поставте в О. в. однини.

Моховитість, розріджувач, заболонь, спинкотримач, спортивінвентар, виступомір, глухар, дріль, ґрунтобел, капітель.

24. Подані терміни-іменники поставте у Н. в. множини.

Рубанок, скріплювач, сушняк, автоподавач, випробування, деревобетон, глухар, вологомір, жердняк, гострозубці.

25. Із поданими термінами утворіть якомога більше термінних словосполучень.

Контроль, пиломатеріал, машина, плита, верстат.

26. Із поданими прикметниками утворіть термінні словосполучення.

Деревооброблювальний, деревний, дерев'яний, деревинний, дереворізальний, лісозаготівельний, лісопромисловий, лісний, лісовий, лісівничий.

27. Оберіть нормативний варіант перекладу термінної прикметникової конструкції українською мовою.

Матеріали для плетіння – матеріали з плетіння

Нормативи витрат по деревних ресурсах – нормативи витрат деревних ресурсів

Освоєння по виробництву продукції – освоєння виробництва продукції

Перекіс кантів на м'якому елементі – перекіс кантів м'якого елементу

Показник якості продукції комплексний – показник по якості продукції комплексний

Сертифікат про якість – сертифікат на якість – сертифікат якості

28. Відредагуйте поданий уривок наукового тексту.

Відомо технології виготовлення виробів з деревини наповненої поліпропіленом методами пресування, лиття під тиском, екструзії листа з наступними операціями вакуумного формування, горячого штампування або формування у твердому стані. При пресовці листів з поліпропілена і деревної стружки застосовується технологія, близька до технології СП. Деревина подрібнюється в рубальних машинах до тріски або отримують стружку на стружкових верстатах з ножовим валом.

Додаток Д. 3

**Завдання для виявлення рівня МКК та ТК студентів,
які навчаються за спеціальністю «Лісове господарство»,
з дисципліни «Фахова термінологія»**

Мета констатувального експерименту – виявлення рівня базових теоретичних знань та практичних навичок вживання (використання) термінів у науковому тексті та фаховому спілкуванні.

Дані учасника тестування:

1. Прізвище, ім'я, по батькові _____
2. Напрямок підготовки _____
3. Курс _____

1. У поданих термінах поставте наголоси.

Шовковиця, бурелом, чорнозем, проростки, щавель, вільха, шюте, гігротоп, перелісок, гіпоплазія, горобина.

2. З'ясуйте, у яких з поданих термінів можливі різні варіанти наголошування.

Озерце, степний, гаїчка, приросток, горицвіт, омела, деревина, гербарій, відземок, лісгоспзаг.

3. З'ясуйте, у яких з поданих термінів наголос у відмінкових формах є рухомим.

Гніздо, трунт, дупло, молодняк, ділянка, парость, молодняк, деревій, моховик, лизунець.

4. Котрі з поданих термінів написано правильно?

Лісо-відновлююча рубка, м'яколистянні породи, моторизованні інструменти, тіньовитривалі рослини, родинноклонові лісо-насінні плантації, процес ґрунтоутворення, перетинчатокрилі, насінневий контроль.

5. Котрі з поданих термінів треба писати разом, а котрі – через дефіс?

Клиновидна/рубка, вибірково/поступова рубка, високостовбурний ліс, зоо/ценоз, криво/лісся, мало/мірна деревина, насінне/очисні машини, твердолистяні породи, насадження ярусно/балкові, розрив/трава звичайна.

6. Котрі з поданих термінів утворено суфіксальним способом?

Природокористування, вирубка, височина, опад, екорозвиток, молодняк, вологість, лісівництво, пилопродукція, мисливець.

7. Котрі з поданих термінів утворено префіксальним способом?

Зруб, перелісок, неугіддя, недоруб, праліс, приріст, напівпаразити, підвид, недопил, обкорування.

8. Котрі з поданих термінів утворено префіксально-суфіксальним способом?

Насінник, узлісся, припутьень, заказник, заліснення, держлісфонд, проростки, прочистка, перелісок, насінники.

9. Котрі з поданих термінів утворено способом основоскладання?

Біогеоценоз, брунька, вітровал, вододіл, підщепа, генезис, генофонд, мезорельєф, суцвіття, лісокомбінат.

10. Котрі з поданих термінів є однозначними, а котрі – багатозначними?

Деревостан, акліматизація, баланси, рослинність, примикання лісосік, клімат, бонітет, солонець, лісозабезпеченість, гніздо.

11. Подані багатозначні терміни уведіть в речення так, щоб з'ясувати їхнє значення (з кожним терміном треба скласти два речення).

Біотехнія, діброва, лісівництво, урочище, метаморфоз.

12. Серед поданих термінів виберіть терміни-синоніми.

Ласиця, стенограф, бурелом, турун, наїзники, шестизубчастий короїд, балкові ліси, обкорування, дика свиня, ласка, вепр, підрум'янювання, байрачні ліси, смерека, вітролом, їздиці справжні, ялина, жужелиця.

13. Серед поданих термінів виберіть терміни-антоніми.

Прості лісові культури, малий ясеневий лубоїд, нижній лісовий склад, змішані лісові культури, складні лісові культури, несправжній трутовик, чисті

лісові культури, справжній трутовик, великий ясеневий лубоїд, верхній лісовий склад.

14. Поясніть значення поданих термінів-паронімів.

Таксон – такса – таксатор, лісівник – лісник – лісничий, вегетативний – вегетаційний.

15. Замініть подані слова-професіоналізми нормативними термінами або поясніть їхнє значення

Смільняк, скалка, штамповка, шкілька, матки, маточник, нижній склад, обрізки, підсочка, вікна, вісник, вічка, волок.

16. Котрі з поданих термінів є власне українськими за походженням, а котрі – запозиченими?

Клімат, лісостан, габітус, генотип, гумус, деревина, куліса, рідколісся, фауна, флора, червонохвіст.

17. До поданого запозиченого терміна доберіть власне український термін-відповідник.

Стенограф, поліграф, трифолія, едельвейс, рептилії.

18. Поясніть значення поданих термінів.

Адаптація, коренева губка, лісознавство, ареал, флора.

19. З'ясуйте, що означають частки біо-, -граф, дендро-, мікро-, мезо-, фіто- у поданих термінах?

Біомаса, біоценоз, біосфера, халькограф, стенограф, типограф, дендрологія, дендрометр, дендропарк, мікрорельєф, мікроклімат, мезоклімат, мезотроф, фітоценоз, фітоклімат, фітомаса.

20. З'ясуйте граматичні категорії поданих термінів (рід, число, відм./невідм.).

Домінант, морфа, підгін, шашіль, перестріч, гшюте, солонець, хлороз, мурашкові, квіткоїд.

21. Визначте частиномовну приналежність кожного компонента термінного словосполучення.

Збалансований розвиток, проект організації та розвитку лісового господарства, кругообіг вологи в лісі, кулісне прилягання лісосік, облямований трутовик.

22. Подані терміни-іменники поставте у Р. в. однини.

Едатип, екоцид, обприскувач, підріст, підсніжник, рясність, трелювання, мурахожук, терен, друкар.

23. Подані терміни-іменники поставте в О. в. однини.

Дигресія, заболонь, обтилювач, пісковик, сіянець, угіддя, хрущ, ялівець, тетерук, хміль.

24. Подані терміни-іменники поставте у Н. в. множини.

Водозбір, ластівка. екзот, елювій, підсочка, проріджування, снігорозподіл, шовковиця, чебрець, суцвіття.

25. Із поданими термінами утворіть якомога більше термінних словосполучень.

Деревостан, ліси, порода, деревина, ґрунти.

26. Із поданими прикметниками утворіть термінні словосполучення.

Лісовий, лісосічний, мисливський, насінневий, насінницький.

27. Оберіть нормативний варіант термінної прийменникової конструкції українською мовою.

Заходи по збереженню довкілля – заходи зі збереження довкілля

Незважаючи на обставини – не дивлячись на обставини

Висота деревостану після рубки – висота деревостану по завершенню рубки

Рубки, близькі за організаційно-технічними показниками – рубки, подібні по організаційно-технічних показниках

Лісорослинні умови на супісках – лісорослинні умови в супісках

Виникає внаслідок сильних опадів – виникає по причині сильних опадів

28. Відредагуйте поданий уривок наукового тексту.

Актуальне питання по територіальній організації охорони природи по державі як вцілому так і по окремо взятій адміністративно-територіальній одиниці тобто по регіональному та місцевому рівні. Перспектива

удосконалення територіальної організованості охрани довкілля по Україні є і залишається ландшафтний підхід у цій справі. Обґрунтування і формування сітки природоохранных територій напрям, що впливає з проблеми збереження ландшафтів які мають природноеталонну природоохранну історико-культурну рекреаційну вартісність але можуть втратити її по причині ускорених антропоічних змін.

**Дидактичні матеріали до формувального етапу експерименту
з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»**

**Приклад лекції-презентації на тему
«Науковий стиль та його засоби у професійному спілкуванні»**

**Тема «Науковий стиль і його засоби
у професійному спілкуванні»**

План

1. Поняття про текст. Жанри наукових текстів.
2. Тези, конспект як важливий засіб організації розумової праці.
3. Реферат як жанр академічного письма. Складники реферату.
4. Основні правила бібліографічного опису джерел.
5. Мовні засоби наукового стилю.

Рекомендована література

1. Гриджук О. Є. Українська мова за професійним спрямуванням у таблицях і схемах: навч. посіб. Львів, 2010. С. 117–127.
2. Дуда Н. М. Ділова українська мова: навч. посіб. Львів, 2003. С. 107–117.
3. Зубков М. Сучасна українська ділова мова. Харків, 2002. С. 41–46, 218–236.
4. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: навч. посіб. Київ, 2007. С. 32–53, 62–74.
5. Мацюк З. О., Станкевич Н. І. Українська мова професійного спілкування: навч. посіб. Київ, 2008. С. 165–210, 275–290.

Текст – об'єднана змістовим і граматичним зв'язком послідовність мовленнєвих одиниць, що характеризується цілісністю, єдністю й структурною завершеністю.

Жанри наукових текстів:

- конспект
- реферат
- доповідь
- тези
- анотація
- рецензія
- курсова робота
- магістерська робота
- монографія

Тези – коротко сформульовані основні положення (доповіді, статті, лекції тощо), що вбирають суть висловленого.

Тези можуть бути складені як:

- авторські висловлювання з тексту (цитати);
- формулювання основних думок розділу підручника, монографії чи наукової статті власними словами.

Правила складання тез статті

1. Попередньо перегляньте статтю, продумайте мету.
2. Уважно прочитайте статтю, визначте її основну думку.
3. Поділіть статтю на змістові частини, визначте всі мікротеми.
4. Сформулюйте пункти плану, логічно пов'яжіть їх між собою.
5. Виберіть основні ідеї та положення, виділіть важливе, запишіть їх словами автора або власними словами, розмістивши у логічній послідовності.
6. Не допускайте перекручень змісту.

Конспект – короткий письмовий виклад змісту книги, статті, лекції тощо.

Види конспектів:

- **конспект почутого**, що записується під час лекції і формується не власними висловлюваннями, а за рахунок почутого;
- **конспект прочитаного**, у якому відображаються і думки автора, і власні міркування.

Способи конспектування:

- **текстуальне конспектування**, під час якого матеріал записують, максимально дотримуючись авторського тексту (за допомогою цитат);
- **вільне конспектування**, під час якого інформацію викладають власними думками;
- **змішане конспектування**, під час якого використовують і дослівний запис думок автора, і вільний виклад інформації.

Доповідь – повідомлення, у якому інформується про наукові спостереження, досліді, їхні результати, робляться узагальнення наукових даних.

Стаття – це науковий твір невеликого розміру в збірнику, журналі тощо.

Анотація – короткий огляд змісту книги, статті, часто з критичною оцінкою її.

Монографія – наукова праця, в якій досліджується нова наукова проблема, одна тема, обмежене коло питань.

Рецензія – критичний відгук на наукову працю (статтю, дисертацію, книгу тощо).

Реферат – переважно короткий письмовий виклад змісту книги, наукової статті, виконаний на основі критичного огляду й опису їх.

Реферат повинен містити такі складники:

- титульна сторінка;
- зміст;
- текст, який складається зі вступу, основної частини та висновків;
- список використаної літератури.

Правила оформлення списку використаної літератури

Список використаної літератури оформляється за алфавітом.

Бібліографічний опис роблять мовою оригіналу.

Видання українською та російською мовами подають в одному списку за абеткою.

Список літератури розміщують після висновків, на окремій сторінці, позиції нумерують арабськими цифрами.

**Бібліографічний опис роблять
у такому порядку:**

Екологічна Конституція Землі. Методологічні засади / за ред. акад. НАН України, д-ра екон. наук, проф. Ю. Ю. Туниці. Львів: РВВ НЛТУ України, 2011. 440 с.

Генсірук С. А. Ліси України: монографія. Львів: УкрДЛТУ, 2002. 496 с.

Ковальчук С. В., Форкун І. В. Фінанси: навч. посіб. Львів: Новий Світ – 2000, 2006. 568 с.

Фурдичко О. І., Бондаренко В. Д. Першопостаті українського лісівництва (Нариси до лісової історії). Львів: ВАТ «Бібльос», 2000. 372 с.

**Відомості про статті, вміщені у збірниках, журналах
та інших періодичних виданнях**

Бикова С. Ф. Теорія монопольного підходу в умовах трансформаційних змін в економіці // Актуальні проблеми економіки. 2005. № 4. С. 3–16.

Бутук О. Валютний контроль і конвертованість валют // Банківська справа. 2005. № 1. С. 45–53.

Ковач М. Й. Еколого-економічні проблеми Карпатського регіону та шляхи їх розв'язання // Еколого-економічні вчення: витoki, проблеми, перспективи: Наук. вісник Укр ДЛТУ. Вип. 12.1. Львів, 2002. С. 175–180.

Відомості про статті, вміщені в мережі Інтернет

Кочан І. М. Словотвірні норми і термінологія [Електронний ресурс] // Термінологічний вісник. 2013. Вип. 2 (1). С. 202–209. URL: http://www1.nas.gov.ua/institutes/iu/new_books/Documents/terminologichnyj-visnyk-2013-1.pdf (дата звернення: 10.10.2014).

Мегела І. П. З досвіду культурно-просвітницького та суспільного життя української громади в Австрії (90-і роки ХХ ст.) [Електронний ресурс]. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/> (дата звернення: 15.10.2016).

Пан'європейська стратегія збереження біологічного і ландшафтного різноманіття [Електронний ресурс]. URL: www.biodiv-ukr.iatp.org.ua (дата звернення: 15.10.2016).

Морфологічні особливості офіційно-ділового стилю

Рід іменника

- Іменники – назви осіб за родом діяльності використовуються у чоловічому роді, оскільки в діловому спілкуванні підкреслюється не стать людини, а її службова посада (*завідувач кафедри, старший інспектор*).
- Іменники, що позначають жіночі професії і не мають відповідників чоловічого роду, записуються в жіночому роді (*балерина, покоївка*).
- Іменники – назви професій записуються формами жіночого роду також у тих випадках, коли лексичні значення варіантів чоловічого і жіночого родів не збігаються (*порівн.: швець і швея*).

- Іменники – назви професій узгоджуються з дієсловами у чоловічому роді
(*секретар відзначив, лікар доповів*).
- Якщо разом із назвою професії записується власна назва особи (жінки), тоді дієслово необхідно вжити у формі жіночого роду
(*лікар Віра Петрівна підписала документ*).
- Не доцільно використовувати іменники жіночого роду з суфіксами *-к-, -ш-, -их-, -ис-* (*касириша, професориша, повариха, директриса*).
- Під час запису назв осіб за місцем проживання чи родом діяльності необхідно використовувати описові конструкції
(*жителі міста Львова, а не львів'яни; працівники заводу «Арсенал», а не заводчани*).

Особливості використання прикметників у текстах наукового та офіційно-ділового стилів

- У діловому мовленні переважають відносні прикметники.
- Якісні прикметники застосовуються у тих випадках, коли необхідно показати більшу або меншу міру вияву ознаки, причому в офіційно-діловому стилі перевагу віддають складеним формам
(*більш вагомий внесок, а не вагоміший внесок*)
- Недопустимим є поєднання компонентів *більш / менш, найбільш / найменш* з простою формою вищого ступеня
(*менш вразливий, а не менш вразливіший*).

- Недоцільно використовувати прикметники з префіксами *пре-, все-, супер-, ультра-, за-* (*прекрасний, всевладний, ультрамодний, задобрий*).
- Прикметники з суфіксами *-еньк-, -есеньк-, -ісіньк-, -усіньк-, -юсіньк-* та *-анн-, -янн-, -енн-* мають чітко виражене емоційне забарвлення, тому вживання їх у діловому мовленні не допустиме.
- Недоречним є використання коротких форм прикметників (*дрібен, зелен, повен*).

- Прості кількісні числівники записують словами (*три примірники*).
- Прості кількісні числівники з одиницями вимірювання передають цифрами (*2 км, 5 м, 7 см, 10 га*).
- Складні і складені числівники записують цифрами (*партію товару на суму 5778 грн. отримано вчасно*).
- Якщо складні і складені числівники стоять на початку речення, то вони записуються словами (*тисяча дев'ятсот вісімдесят п'ятий рік – це рік початку перебудови*).

- Порядкові кількісні числівники записують арабськими цифрами і вводяться в текст з відмінковим закінченням (*1-й день, 7-го числа*).
- Якщо є необхідність у переліченні кількох порядкових числівників, то закінчення ставимо лише після останньої цифри (*учні 1, 2, 3-го класів*).
- В окремих випадках порядковий числівник записується римською цифрою (*I квартал, II півріччя*).
- Комбінований запис полегшує сприйняття інформації і використовується для передачі великих чисел (*1 000 000 або 1 млн.*).

Особливості використання займенників

- В офіційно-діловому стилі не рекомендується використовувати особовий займенник *я*. Його доцільно замінити формою множини *ми*.
- Лише в особистих документах (автобіографія, доручення, розписка, заповіт) доцільно використовувати займенник *я*.
- Займенник *я* опускається у поєднанні з дієсловами наказового способу: *Наказую... Пропоную...*
- Використання займенника *ви* надає висловлюванню іншої тональності, робить його більш делікатним (*пропоную вам виконати це завдання*).

- Типовою помилкою є вживання займенника *самий* для позначення ступеня порівняння (*самий добрий, самий дешевий*).
- Недоречним є вживання у діловому мовленні присвійних займенників *мій, твій, свій, наш, ваш, їхній* (*мій авторитет, твої досягнення, свої плани*).
- Неозначені займенники, утворені за допомогою часток *аби, де, сь, будь, небудь* мають розмовний відтінок, тому їх в діловому мовленні не використовують.

Специфіка використання форм дієслів у науковому та діловому мовленні

- В офіційно-діловому стилі переважають дієслова теперішнього часу зі значенням позачасовості
організація просить,
університет оголошує.
- Форми наказового способу переважають у розпорядчих документах. Для передачі наказу використовується дієслово у першій особі однини (*наказую, пропоную*) та інфінітив (*виконати це завдання необхідно до 20-го квітня*).

- Інфінітив мусить мати закінчення *-ти*, а не *-ть*, яке вживається лише в розмовному мовленні і для ділових паперів є неприйнятне (*написати, виконати*, неправильно: *написать, виконать*).
- Ненормативним для української мови є вживання активних дієприкметників типу *поважаючий, керуючий, виконуючий*. Їх доцільно замінювати описовими зворотами:
чоловік, який себе поважає, особа, яка керує справами, людина, яка виконує це завдання.
- Недоречно у діловому мовленні використовувати зворотні дієслова типу *поїздка організовується, я вибачаюся*, оскільки частка *ся* вказує на те, що дію виконує суб'єкт, тобто поїздка сама себе організовує, людина сама себе вибачає.

!!!

А тепер давайте разом пригадаємо
опрацьований на лекції матеріал.

Із метою узагальнення окреслимо можливість
використання вивченого теоретичного матеріалу
у майбутній практичній діяльності.

Орієнтовний план проведення практичного заняття на тему
«Робота з морфологічними засобами наукового тексту.
Труднощі у використанні граматичних форм слів
у процесі наукового мовлення»

Формулювання педагогічних завдань, що мають бути вирішені на занятті: навчити студентів коректно використовувати граматичні форми іменників, прикметників, числівників, займенників та дієслів у текстах наукового та офіційно-ділового стилів.

Види створюваних комунікативних ситуацій: комунікативна взаємодія у навчальній діяльності.

Засоби контролю: взаємоперевірка студентами виконаних завдань, самостійна робота, усне опитування.

Матеріальне забезпечення: таблиці, навчальний посібник, словники, роздатковий матеріал.

Питання для опрацювання:

1. Зауваги щодо використання граматичних категорій іменника в науковому тексті.
2. Граматичні форми прикметника в науковому тексті.
3. Дієслово у науковому мовленні.
4. Специфіка використання займенників у наукових текстах.
5. Функціонування числівника у науковому тексті. Зв'язок числівників з іменниками.

Рекомендована література:

1. Гриджук О. Є. Українська мова за професійним спрямуванням у таблицях і схемах: навч. посіб. Львів, 2010. С. 149–178.
2. Дуда Н. М. Ділова українська мова: навч. посіб. Львів, 2003. С. 107–117.
3. Зубков М. Сучасна українська ділова мова. Харків, 2002. С. 218–236.

4. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови: навч. посіб. Львів, 2007. С. 165–263, 264–354.

5. Мацюк З. О., Станкевич Н. І. Українська мова професійного спілкування: навч. посіб. Київ, 2008. С. 165–210.

Перебіг заняття:

Після оголошення теми заняття викладач формулює його мету і завдання, акцентує увагу на тих ключових моментах, які необхідно детальніше опрацювати.

Теоретичні виступи студентів за питаннями заняття чергуються з практичними завданнями, за виконанням яких слідкує викладач, а перевірка їх може бути зроблена колективно або на основі роботи в парах.

Подаємо варіанти практичних завдань, які студенти виконують після теоретичного аналізу кожного питання.

Питання 1. Зауваги щодо використання граматичних категорій іменника в науковому тексті.

Вправа 1. *Від поданих іменників спробуйте утворити назви осіб за родом діяльності жіночого роду. Прослідкуйте за ймовірною зміною значення в окремих прикладах.*

Співдоповідач, споживач, прем'єр-міністр, грибар, кравець, швець, сівач, здобувач, лісничий, деревообробник, керівник, менеджер, професор, нафтодобувач, друкар, повар, вчитель, ледар, реформатор, аспірант, випробувач, заспівувач, викладач, завідувач, жниввар, хімік, антиквар, медовар, лісогосподар, технолог.

Вправа 2. *Подані іменники поставте у родовому, давальному й орудному відмінках. Обґрунтуйте вибір відмінкового закінчення.*

Аюдаг (гора), Даллас (місто; штат) Дрогобич (місто), Дніпро, Дон, Дунай, меринос (вівця), меринос (вовна), тигр (звір), Тигр (ріка), смарагд (окремий кристал), кущ, відвідувач, екземпляр, інтер'єр (внутрішній простір будівлі),

інтер'єр (картина), сардонікс (окремий кристал), сардонікс (речовина), реверс (механізм), реверс (зворотній бік, торговельне зобов'язання), магістр.

Вправа 3. Від поданих іменників утворіть форму кличного відмінка. Обдумайте доцільність використання форми звертання під час наукової та ділової комунікації.

Катерина Ігорівна, Катруся, Ігор, Віталій Семенович, Остап, Марічка, Марія, Олексій, Григорій, Марта Андріївна, Петро, Семен, Юрій Юрійович, Олег Олегович, Ганна Петрівна.

Питання 2. Граматичні форми прикметника в науковому тексті.

Вправа 1. Від поданих прикметників утворіть усі форми вищого та найвищого ступенів порівняння.

Вологий, важкий, довгий, хитрий, холодний, дивний, молодий, ясний, зелений, важливий.

Вправа 2. Укажіть рядок, у якому подано правильні форми ступенів порівняння прикметників.

- а) найпрацьовитіший, менш досвідчений, найвагоміший;
- б) меш вдалий, більш переконливий, найбільш доречніший;
- в) найосновніший, менш забезпечений, вимогливіший;
- г) найзмістовніший, найбезпосередніший, найкращий;
- д) найбільш вигідний, найдеталізований, найвірогідніший.

Вправа 3. З'ясуйте, які з поданих прикметників недоцільно вживати у науковому та офіційно-діловому стилях?

Архіскладний, економічний, ультрасучасний, презавзятий, дрібний, молодявий, дрібен, важливий, детальний, надзвичайний, натхненний, дерзновенний, надзвуковий, претяжкий, стійкий, напівм'який, грузький, привітненький, несказаний, локальний, предовжений, круглявий, пряменький, клейкий, однаковісінський, індустріальний, лісозахисний, дулавий, міжгалузевий, величавий, аукціонний, біогенний.

Питання 3. Дієслово у науковому мовленні.

Вправа 1. *Котре з поданих тверджень є правильним? Обґрунтуйте свою думку.*

- а) форми наказового способу переважають в особистих документах;
- б) у діловому спілкуванні форми теперішнього часу *говорим, працюєм* необхідно замінити формами *говоримо, працюємо*;
- в) в офіційно-діловому та науковому мовленні інфінітив мусить мати закінчення *-ти*, а не *-ть*, яке вживається лише в розмовному мовленні і для ділових паперів є неприйнятне;
- г) нормативним для української мови є вживання активних дієприкметників;
- д) в офіційно-діловому стилі переважають дієслова теперішнього часу зі значенням поза часовості.

Вправа 2. *У котрому рядку наведено правильно утворені форми наказового способу дієслів? Обґрунтуйте зроблений вибір.*

- а) локалізувати, активувати, нагородити, формалізувати; зосередити;
- б) наказую, пропоную, вирішую, проголошую, вимагаю;
- в) дбаймо, працюю, зробіть, вирішуймо, виготовте;
- г) переписіть, перепишете, складіть, складете, підготуйте.

Вправа 3. *У поданих словосполученнях дієприкметники активного стану замініть іншими мовними засобами.*

Керуючий відділом, запуснені справи, діючий правопис, командуючий армією, конкуруюча фірма, завідуючий кафедрою, тонізуючий засіб, тріумфуючий вигляд, виконуючий обов'язки, переважаючий суперник, ранньоквітучі рослини, зникаючий вид, дублюючий орган, регулюючий орган, оточуюче довкілля.

Вправа 4. *У поданих реченнях замініть інфінітивні форми такими, які доцільно вживати у текстах наукового та офіційно-ділового стилів.*

1. Проект рішення про об'єднання комунальних аптек Львівської області в єдину комунальну аптечну мережу (викликати) неабиякі пристрасті на сесії

обласної ради. 2. Але після тригодинного обговорення депутати (не підтримати) рішення про об'єднання. 3. Зі свого боку директор служби рейтингів корпоративного управління S&P Світлана Бородіна (повідомити), що рівень індексу інформаційної прозорості (підвищитися) завдяки повнішому розкриттю інформації про банки через ресурси державних регуляторів, таких як: Національний банк України (НБУ) і Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку (ДКЦПФР). 4. Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР) (прагнути) (вжити) заходів для того, щоб (обмежити) надання банками Східної Європи кредитів в іноземній валюті. 5. Слабкий розвиток фінансових ринків, низькі норми заощаджень, а також високі процентні ставки центробанків країн Східної Європи (призвести) до зростання обсягів кредитування в іноземній валюті під час фінансового буму, (відзначати) в ЄБРР. 6. Відповідно до заяви ЄБРР, 30 країн з економікою, що (розвиватися) в Європі та Азії, куди банк (здійснювати) інвестиції, (відновлюватися) після рецесії. 7. Тим часом, ризики в банківській сфері (стримувати) зростання, оскільки умови кредитування (залишатися) складними.

Питання 4. Специфіка використання займенників у наукових текстах.

Вправа 1. *Продовжіть твердження:*

- а) займенник **Я** доречно вживати лише в _____ документах;
- б) у науковому тексті можна використовувати тільки особовий займенник _____;
- в) присвійні займенники **мій, твій, свій** у текстах наукового та офіційно-ділового стилів уживати _____.

Вправа 2. *З'ясуйте, у яких реченнях недоцільно вжито займенник.* Побудуйте речення таким чином, щоб їх можна було використати в офіційно-діловому та науковому текстах.

1. У цій роботі йдеться про ділову мову, а саме про види та оформлення організаційних документів. 2. Ми просимо Вас надіслати перелік документів,

необхідних для звіту. 3. Сьогодні дуже актуальним стало питання щодо їх підготовки фахівців для різних підприємств. 4. Метою мого дослідження є визначення основних засобів і прийомів культури мовлення. Оформленню будь-якої документації українською мовою не надавали дуже великого значення. 6. Мета цієї роботи – вивчити основні види організаційних документів, навчитися правильно їх оформлювати. 7. Для виконання цієї роботи я використовувала сучасну літературу з ділового мовлення, зокрема Хмельницької атомної станції, адже досліджувати такі речі краще на конкретних прикладах.

Вправа 3. З'ясуйте, у яких документах можуть бути використані фрази, запропоновані нижче. Перевірте їхню нормативність.

- а) Я, Петренко Степан Іванович, позичив...;
- б) Мене не було на парах 20 жовтня 2016 року у зв'язку з ...;
- в) Я, Марія Петрівна Максимчук, народилася...

Питання 5. Функціонування числівника у науковому тексті. Зв'язок числівників з іменниками.

Вправа 1. Знайдіть та виправте помилки у відмінкових формах числівників.

- Н. вісімсот шістдесят сім
- Р. вісьмисот шістдесятюх сімох
- Д. восьмистам шестидесятьом сімом
- З. вісімсот шістдесят сім
- О. вісімсот шістдесятма сіма
- М. на восьмисот шістдесятюх сімох

Вправа 2. Від поданих кількісних числівників утворіть порядкові та збірні. Складіть з ними речення, поясніть уживання закінчення в певній відмінковій формі.

10, 775, 841, 23, 8, 14, 3526, 37.

Вправа 3. З поданими числівниками складіть та запишіть речення так,

щоб числівник стояв у різних відмінкових формах (родового, давального, орудного, місцевого). Числівник слід записати словами.

148, 74, 2057.

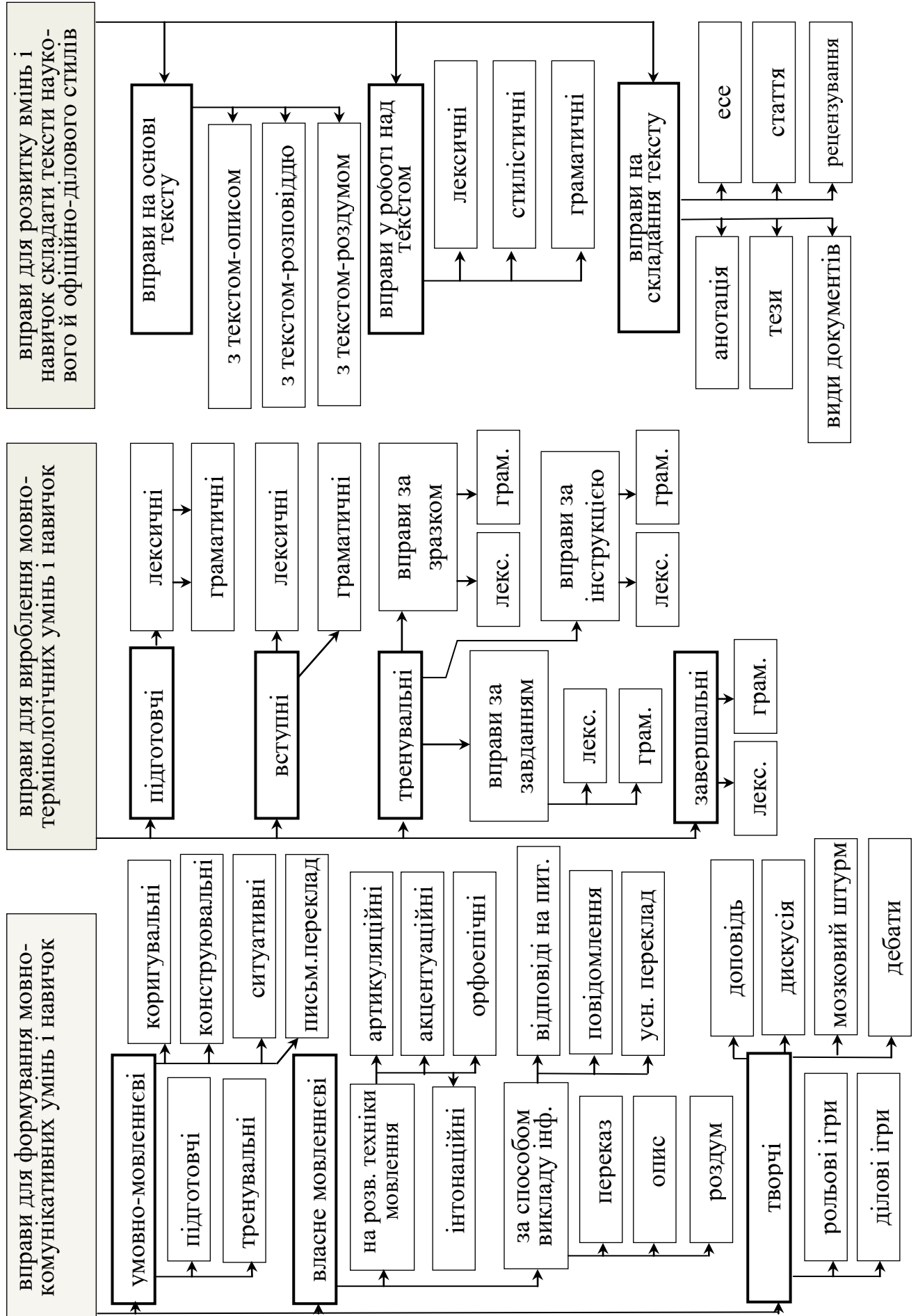
Вправа 4. У поданих словосполученнях узгодьте числівник з іменником.

Сім / семеро (студент), двадцять / двадцяттеро (дитина), два / двоє (абітурієнт), три / троє (доценти), п'ять / п'яттеро (менеджер), вісім / восьмеро (технолог), сімнадцять / сімнадцяттеро (працівників), дванадцять / дванадцяттеро (відвідувач), вісім / восьмеро (професор), чотири / четверо (президент), десять / десятеро (слухач).

Обов'язковим етапом є узагальнення теоретичного матеріалу після кожного розглянутого питання, виділення типових помилок та аналіз їх. Зробити такий аналіз можна запропонувати студентам, для цього необхідно попередити їх про це на початку заняття.

Наприкінці пари за результатами контролю і взаємоконтролю оцінюємо роботу студентів та підбиваємо підсумки, а також формулюємо домашнє завдання на самостійне опрацювання.

Система вправ із формування МКК студентів вищів лісотехнічного профілю

Завдання до навчальних тем дисципліни**Тема 1. Мова і мовлення в житті людини.****Державна мова – мова професійного спілкування**

1. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями:

1) мислетвірна функція;	А) Мова є універсальним засобом спілкування між людьми.
2) ідентифікаційна функція;	Б) Мова є засобом формування думки, оскільки людина мислить за допомогою мовних форм.
3) гносеологічна функція;	В) За допомогою мови відбувається ідентифікація мовців у часовому і просторовому вимірі.
4) фатична функція	Г) За допомогою цієї функції можливо встановити контакт з іншою людиною, звернути на себе уваги тощо.
Д) Мова – це енциклопедія людського досвіду. За допомогою мови людина пізнає світ.

2. У чому полягає різниця між мовою та мовленням?

3. Мова – це:

- а) найважливішій, універсальний засіб спілкування, організації та координації всіх видів суспільної діяльності;
- б) сукупність загальноприйнятих правил реалізації, мовної системи;
- в) вища форма національної мови.

4. Охарактеризуйте поняття «мовлення».

5. Назвіть ознаки, притаманні літературній мові:

- а) наявність стилів;
- б) стандартність (наявність еталонів, зафіксованих у словниках);
- в) точність слововживання;
- г) писемна та усна форми функціонування;
- д) наявність стабільних мовних норм, правил;
- е) відшліфованість, писемна обробленість;
- є) наддіалектний характер;
- ж) уживання слів у переносному значенні.

6. Продовжіть речення.

- 1. Літературна мова – це ...
- 2. Літературна мова реалізується в ...
- 3. Мовлення – це ...

7. Про яку функцію мови йде мова?

Мова є засобом волевиявлення людини.

- 1) комунікативна;
- 2) ідентифікаційна;
- 3) естетична;
- 4) волюнтативна.

8. Відповідно до яких статей Конституції України та Закону «Про мови в Українській РСР» українська мова є державною мовою в Україні?

- а) 10-та стаття Конституції та усі статті Закону;
- б) 10-та стаття Конституції та 12-та стаття Закону;
- в) 10-та стаття Конституції та 6-та стаття Закону;
- г) 8-ма стаття Конституції та 7-ма стаття Закону;
- д) 12-та стаття Конституції та 6-та стаття Закону;

9. Утвердження української мови як державної неможливе без:

- а) функціонування її в судочинстві;
- б) створення такої мовної ситуації, за якої українська мова мала б усі можливості безперешкодного вживання;
- в) територіальних діалектів.

10. Підготуйте повідомлення на тему «Роль мови у моїй майбутній професії».

Тема 2. Лексика сучасної української літературної мови.

Використання лексичних засобів у професійному спілкуванні

1. Установіть відповідність між поняттями:

1) неологізми;	А) це слова, що вийшли з ужитку разом з позначуваними ними реаліями;
2) терміни;	Б) слова, що порівняно нещодавно з'явилися у мові;
3) архаїзми;	В) назви понять, що існують зараз, витіснені синонімічними найменуваннями;
4) історизми	Г) слова, що позначають поняття певної професії;
Д) слова, що позначають поняття певної сфери науки.

2. Який говір став основою сучасної української літературної мови?

а) східно поліський;	г) наддністрянський;
б) слобожанський;	д) степовий;
в) середньонаддніпрянський;	е) лемківський.

3. До якої лексичної групи належать слова «бульба», «допіру», «кендюх», «обійстя», «бараболя»:

- 1) терміни; 2) діалектизми; 3) арготизми; 4) професіоналізми.

4. До якої лексичної групи належать слова «лісівництво», «таксація», «біологія», «фотосинтез», «молекула»:

- 1) жаргонізми; 2) терміни; 3) арготизми; 4) професіоналізми.

5. До корінної української лексики належать:

а) слова індоєвропейського походження;	г) екзотизми;
б) інтернаціоналізми;	д) власнеукраїнська лексика;
в) спільнослов'янська лексика;	е) варваризми.

6. Серед поданих слів виберіть однозначні.

Складати, текст, промова, виступ, графіка, графік, листок, дерево, рубка, природа, дуб, засідання, коло, праця, цикл, будова, характер, науковець, лісничий, різьблення, орнамент, натура, натюрморт, фарби, малюнок, писемність, переконання, запропонувати, рішення, книга, школа, процес, журнал.

7. Котрі з поданих слів є багатозначними?

Ботаніка, мотор, виставка, експозиція, корінь, ліс, будувати, малювати, економіка, маркетинг, обладнання, моделювання, пропозиція, квота, нарис, налаштування, комп'ютер, програма, офіс, сторінка, мишка, вікно, портрет, параметр, штат, рослина, рідина, вода, енергія, обсяг, плече, коліно, техніка.

8. До поданих дієслів доберіть синоніми. З'ясуйте, котрі з дібраних синонімів доречно застосовувати в офіційно-діловому та науковому стилях, а котрі – ні.

Наполягати, написати, керувати, вирішити, виробляти, акумулювати, ґрунтуватися.

9. Активну лексику української мови складають:

- а) неологізми та загальноновживані слова;
- б) діалектизми та історизми;
- в) загальноновживані слова, терміни, діалектизми;
- г) загальноновживані й застарілі слова.

10. Складіть невеликий текст (10-15 речень) з поданими словами-паронімами.

Насінневий – насінницький, лісник – лісничий, вид – вигляд, відносини – відношення.

Тема 3. Стилї і жанри сучасної української літературної мови

1. Стилїстика – це наука про...

Виберіть варіант правильної відповіді:

- а) лексику та її застосування у процесі спілкування;
- б) систему стилів сучасної української мови;
- в) лексику української мови щодо її походження;
- г) систему мовних засобів, що використовуються у процесі спілкування;
- д) правила поєднання слів у словосполучення та речення.

2. Мовний стиль – це...

Виберіть варіант правильної відповіді:

- а) прийоми спілкування;
- б) мовленнєва ситуація;
- в) сукупність мовних засобів, вибір яких залежить від змісту, мети та характеру висловлювання;
- г) варіант літературної мови, що застосовується у суспільно-політичному та громадському житті;
- д) правила поєднання слів у словосполучення та речення.

3. Мовленнєва ситуація – це...

Виберіть варіант правильної відповіді:

- а) характер спілкування;
- б) сукупність мовних засобів;
- в) мета висловлювання;
- г) час, місце та умови спілкування;
- д) співрозмовники;
- е) прийоми спілкування.

4. Укажіть ознаки, притаманні кожному стилю:

- а) сфера застосування;

- б) функціональне призначення;
- в) вирішення конкретних завдань;
- г) характерні ознаки;
- д) система мовних засобів і стилістичних прийомів;
- е) поєднання елементів різних стилів.

5. Основними лексичними засобами, що використовуються в науковому стилі, є:

- а) професіоналізми;
- б) просторічна лексика;
- в) сленг;
- г) загальноживана лексика;
- д) терміни;
- е) діалектизми.

6. Котрі з поданих нижче підстилів є складовими художнього стилю?

- а) поетичний;
- б) ліричний;
- в) епічний;
- г) виражальний;
- д) драматичний;
- е) емоційно забарвлений;
- є) комбінований.

7. Установіть відповідність між стилями та ознаками, що характеризують їх:

1) художній стиль;	А) логічна послідовність викладу інформації; вплив на читача чи слухача; образність мовлення;
2) науковий стиль;	Б) невимушеність спілкування, непідготовленість співрозмовників до процесу мовлення;

3) розмовно- побутовий стиль;	В) значна кількість наукової термінології; об'єктивний аналіз; докладні висновки;
4) публіцистичний стиль;	Г) образ автора; вплив на читача засобами художнього слова; наявність розгалуженої системи образів;
5) офіційно-діловий стиль;	Д) чітка композиція тексту у поєднанні з вільними вибором мовних засобів;
6) епістолярний стиль;	Е) точність, стандартизованість форми.
7) сакральний стиль	

8. Установіть відповідність між стилями та сферою їхнього застосування:

1) художній стиль;	А) наукова діяльність та освіта;
2) науковий стиль;	Б) письмове приватне листування;
3) розмовно-побутовий стиль;	В) вплив на читача засобами художнього слова;
4) публіцистичний стиль;	Г) безпосередній, невимушений обмін думками;
5) офіційно-діловий стиль;	Д) громадсько-політичне, суспільне життя країни;
6) епістолярний стиль;	Е) спілкування на офіційному рівні у різних сферах суспільного життя та адміністративно-господарської діяльності;
7) сакральний стиль	Є) обслуговування релігійних потреб як окремих громадян, так і суспільства в цілому.

9. Продовжіть твердження:

- а) у епістолярному стилі поєднано елементи _____ стилів сучасної української мови;

б) основне функціональне призначення сакрального стилю полягає у _____ ;

в) стиль засобів масової інформації є підстилем _____ стилю сучасної української мови.

10. Визначте, до якого стилю належить поданий текст. Укажіть, за якими ознаками Ви зробили такий висновок.

Першою науковою працею Е. Головкевича, написаною на основі власних досліджень, була «Лісова флора». Саме на той час припадає його перше зацікавлення сипкими пісками, які щораз більше вражали родючі поля, становили загрозу голоду не одному селу. Створення терас, задерніння їх і залісення було обов'язковим. Силою аргументів він зумів переконати широку громадськість і владу в тому, що наближається катастрофа. Не маючи належних коштів, розпочав меліоративні роботи. Доклавши титанічних зусиль, не раз витративши власні гроші, він був не лише державним службовцем, а й аматором у боротьбі з ерозією. Плоди його праці побачили ще сучасники. Соснові ліси навколо Судової Вишні, Хоросниці, Мостиськ, на Яворівщині, Перемишлянщині росли на очах. Місцеві селяни, які чинили опір залісенню через свою неосвіченість, маючи зиск із його результатів, ще за життя хотіли ставити пам'ятник Емілю Головкевичу (В.Д.Бондаренко).

Тема 4. Лексикографічна компетентність як показник мовленнєвої культури фахівця

1. Лексикографія – це наука про...

- а) слово як сукупність усіх його форм і значень;
- б) слово як основну одиницю мови і словниковий склад мови;
- в) мову, її сутність, будову, функціонування та розвиток;
- г) створення словників та опрацювання їхніх теоретичних засад.

2. Поясніть різницю між лінгвістичними та енциклопедичними словниками.

3. Установіть відповідність між типом словника та його призначенням:

1) тлумачний;	А) містить основні відомості про походження слів однієї мови чи групи або сім'ї споріднених мов;
2) етимологічний;	Б) подає лексико-фразеологічний склад мови з поясненням значення, граматичних та стилістичних особливостей, уживання реєстрових одиниць...;
3) перекладний;	В) лексика давніх писемних пам'яток подається з поясненням та документацією;
4) орфографічний;	Г) біля кожного з реєстрових слів, поданих в алфавітному порядку, зафіксовані норми літературної вимови;
5) історичний	Д) подано перелік нормативного написання слів та окр. форм їх відповідно до чинного правопису;
Е) до реєстрових слів однієї мови подаються відповідники іншою мовою.

4. Назвіть та охарактеризуйте словники Вашого фаху.

5. До якого типу лінгвістичних словників належить «Словник української мови» в 11 т.?

- а) словник синонімів;
- б) орфографічний;
- в) інверсійний;
- г) етимологічний;
- д) тлумачний;
- е) історичний

6. З якого типу словника подано словникові статті?

ОХОРОНА РОСЛИННОГО СВІТУ – система держ. і громадських заходів, спрямованих на збереження просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності і цілісності об'єктів рослинного світу, охорону умов їх місцезростання, збереження від знищення, пошкодження, захист від шкідників і хвороб. Регулюється Законами України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1991), «Про рослинний світ» (1999), «Про природно-заповідний фонд» (1992), Лісовим кодексом України та іншими нормативно-правовими актами.

- а) «Енциклопедія українознавства»;
- б) «Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера»;
- в) «Великий енциклопедичний юридичний словник»;
- г) «Українська енциклопедія лісу»;
- д) «Економічний тлумачний словник».

7. З якого типу словника подано словникові статті?

ДІЛОВА ДЕРЕВИНА – круглі і колоті лісоматеріали, крім дров, пенькового обсмолу. Застосовують в круглому вигляді або у вигляді сировини для подальшої обробки і хім. переробки. Д.д. включає всі сортименти. Вихід Д.д. шпилькових порід при раціональному розкрижуванні стовбурів становить 94-96%, листяних порід – 71-97%.

ДНІСТРОВСЬКО-ДНІПРОВСЬКИЙ ЛІСОСТЕПОВИЙ ОКРУГ (IV) –

частина Лісостепової обл. Округ розташований в центр. частині України. Межі на Пн. співпадають з межами Лісостепової обл., на Сх. проходить долиною Дніпра, на Зх. – з межами Житомирської і Вінницької адм. обл. Він займає центр. і пд. частину Подільської і Придніпровської височини.

Клімат округу помірно континентальний: зима м'яка з частими відлигами, літо тепле, в пд. районах – гаряче. Середньорічна т-ра повітря 7°, серед. т-ра липня 19,5°, а серед. січня – 5, 7°C. К-ть опадів коливається від 450 в пд.-сх. частині до 550 мм в пн.-зх.

- а) «Словник української мови» (в 11 т.);
- б) «Українська енциклопедія лісу»;
- в) «Енциклопедія українознавства»;
- г) «Економічний енциклопедичний словник»;
- д) «Юридична енциклопедія».

8. З якого типу словника подано словникові статті?

КРОНШТЕЙН (нім. Kragstein) – 1) *архіт.* Вид *консолі*. 2) Підпора для деталей, *механізмів тощо*, прикріплена до *вертикальної поверхні* (стіни, колони).

КРОС (від англ. cross – пересікати, переходити) – 1) Допоміжне приміщення телефонної *станції*, де встановлено щит перемикання. 2) Біг, перегони по пересіченій місцевості з подоланням підйомів, спусків, канав та інших природних перешкод. 3) У *боксі*¹ (1) – зустрічний удар.

- а) історичний словник;
- б) тлумачний словник;
- в) інверсійний словник;
- г) словник іншомовних слів;
- д) словник антонімів;
- е) орфографічний словник.

9. З якого типу словника подано словникові статті?

МАКІТРА: макітра варить *див.* казанок.

макітра зварила, жарт. Хтось правильно, розумно вирішив, вдало зробив щось, додумався до чогось; кмітливий. – *Знав, що в Дягіля сила лев'яча. А він таки й справді витяг [на дзвіницю дзвона], тільки не на плечах, а підоймою. Зварила макітра...* (Збан.).

макітра розуму в кого, жарт. Хто-небудь дуже розумний, розсудливий, кмітливий і т. ін. – *Ловко зметував [бригадир], – казали колгоспники, – от тобі й дурне сало, а в нього макітра розуму!* (Ю. Янов.). **добра макітра розуму.** – *Так не можна, Онисіє Степанівно. Давайте поради! В вас же розуму добра макітра* (Н.-Лев.). Синоніми: **є лій у голові; голова варить; голова є; повний лоб; золотий лоб.** Антоніми: **пустий лоб; лобом неширокий; порожньо в голові** (в 2 знач.).

- а) тлумачний словник;
- б) етимологічний словник;
- в) фразеологічний словник;
- г) словник синонімів;
- д) словник епітетів.

10. Установіть відповідність між типом словника та змістом словникової статті:

1) «Словник української мови» (в 11 т.);	А) ЛІС – один з осн. типів рослинного світу, що складається з сукупності деревних, чагарникових, трав'янистих та ін. рослин (мохи, лишайники), включає також тварин і мікроорганізми, які впливають один на одного, взаємодіють між собою і з навколишнім середовищем;
2) «Етимологічний словник української мови»;	Б) ЛІС, у, мн. ліси, ів, ч. 1. Велика площа землі, заросла деревами і кущами...// Дерева, які ростуть на такій площі...// чого, перен. Велика кількість, багато (високих

предметів)...**Темний ліс** – про що-небудь незрозуміле, заплутане або невідоме...**У ліс дивитися** – будучи незадоволеним своїм місцем, прагнути його покинути...**Щось [велике] у лісі здохло** – сталося щось незвичайне...

2. тільки одн. Зрубані дерева як будівельний та ін. матеріал...;

3) «Енциклопедія українознавства»;

В) **Ліс**, один з основних типів рослинності – угруповання дерев і кущів, яке займає значну територію. Л. має вплив на клімат, гідрологічний режим оточення й ґрунту, закріплення поверхні землі – зокрема на крутих схилах і пісках, склад фльори і фавни...;

4) «Орфоепічний словник української мови»;

Г) ліс [лісіця] «фантастична лісова істота, подібна до жінки», [лісіща] (мн.) «великі густі ліси», Ж, *лісівнік, лісівництво, лісна́* «лісова русалка», [лісній] «лісник», *лісник*, «лісовий сторож», лісівник [лісничий Ж], лісничий «службовець лісництва, завідувач його; [лісній] «...»;

5) «Українська енциклопедія лісу»

Д) ліс [л'іс], -су, у лісі, мн. -сі, -сїв [с'іў] лісгосп [л'ізг'осп], -пу, мн. -пи, -пів [п'іў] лісистий [л'ісістиї], -ста, -сте; -сті [с'т'і] лісівник [л'іс'іўнік], -ка, мн. -кі, -ків [к'іў].

Тема 5. Мова і культура мовлення у професійній комунікації.

1. Поясніть різницю між поняттями «культура мови» і «культура мовлення».
2. Установіть відповідність між ознаками культури мовлення та їхніми характеристиками:

1) чистота мовлення;	А) побудова процесу мовлення з урахуванням різних видів норм;
2) правильність мовлення;	Б) активне використання синонімів, знання і застосування відтінків значень слів, уникання повторів;
3) доречність мовлення;	В) вибір слів і побудова речень таким чином, щоб найточніше передати зміст думки;
4) точність мовлення;	Г) намагання вимовляти слова чітко, достатньо голосно, не надто швидко;
5) багатство мовлення	Д) вибір мовних засобів відповідно до ситуації мовлення; Е) висловлювання, у якому відсутні позалітературні елементи.
3. Продовжіть твердження: виділяють такі основні аспекти вияву культури мовлення:
 - 1) правильність;
 - 2) нормативність;
 - 3) логічність;
 - 4) адекватність;
 - 5) естетичність;
 - 6) поліфункціональність.
4. Установіть відповідність між мовними нормами та їхніми характеристиками:

1) синтаксичні;	А) визначають правильність написання слова;
2) морфологічні;	Б) регулюють вибір варіантів побудови простих і складних речень;
3) орфографічні;	В) регулюють вибір варіантів морфологічної форми слова і варіантів її поєднання з іншими словами;
4) словотвірні;	Г) регулюють вибір слова або синтаксичної конструкції відповідно до умов спілкування і стилю викладу;
5) стилістичні	Д) регулюють вибір морфем, розташування їх і сполучення у складі нового слова;
	Е) регулюють вибір варіантів розташування і переміщення наголошеного складу серед ненаголошених

5. У чому, на Ваш погляд, виявляється виразність мовлення?

6. Технічними показниками виразного мовлення є:

- а) інтонація;
- б) дихання;
- в) голос;
- г) вимова;
- д) наголос;
- е) темп;
- є) пауза.

7. Визначте поняття, про які йдеться у висловлюваннях:

- а) видозміни висоти звучання, сили, тембру голосу, членування мовлення паузами (логічними, психологічними, граматичними) у процесі розгортання мовлення – це _____;

б) сукупність мовних засобів, що відповідають системі мови і сприймаються її носіями як зразок суспільного спілкування у певний період розвитку мови і суспільства – це _____;

в) наголос, за допомогою якого виділяється важливе в смисловому відношенні слово у реченні. Змінюючи логічний наголос, можна надати фразі різних смислових відтінків – це _____.

8. Укажіть рядок з правильно наголошеними дієслівними формами:

- а) несéте, ма́єте, вчитé, везéте, мчитé;
- б) спасті́, скла́сти, весті́, знесті́, пливті́;
- в) складéмо, ростемó, йдемó, підемо, пливéмо;
- г) véсти, знéсти, перевéзти, розвéзти, месті́.

9. Користуючись тлумачним словником української мови, з'ясуйте значення поданих слів. Прослідкуйте, чи змінюється лексичне значення слова зі зміною наголосу?

А́тлас – атла́с, до́чиста – дочиста́, жирóвий – жирові́й, корі́стувач – користува́ч, рефлéкторний – рефлектóрний, по́милка – помі́лка, засі́дання – засіда́ння, за́рубка – зару́бка, озéрце – озерце́, ко́ровий – корові́й, со́сна – сосна́, кра́марський – крама́рський, весня́ний – весняні́й, ри́бний – рибні́й, ко́ристь – корі́сть, прóстий – прості́й, лі́карський – ліка́рський, че́рвець – черве́ць, ко́рковий – корко́вий, кра́новий – кранові́й, я́сний – ясній́, за́кладка – закла́дка, морквя́ний – морквяні́й.

10. Відредагуйте подані словосполучення. З'ясуйте особливості використання прийменникових конструкцій у науковому та офіційно-діловому стилях.

Відомий по університету, із-за громіздкості, відповідно з ухвалою, лекції по математиці, по професії лікар, по питанню працевлаштування, по привычці, по обставинах, по мірі сил, по імені і по батькові, по адресу, в більшій мірі, робота по замовленню, по службовим справам, по замовленню, по змісту, по ініціативі

студентів, по його словам, по мірі того, як по сімейним обставинам, по запрошенню, по ліву сторону, помимо волі, по мірі можливості, по необхідності, по меншій мірі, по технічним причинам, по порядку.

Тема 6. Спілкування як вид соціальної взаємодії у професійній комунікації

1. Спілкування – це:

- а) один із виявів соціальної взаємодії, в основі якого лежить обмін думками, почуттями, волевиявленнями з метою інформування;
- б) не тільки все те, що створене руками й розумом людини, а й вироблений століттями спосіб суспільного поводження, що виражається в народних звичаях, віруваннях, у ставленні один до одного;
- в) найважливіший, універсальний засіб організації та координації всіх видів суспільної діяльності.

2. Якщо спілкування розглядати як діяльність, то доцільно назвати такі його функції:

- 1) організація спільної діяльності;
- 2) пізнання людьми один одного;
- 3) формування та розвиток міжособистісних взаємин;
- 4) вплив на слухача.

3. Залежно від специфіки суб'єктів (особистість чи група) виокремлюють такі види спілкування:

- а) анонімне, рольове, неформальне;
- б) міжособистісне, міжгрупове, міжсоціумне спілкування, спілкування між особистістю та групою;
- в) опосередковане й безпосереднє.

4. На мікрорівні одиницями аналізу виступають взаємопов'язані дії суб'єктів спілкування:

- 1) «запитання – відповіді»,
- 2) колективне обговорення
- 3) «повідомлення інформації – ставлення до неї»,
- 4) «спонукання до дії – дія».

5. Основними рівнями спілкування є:

- а) маніпулювання;
- б) переконання;
- в) конкуренція,
- г) суперництво;
- д) співробітництво;
- е) вимагання.

6. Візитна картка – це:

- а) картка для поздоровлення з нагоди певної події;
- б) картка для вручення під час знайомства чи візиту;
- в) картка з фотографією.

7. Якщо ви бажаєте навчитися критикувати так, щоб не образити людину, то:

- а) вказуйте на її помилки в присутності інших, робіть це по-дружньому;
- б) критикуйте прямо, в присутності інших, похваліть те, що ваш знайомий робить як слід;
- в) вказуйте на помилки лише віч-на-віч, попросіть вибачення за зроблене зауваження.

8. Продовжіть твердження:

- а) вирішальну роль у діловому спілкуванні відіграють такі фактори, як: _____;
- б) етикетна формула – це _____;
- в) привітати по телефону зі святом можна лише _____.

9. Мовний етикет – це:

- а) використання різноманітних засобів вираження думок;
- б) типові формули вітання, побажання, прощання, запрошення;
- в) виділення найважливіших місць свого висловлювання.

10. Етикетними формулами згоди є:

- а) Домовились!
- б) Сподіваюся, ми незабаром побачимося;
- в) Мені дуже шкода, але ні;
- г) Мене це влаштовує!
- д) Дякую, не варто;
- е) Будьте ласкаві мене відрекомендувати.

Тема 7. Документ як основна форма реалізації офіційно-ділового стилю

Текст документа

1. Установіть відповідність між термінами та їхніми визначеннями:

1) реквізит;	А) модель побудови комплексу документів, яка встановлює сукупність реквізитів, властивих документам цього комплексу, розташованих в усталеній послідовності;
2) формуляр-зразок;	Б) засіб закріплення на спеціальному матеріалі інформації про факти, події, явища об'єктивної дійсності та розумової діяльності людини;
3) бланк;	В) обов'язкові елементи документа;
4) копія	Г) аркуш паперу з наперед заданими постійними реквізитами;
	Д) точне відтворення документа з обов'язковим його засвідченням

2. Основними вимогами до оформлення документів є...

- а) написання документа офіційно-діловим стилем;
- б) наявність бланка документа;
- в) узгодженість тексту документа з чинним законодавством;
- г) складання документа з дотриманням усіх необхідних реквізитів;
- д) попереднє з'ясування причин, які призвели до написання документа.

3. Скільки оригіналів документа створює організація як автор документа?

- а) один;
- б) два;
- в) скільки потрібно;
- г) не менше трьох.

4. За стадіями створення документи поділяються на:

- а) формуляр;
- б) копія;
- в) дублікат;
- г) бланк;
- д) витяг;
- е) відпуск;
- є) оригінал.

5. Установіть відповідність між ознаками класифікацій та групами документів, які до них належать:

1) за походженням;	А) інформаційні, організаційні, розпорядчі, колегіальних органів, господарсько-договірні, господарсько-претензійні тощо;
2) за терміном виконання;	Б) дуже термінові, термінові, звичайні безстрокові;
3) за джерелами виникнення;	В) вхідні та вихідні;
4) за напрямом;	Г) первинні і вторинні;
5) за гласністю	Д) службові й особисті;
	Е) звичайні, для службового користування, секретні, цілком секретні.

6. Основними елементами тексту документа є:

- а) обґрунтування;
- б) вступ;
- в) висновок;
- г) доказ;

- д) зачин;
- е) закінчення.

7. Порядок розташування елементів тексту документа може бути:

- а) прямий;
- б) обернений;
- в) зворотний;
- г) пропорційний.

8. Назвіть основні вимоги до мови документа:

- а) наголошувати на власному «Я»;
- б) використовувати уніфіковані скорочення;
- в) активно вживати емоційно забарвлену лексику;
- г) використовувати дієприкметникові звороти на початку речення;
- д) перевагу необхідно віддавати простим реченням;
- е) вживати просторічні слова, діалектизми, жаргонізми.

9. Продовжіть твердження:

- а) логічна послідовність викладу інформації передбачає
- б) одноманітність викладу означає, що
- в) повна відсутність індивідуально-авторських рис зумовлює.....

10. Установіть відповідність між вимогою до тексту документа та її характеристикою:

1) переконливість;	А) текст документа, зміст якого вичерпує всі обставини справи;
2) стислість;	Б) вимога, яка досягається вживанням слів лише у прямому значенні, широким використанням термінів, цифрових даних, зазначенням дат;
3) повнота викладу	В) текст, в якому відсутні зайві слова та

- матеріалу; смислові повтори, надмірно довгі міркування не по суті справи;
- 4) достовірність; Г) текст, який призводить до прийняття адресатом пропозиції, або виконання прохань, викладених у документі;
- 5) точність Д) текст документа, у якому викладені факти відображають справжній стан справ.

Тема 8. Вимоги до оформлення та композиція ділових паперів

1. Виберіть варіант правильної відповіді:

- а) у тексті документа допустимі виправлення, зроблені коректором;
- б) текст документа можна друкувати будь-яким шрифтом з довільним інтервалом між рядками;
- в) текст документа друкують переважно через півтора міжрядкових інтервала, шрифт Time New Roman або Arial, кегль – 12 або 14;
- г) будь-які виправлення у тексті документа недопустимі.

2. Укажіть, у якій частині документа записується реквізит «дата»?

- а) зліва під текстом документа;
- б) справа під текстом документа;
- в) посередині під текстом документа;
- г) зліва під назвою виду документа;
- д) зліва зверху у кутовому штампі.

3. У якому з поданих варіантів правильно оформлено реквізит «підпис»?

а)

Директор львівського виробничого об'єднання «Промінь»	підпис	Пилипчак О.Р.
---	--------	---------------

б)

Директор львівського виробничого об'єднання «Промінь»		
	підпис	Пилипчак О.Р.

в)

Директор львівського виробничого об'єднання «Промінь»		
об'єднання «Промінь»	Пилипчак О.Р.	підпис

4. Установіть відповідність між реквізитами та їхнім змістом:

- 1) відмітка про А) основний реквізит документа, який

контроль;	розміщують по всій ширині сторінки так, щоб рядки не виходили за поля;
2) заголовок до тексту;	Б) розташований зліва у верхній частині поля першої сторінки документа: позначку роблять літерою «К»;
3) місце складання або видання;	В) включає в себе назву населеного пункту, де видається певний документ;
4) індекс	Г) реквізит складається з трьох пар арабських цифр і дозволяє забезпечити оперативний довідково-інформаційний пошук документа, його збереження та контроль за виконанням;
Д) відображає головну ідею документа і, як правило, починається з прийменника «про».

5. У якому з поданих варіантів правильно оформлено реквізит «резолуція»?

- а)

<p>Нач. відділу кадрів</p> <p>Підготувати відповідь до 02.11.2016 р.</p> <p style="text-align: center;">підпис</p> <p style="text-align: left;">28.10.2016</p>
--
- б)

<p>Нач. цеху № 2 Підготувати службове подання до 20.11.2015 р.</p> <p style="text-align: center;">підпис</p> <p style="text-align: right;">15.11.2015</p>

- в)

<p>Завідувачу лабораторії п. Яворському В.Л.</p> <p>Ознайомитися і подати рекомендації до 21.07.2016 р.</p> <p style="text-align: left;">14.07.2016</p> <p style="text-align: right;">підпис</p>
--

6. У котрому з поданих варіантів правильно оформлено реквізит «гриф затвердження»?

- а)

ЗАТВЕРДЖУЮ	
Директор львівського виробничого об'єднання «Промінь»	
28.10.2015	підпис
Пилипчак О.Р.	
- б)

Директор львівського виробничого об'єднання «Промінь»	
ЗАТВЕРДЖУЮ	
підпис	
28.10.2015	Пилипчак О.Р.
- в)

ЗАТВЕРДЖУЮ	
Директор львівського виробничого об'єднання «Промінь»	
підпис	Пилипчак О.Р.
28.10.2015	

7. У котрому з поданих варіантів правильно оформлено реквізит «віза»?

- а)

Начальник юридичного відділу	
підпис	
28.10.2008	Бондаренко В.О.
- б)

Начальник юридичного відділу	
підпис	Бондаренко В.О.
28.10.2008	

В)

<p>Начальник</p> <p>юридичного відділу підпис</p> <p>Бондаренко В.О.</p> <p>28.10.2008</p>

8. Установіть відповідність між реквізитами та місцем розміщення їх у документі:

1) гриф узгодження;	А) у правій верхній частині документа;
2) кутовий штамп;	Б) зліва під текстом документа;
3) заголовок до тексту;	В) справа під текстом документа;
4) підпис;	Г) у верхній лівій частині документа;
5) гриф затвердження	Д) зліва над текстом документа;
	Е) під назвою виду документа посередині сторінки.

9. Укажіть, про який реквізит йде мова:

а) реквізит, який переважно записується у давальному відмінку і вказує, до кого він адресується (до організації, структурного підрозділу, службової особи);

б) розташовується з правого боку під кодом форми документа і записується з середини рядка або ставиться штамп «для службового користування», «секретно», «цілком секретно»;

в) реквізит, наявний в усіх документах, крім листів, на його основі встановлюється перелік необхідних для оформлення документа реквізитів, структура тексту й особливості викладу інформації.

10. Укажіть помилки у поданому тексті. Зробіть необхідні пояснення.

Дек. технол. ф-ту

Масиміву В.М.

Ст. гр. КН – 11

Романюк Надії Миколаївни

Заява

У зв'язку з тим, що я маю їхати додому прошу відпустити мене з пар терм.
на 3 дн.

17.10.2015 р.

підпис

Тема 9. Риторика як наука, скерована на формування ефективного спілкування. Публічний виступ як важливий засіб комунікації

1. Назвіть основні поняття класичної риторики:

- 1) логос,
- 2) етос,
- 3) етика,
- 4) пафос,
- 5) логіка,
- 6) топос.

2. Що означає поняття етос?

- а) це риторичне поняття, що означає загальні місця у промові,
- б) зразкова суспільна й особиста морально-етична поведінка оратора, без якої промовець не зможе переконувати інших і впливати на них;
- в) інтелектуальне, вольове, емоційне устремління мовця (автора), яке виявляється і в процесі мовної комунікації, і в його продукті – тексті.

3. Що таке інвенція?

- а) розділ класичної риторики, в якому розробляється етап задуму, намірів, ідей, формулювання гіпотези майбутнього виступу;
- б) розділ риторики, в якому формулюються основні поняття про предмет виступу і визначаються правила оперування поняттями, тобто формуються аналогічні процедури;
- в) розділ класичної риторики, в якому розкриваються закони мовного вираження предмета спілкування;
- г) розділ риторики, призначення якого – допомогти оратору запам'ятати зміст промови так, щоб не розгубити не тільки фактичну інформацію, а й образність, цікаві деталі;
- д) розділ класичної риторики, призначення якого полягало в тому, щоб підготувати оратора зовнішньо і внутрішньо до виступу.

4. Що таке меморія?

а) розділ класичної риторики, в якому розробляється етап задуму, намірів, ідей, формулювання гіпотези майбутнього виступу;

б) розділ риторики, в якому формулюються основні поняття про предмет виступу і визначаються правила оперування поняттями, тобто формуються аналогічні процедури;

в) розділ класичної риторики, в якому розкриваються закони мовного вираження предмета спілкування;

г) розділ риторики, призначення якого – допомогти оратору запам'ятати зміст промови так, щоб не розгубити не тільки фактичну інформацію, а й образність, цікаві деталі;

д) розділ класичної риторики, призначення якого полягало в тому, щоб підготувати оратора зовнішньо і внутрішньо до виступу.

5. Що таке диспозиція?

а) розділ класичної риторики, в якому розробляється етап задуму, намірів, ідей, формулювання гіпотези майбутнього виступу;

б) розділ риторики, в якому формулюються основні поняття про предмет виступу і визначаються правила оперування поняттями, тобто формуються аналогічні процедури;

в) розділ класичної риторики, в якому розкриваються закони мовного вираження предмета спілкування;

г) розділ риторики, призначення якого – допомогти оратору запам'ятати зміст промови так, щоб не розгубити не тільки фактичну інформацію, а й образність, цікаві деталі;

6. З'ясуйте, про який освітній і культурний центр у Східній Європі йдеться?

Майже 200 років *вона* виконувала роль освітнього і культурного центру не лише в Україні, а й у Східній Європі. Вона ... відіграла визначну роль у розвитку науки, культурного й літературного процесу в Україні в XVII-XVIII

ст. Тут сформувався один із центрів філософської думки, склалася літературна й поетична школа, розроблялася теорія українського поетичного мистецтва.

- 1) Харківський університет,
- 2) Київський університет,
- 3) Києво-Могилянська академія,
- 4) Київська духовна академія.

7. Хто був фундатором Києво-Могилянської академії?

- а) Феофан Прокопович,
- б) Петро Могила,
- в) Петро I.

8. Котрі з поданих тверджень є правильними?

а) якщо під час виступу важко сконцентруватися, то доречно вибрати собі якийсь візуальний об'єкт, на який можна постійно дивитися, щоб стало легше розповідати;

б) темп мовлення повинен бути достатньо повільним, щоб слухачі встигли записати почуте;

в) виклад інформації під час виступу повинен бути простим і зрозумілим.

9. За Аристотелем, виділяють такі основні етапи підготовки до виступу:

- а) «річ для інших»;
- б) «річ для себе»;
- в) «річ для виступу»;
- г) «річ у голові»;
- д) «річ у собі».

10. Прочитайте запропонований фрагмент тексту. Розв'яньте думку, продовживши роздум.

Щодо екологічного стану в Україні, то однією з найголовніших проблем є

проблема питної води.

Основні джерела прісної води на території України – стоки річок Дніпра, Дністра, Південного Бугу, Сіверського Дінця, Дунаю з притоками, а також малих річок північного узбережжя Чорного та Азовського морів.

Тема 10. Колективне обговорення професійних проблем.

«Мозковий штурм»: технології проведення

1. Обговорення професійних проблем може відбуватися шляхом:
 - а) колективної дискусії;
 - б) мозкового штурму;
 - в) дебатів;
 - г) дерева рішень;
 - д) застосування будь-якого з перелічених вище способів.

2. Назвіть основні правила ведення дискусії.

3. Під час мозкового штурму усі учасники:
 - а) вільно висловлюють власні думки;
 - б) прислухаються до думки керівника;
 - в) критикують одне одного.

4. Етапами мозкового штурму є:
 - а) обдумування ідей та аналіз їх;
 - б) генерація ідей, відбір кращої ідеї та її аналіз;
 - в) вибір ідеї, запропонованої провідним спеціалістом та її опрацювання.

5. Поясніть різницю між дискусією та дебатами.

6. Продовжіть твердження: під час дискусії необхідно...
 - а) точно формулювати свої думки;
 - б) критикувати себе та інших;
 - в) слухати інших не перебиваючи;
 - г) говорити занадто довго та занадто часто;
 - д) поважати усі точки зору.

7. Продовжіть твердження: під час мозкового штурму не можна:

- а) критикувати себе та інших;
- б) відстоювати власні погляди;
- в) розвивати ідеї інших учасників;
- г) аналізувати й вибирати ті ідеї, які можуть допомогти знайти відповіді на поставлені питання

8. Для проведення якого способу колективного обговорення проблем обов'язковим є розподіл учасників на дві групи?

- а) дерева рішень;
- б) колективної дискусії;
- в) дебатів;
- г) мозкового штурму;
- д) застосування будь-якого з перелічених вище способів.

9. Для проведення якого способу колективного обговорення проблем не обов'язково обирати його голову?

- а) у застосуванні будь-якого з перелічених вище способів;
- б) дерева рішень;
- в) мозкового штурму;
- г) дебатів;
- д) колективної дискусії.

10. Узагальніть ті правила, які можна застосувати до будь-якого способу колективного обговорення проблем.

Тема 11. Науковий стиль у професійному спілкуванні.

Оформлення результатів наукової діяльності

1. Продовжіть твердження: науковий текст – це текст, у якому...
 - а) відповідними мовними засобами відображена об'єктивна дійсність;
 - б) виклад інформації базується на достовірних, перевірених фактах;
 - в) логічність, чіткість, аргументованість поєднуються з емоційністю та образністю викладу інформації.

2. Основним жанрами наукового тексту є:

а) тези;	д) доповідь;
б) розповідь;	е) стаття;
в) план;	є) монографія.
г) рецензія;	

3. Установіть відповідність між елементами наукового тексту та їхнім змістом:

1) вступ;	А) узагальнюють результати дослідження, обґрунтовують достовірність їх, викладають рекомендації щодо їхнього використання;
2) основна частина;	Б) розкривають сутність і стан наукової проблеми (задачі) та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження;
3) висновки	В) досліджується історія питання, визначається теоретична основа дослідження, викладається суть проблеми та детальне її описання та розв'язання

4. Установіть відповідність між поняттями:

1) рецензія;	А) короткий письмовий виклад змісту книги, статті,
--------------	--

- лекції тощо;
- 2) доповідь; Б) наукова робота, виконана на основі критичного огляду і опису публікацій;
- 3) анотація; В) короткий огляд змісту книги, статті, часто з критичною її оцінкою;
- 4) тези; Г) критичний відгук на наукову працю (статтю, дисертацію, автореферат тощо);
- 5) реферат Д) повідомлення, у якому інформується про наукові спостереження, досліді, результати їх, робляться узагальнення наукових даних;
- Е) коротко сформульовані основні положення (довіді, статті, лекції тощо), що вбирають суть висловленого.

5. Основними прийомами конспектування є:

- а) конспектування в окремому зошиті;
- б) вільне конспектування;
- в) ведення плану конспекту;
- г) текстуальне конспектування;
- д) змішане конспектування;
- е) конспектування почутого.

6. Продовжіть твердження:

- а) складовими реферату є _____;
- б) розрізняють такі види конспектів: _____;
- в) тези можуть бути складені як _____.

7. З'ясуйте про який термін йде мова:

- а) дослівно переданий уривок якогось тексту чи точно відтворений вислів певної особи – це _____;

- б) членування тексту на певні складові частини, графічне відокремлення однієї частини від іншої, а також застосування заголовків, нумерації – це _____;
- в) відступ на початку тексту, тематично об'єднана сукупність речень – це _____.

8. Котрий з поданих варіантів бібліографічного опису оформлено правильно?

а) Бибик С. П., Сюта Г. М. Ділові документи та правові папери: Листи, протоколи, заяви, договори, угоди / Ін-т української мови НАН України. – Харків: Фоліо, 2005. – 493 с.

б) Бацевич Ф. С. Категорії комунікативної лінгвістики: спроба визначення. *Мовознавство*. 2003. № 6. С. 25-32.

в) Гінзбург М. Д., Требульова І. О., Левіна С. Д., Корніловська І. М. Українська ділова і фахова мова: практичний посібник на щодень / за ред. М. Д. Гінзбурга. – [2-ге вид., випр. і доп.]. – К., 2007. – 672 с.

9. Оформіть правильно джерело до списку використаної літератури.

Автори: Мех Н.О.;

Назва: «Наскрізнi концепти Григорія Сковороди»;

Місто: Київ;

Рік: 2005;

Сторінок: 237.

10. Оформіть правильно джерело до списку використаної літератури.

Автори: Коваль Я., Антоненко І.;

Назва: «Відносини власності в контексті реструктуризації лісового сектора України»

Журнал: «Економіка України»;

Рік: 2001;

Номер: № 6;

Сторінки: 63-67.

Тема 12. Робота з морфологічними засобами наукового тексту та тексту документа

1. Від поданих іменників, де це можливо, утворіть форму жіночого роду. З'ясуйте, у яких стилях можуть уживатися утворені іменники?

Касир, еколог, лісничий, деревообробник, керівник, менеджер, міністр, бухгалтер, професор, технолог, садівник, банкір, контролер, командир, ревізор, психолог, економіст, інженер, аспірант, прем'єр, завідувач, директор, шеф, лісник, лікар, шофер, адвокат, президент, працівник, інструктор.

2. Подані іменники поставте у форму родового й орудного відмінків однини. На прикладах поданих іменників з'ясуйте, як значення слова впливає на зміну закінчення у формі родового відмінка однини.

Менеджер, пунктир, терморегулятор, експедитор, бетоняр, кілометраж, формуляр, підсилювач, Алжир (місто), Алжир (країна), вапняр, муляр, кредитор, бухгалтер, аксесуар, автомобіль (машина), автомобіль (рух), скляр, Роман (ім'я), роман (жанр літератури), автотранспортувач, модельєр, аркуш, ґрунтотітпущувач, Лев (ім'я), лев (тварина), смарагд (окремий кристал), смарагд (речовина), риф (на парусі), риф (скеля), онікс (окремий кристал), онікс (речовина), ранжир, кур'єр, козир, крутояр, розпродаж, фриз (в архітектурі), фриз (тканина), сандал (судно; дерево), сандал (барвник), окуляр, різьбяр, монтаж, землекористувач, алмаз (інструмент), алмаз (речовина), кресляр, резервуар, гончар.

3. Укажіть речення з правильно утвореними формами кличного відмінка іменників.

1. Іване Степановичу, прошу зайти до кабінету. 2. Оріся Василівна, підготуйте звіт до обіду. 3. Ірино Анатолієвно, до Вас прийшов відвідувач. 4. Мирон Михайлович, з'єдную вас з абонентом. 5. Олегу Сергійовичу, прошу виконати завдання оргкомітету. 6. Марія Михайлівна, зосередьте увагу на

усуненні недоліків. 7. Євгене Миколайовичу, передайте мені папку з документами.

4. Котрі з поданих прикметників недоцільно вживати у науковому та офіційно-діловому стилях?

Архіскладний, економічний, ультрасучасний, презавзятий, дрібний, молодявий, дрібен, важливий, детальний, надзвичайний, натхненний, дерзновенний, надзвуковий, претяжкий, стійкий, напівм'який, грузький, привітненький, несказаний, локальний, круглявий, пряменький, індустриальний, однаковісінський, лісозахисний, дуплавий, міжгалузевий, величавий, клейкий, аукціонний, предовженний, біогенний.

5. Від прикметників у поданих словосполученнях утворіть усі можливі форми вищого та найвищого ступенів порівняння прикметників. З'ясуйте, які з утворених форм доцільно вживати у науковому та офіційно-діловому стилях? Відповідь обґрунтуйте.

Вдалих вибір, правильне рішення, ґрунтовний аналіз, переконливий доказ, перспективна робота, доречний коментар, конструктивна розмова, досвідчений працівник, вагомий внесок, докладний опис, детальний звіт.

6. Укажіть рядок, у якому подано правильні форми ступенів порівняння прикметників:

- а) найпрацьовитіший, менш досвідчений, найвагоміший;
- б) меш вдалих, більш переконливий, найбільш доречніший;
- в) найосновніший, менш забезпечений, вимогливіший;
- г) найзмістовніший, найбезпосередніший, найкращий;
- д) найбільш вигідний, найдеталізований, найвірогідніший.

7. Укажіть, котрі з поданих складених числівників написано правильно:

- а) сімастами сорока;
- б) п'ятистам сімдесятьом трьом;
- в) вісьмомастами дев'яностами двома;
- г) двохстам тридцяти семи;
- д) на двохстах п'ятдесяти п'яти;
- е) чотириста восьмидесяти.

8. Котре з поданих тверджень є правильним?

- а) Якщо складений числівник стоїть на початку речення, то його слід записати цифрами;
- б) порядкові числівники, записана арабськими цифрами, необхідно вживати з відмінковими закінченнями;
- в) комбінований запис числівників не доцільно використовувати у текстах офіційно-ділового та наукового стилів.

9. У поданих словосполученнях узгодьте числівник з іменником.

Два / двоє (абітурієнт), сім / семеро (студент), двадцять / двадцятеро (дитина), три / троє (доценти), п'ять / п'ятеро (менеджер), вісім / восьмеро (технолог), сімнадцять / сімнадцятеро (працівників), дванадцять / дванадцятеро (відвідувач), вісім / восьмеро (професор), чотири / четверо (президент), десять / десятеро (слухач).

10. Серед поданих виберіть правильно побудовані словосполучення з числівниками.

- а) двохстам слухачам, восьми працівників, три кілометра;
- б) тридцятьма сіма студентами, на п'ятистах сторінках, у десятих викладачів;
- в) два зошити, дві літри, два гектари.

Тема 13. Труднощі у використанні граматичних форм займенників та дієслів у науковому мовленні

1. Продовжіть твердження:

- а) займенник **Я** доречно вживати лише в _____ документах;
- б) у науковому тексті можна використовувати тільки особовий займенник _____;
- в) присвійні займенники **мій, твій, свій** у текстах наукового та офіційно-ділового стилів уживати _____.

2. Назвіть основні вимоги до мови документа:

- а) наголошувати на власному «Я»;
- б) використовувати уніфіковані скорочення;
- в) активно вживати емоційно забарвлену лексику;
- г) використовувати дієприкметникові звороти на початку речення;
- д) перевагу необхідно віддавати простим реченням.

3. З'ясуйте, у яких реченнях недоцільно вжито займенник. Побудуйте речення таким чином, щоб їх можна було використати в офіційно-діловому та науковому текстах.

1. У цій роботі йдеться про ділову мову, а саме про види та оформлення організаційних документів. 2. Ми просимо Вас надіслати перелік документів, необхідних для звіту. 3. Сьогодні дуже актуальним стало питання щодо їхньої підготовки фахівців для різних підприємств. 4. Метою мого дослідження є визначення основних засобів і прийомів культури мовлення. Оформленню будь-якої документації українською мовою не надавали дуже великого значення. 6. Мета цієї роботи – вивчити основні види організаційних документів, навчитися правильно оформлювати їх. 7. Для виконання цієї роботи я використовувала сучасну літературу з ділового мовлення, зокрема Хмельницької атомної станції, адже досліджувати такі речі краще на конкретних прикладах.

4. У котрому рядку наведено правильно утворені форми наказового способу дієслів?

- а) локалізувати, активувати, нагородити, формалізувати; зосередити;
- б) наказую, пропоную, вирішую, проголошую, вимагаю;
- в) дбаймо, працюй, зробіть, вирішуймо, виготовте;
- г) перепишіть, перепишете, складіть, складете, підготуйте.

5. Укажіть, у котрому рядку подано правильно утворені безособові форми дієслів:

- а) записано правильно, зроблено якісно, завдання виконано;
- б) завдання виконане, висновок обґрунтовано, рішення прийнято;
- в) повернення гарантоване, працевлаштування забезпечене, скерування прийняте;
- г) виважене рішення, переписане клопотання, подання представлене;
- д) лист надіслано, стан справ вивчено, замовлення підтверджено.

6. Котрі з поданих дієслівних форм є неправильними?

- а) носиш, читаєш, дасиш;
- б) маємо, думають бачуть;
- в) встановлюю, їжджу, мовлю;
- г) робе, носе, має, говоре;
- д) надаси, надасть, надам.

7. У поданих словосполученнях дієприкметники активного стану замініть іншими мовними засобами.

Керуючий відділом, запущені справи, діючий правопис, командуючий армією, конкуруюча фірма, завідуючий кафедрою, тонізуючий засіб, тріумфуючий вигляд, виконуючий обов'язки, переважаючий суперник, ранньоквітучі рослини, зникаючий вид, дублюючий орган, передуючий регулюючий оточуюче довкілля.

8. Котре з поданих тверджень є правильним?

а) форми наказового способу переважають в особистих документах;

б) у діловому спілкуванні форми теперішнього часу *говорим, працюєм* необхідно замінити формами *говоримо, працюємо*;

в) в офіційно-діловому та науковому мовленні інфінітив мусить мати закінчення *-ти*, а не *-ть*, яке вживається лише в розмовному мовленні і для ділових паперів є неприйнятне;

г) нормативним для української мови є вживання активних дієприкметників;

д) в офіційно-діловому стилі переважають дієслова теперішнього часу зі значенням поза часовості.

9. У поданих реченнях замініть дієслівні форми такими, які доцільно вживати у текстах наукового та офіційно-ділового стилів.

1. Проект рішення про об'єднання комунальних аптек Львівської області в єдину комунальну аптечну мережу (викликати) неабиякі пристрасті на сесії обласної ради. 2. Але після тригодинного обговорення депутати (не підтримати) рішення про об'єднання. 3. Зі свого боку директор служби рейтингів корпоративного управління S&P Світлана Бородіна (повідомити), що рівень індексу інформаційної прозорості (підвищитися) завдяки повнішому розкриттю інформації про банки через ресурси державних регуляторів, таких як: Національний банк України (НБУ) і Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку (ДКЦПФР). 4. Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР) (прагнути) (вжити) заходів для того, щоб (обмежити) надання банками Східної Європи кредитів в іноземній валюті. 5. Слабкий розвиток фінансових ринків, низькі норми заощаджень, а також високі процентні ставки центробанків країн Східної Європи (призвести) до зростання обсягів кредитування в іноземній валюті під час фінансового буму, (відзначати) в ЄБРР. 6. Відповідно до заяви ЄБРР, 30 країн з економікою, що (розвиватися) в Європі та Азії, куди банк (здійснювати) інвестиції, (відновлюватися) після

рецесії. 7. Тим часом, ризики в банківській сфері (стримувати) зростання, оскільки умови кредитування (залишатися) складними.

10. Відредагуйте словосполучення. З'ясуйте, які лексичні та граматичні норми було порушено?

Заставити працювати, віддані самі собі, відзив на дисертацію, вищенаведені прізвища, ви того вартуєте, бути в боргу, бути в курсі справи, на другий день, ввести в експлуатацію, в багатьох відношеннях, в кращому випадку, завідуючий кафедрою, відноситися критично, відпала необхідність, завірити підпис, властива для нього, обжалувати звільнення, незамінимий працівник, накопичити досвід, крупне господарство, ставити в залежність, служити причиною, нестерпна біль, тримається з достоїнством, об'єм знань, об'ява про збори, обрушитися з критикою, обкладати податком, намітити заходи, менша половина, на даний час, залишає бажати кращого, користуватися авторитетом, легковажити порадою, листок-вкладиш, керуючий відділом, вкладати інвестиції, необхідно подати наступні документи, нагромадити досвід.

Тема 14. Синтаксис наукового та ділового мовлення

1. Установіть відповідність між способами вираження підмета і формою присудка:

1) підмет виражено невідмінюваним іменником;	А) присудок вживається у формі множини, коли є однорідні присудки;
2) підмет виражено аббревіатурою;	Б) присудок вживається у формі однини;
3) підмет виражено поєднанням збірного числівника та іменника у Р.в. множини;	В) форма присудка залежить від роду іменника;
4) підмет виражено поєднанням слів <i>частина, кілька, багато, більшість, меншість</i> та іменника у Р. в.;	Г) присудок вживається у формі множини;
5) підмет виражено поєднанням загальної та власної назв	Д) присудок узгоджується в роді із загальною назвою;
Е) форма присудка визначається родом базового слова аббревіатури.

2. Продовжіть речення:

- а) прями́й порядок розташування членів речення означає _____ ;
- б) зворотний порядок розташування членів речення означає, що вони мають бути розміщені так: _____ ;
- в) вставні слова використовуються переважно на _____ речення.

3. Які типи речень за метою висловлювання доречно вживати у тексті документа?

- а) питальні;
- б) окличні;
- в) спонукальні;
- г) розповідні.

4. Складіть речення з поданими власними назвами, присудок поставте у форму минулого часу.

Студія ландшафтного дизайну «Акант», ТЗОВ «Арніка», Житлово-будівельна компанія «Ваш дім», ТЗОВ «Квадрос», Творча архітектурно-проектна майстерня «Львівархпроект», компанія «Візіком», ТЗОВ «Медіа-вест», комп'ютерний центр «Арадія», ПП «Едельвейс», ДП «Бібрське лісове господарство», газета «Галицькі контракти», регіональний аграрно-маркетинговий центр «Шувар», ТЗОВ «Зубра-центр», ВАТ «Жидачівський целюлозно-паперовий комбінат», мережа супермаркетів «Сільпо», торговий центр «Скриня», Компанія «Киянка-Штайнгофф», ВАТ «Львівобленерго», ТЗОВ «Агроконтракт-Львів», ЛАЗ, корпорація «Азов-Галичина», ТЗОВ «Еколан-ажур», Центральна енергосервісна компанія «Львівенергомонтаж», Студія реклами «Комільфо», Львівська фабрика паперово-білових виробів «Бібльос».

5. У поданих реченнях замініть дієприкметникові або дієприслівникові звороти підрядними реченнями. Обґрунтуйте доцільність такої заміни.

1. Відварами листя та кори ясена лікують хворих від лихоманки, а відвари з кори і бруньок ясена застосовують для розтирання, лікуючись при ревматизмі і ломотах. 2. Позбавляючись комах, у дерев'яних будівлях колись натирали стіни і поли гілками ялівцю. 3. Будучи інструментом українських столярів, стамеска, тесло, сокира, молоток, свердло активно ними використовувалися. 4. Унікаючи тріщин, дерево при повалі акуратно кладуть на землю. 5. Будучи одним із важливих компонентів матеріальної культури українців, народна деревообробка глибоко сприяла розвитку свідомості народу, його інженерно-

технічної думки. 6. Будучи професіоналом у своїй справі варто немало увагу приділяти і іншим аспектам сучасного життя. 7. Не дивлячись на погану погоду бажаю вам бути радісними, усміхненими. 8. Капітал, вкладений у ваш бізнес, гарантовано буде виправданий. 9. Наприклад, в навчальних закладах використовується показник численності осіб, що навчаються в середньорічному численні, кількість ставок викладачів.

6. Якщо частка, вжита на початку речення, за змістом стосується обох простих речень, то між простими реченнями необхідно поставити:

- а) кому;
- б) тире;
- в) крапку з комою;
- г) розділовий знак ставити не потрібно;
- д) двокрапку.

7. Якщо друге речення містить висновок або наслідок з першого, то між простими реченнями необхідно поставити:

- а) кому;
- б) тире;
- в) крапку з комою;
- г) кому і тире;
- д) двокрапку.

8. Якщо наступне речення розкриває причину дії, яка відбувається у першому реченні, то між простими реченнями необхідно поставити:

- а) кому;
- б) тире;
- в) крапку з комою;
- г) двокрапку.

9. У котрому з поданих речень розділові знаки поставлено правильно?

а) Інакше кажучи, загальний екологічний баланс біотичного регулювання, що розробляється з урахуванням усіх природоохоронних ефектів – позитивних і негативних, прямих і непрямих, повинен бути позитивним;

б) Значно пізніше, через 30 років, аналогічних висновків дійшов американський учений Є.Бек'юзис досліджуючи ліси Північної Америки;

в) Спалюючи 1 кг деревини, можна отримати 3,5 кг пари, а спалюючи 1 кг кам'яного вугілля – 8,0 кг пари;

г) Узагальненим вимірювачем господарської ємності можна умовно вважати граничний потік енергії, який людство має право споживати використовуючи всі відомі джерела її одержання і технології виробництва;

д) Перевищення обсягів господарської ємності біосфери призводить до порушення розподілу потоків енергії, викликаючи тим самим деформацію біохімічного кругообігу біогенів, скорочення біорізноманіття, ослаблення (а потім – і втрату) регулятивної здатності біоти, провокує глобальні екологічні кризи.

10. Відредагуйте уривок тексту.

Для керівників усіх рівнів характерні такі види діяльності та функції: розробка політики і стратегії, оцінка реалізації політики і стратегії, відпрацювання інформаційних зв'язків, взаємовідносини з підлеглими, координація. Крім того, керівнику слід постійно підтримувати власний імідж, бо це також належить до мистецтва управління. Мистецтво керівника полягає в тому, щоб уміти приводити співпрацівників до успіху й самореалізації. Щоправда, коли обставини більш ускладнюються, одного «мистецтва управління» керівникові недостатньо. Потрібні знання та вміння системно й методично організовувати власну діяльність і діяльність підпорядкованого управлінського персоналу. Це не так просто, бо потребує постійного фізичного й морального напруження. Однак із часом треба буде лише підтримувати

системну технологію управління у відпрацьованому режимі функціонування (щоб система працювала в автоматичному режимі).

Усе визначає успіх чи поразка; функція ж керівника полягає в тому, щоб приносити своєму колективові успіх. З кожним новим успіхом довіра до керівника буде збільшуватися, з кожною поразкою – зменшуватиметься. Якщо керівник не робитиме нічого, щоб уникнути ризику, довіра до нього зменшиться, а сам він залишиться ні з чим, хоч і буде ще якийсь час обіймати цю посаду.

Тема 15. Термін у системі професійного мовлення.

Українські електронні термінні словники

1. Науку, що вивчає українську термінологію, називають:

- а) терміносистемою,
- б) термінологією,
- в) термінознавством.

2. Терміни *ієрархія, система, структура, метод, функція, формула* належать до:

- а) спеціальних, б) загальнонаукових, в) технічних.

3. Котрі з поданих термінів є загальнонауковими, а котрі – вузькоспеціальними?

Система, маківка, насадка, балка, водошар, каучук, сортимент, розетка, мітоз, ресурс, муфта, альтернатива, метод, емітент, компонент, мембрана, лізинг, рибосоми, хлоропласти, фотосинтез, заболонь, деформація, масштаб, аналітичний, механізм, тканина, гнилизна, завиток, мікроклімат, девальвація, целюлоза, модуль, ксилема, коефіцієнт, валюта, реміза, інкасо.

4. Назвіть основні вимоги до термінів:

- а) милозвучність;
- б) може бути емоційно забарвленим;
- в) однозначність у межах однієї терміносистеми;
- г) використання лише нормативного найменування;
- д) кожне спеціальне поняття може позначатися кількома термінами;
- е) має бути точним;
- є) відсутність синонімів.

5. Доберіть синоніми до поданих термінів.

Гербарій, антитеза, аніс, альтиметр, аномалія, мастихін, еволюція, правопис, лінгвістика, карта.

6. З'ясуйте, котрі з поданих термінів є багатозначними.

Екологічний менеджмент, ступінь, аналіз, макрорельєф, підріст, популяція, структура деревостану, рослина, целюлоза, вади деревини, текстура, гіпербола, моніторинг, периметр, авізо, інвестиційний портфель, екологічний податок, авіста, біржа, гарантія, брокер, договір, активні облігації, дата-вексель, екологічне підприємництво, господарська ємність біосфери, акцепт.

7. До запозичених термінів доберіть українські відповідники.

Альков, лімнологія, альпінарій, барельєф, ландшафт, горельєф, ксилографія, балюстрада, лімітувати, орфографія, лінгвістика, скульптура, лексикографія, менеджмент, кредит, рентабельність, легалізація, кронштейн, лібералізм, ліга, аукціон, атмосфера, мануфактура, суб'єктивний, маршрут, ментор, метаморфоза, модифікація, ліцензія, сарказм, селекція, силует, профіль, симбіоз, трансформація, субординація, резерв.

8. Наведіть приклади термінів Вашого фаху:

- а) грецького походження _____ ;
- б) латинського походження _____ ;
- в) англійського походження _____ ;
- г) німецького походження _____ ;
- д) французького походження _____ ;
- е) італійського походження _____ ;
- є) власне українські за походженням _____

9. Подані терміни згрупуйте щодо походження.

Габарит, вохра, сервер, агрегат, індекс, барельєф, альтанка, колодомір, дезінтеграція, вулканізація, інфраструктура, кредит, інкрустація, алебастровий, картуш, систематика, графіка, омметр, стамеска, лінза, партеногенез, макроструктура, селекція, сецесіон, сертифікат, гідрати, дренаж, капітель,

інвентаризація, кераміка, процесор, інтерфейс, біометрія, код, інвестиція, карбюратор, фуганок, логарифм.

10. З'ясуйте, з якої мови походять подані нижче екологічні терміни.

Урбанізація, заповідник, ноосфера, озоносфера, радіоекологія, природа, фітоекологія, угруповання, біотоп, атмосферне випромінювання, техносфера, циклічність, саморегуляція, рекреація, аерація, атмосфера.

Завдання для практичних робіт

Практична робота 1

Варіант № 1

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у науковому стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *адресат – адресант, економіка – економія*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Луганищина, збірний, кажу, гнала, твої, гаряче (прислівник), помилка, гуртожиток, ношу, ясний, низький, котрий, стенографія, свого, партер, добуток, ім'я, чорнозем, килим, черговий, двадцяттеро, бере, листопад.

4. Відредагуйте подані вислови.

Найбільш цікавіший, мени золотий, темно-синіший, порядку сто осіб, дякувати вас, пішла по справам, по тижням, по всім правилам, півтори літри, самий молодий, найвагомий, два студента, нуль цілих вісім десятих відсотків.

Варіант № 2

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) в епістолярному стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *активація – активізація – активність, ефектний – ефективний*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Заголовок, простий, каталог, навчання, ім'я, вірші, морквяний, торф'яний, старанний, мого, твого, свого, цього, того, пишу, кажу, ходжу, в'яжу, ношу, мела, везла, несла, гнала, писала, пересічний, перепустка, перепад, приятель, вірші, новий, рідкий.

4. Відредагуйте подані вислови.

Бігло ознайомитися, губити час, поступати в інститут, поставити на вид, по службовим справам, по замовленню, по змісту, по ініціативі студентів, по його словам, прездавати іспит, відноситися до одного класу, закінчилося благополучно, відкривати ключем двері, виняток складає, вирішити задачу, вважати необхідним, в(у) біжучому році, вантаж спогадів, бути на хорошому рахунку, приносити вибачення.

Варіант № 3

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у публіцистичному стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *визначальний – визначний, драматичний – драматургічний*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Видання, задарма, зачіска, казна-як, їстівний, мести, везла, несла, знати, писати, атлас (тканина), атлас (книга), занизький, тісний, кажу, твої, гаряче (прислівник), гаряче (прикметник), усередині, добуток, повзете, спідниця, сповна, запитання, користування, первісний.

4. Відредагуйте подані вислови.

Виходячи з теоретичної залежності, відстань рівна 0,2 км, на перших порах, не ликом шитий, по наказу, по нашим підрахункам, постороннім вхід заборонено, прийоми лікування, нести відповідальність, платіжна спосібність, не здержати слова, більша половина, говорити невпопад, давати справі хід, вірний

програш, я вибачаюся, зустрічаються помилки, нести розходи, непосильна задача, два головних принципа.

Варіант № 4

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) в офіційно-діловому стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *писемний – письменний – письмовий, контингент – континент*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Мела, везти, нести, гнала, писала, новий, глибоко, широкий, чий-небудь, тяжкий, торф'яний, сосна, розмір, рідкий, приріст, правнук, подружка, старий, ходжу, помилка, байдуже (прикм.), байдуже (присл.), борошно, височина, заміжня, засідання.

4. Відредагуйте подані вислови.

На виду у всіх, купляти товар, клястися у вірності, кожна хвилинка на рахунок, іти своїм порядком, існуючі ціни, із-за незнання, захворювання розповсюджується швидко, запущений дім, заронити підозру, займати посаду, займатися в школі, завод продовжує працювати, загальні зусилля, жити на широку ногу, в(у) метеорологічному відношенні, відчинити ключем кабінет, відкривати нове, відмінні ціни, відносини між людьми.

Варіант № 5

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у художньому стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *корисливий – корисний, кваліфікаційний – кваліфікований*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

По-моєму, мого, десятеро, пишу, зачіпка, палкий, похибка, високо, або, абиде, легкий, посмішка, буде, одинадцять, збірний, боляче, свої, Полтавщина, відтінок, тебе, позаочі, воджу, легкий, того, різкий, рясний, ситний, сільськогосподарський, збірний, веземо.

4. Відредагуйте подані вислови.

Відомий по університету, віднести з розумінням, почувайте себе як вдома, в одній сорочці, вологість воздуха, по старій пам'яті, попасти в аварію, попасти в тупик, по ділам служби, по-другому подивитися, подавати допомогу, одне непорозуміння, одноголосно прийняли, обоюдна згода, образ життя, носить прізвище чоловіка, належним чином, на любий смак, надрати вуха, надувати щоки.

Варіант № 6

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у розмовно-побутовому стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *інформативний – інформаційний, особистий – особовий*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Разом, правнук, казна-що, добуток, ознака, монолог, відтінок, низина, збірний, виразно, півтора, чотирнадцять, гуртожиток, ношу, котрий, свого, моя, твої, випадок, нікотрий, квартал, поняття, добуток, іноді, віч-на-віч, сумський, була, солодко, алфавіт, абищо.

4. Відредагуйте подані вислови.

На днях відбулась..., надодати всім, любіть друг друга, комісія по складанні резолюції, коротко кажучи (вставні слова), конкурентноспособний рівень виробництва, конче необхідно, буде сказано нижче, будинки в

жахливому становищі, бувший у користуванні, ввести в склад, відмітити наступне, відношення до людей, в(у) лежачому положенні, в(у) любий час, за виключенням, завідомо вчинити, за відсутністю доказів, за непридатністю, за рахунок чого...

Варіант № 7

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у художньому стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *компанія – кампанія, нормалізувати – нормувати*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Визвольний, монолог, випадок, височина, твої, прабатьківщина, вимова, завдання, колія, рівнина, чисельник, порядковий, свої, лагідний, легкий, черговий, збірний, котрий, натяк, монолог, розмах, ремінь, того, шофер, подруга, діалог, предмет, завдання.

4. Відредагуйте подані вислови.

Запобігти помилок, коротше кажучи, ложна атака, любий з вас, любий співак, курчаве волосся, має місце розподіл, на началах, нанести візит, наказали його, накладною платою, не заставляй себе чекати, не здержати слова, нема необхідності, необхідно подати наступні документи, не по душі, область температур, обнародувати указ, отримати право, об'явити недійсним.

Варіант № 8

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у розмовно-побутовому стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *лісівник – лісник – лісничий, звичка – навичка*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Чисельник, кілометр, байдуже (присл.), ношу, абшцо, чий-небудь, алфавіт, квартал, коляда, гуртожиток, ознака, чималий, партер, ім'я, рівнина, чисельник, учні, вітчиз, порядковий, знаменник, відчай, легкий, була, буде нікотрий, цемент, вірші.

4. Відредагуйте подані вислови.

Одинакові по розміру, на другий день, майте терпіння, мало-мальськи, лишній раз, крайні міри, краще всього, команда лідирує, кому не лінь, іменно це, існуючі закони, заварити кашу (гармидер), за великим рахунком, завернути в (у) папір, в(у) моєму розпорядженні, в(у) молоді роки, відкласти в сторону, відкривати воду, відноситися критично, відпала необхідність, відпрасувати сукню.

Варіант № 9

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у художньому стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *база – базис, систематичний – систематизований – системний*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Загадка, завдання, шофер, кілометр, центнер, гіркий, різкий, ясний, простий, збірний, роблю, була, везла, моя, півтори, одинадцять, чотирнадцять, одного, зосліпу, допізна, зрання, напоказ, завдовжки, зсередини поруч, двадцяттеро, півтора.

4. Відредагуйте подані вислови.

Відповідно з наказом (ухвалою), відправлятися в похід, в(у) кращому випадку, живе на чужий рахунок, жила площа, завідуючий кафедрою, завірити підпис, залишає бажати кращого, за поданням президента, з тою метою,

щоб..., існуючий лад, копчена ковбаса, користуватися авторитетом, легковажити порадою, лекції по математиці, листок-вкладиш, має відношення до чого-небудь, миролюбиві наміри, мій двір найкращий, нагромадити досвід.

Варіант № 10

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у публіцистичному стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *кореневий – корінний, відносини – відношення*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Пишу, нести, загадка, питання, предмет, шофер, сімдесят, вимова, повземо, документ, кілометр, квартал, корисний, разом, заввишки, завдовжки, ненависть, завдання, процент, український, ходжу, помилка, ясний, низький, одинадцятий, монолог, одинадцять.

4. Відредагуйте подані вислови.

На відкритому місці, крайня необхідність, командуючий армією, із-за громіздкості, заставити працювати, закрити лавочку (перен.), закрити сейф ключем, забезпечити безпеку, забити тривогу, в(у) міру сил, відволікати увагу, віддані самі собі, відзив на дисертацію, вищенаведені прізвища, ви того вартуєте, бути в боргу, бути в курсі справи, важна особа (птиця), ввести в експлуатацію, в багатьох відношеннях.

Варіант № 11

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у розмовно-побутовому стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *вегетативний* – *вегетаційний*, *звичаєвий* – *звичайний* – *звичний*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Телефон, низький, стенографія, лємо, шофер, вимова, документ, легкий, ненависть, разом, учні, подруга, роблю, простий, дефіс, озерце, дзвінкий, чотирнадцять, черговий, виразно, кілометр, ім'я, лете, випадок, свого, олень, черпати, або, моя, діалог, роблю.

4. Відредагуйте подані вислови.

Потрясаюче враження, попередити хворобу, порадувати дітлахів, по необхідності, по меншій мірі, персикове масло, об'єм валової продукції, не мішало (помішало) б, нанести ущерб, мішає працювати, ладити між собою, левова частка, легкий на підйом, керівництво до дії, ким виконано завдання, існуюча криза, із-за поганого фінансування, з цього слідує, реальна дійсність, не при ділі.

Варіант № 12

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у художньому стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *деревинний* – *деревний* – *дерев'яний* – *дерев'янистий*, *естетика* – *етика*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Колесо, колія, ненавидіти, ненависть, загадка, житло, витрата, кажу, виробіток, весняний, виплата, забавка, перегук, перебіг (ім.), пасинок, усього, відчай, легкий, тридцятєро, була, стерпіти, ознака, будь-як, цього, віч-на-віч, глибокий, глибоко, користування, первісний.

4. Відредагуйте подані вислови.

Вкладати інвестиції, вклад в(у) науку, відносно чого, вищий учбовий заклад, виходячи з цих міркувань, в(у) більшості випадків, вантажні перевози, бути на висоті вимог, поступити порядно, по професії лікар, по питанню працевлаштування, по крайній мірі, покупати товар в розстрочку, обезцінені гроші, податок на додану вартість складає, одержати досвід, обезкуражив мене, наперекір здоровому смислу, не знаходить собі місця, не залишати сумнівів.

Варіант № 13

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) в офіційно-діловому стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *суперечка – суперечність, механізований – механічний*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Дзвінкий, зачіска, повстання, бігом, насамперед, абичий, казна-що, чарівний, знаменник, пишу, десятеро, своя, алфавіт, засідка, несла, збірний, істівний, простий, було, прабатьківщина, шофер, низовина, задарма, нікотрий, сповна, подруга, терпкий.

4. Відредагуйте подані вислови.

Жорсткі умови, властива для нього, за границею, задавати питання, залишаємо за собою право, іде зйомка масовок, існуючий стан речей (справ), користуватися успіхом, по цілих днях, володіти якостями лідера, поступила заява, посадова особа, по обставинах, по мірі сил, піддавати сумніву, підводити підсумки, переважаюча частина (студентів), один за другим, об'єм робіт, область вічних снігів.

Варіант № 14

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у науковому стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю

наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *циклічний – цикловий, діалектний – діалектичний*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

Порядковий, котрий, несла, ясний, того, сосна, сотенний, спроквола (присл.), сплячи (дієприсл.), помилка, течія, предмет, абиколи, глибоко, глибокий, попросту, наново, децо, нікотрий, одного, дочиста, високо, затемна, засвітла, було, терпкий, застібка.

4. Відредагуйте подані вислови.

Властива для нього, неохота їхати, не мати відношення до справи, немаловажне значення, намічається робота, миючі обої, круглодобово працює, користуватися попитом, зустрічаються помилки з фінансової сторони, затягнути ремонт, заключення комісії, зайняти гроші, жарка погода, вірний засіб, включити телевизор, обстановка в місті, незамінимий працівник, накопичити досвід, миючі засоби, малочисленні приклади.

Варіант № 15

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у публіцистичному стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *кристал – кришталь, суперечка – суперечність*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

По-твоєму, декуди, ніякий, стрункий, посмішка, закладка, палкий, Київщина, п'ятнадцятеро, півтора, слизький, покришка, цього, твоя, Полтавщина, довідник, п'ємо, убрання, буде, шістнадцятеро, двадцяттеро, сантиметр, чайник, течія, помилка, низовина, колія.

4. Відредагуйте подані вислови.

Відносно мало, невід'ємні сумки, відволікатися від своїх думок, вислати по адресу, в(у) більшій мірі, робота по замовленню, була не була, бути іншої думки, бути на його стороні, бувші учні, брати в основу, почуття власного достоїнства, радий душею, потерпіти невдачу, по пошті, по обох сторонах дороги, покласти кінець, по імені і по батькові, питання вияснено, отримати схвалення, оснащення медкабінету, обувна фабрика, не грає ніякої ролі.

Варіант № 16

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) в епістолярному стилі. Зробіть необхідні пояснення (які ознаки стилю наявні у складному тексті, які мовні засоби використано).

2. Поясніть значення паронімів *хронікальний – хронічний – хронологічний, вигляд – вид*. Наведіть приклади.

3. У поданих словах поставте наголос (за потреби скористайтесь орфографічним чи орфоепічним словником української мови).

По-старому, абиякий, засвітла, боязкий, нести, Львівщина, позичка, дошкільний, вожу, твої, ламкий, десятеро, високо, всього, або, дешево, самий, докорінний, одинадцять, кажу, гуртожиток, алфавіт, двадцятро, була, разом, весняний, добуток.

4. Відредагуйте подані вислови.

Вартує осуду, виступаючі зазначили, відіграє важливе значення, відноситися до роботи, вляглися (уляглися) пристрасті, включитися в роботу, заключний період, закон має силу, не дивитися за собою, не дивлячись на це, не поздоровиться йому, носити характер, область науки, на любий смак, освіжаючий засіб, осмислити суть справи, по всякому поводу, поговорити по душам, по собівартості, по справедливості.

Практична робота 2**Варіант 1**

1. Поданий числівник провідміняйте як кількісний і порядковий: 787.
2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Панцир, клеєвар, куц, відвідувач, ювелір, Київ, Оксана Андріївна, ліс, слухач, компонент.

3. Відредагувати речення (неправильно побудовані).

Коли я вивчив запропонований Вами проект контракту, я вирішив погодитись на Ваші умови.

Варіант 2

1. Поданий числівник провідміняйте як кількісний і порядковий: 755.
2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Ревани, аптекар, аркуш, м'якуш, бджоляр, Богдан, праліс, Ірина Львівна, інструктор, Єреван.

3. Відредагувати речення (неправильно побудовані).

Коли розглянули пропозиції на засіданні дирекції, ми визнали їх влучними і суттєвими.

Варіант 3

1. Поданий числівник провідміняйте як кількісний і порядковий: 538.
2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Грибар, сівач, добувач, Рим, випробувач, Олексій Петрович, Семен, козак, Пакистан, споживач.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

У разі, коли всі забезпечені за нормою, житло, яке залишилося, передається тим, хто має право на додаткову житлову площу.

Варіант 4

1. Поданий числівник провідмінійте як кількісний і порядковий: 982.
2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Заготовлювач, завідувач, мир, сталевар, завантажувач, Остап, Аліна, читач, слухач, Олег.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Право користування послугами “Київміськдовідки” по абонованому телефону має “Абонент”, зобов’язаний в жодному випадку не допускати сторонніх осіб користуватися послугами “Київміськдовідки”.

Варіант 5

1. Поданий числівник провідмінійте як кількісний і порядковий: 534.
2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Сир, звір, інструктор, бондар, хабар, молодець, Євген Миколайович, Наталія, співдоповідач, Оля.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення..

Незважаючи на гостру критику опонентів, промовцю вдалося переконати слухачів у правильності своєї теорії.

Варіант 6

1. Поданий числівник провідмінійте як кількісний і порядковий: 435.
2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Антиквар, буквар, фарбовар, зброяр, медовар, слюсар, чоловік, старець, Зоряна Йосипівна, Ігор.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

У зв'язку з передбаченим у жовтні місяці цього року ремонтом устаткування виникла потреба у забезпеченні ділянки запасними частинами і деталями, якими просимо вас забезпечити в строки, які передують ремонту.

Варіант 7

1. Поданий числівник провідмінійте як кількісний і порядковий: 288.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Ангар, тягар, єгер, браконьєр, ювіляр, молодець, Анна Петрівна, Марія, співдоповідач, Оля.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Внесення змін потребує конкретних висновків і рекомендацій учених, побудованих на міцній науковій основі.

Варіант 8

1. Поданий числівник провідмінійте як кількісний і порядковий: 882.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Підрядник, різьбяр, виноградар, ледар, маляр, Андрій Зіновійович, головнокомандувач, Катерина, інструктор, викладач, фотоаматор.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Держави здавна вели і ведуть боротьбу зі злочинністю, що складає їхню суверенну юрисдикцію.

Варіант 9

1. Поданий числівник провідмінійте як кількісний і порядковий: 761.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Акціонер, деревообробник, гончар, тендер, фідер, Олечка, Катя, молодець, оповідач, Віталій Семенович.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

У зв'язку з передбаченим у жовтні місяці цього року ремонтом устаткування виникла потреба у забезпеченні ділянки запасними частинами і деталями, якими просимо вас забезпечити в строки, які передують ремонтіві.

Варіант 10

1. Поданий числівник провідмінійте як кількісний і порядковий: 167.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Канцлер, лісник, молочар, пенсіонер, магістер, вапняр, матінка, директор, Петро Вікторович, кобзар.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Підвівши підсумки, з'явилось відчуття задоволення.

Варіант 11

1. Поданий числівник провідмінійте як кількісний і порядковий: 295.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Базар, лазер, лісничий, господар, столяр, Олексій, Семен Іванович, козак, хлопець, споживач.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Впоравшись із завданням, нам не доведеться ризикувати.

Варіант 12

1. Поданий числівник провідмінійте як кількісний і порядковий: 342.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Контрудар, кореспондент, жар, сторож, цезар, бабуся, теща, Надія Василівна, Мартуся, Любов.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Внесення змін потребує конкретних висновків і рекомендацій учених, побудованих на міцній науковій основі.

Варіант 13

1. Поданий числівник провідміняйте як кількісний і порядковий: 779.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Екватор, таляр, зіздар, календар, табель, Олечка, Катя, молодець, оповідач, Василь Олексійович.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Держави здавна вели і ведуть боротьбу зі злочинністю, що складає їхню суверенну юрисдикцію.

Варіант 14

1. Поданий числівник провідміняйте як кількісний і порядковий: 977.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Орендар, міністр, бондар, поводитир, козар, доповідач, Марта Петрівна, мама, матуся, Григорій.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Впоравшись із завданням, нам не доведеться ризикувати.

Варіант 15

1. Поданий числівник провідміняйте як кількісний і порядковий: 248.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Трудар, вольтметр, периметр, гонорар, писар, вапняр, матінка, директор, Петро Степанович, кобзар.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Право користування послугами “Київміськдовідки” по абонованому телефону має “Абонент”, зобов’язаний в жодному випадку не допускати сторонніх осіб користуватися послугами “Київміськдовідки”.

Варіант 16

1. Поданий числівник провідміняйте як кількісний і порядковий: 482.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Бригадир, поводитир, проводир, орендар, командир, бабуся, теща, Надія, Мартуся, Любов Михайлівна.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Незважаючи на гостру критику опонентів, промовцю вдалося переконати слухачів у правильності своєї теорії.

Варіант 17

1. Поданий числівник провідміняйте як кількісний і порядковий: 321.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Цегляр, вугляр, злидар, сир, касир, хлопець, чоловік, старець, Катруся, розповідач.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Підвісивши підсумки, з’явилося відчуття задоволення.

Варіант 18

1. Поданий числівник провідміняйте як кількісний і порядковий: 578.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Екскаватор, елеватор, мебляр, гендляр, хмельяр, персонаж, ковзаняр, Марина, Володя, Володимир.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Коли розглянули пропозиції на засіданні дирекції, ми визнали їх влучними і суттєвими.

Варіант 19

1. Поданий числівник провідмініяйте як кількісний і порядковий: 785.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Діаметр, параметр, псалтир, Ігор, прем'єр-міністр, доповідач, Марта, мама, матуся, Григорій.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

У разі, коли всі забезпечені за нормою, житло, яке залишилося, передається тим, хто має право на додаткову житлову площу.

Варіант 20

1. Поданий числівник провідмініяйте як кількісний і порядковий: 123.

2. Подані іменники поставте у формі родового, орудного та кличного відмінка однини.

Ювіляр, скляр, бджоляр, школяр, хабар, персонаж, ковзаняр, Марина, Володя, Володимир.

3. Відредагуйте неправильно побудовані речення.

Коли я вивчив запропонований Вами проект контракту, я вирішив погодитись на Ваші умови.

Практична робота 3**Варіант 1**

1. Відредагуйте поданий документ.

Витяг з протоколу № 2

засідання кафедри технології меблів та виробів з деревини

з 10 вересня 2015 р.

Присутні: завідуючий кафедрою проф. Петренко А. О., доц. Коломієць Ф. С, доц. Марків І. Ю., доц. А. М.Тимківська, ст. викл. Ткач Р. І., асист. Жук Я. Р., асист. І.І.Рижак.

Слухали:

Крикун С. В. повідомлення по темі кандидатської дисертації.

Виступили:

Доц. Марків І.Ю., .., доц. Тимківська А. М., ст. викл. Ткач Р. І., асист. Жук Я. Р.

Ухвалили:

1. Затвердити тему кандидатської дисертації аспірантки Шевчук Олени Василівної у такому формулюванні «Модифікування гомополімерних ПВА-дисперсій для формування клейових з'єднань деревини».

1. Призначити науковим керівником професора Петренко Андрія Олеговича

Завідуючий кафедрою

(підпис)

А. О. Петренко

Секретар

(підпис)

(печатка)

І.І. Рижак

2. Відредагуйте поданий текст.

Одною з самих гостріших задач що стоїть нині перед мировою цивілізацією є проблема екологічної безпеки на планеті. Вплив негативних фактів антропогенного характеру на природне оточення сьогодні значно перевершує компенсаційні здібності біосфери. У свою міру людство йде "у слід" за екологічними подіями що вже сталися не випереджаючи їх і лишень реагує на наслідки у формі регіональних катастроф. Наступає і здобуває реальних рис глобальна екологічна катастрофа що ставить під загрозу існування самого роду людського бо природа сама по собі вже не в змозі нейтралізувати результати господарсько-економічної діяльності людини і суспільства.

Сама сучасна екологічна ситуація зложилась стихійно по ходу діяльності людей спрямованої на задоволення їхніх потреб. Людина досягла висот сучасної цивілізації завдяки тому що постійно змінювала природу у відповідності своїм цілям. Люди досягали цілей на які розраховували але отримували наслідки яких не очікували.

Варіант 2

1. Відредагуйте поданий документ.

Директору Київської середньої школи №130

вул. Володимирська, 60

04017, Київ-17

вул. Тичини, 17

тел.044 248-56-61

804092, Київ-92

Київський університет

імені Тараса Шевченка

20.03.2015 № 28-101/117

Просимо Вас прийняти студентів природничо-географічного факультету (8 осіб) на проходження практики й дати їм методичну допомогу під час підготовки й проведення уроків по хімії та біології.

Оплату вчителям гарантуємо. Наш розрахунковий рахунок № 124646512/218514 в Укрінбанку м. Києва МФО112513.

Ректор університету

(підпис)

О.І. Деркач

Головний бухгалтер

(підпис)

Л. В. Березович

Печатка

2. Відредагуйте поданий текст.

Актуалізованим є вопрос територіальної організації охорони природи по державі як вцілому так і в окремо взятій адміністративно-територіальній одиниці тобто по регіональному та місцевому рівнях. Перспективою удосконалення територіальної організованості охорони довкілля по Україні є і залишається ландшафтний підхід у цій справі. Обґрунтування і формування мережі природоохоронних територій напрям що впливає з проблеми збереження ландшафтів які мають природно-еталонну природоохоронувальну історико-культурну рекреаційну вартісність але можуть втратити її у зв'язку прискореними антропогенними змінами.

Важливішим для даного етапу становлення суспільних стосунків є розповсюдження екологічної інформації екологічне просвітництво ширших масів населення дітей та молоді представників державних органів влади та місцевого самоврядування дорослішого населення. У відповідності умовам збалансованого (сталого) розвитку важливо нелишень поінформувати ай досягнення результату усвідомлення громадянами своєї причетності до екологічних проблем та їх розв'язання.

Варіант 3

1. Відредагуйте поданий документ.

київська середня школа № 25

17.03.2015

м. київ

№ 23

д о в і д к а.

Видано для подання до інституту фізкультури. Коваленку Юрієві Віталієвичу в тому що він працює вчителем фізкультури. Його посадовий уклад 3200 грн. на місяць.

Директор школи

Головащук В.О.

(підпис)

Секретар

Жуковський Ю.Ю.

(підпис)

2.Відредагуйте поданий текст.

Результати проведених дослідів дають змогу оцінити організацію природоохрної діяльності державних органів та громадянських організацій. Вони можуть бути використані для проведення державної та громадянської екологічної експертизи профілактичних заходів щодо дотримання правил поводження з природними ресурсами для пропагандистської та просвітницької роботи з населенням для привернення уваги органів державної влади та місцевого самоврядування до екологічної проблеми по регіону.

Проблемі вивчення територіальної організації охорони природи на Україні приділяється багато уваги по науковій літературі. Треба відмітити що без даних о змінах по екосистемах великих територій ландшафтів не має підстав обговорювати питання о екологічному середовищу населених пунктів (урбанізованих територій). Паралельно надо вести мову о стан здоровля населення о соціально-гігієнічних і соціально-економічних умовах житті людей о впливі середовища на історико-архітектурну спадщину історичних городів і сіл України.

Варіант 4

1. Відредагуйте поданий документ.

РЕЗЮМЕ

Василів Олег Ярославович

Київ, вул. Магістральна, 5, кв. 4 (044) 313-4582

СПЕЦІАЛЬНІ ЗНАННЯ ТА НАВИКИ: Мови: Русский (отлично), Українська (добре), English (good) ПК: Word, Explorer, Excel, PowerPoint, Access, Outlook, Adobe PhotoShop Водій категорії «В».

ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ: Народився 27/11/1973 р., одружений, виховую 2 дітей, безпартійний, православний християнин. Якості / інтереси: компетентність, відповідальність, аналітичні здібності, креативність, комунікабельність, акуратність, художній смак. Хочу зазначити, що я віддаю перевагу активному відпочинку на природі, кіно, художню літературу.

МОЄЮ МЕТОЮ Є:

- Керівник служби маркетингу та реклами
- Бренд-менеджер
-

ДОСВІД МОЄЇ РОБОТИ :

- Суперове керівництво багатofункціональним колективом до 150 осіб,
- Стопроцентне забезпечення роботи офісу вирішення кадрових організаційних господарських завдань
- Повний цикл організації масових видовищних заходів,
- Організація та проведення роздрібної торгівлі спортивними товарами,
- Пошук по фінансуванню проектів робота з замовниками,
- Комплекс маркетингових технологій по сфері послуг в тому числі PR, всі види реклами
- Оцінка ефективності рекламних та PR компаній
- Маркетингові дослідження - від постановки завдань до виробітку

практичних рекомендацій

- Взаємодія зі ЗМІ державними суспільними структурами VIP
-

ОСВІТА: національний університет фізичного виховання та спорту України, Київ. Кандидат педагогічних наук (Ph.D.) (11/1999 – 09/2003)
 Спеціаліст по спортивному маркетингу (09/1994 – 06/1999) Факультет менеджменту олімпійського та професійного спорту

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ :

- Ефектний комплекс просування або «ігри розуму», Майстер-сесія, Київ, 2004 Бізнес-тренер та учасник сесії для спеціалістів-практиків маркетингу й реклами

- Молода наука України, Міжнародна наукова конференція, Львів, Україна, 2002, 2001 Учасник Міжнародної наукової конференції по питаннях менеджмента

ПРОФЕСІЙНИЙ ДОСВІД: ТОВ “Маркетинг”, Київ, Україна Директор (04/2000 – т.ч.)

- Стратегічне і оперативне планування
- Управління фінансовими потоками, ціностворення
- Юридичне забезпечення по господарській діяльності
- Представницькі функції
- Відбір, координація роботи персонала

Федерація легкої атлетики України, Київ, Україна

Консультант по маркетингу і телебаченню (07/2000-12/2004)

- Розробка і впровадження комплексу маркетингових заходів
- Залучення спонсорів і комерційних партнерів, робота з ними
- Організація телевізійних трансляцій.

2.Відредагуйте поданий текст.

Екологічний запит втілюється в літературі правового характеру де представлена законодавча база екологічної політики нашої країни. Верховна рада України одним з перших законів ухвалила закон про охорону довколишнього природного середовища (25.06.1991 р.). У ньому помічено головні принципи природоохоронної діяльності суспільства а саме пріоритетність вимог екологічної безпеки обов'язковий дотримання екологічних стандартів при використанні природних ресурсів протягом господарської діяльності. Закон передбачає дотримуватися запобіжних міроприємств по охороні довколишньої середовища збереження цінних природних об'єктів обов'язкове наукове підтвердження узгодженості екологічних економічних та соціальних інтересів суспільства на ґрунті міждисциплінарних екологічних соціальних і технічних знань проведення екологічних експертів. Відмічено важливість дотримання гласності й демократизму.

Народні нормативно-правові акти які складають сучасні законодавчі основи збереження природи матінки біологічного і ландшафтного розмаїття по Україні по змісту можна розділити на такі блоки.

Варіант 5

1. Відредагуйте поданий документ.

Жек № 514 м. Львова

15.07.2015 № 7

д о в і д к а.

Видана для подання до шевченківської райдержадміністрації

Коцюбинській Олені Василівній в тому що вона мешкає в м. Львові з 5 травня 1975 року по адресу вул. японська буд. 10 кв. 13. Займає загальну житлову територію 37 м².

Головний інженер

житлово-експлуатаційної контори

(п і д п и с) В. С. Захаревич

2.Відредагуйте поданий текст.

По роботі Стегній О.Г. (1996) по результатам народного соціологічного дослідження помічено про діяльність та перспективи розвитку громадянських неурядових організацій.

По довіднику українських НУО які працюють по галузях екології (2001) відмічено о сфері діяльності вісьми НУО екологічного напрямку в тернопільській області. Зараз таких організацій діє по області близько двадцяти.

Діяльність екологічних органів є одним з самих потужніших чинників формування екологічної свідомості наших соотечиствиніков. Поліпшення екологічної ситуації по країні формування нового природоохраного менталітета підвищення рівня екологічної освіти і свідомості екологічне просвітянство є домінуваними по практичній роботі екологічних громадянських організацій бережанщини.

Для більш комплекснішого представлення екологічної інформації для дітей та молодіжі о природних ресурсах краю було підготовлено видано та розпространіно п'ять серій екологічних б'юлетенів. Вони захоплювати такі блоки інформації біологічне і ландшафтне розмаїття земельні і лісові ресурси водні ресурси здоровля дітей і довкілля.

Варіант 6

1. Відредагуйте поданий документ.

Декану факультету

психології п. Гуменюку І. Т.

Про введення курсу по українській мові.

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА № 34-12/243 25.03.2015 р.

Мовна культура один із самих важливіших показників нашої духової культури. Сьогодні на жаль письмова мова студентів 1 курсу хибує численними відхиленнями від орфографічних і пунктуаційних норм з української мови.

Практичні заняття по правопису української мови в межах курсу ділова українська мова (10 - 12 годин) надають змоги кардинально змінити ситуацію на ліпше.

Щоб поліпшити мовну підготовку студентів прошу включити в навчальний план на 2015 – 2016 навчальний рік курс по сучасній українській літературній мові (36 годин аудиторних занять)

Завідувач кафедру

української мови

(підпис)

Л.С.Турчин

2.Відредагуйте поданий текст.

Все сама активніша участь нашої країни по забезпеченню вимогів відповідальних конвенцій та інших міжнаціонально-правових актів. Зараз Україна є боком більше 50 таких актів.

Акти які означають загальні засади правової системи країни порядок розрішення соціально-економічних та інших питань сутнісних по забезпеченню задач збереження і збалансованого іспользування біологічного та ландшафтного розманітя.

Акти які спеціально регулірують правостосунки по забезпеченню стана довкілля сприятливого по збереженню біологічного та ландшафтного розманітя.

Акти напямовані безпосередньо по вирішенню задач зберіганя природи біологічного та ландшафтного розмаїтя.

Міжнаціонально-правові акти боком яких є наша країна. По конституції України вразі поданя згоди на їх обовязательність верховною радою України они стають частиною народного законодавства. Цей блок можна додатково розподілити по складовим по урахуванню змісту актів та їхньої ролі по вирішенню задач зберіганя природи.

Общими зусиллями влади громадянських органів і громади можна розрішити ряд гострих екологічних проблем шоби они по часу нестали екологічної регіональної чи місцевої катастрофою.

Варіант 7

1.Відредагуйте поданий документ.

Характеристика

учениці 11-В класу ЗОШ № 1 м.
Львів Ваврущак Ірини Василівної,
1989 року народження,

Ірина Ваврущак на протязі навчання відрекомендувала себе здібною, працюютою ученицею. Треба наголосити, що до навчання ставиться серйозно, має глибокі та ґрунтовні знання по усіх предметах, усесторонньо розвинена. За підсумками навчання за 11 клас нагороджена Почесною грамотою міськвиконкому, фіналістка обласного конкурсу по знанню української мови ім. Т.Г. Шевченко. Багато читає як програмової, так і позапрограмової літератури. Особливий інтерес виявляє до поезії, керує шкільною поетичною студією «Рідне слово». Хочу сказати, що вона частенько виступала з оглядовими доповідями по стану і напрямках сучасної української поезії. На протязі навчання І. Ваврущак всіляко показувала активність у громадській і суспільно корисній роботі. На канікулах керувала шкільною агітбригадою виявивши особистий приклад стараного і творчого ставлення до праці. Уміє триматися в колективі, завжди керується загальнолюдськими моральними критеріями по ставленню як до власних вчинків так і до поведінки товаришів. Дуже-дуже щира й відверта у стосунках з однолітками та викладачами. Ураховуючи вище викладене та зразкову поведінку, педрада школи просить в обласного відділа народної освіти нагородити випускницю Ірину Ваврущак золотою медаллю.

10.05.2015

Класний керівник

(підпис)

Директор

(підпис)

2.Відредагуйте поданий текст.

Разом із лісничим та його помічником оглядаємо доволі велике господарство. Даже нефахівцеві у цьому ділі одразу стає зрозуміло що у лісництві основними лісоутворюючими породами є дуб клен та інші культури. Сірі лісові ґрунти зі середнім ступенем опідзолиня якраз сприятливі для їх росту та дозрівання. У розсаднику що неподалік золотого потоку теш красуються молоді рослини дуба звичайного та червоного. Під час наших відвідин цього розсадника тракторист Євген Кирилюк якраз закінчив механізовану підготовку площі для нових насаджень. До річчя частину площі цього розсадника вже засіяли жолудями дуба звичайного остальне засіюватимуть навесні. Дружні всходи культури залежать від багатьох факторів але насамперед від зволоження ґрунту. Проблемою є те що вже кілька місяців підряд не має опадів тому розганятися на об'ємні посіви та посадки ризиковано. Цього річчя весни золотопотіцьким лісникам удалося посадити 18 гектарів лісних культур. В основному це зроблено по місцях зрубів які засаджено повністю. Ще на чотирьох гектарах зроблено захисні насадження. Працівники лісництва кажуть що моглиб створити і більше молодих лісів проте остро є нестача вільних площей для цих потребностей адже довколишні землі належать місцевим громадам з якими не так просто домовитися, знайти компроміс.

Варіант 8

1.Відредагуйте поданий документ.

Директорові середньої школи № 2 м.Львова
Яремчуку М.О.

від Петрівської О.Л.,
яка проживає по адресу
м. Львів вул. Зелена, 7/ 15
тел. 211-39-77

заява.

Прошу взяти мене на роботу вчителем інформатики.

До заяви додаю наступні документи:

- 1) диплом про вищу освіту;
- 2) трудова книжка;
- 3) автобіографія;
- 4) медична довідка;
- 5) чотири фотокартки.

підпис

10.08.2015

2.Відредагуйте поданий текст.

Люблю спотерігати або читати по газетах про новіші досягнення нашої держави про її економію екологію мову. Це все радує серце і душу. Адже кожен українець якщо навіть він і не вважає себе ним але народився на Україні все ж таки радується новим успіхам душу його хоч трошки але тривожать її падіння і невдачі. Шаг за шагом то піднімаючись то опускаючись на ступеньки які ведуть у будуще Україна рухається вперед не відстаючи від інших. звичайно бувають і падіння і різкі підйоми але все це нічо порівняно з минулим і з тим що жде нашу країну в будучому. Можливо буде краще. На це кладуть мрію усі громадяни України але можливо...

Якою ж буде Україна в будучому наприклад у 2050 году? лишилось якихось 49 літ . Для государства це нічо. Конечно це історія половини століття але для государства яке існувала тисячі годов правда у постійній залежності це навіть не один день чоловічеської життя. Алеж шосьтаки поміняється в економії історії мові государства. А шож? Неізвесно, адже нікому не дано вглянути в будуще. Все розрешить час. Хоть прикинути якою буде Україна можливо.

Варіант 9

1. Відредагуйте поданий документ.

ПРОТОКОЛ зборів засновників приватного підприємства « _____ »

м. Львів ___ січня 2015 року

Присутні :

ПОРЯДОК ДЕНИЙ:

2. Вирішення питання про створення приватного підприємства

« _____ ».

3. Затвердження установчих документів приватного підприємства формування статутного фонду підприємства та визначення частки кожного з засновників у ньому.

1. Призначення директора ПП « _____ ».

4. Вирішення питання державної реєстрації ПП.

Головою зборів засновників товариства обрано – _____

секретарем – _____.

Обговорення порядку денного

1. По питанню першому порядку денного виступив _____ який запропонував _____ створити ПП « _____ ».

2. По питанню другому виступив _____ який запропонував затвердити установчі документи а саме Статут ПП « _____ » та сформувати статутний фонд підприємства в розмірі _____ гривень частка кожного із засновників у якому буде _____ грн. що становить 50 % статутного фонду _____ грн. що становить 50 % статутного фонду.

3. По питанню третьому порядку денного виступив _____ який запропонував призначити директором створюваного ними підприємства _____.

4. По питанню четвертому порядку денного виступив _____ який запропонував доручити державну реєстрацію новоствореного підприємства _____.

Вирішили:

1. Створити Приватне підприємство « _____ » засновником якого будуть _____ та _____.

2. Затвердити Статут підприємства та статутний фонд підприємства в розмірі _____ гривень частка _____ у якому буде складати _____ грн. що складає 50 % Статутного фонду частка _____

3. Призначити директором ПП « _____ » _____
(П.І.Б).

4. Доручити провести державну реєстрацію підприємства

_____.

З усіх питань порядку деного засновники підприємства одноголосно проголосували – ЗА.

Секретар зборів _____

Голова зборів _____

2.Відредагуйте поданий текст.

Україна. київ. 2050 год. Чудовіші дерева і удивительні квіти ярих кольорів на клумбах. Машины які можуть міняти самольоти по дорогам народ вбраний по моді 2050 года. По магазинах всьо роблять компютери. По фабрикам і заводам замість людей працює техніка. Всьо модерновано до вужчого атунку що робить існуваня людей прекраснішим сномом. Колишній город героїв тепер став центрум самих нових достіженій страни. Всьо в ньому цвіте і розвиваєссі. А воздух який він тут самий чистий. шо жце? Хіба відходи фабриків і заводов не виносяться ватмосферу і незапачкують єї? Інтересно?! А ні чоґо інтересного. Теперка техніка роби всьо: запачканий воздух збираєся у спеціальні герметичні блоки де очищаєся і виходить ватмосферу, а отходи знищуюються і неприносять шкодів. Теперка люди дмухають самим чистим кисньом благодаря технікі і обладнанню. А дніпро одна з самих більших рік європи шож зним? Наверніка запачканий бо отходи фабриків попадають уводу. Та не! Він самий чистенький прозорая очищена водиця несеться по далеким морям які тоже чисті донестями. Яка красота як приємнувато жити в такой чістоті. Це природа така чиста а человічество? Чи помнять за Шевченка Франка Українку яким став їх духовий мир? Не забули они они предков. Помнять писателів діячів культури і патріотов україни а духовий мир їх трохипомінявся.

Варіант 10

1.Відредагуйте поданий документ.

ВИТЯГ ПО ПРОТОКОЛУ № 12

Засідання ради трудового колективу АТП “комунальник”.

з 11 жовтня 2015 року

Слухали заяву водія МАРЧЕНКА А.М. із клопотанням колективу АТП про виділення путівки до лікувально профілактичного санаторія “смерічка” на період з 1 листопада по 24 листопада 2015 року.

Ухвалили виділити водію марченку С.Г. путівку до названого санаторія.

18.10.2015 р.

Голова засідання Кізюн І.В (підпис)

Секретар Паляниця О.В (підпис)

2.Відредагуйте поданий текст.

Це в столиці всьо так саме красиво а шож там за рубезом центру шож за кийвом? Наверніка кийв є самим чистим лицьом замазаної нищої страни которая потеряла свій духовий мир. Мабуть там усі живуть у нищості немаючи нічого дихаючи брудним воздухом нищучи природу. А ліса поля ріки лани забуті людьми. Не люди незабули ніпрокого. Всюда сама чистота і порядок. Поля шо врано покриті росов прогріваються солнцем пахнут усіма барвами цвітов краски яких зливаючись утворюют райдугу живу райдугу ростінь. Ліса де всьо спокійно і лише спев птахов порушує цей спокій в яких тварини створили мир і живут своїм життям неврагуючи з людьми. А це шо? Це – саме маленьке оленья. Воно заблудилося? А твар голодная! І небаїться підійти і їсти з рук. Яка красота якчудесно і інтересно. Істоти дикі непривиклі істоти які спокон віков боялись людей теперка їдять з їх рук підходять до їх. А птиця птиця крутися над деревами не боясь прилітати к людям. Метелики краски яких подобні до квітів тоже могут запростоприлетіти і сість на руку. Всьо живе по дружбі з людьми. По спілкуваню людини з природою теперка нема перешкод. Навіть дерева які зарас заперщено зрізати цвітять живими красками мають здоровую кору і листья .

Варіант 11

1.Відредагуйте поданий документ.

Заступникові начальника

ГУ МВС України у обл.

полковнику міліції

07.08.2015 № 27-13/215 Щербакову Р.О.

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА

Шановний полковник міліції важаю за необхідне доповісти що на 07.08.2015 по території області сталась негативна обстановка по розкриттю злочинів проти особи.

Порівняно з аналогічним періодом 2015 року розкриття даного виду злочинів зменшилася з... до.., зокрема по умисних вбивствах — з... до.... Зменшення розкриття умисних вбивств становить _____%.

Начальник підполковник міліції (підпис) Д.Л. Щербина

2.Відредагуйте поданий текст.

А над українной чисте блакитное небо і яскраве сонце. Рідко коли його заступають хмари і крапає прозорий чистий дождь який намочує родючую землю лани поля степ. Зрошуєть овес який буде їжою для тваринів пшеницюю яка запашним хлібом явиться на стіл людям україни. Всьо чисте не забрудненое всьо яскраве і барвисте тепле і лагідне. Це – україна в якій теперка хочеться жити і бути її патріотом. Економія якої теперка на самому високому рівні. Кожна сімейка може забезпечити себе і жити по достатку невідказуючи собі навіть по дрібницях. Города якої розвинуті і звязки якої призводять до нових достіжень у сфері екології та економії. Історія якої теперка конечно єсть історією страни що отримала свою независимість силой багатьох поколінь і таки через 59 годів має право на місце під солнцем. Люди дбають о природі, небруднять води воздуха они ведуть себя як самі розумніші істоти по землі які можуть забезпечить себя і свою страну чистотою прибутком здоровям бути патріотами рідної страни.

Страна яка навіть будучи в зависимості мала своїх патріотів шо непокидали її у самі важчі минути і часи жизни. Страна яка і зараз має своїх вірних людей свій народ мову історію.

Варіант 12

1.Відредагуйте поданий документ.

Декану
лісогосподарського
факультету доц. Турин М.І.

Про порушення навчальної дисципліни.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.

Студенти групи А-26 по спеціальності “Англійська мова та література” не з’явилися на заняття по лексикології тому що приймали участь у студентській конференції по темі «Перспективи євроінтеграції». Конференцію організував український католицький університет. Конференція проходила з 10.00 по 14.00

18.11.15 р.

Підпис

2.Відредагуйте поданий текст.

Час пливеть мир розвивається по кожній минуті кожнім дню. Страни модернуються техніка і оборудуваня змінюєся міняються й люди але історія якоюб она не була нещезає і незабуваєся. Навіть самі маленькі заміни в государстві є началом нових більш серйозніших замін через які історія єї зміниться ше більше.

Путівник по країні будочого закінчилась. Якою ж буде вона на самому ділі неізвесно. Це розрішимо ми молоде покоління которому жити і строїти страну в якій хотілося б жити. Але для тово шоби она була такою же чистою і жила в прибутку надо вже начинати єї берегти і вчитися турбуватись о ню. не запоминати єї синів і дочків шо здобули независимість словом іскуства і силою чоловічеських руків.

Бережимо нашу страну шоби она у 2050 – ому году була одною з самих розвиненіших стран миру !

Варіант 13

1.Відредагуйте поданий документ.

Директору
середньої школи № 2

від Петрук Олени В.

заява.

Прошу прийняти мене на роботу вчителем математики з 15 серпня
2015 року.

10.08.2015

2. Відредагуйте поданий текст.

Особливістю економіки України є те що перед початком риночних трансформацій вона являла собою адміністративно командний тип де домінував тотальний монополізм власності централізовано директивного прийняття рішень і технологічний монополізм. Було багато підприємств які виробляли 60-100 проценти певного виду продукції. Така монополія не є риночною. Вона непередбачає конкуренції риночних відносин робить господарюючим суб'єктом систему державних установ а підприємства виконують лише виробничі функції.

Негативний вплив на формування риночних відносин в Україні має і те що її економіка великомасштабна з незавершеним циклом виробництва а також відбиває спеціалізацію у бувшому радянському союзі на важкій промисловості воєнно промисловому виробництві та видобувних галузях. Саме це сьогодні створює нестачу товарів народного споживання з одного боку і технічну та технологічну відсталість з іншого. Це породжує величезну потребу в придбанні нафти та газу на світовому ринку а отже проблеми з торговельним балансом перекосять ціни на внутрішньому ринку.

Варіант 14

1.Відредагуйте поданий документ.

Резюме **Тверезовський Сергій Степанович**

Дата і місце мого народження: 17.08.1981, м. Львів

Домашня адреса: м. Львів, вул. І. Пулюя, буд. 13-а, кв. 78. **Телефон:**
80638855773 **E-mail:** sergio1977@gmail.com

Моя мета: працевлаштування на посаді начальника відділа з виробництва дорожнього покриття закритого акціонерного товариства «новий шлях»

Освіта: у 2000 р. закінчив придніпровську академію будівництва та архітектури по спеціальності «Основи технології виробництва дорожньо-будівельних матеріалів»; з 2001 по 2006 навчався на заочному відділенні Київського національного університета та архітектури по напрямку підготовки «Менеджмент організацій», спеціальністю «Менеджмент організації дорожнього будівництва».

Досвід роботи: з 2006 по 2009 рр. працював на Львівському заводі будівельних матеріалів «Буд-Львів» на посаді заступника голови по виробництву збірних бетонних та залізобетонних конструкцій. Загальна кваліфікація - спеціаліст. Обов'язки: керування відділом у разі відсутності голови відділа, організація виробництва по об'єкту, розробка технічного завдання для рядових проектувальників, організація і контроль їх роботи, навчання нових співробітників проектного відділу, авторський нагляд по виконанню будівельних або монтажних робіт за проектом. Припинив працювати на цій посаді через сімейні обставини.

Родинний стан: маю жінку і сина.

Додаткові здібності: легко володію російською, англійською та французькою мовами. Працюю на комп'ютері на рівні старшого професіонала. Маю надзвичайні організаторські та комунікабельні здатності, здатен на креативне мислення, високо дисциплінований, врівноважений, вимогливий,

Відповідальний.

Хоббі: здобуття теоритичних знань новітніх прогресивних матеріалів для використання в будівничій сфері та розробка власного проекту. **Бажана заробітна плата:** 1700 \$.

03.12.2015

підпис

2.Відредагуйте поданий текст.

Як будь яка рослина ліс починається з насінини. Посажені в ґрунт тендітні сіянці та сажанці вирости з насіння стануть дорослими деревами лише через 15-20 років. І називатимуться вони лісами лиш після того як зімкнуться їх креслаті крони.

Для того щоб мати якісне насіння лісо господарські підприємства створюють лісо насінєві ділянки та плантації на яких відбирають найбільш кращі дерева і стимулюють їх плодоношеніє. Загальна площа об'єктів постійної лісо насінєвої бази по миколаївському обласному управлінню лісного та мисливського господарства складає понад 312 га. Із них на плантації на площі 24 га вирощується гледичія бизколючкова порода виведена місним селекціонером працівником врадіївського лісового господарства фролом гребенюком.

Найбільшу площу постійної лісо насінєвої бази мають Вознесенський та Єланецький лісхозы. З ціллю виконання галузевої програми розвитку лісо насінєвої справи підприємства нашої області активно співпрацюють з кримською державною зональною лісонасінневою інспекцією по питанням відбору та атестації нових постійних лісонасінневих ділянок.

Варіант 15

1.Відредагуйте поданий документ.

Автотранспортний відділ агрофірми “промінь” Начальникові
автотранспортного відділу Мокрому І.С.

23.01.15 № 87

Про порушення виробничої дисципліни.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.

Дорогий начальник відділу 22 січня 2015 року у другій зміні в ремонтному цесі № 2 утворилася пожежа яку вдалося знищити власними силами. Добре, що людських жертвів і матеріальних витратів не має.

Пожежа сталася через жахливе ставлення водія Шевчук О.В., який в не зовсім тверезому стані, залишившись у цеху після роботи, курил сигарету і, не затушивши вогонь, кинув її на підлогу.

О.В.Шевчук і раніше порушував виробничу дисципліну, правила по техніці безпеки, за що мав стягнення.

Вважаю за необхідне вжити по товаришу О.В.Шевчукові самих суворіших заходів дисциплінарної відповідальності.

23.01.2015

Заст. нач. цеха № 2 (підпис) П.П.Зварич

2.Відредагуйте поданий текст.

Збір насінєвої сировини переробка шишек плодів очищення лісного насіння від шкідників міроприємства стимулювання для його проростання це далеко не повний перерахунок робіт які виконують у лісхозах за 2-5 років до посадки сіянців та сажанців вирощених із насіння. Так лісгосподарськими хозяйствами на сьогодні заготовлено понад 38 тонни лісного насіння 37 пород. Найбільшу кількість та асортимент порід лісного насіння заготовлено вознесенським, баштанським і врадіївським лісхозами.

Для отримання посадочного матеріала на парах трижди на рік весною літом та восени належно приготівлине насіння висівають на росадниках. Так на протязі 10 останіх років лісгосподарські хозяйства області для особистих потреб виростили на своїх росадниках понад 126 млн. штуки сіянців у тому числі за останніх 5 років понад 38 млн. штуки.

У лісних розсадниках області на протязі поточного року посіяно деревних і чагарникових порід на площі 22,4 га. Закладено 1,5 га декоративних шкілок 34 га. плантацій новогодніх ялинок та 2 га. плантацій скоророслих порід зокрема тополя торопогрицького яка має хорошу приживлюваність у нашій південій зоні з посушливим кліматом. Для будучої лісо культурної компанії вирощено біля 9 млн. штуки посадочного матеріала та завершено підготовку ґрунту на площі 1600 га. під посадку лісу весною 2012 року.

Варіант 16

1.Відредагуйте поданий документ.

Декану заочного факультету
НЛТУ України

Микитюк І.О.
студентки ІІ курсу
групи ТДз - 21

пояснююча записка

Я, Мартинюк Інна Олександрівна, пропустила екзаменаційну сесію по сімейним обставинам.

28.12.2015

Студентка Микитюк І.О. (підпис)

2.Відредагуйте поданий текст.

Золотопотіцьке лісництво одне з найбільш перспективніших по загальній площі (4552 га.) у бучацькому лісхозі тож не дивно що директор госпідприємтя руслан прокіпчук порикомендував навідатись іменно сюда. А ще воно відоме своєю давньою історію перегортаючи сторінки якої ми взнали що у перші післявоєні роки лісництво мало другу назву соколівське згодом його пирийменували на зубрецьке. В 60-их роках лісництво переїхало до золотого потоку бувшого районного центру. Від тоді воно носить милозвучне йменя золотопотіцьке. Тут на місці воєнкомату й вибудували адміністративну споруду лісництва під керівництвом лісничих с. світового та а. крушельницького. Звісно ж посильну помощь давав лісгоспзаг який тоді возглавляв михайло душак.

Від тоді сплинуло багато часу і багато що зазнало змін. Насьогодні должность лісничого золотопотіцького лісництва посідає молодий та перспективний лісівник сергій гойдало якому допомагає знаний фахівець із 42-річним опитом у лісовій галузі григорій машталір. Дякуючи пану григорію ми взнали достатньо і про минуле лісництва і про його сьогодення...

Варіант 17

1.Відредагуйте поданий документ.

ВІДКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОЛОС

Наказ з прийняття на роботу

НАКАЗ № 07-к

по особистому складові

м. київ 12 січня 2015 р.

ПРИНЯТИ:

ІВАНОВА ІВАНА ІВАНОВИЧА по посаді провідного фахівця віділу проектування і впровадження проектів кампанії з 17 січня 2010 року по укладу згідно штатного розкладу встановивши йому випробувальний строк три місяця.

ПІДСТАВА: заява ІВАНОВА І.І. штатний розклад.

Генеральний директор _____

2.Відредагуйте поданий текст.

Світовий опит показує що при виборі певної моделі економіки та її реалізації нужно враховувати загальне і специфічне яке є змістом перехідної економіки у стадії якої перебуває Україна.

Водночас обов'язково слід мати в виду що общі закономірності для перехідної економіки неоднаково проявляються в різних умовах скажем в умовах східної та західної цивілізації.

Закономірністю перехідної економіки є нестабільність і нестійкість оскільки в її основі лежать суперечності старих і нових форм господарювання що призводить до швидких якісних змін в економічній і соціальній житті суспільства. У зв'язку з цим треба передбачати альтернативні шляхи її розвитку. Потенційно існує широкий спектр перспектив від повернення до певної форми до авторитарно бюрократичної системи і до постіндустріального суспільства від корумпованої тіньової економіки до право-ліберальних заснованих на приватній власності систем. Нужно враховувати і те що альтернативність має певні межі які обумовлені об'єктивними і суб'єктивними чинниками. Серед багатьох варіантів є оптимальний для цієї чи іншої країни. Отже формувати економічну стратегію направлену на побудову певної моделі ринкової економіки слід спираючись на перелічені чинники.

Варіант 18

1. Відредагуйте поданий документ.

м. Львів «__» _____ 2015 р.

ПРОТОКОЛ №1 загальних зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю «Мрія»

Присутні на зборах Гураль В.В. засновник (учасник) товариства з обмеженою відповідальністю «Мрія» якій належить 50% статутного фонду товариства, Новикова Б.В. засновник (учасник) товариства з обмеженою відповідальністю «Мрія» якому належить 50% статутного фонду товариства, Пришляк І.Ю., Городянка Т.Д., Лукаш Р.М., Яремкевич Л.Р., Климко М.В.

Повістка дня

1. обрання голови зборів учасників ТзОВ «Мрія»
2. обрання секретаря зборів учасників ТзОВ «Мрія»
3. вирішення питання о створені ТзОВ «Мрія» та затвердження розміру статутного фонду товариства
4. затвердження статуту ТзОВ «Мрія»
5. обрання Директора ТзОВ «Мрія»

По першому питанню порядку денного було запропоновано обрати головою зборів учасників ТзОВ «Мрія» учасника товариства Гураль В.В. Голосували За-100% Проти-0 Утримались-0

Прийнято рішення обрати головою зборів ТзОВ «Мрія» Гураль В.В.

По другому питанню порядку денного голова зборів учасників товариства Гураль В.В. запропонувала обрати секретарем зборів Новикову Б.В. Галасувала За-100% Проти-0 Утрималась-0

Прийнято рішення обрати секретарем зборів ТзОВ «Мрія» Новикову Б.В.

По третьому питанню порядку денного виступила голова зборів ТзОВ «Мрія» Гураль В.В. та запропонувала створити товариство з обмеженою відповідальністю «Мрія» одночасно сформувавши статутний фонд товариства у розмірі 68 000 грн. (шістдесят вісім тисяч гривнів) грн. з внесенням рівної

пропорційної частки по кожному із засновників а саме по 34 000 грн. (тридцять чотири тисячі гривнів). Галасувала За-100% Проти-0 Утрималась-0

Прийнято рішення створити товариство з Обмеженою Відповідальністю «Мрія» та одночасно сформувати статутний фонд товариства у розмірі 68 000 грн. (шістдесят вісім тисяч гривнів) з внесенням рівної пропорційної частки по кожному із засновників товариства а саме по 34 000 грн. (тридцять чотири тисячі гривнів).

По четвертому питанню порядку денного виступила голова зборів ТзОВ «Мрія» Гураль В.В. та запропонувала затвердити запропоновану редакцію статуту. Галасували За-100% Проти-0 Утрималась-0

Прийнято рішення затвердити запропоновану редакцію статуту Товариства з обмеженою відповідальністю «Мрія».

По п'ятому питанню порядку денного виступила голова зборів ТзОВ «Мрія» Гураль В.В. та запропонувала призначити Директором товариства Климко М.В. Галасували За-100% Проти-0 Утрималась-0

Прийнято рішення призначити Директором ТзОВ «Мрія» Климко М.В.

Голова загальних зборів учасників

Гураль В.В. _____

секретарка загальних зборів учасників

Новикова Б.В. _____

2.Відредагуйте поданий текст.

Лібералізація цін при високому рівні монополізма приводить до обов'язкового зростання їх і нестворює стимулів до виробництва. Навіщо виробляти додаткову продукцію якщо прибуль залежить від зменшення її кількості в умовах монополії? Отже те що є правильним теоритично і працює при умовах які відтворюють риночну среду у будь якій країні неможе бути правильним для економіки де несоздані відповідні риночні інституції.

Конкуренція вільне ціно утворення як необхідні інституції ринка можуть функціонувати лише при умовах налічя риночної інфраструктури (бірж інформаційно-комерційних оптових та постачальницьких організацій пунктів проката) культури веденя ринкової економіки.

Для того щоб субекти національного ринка не тільки мали риночну інфраструктуру право власності на засоби виробства і продукцію а й могли реалізувати це право крім економічних потрібні ще й правові предпосилки. Ось чому в країні йде процес відработки і прийнятя юридичних законів які способствують формуваню риночної среди. Проте він іде повільно часто в прийняті закони вносяться суцественні зміни відсутня узгодженість законодательних актів. Все це тормозить риночні перетвориня. Юридичні закони мають відражати реалії економічного життя бути націлиними на відтвориня конкурентної среди. Слід відпрацювати механізм реалізації цих законів.

**Завдання для самостійної роботи до семінарських та
практичних занять**

Тема «Використання лексичних засобів у професійному спілкуванні»

1. Користуючись екологічним словником, доберіть власне українські екологічні терміни, поясніть їхнє значення.

2. Користуючись екологічним словником, доберіть іншомовні екологічні терміни, поясніть, з якої мови вони походять, а також з'ясуйте, чи змінилося їхнє значення у процесі запозичення.

3. З'ясуйте, з якої мови походять подані нижче екологічні терміни.

Цвітіння вод, хемосинтез, атмосфера, глобальні забруднення, сукцесія, розмноження, гомеостаз ландшафту, біогенні породи, екологія, біом, генезис ландшафту, гідросфера, АТФ, вторинні ресурси, деградація середовища, анабіоз.

4. З'ясуйте, з якої мови походять подані нижче екологічні терміни.

Дигресія, екогенез, безвідходна технологія, життєвий цикл організмів, катастрофа екологічна, макроклімат, релікт, симбіоз, біологічний кругообіг, картографування екологічне, популяція, бонітет, техногенне радіаційне забруднення, утилізація, рекреація, цитоекологія.

5. З'ясуйте, з якої мови походять подані нижче екологічні терміни.

Абіогенез, рослинність, середовище, зона водоохоронна, баланс кисневий, фітоценоз, популяція, абіосфера, газочуттєвість рослин, пристосування, біогеоценоз, екзоти, екологічні чинники, бар'єр біологічний, акліматизація, забруднення антропогенне.

6. З'ясуйте, з якої мови походять подані нижче екологічні терміни.

Урбанізація, заповідник, ноосфера, озоносфера, радіоекологія, природа, фітоекоекологія, угруповання, біотоп, атмосферне випромінювання, техносфера, циклічність, саморегуляція, рекреація, аерація, атмосфера.

7. З'ясуйте, з якої мови походять подані нижче екологічні терміни.

Зона зелена, індекси забруднення, метаморфізм, генофонд, біомаса, синекологія, ніша екологічна, біоніка, стічні води, режим заповідний, урочище, лісокористування, технологія маловідходна, цикл біогеохімічний, шумозахист, біогеосфера.

8. Визначте, які групи лексики щодо вживання використано у поданому тексті.

Охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки для життєдіяльності людини – невід’ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України.

Міжнародна екологічна співпраця в галузі охорони довкілля розпочалася в 50 – 60 рр., коли були досягнуті і підписані перші угоди про охорону Світового океану від забруднень нафтопродуктами, охорону природи й природних ресурсів. Протягом останніх 40 років під егідою ООН було створено десятки органів, центрів і програм з охорони довкілля: Міжнародна програма МАБ («Людина і біосфера»); ЮНЕП (Програма міжнародної співпраці з проблеми природного середовища); ВООЗ (Всесвітня організація охорони здоров’я); МКОСР (Міжнародна комісія з охорони довкілля та розвитку); ЮНІСЕФ (Дитячий фонд ООН); АМО (Всесвітня метеорологічна організація) та інші.

(За матеріалами сайту http://revolution.allbest.ru/ecology/00242351_0.html)

9. Визначте, які групи лексики щодо вживання використано у поданому тексті.

Міжнародна екологічна безпека – це системний і багаторівневий процес інтеграції, регіоналізації, лібералізації та демократизації міжнародних відносин, складові механізму якого формують комплекс екологічних умов існування людства і впливають на функціонування природоохоронних інституцій, екологічних організацій, спричиняючи створення спеціальних режимів взаємовідносин країн з метою упередження екологічних небезпек. Ці складові є основою формування стійкості світової економічної системи.

Сучасна система міжнародної екологічної безпеки характеризується

гнучкістю, динамічністю, трансформаційністю, що передбачає: залучення країн світу до природоохоронної та екологічної діяльності; активізацію процесу укладання міжнародних угод природозахисного та екологічного спрямування; утворення нового вектору функціонування, впливу та розширення діяльності дієвих акторів міжнародних відносин (ТНК, ТНБ, неурядових громадських організацій); створення національних і міжнародних структур, які координують природоохоронну діяльність, екологічну політику як у регіонах, так і в масштабах усєї планети; екологізацію традиційних форм міжнародних відносин та їх інститутів законодавчої, виконавчої та судової гілок влади.

(За матеріалами сайту <http://www.osvita-plaza.com.ua/>)

10. Визначте, які групи лексики щодо вживання використано у поданому тексті.

Одвічне, як світ, і завжди хвилююче питання: з чого починається Батьківщина? З маминої пісні? З батьківської хати? Все це так, проте не останнє, якщо не найперше місце належить природі. Охороняти природу – значить охороняти Батьківщину.

Згадаймо наших далеких предків. Обов'язковою умовою заселення нових територій була наявність води, лісу. Якщо з тих чи інших причин чогось бракувало, то селяни копали криниці, саджали лісосмуги й фруктові дерева.

Україна – це тихі води і ясні зорі, зелені сади, білі хати, лани золотої пшениці.

Україна – розкішний вінок із рути і барвінку, що над ним світять золоті зорі...

Наші степи, долини, переліски. Скільки тут краси і яка вона різноманітна. Яке багатство барв, кольорів, відтінків!

Поле жовте, аж очам боляче. Стиглий колос гнеться під вітром, сполохана хвиля біжить від краю до краю. А над цим – переливчаста пісня жайворонка, що лине десь у високості, в мерехтливому мареві. Трохи далі – торішні скирди сірі. Здалеку вони здаються велетенськими тваринами, що

лягли на спочинок. Здається, що ось-ось зведуться вони на ноги, щоб попрямувати до річки, напитися студеної водиці.

(За матеріалами сайту

<http://lib.misto.kiev.ua/UKR/TVIR/UZAG/uzag126.txt>)

11. Визначте, які групи лексики щодо вживання використано у поданому тексті.

Великою проблемою в нашій країні і в усьому світі є ставлення до природи. Люди вже не помічають навколо себе прекрасної природи, вони вирубують ліси, осушують болота, вбивають звірів, будують заводи і забруднюють природу. У багатьох країнах створено організації захисту природи, але це дуже мало, адже люди продовжують жорстоко знищувати природу, не усвідомлюючи того, що роблять. Природа – це наше життя.

Не буде природи – не буде нас. Винищуючи ліси, будуючи заводи на цих територіях, люди думають лише про гроші та вигоду, а ні в жодному разі про природу, про красу, про звірів і навіть про своє нормальне майбутнє життя. Я вважаю, що це ненормально, це жахливо, люди знищують природу, знищуючи себе. І ніхто не усвідомлює, що ми – частина природи. І якщо таке ставлення до природи не зміниться, жахлива неминуча катастрофа чекає на нашу Землю, і в ній будуть винні саме люди. Можливо, з часом люди зрозуміють, що вони роблять, але вже буде пізно, і ніхто не поверне нам чистого повітря, звірів, ліси, нашу рідну дорогу природу.

(За матеріалами сайту

<http://www.ukrlib.com.ua/sochm/printout.php?id=481>)

12. Визначте, які групи лексики щодо вживання використано у поданому тексті.

Піднесення значимості формування та вдосконалення екологічної політики в українській державі відповідає запитам кожного її пересічного громадянина, передбачає зміцнення засад екологічної ідеології в контексті легальної економіки та публічної політики, подальше глибинне демократичне реформування суспільно-політичного устрою. Сучасне національно-державне

відродження в Україні неможливе при ігноруванні загальнолюдського характеру соціально-економічних проблем збереження та відтворення екологічного середовища.

Слід значно більше уваги приділяти формуванню суспільного розуміння означених процесів, усіма конституційно доступними та легітимними засобами підносити роль влади для розв'язання соціоекологічних суперечностей у контексті політико-ідеологічного, соціально-економічного та духовного реформування, насичуючи внутрішній зміст відповідних тенденцій практикою повсякденного життя, підносячи суспільство до осягнення наріжної глобальної ідеології новітньої доби: процеси життєдіяльності людини як однієї з форм життя на планеті, органічної частки природи не можуть відбуватися при ігноруванні інтересів останньої.

Екологічна стратегія розвитку України як вияв волі її влади та громадян жити і працювати у чистому природному довіллі, на рівні сучасних вимог європейського співтовариства повинна уособитися у реальній практиці сутнісного наповнення української державної політики конкретними кроками просування до гуманних стратегічних орієнтирів світової цивілізації. Потреба подальшої розробки та деталізації політичних інституційно-засадничих основ екологічної стратегії України в контексті глобального розвитку має посісти гідне місце серед комплексу державних питань і суспільних підходів, пов'язаних з охороною природи на всіх рівнях управління та господарювання.

(За матеріалами сайту

http://librar.org.ua/sections_load.php?s=policy&id=474&start=2)

13. Визначте, які групи лексики щодо вживання використано у поданому тексті.

Ми прийшли на цю землю, щоб жити, працювати, розвиватися, творити. Але ніколи не забуваймо про те, що кожен із нас і всі ми, разом узяті, – невід'ємна частинка матінки-природи. Без неї ми ніщо, бо обійтися ніхто з нас не може ані без води, ані без повітря, ані без сонця, ані без її щедрих дарів, якими вона нас годує. І не можемо ми протистояти її силі, особливо коли

вирують природні стихії. Можливо, саме тоді людина і відчуває свою слабкість і нестримну силу природи. Та світ навколо нас такий чарівний, такий квітучий і радісний, що людині тільки б захоплюватись ним та берегти цю чудову і неповторну красу... Проте життя змушує нас замислитись, бо не все так добре, як хотілося б. Люди бездумно використовують природні ресурси, нищать свою Землю, і може настати незабаром такий час, коли природа стане проти людей. Людство має задуматись, що наша Земля жива, що вона вимагає до себе кращого ставлення. Усім необхідно навчитися жити на планеті в гармонії з природою, не тільки споглядати її красу і користуватись її благами, але й дбати про її цілісність і непорушність, відчувати її потреби, прислухатись, про що співає Земля.

(За матеріалами сайту <http://krasotkina.com/content/вірші/index%20-%20вірші%20про%20природу.html>)

Тема «Стилі сучасної української літературної мови»

1. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у науковому стилі. Зробіть необхідні пояснення.
2. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у художньому стилі. Зробіть необхідні пояснення.
3. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у розмовно-побутовому стилі. Зробіть необхідні пояснення.
4. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) в офіційно-діловому стилі. Зробіть необхідні пояснення.
5. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) у публіцистичному стилі. Зробіть необхідні пояснення.
6. Складіть невеликий текст про екологічні проблеми довкілля (10–15 речень) в епістолярному стилі. Зробіть необхідні пояснення.

Тема «Лексикографічна компетентність як показник мовної культури фахівця»

1. Ознайомтесь з «Довідником з питань економіки та фінансування природокористування і природоохоронної діяльності» [В. Шевчук, М. Пилипчук, Н. Карпенко та ін.] (К., 2000), обґрунтуйте доцільність його використання у майбутній професійній діяльності.

2. Ознайомтесь з «Тлумачним російсько-українсько-англійським словником з екології...» [уклад. М. Д. Гінзбург, Н. І. Азімова, І. О. Требульова та ін.; за заг. ред. А. А. Рудніка] (Х., 2000), обґрунтуйте доцільність його використання у майбутній професійній діяльності.

3. Ознайомтесь з тлумачним словником «Екологія» [уклад. М. М. Мусієнко, В. В. Серебряков, О. В. Брайон] (К., 2004), обґрунтуйте доцільність його використання у майбутній професійній діяльності.

4. Ознайомтесь з словником «Екофлора України» [уклад. Я. П. Дідух, Р. І. Бурда, С. М. Зиман та ін.; відп. ред. Я. П. Дідух] (К., 2000 – 2004), обґрунтуйте доцільність його використання у майбутній професійній діяльності.

5. Ознайомтесь з українсько-російським тлумачним словником «Екологія людини» [уклад. О. М. Микитюк, О. З. Злотін, В. М. Бровдій та ін.] (Х., 2000), обґрунтуйте доцільність його використання у майбутній професійній діяльності.

Тема «Риторика як наука, скерована на формування ефективного спілкування»

1. Опрацюйте статтю академіка НАН України Ю. Ю. Туниці «Авторитет декларації зобов'язує». Обдумайте доцільність використання сполук «екологія мови», «екологія мовлення» тощо, підготуйте виступ на основі вивчених матеріалів.

2. Опрацюйте статтю доцента С. В. Овсейчик «Екологічний термін як

одиниця галузевої терміносистеми». Виділіть найістотніші ознаки термінів, підготуйте виступ на основі вивчених матеріалів.

3. Прочитайте запропонований фрагмент тексту. Розв'яжіть думку, продовживши роздум.

Для переважної кількості підприємств промисловості та комунального господарства скид забруднюючих речовин істотно перевищує встановлену законом норму. Це призводить до забруднення водойм, порушення норм якості води. Проблема екологічного стану водних об'єктів є актуальною для всіх басейнів України.

4. Прочитайте запропонований фрагмент тексту. Розв'яжіть думку, продовживши роздум.

Системний аналіз сучасного екологічного стану річок України та організації управління охороною і використанням водних ресурсів дав змогу окреслити коло найбільш актуальних проблем, які потребують розв'язання.

5. Прочитайте запропонований фрагмент тексту. Розв'яжіть думку, продовживши роздум.

Щодо екологічного стану в Україні, то однією з найголовніших проблем є проблема питної води.

Основні джерела прісної води на території України – стоки річок Дніпра, Дністра, Південного Бугу, Сіверського Дінця, Дунаю з притоками, а також малих річок північного узбережжя Чорного та Азовського морів.

6. Прочитайте запропонований фрагмент тексту. Розв'яжіть думку, продовживши роздум.

Збереження природи на сьогоднішній день – обов'язок кожного із нас. Кожного дня зникають декілька видів тварин і рослин.

7. Прочитайте запропонований фрагмент тексту. Розв'яжіть думку, продовживши роздум.

На порозі XXI ст. екологічна криза все більше нівечить природу нашої країни. Загинули сотні малих річок, деградують Чорне й Азовське моря, перетворюються на стічні брудні «відстійники» дніпровські та інші

водосховища, ставки й озера. Задихаються від промислових і транспортних забруднень міста, знищуються останні ліси, забруднюються, виснажуються й деградують орні землі.

8. Прочитайте запропонований фрагмент тексту. Розвиньте думку, продовживши роздум.

Настав час керуватися в наших діях правилами іншого гуманізму – екологічного. Основна його ідея – людина є лише часткою природи й Космосу, з законами й силами яких вона повинна рахуватися. Не владарювати над природою, а співпрацювати з нею, бути не «царем природи», а її невіддільною часткою.

9. Прочитайте запропонований фрагмент тексту. Розвиньте думку, продовживши роздум.

Біосфера сьогодні вже не спроможна самоочищуватися, саморегулюватися й самовідновлюватися – вона дедалі активніше деградує. Людству загрожує загибель, якщо воно терміново не змінить свого ставлення до природи, стилю власної діяльності й існування, не переоцінить життєвих цінностей.

Тема «Публічний виступ як важливий засіб комунікації»

1. Прочитайте уривок з поезії І. Драча. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Природа – в усьому. В зеленому клекоті
Дерев мідногорілих при буйній погоді,
В шуганнях ракет і в пташиному стрекоті –
Слава природі!*

2. Прочитайте уривок з поезії І. Драча. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Назад до природи – природа вже просить!
Досить синтетики – сплутані коди.*

Досить неправди – правди не досить!

Назад до природи!

3. Прочитайте уривок з поезії І. Драча. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*«Трава – що воно таке?» – запитав мене син очима
І підсунувся, ще підсунувся і плічком своїм
ще запитав.*

*Що ж мені відповісти? Менше від сина я знаю
І більше від сина не знаю, що ж то таке – трава...*

*Може, це прапор мій з шовку зеленого,
Прапор надії на штурмі вітрів,
Що між буття, між ниття цілоденного
У полум'ї віку іще не згорів.
Може, від Бога зелена хустинка,
Що вбереглася від сопел ракет...*

4. Прочитайте уривок з поезії П. Тичини. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Квітчастий луг і дощик золотий.
А в далині, мов акварелі, –
Примружились гаї, замислились оселі.*

5. Прочитайте уривок з поезії М. Рильського. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Поникли береги осінні,
Дерева гаснуть, мов свічки.
Та в ясно-синім павутинні
Летять маленькі павучки.
Багато їх в путі загине,
В дощі потоне крижанім,
І рух живої павутини*

Застигне сріблом неживим.

6. Прочитайте уривок з поезії М. Рильського. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Той, хто любить паростки кленові,
Хто діброви молоді ростить,
Сам достоїн вічної любові,
Бо живе й працює для століть!*

7. Прочитайте уривок з поезії Л. Костенко. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Ми – атомні заложники прогресу,
Вже в нас нема ні лісу, ні небес.
Так і живем – од стресу і до стресу.
Абетку смерті маємо – АЕС.*

8. Прочитайте уривок з поезії Л. Костенко. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*У сосен державний гімн:
«Ненавиджу дрова з древа!»
І тільки при людях, мабуть,
дерева тремтять від жаху,
бо кращих із них поведуть
ні за що ні про що на плаху.*

9. Прочитайте уривок з поезії Л. Костенко. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Дерева вже тримаються за стіни,
вони ідуть із міста ледь живі.
Невже і їх уже не стане,
ні коника в реліктовій траві?*

10. Прочитайте уривок з поезії Л. Костенко. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

Одкам'янійте, статуї античні,

*одкам'янійте і кричіть на гвалт!
В Лос-Анжелесі пальми синтетичні
уже вросли коренем в асфальт.
Там смог навис, і сонце тяжко гріє,
потік машин тісніший череди.*

11. Прочитайте уривок з поезії Л. Костенко. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Куди ти ділась, річенько? Воскресни!
У берегів потріскались вуста.
Барвистих лук не знають твої весни,
і світить спека ребрами моста.*

12. Прочитайте уривок з поезії Л.Костенко. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Ще назва є, а річки вже немає.
Усохли верби, вижовкли рови,
і дика качка тоскно обминає
рудиментарні залишки багви.*

13. Прочитайте уривок з поезії Л.Костенко. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Природа мудра. Все створила мовчки.
Росинку поту втерла на брові.
На буреломах сходять мухоморчики –
театр ляльковий просто на траві.*

14. Прочитайте уривок з поезії Л.Костенко. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Загидили ліси і землю занедбали.
Поставили АЕС в верхів'ях трьох річок.
То хто ви є злочинці, канібали?!
Ударив чорний дзвін. І досить балачок.
В яких лісах іще ви забарложені?*

*Що яничари ще занастять?
І мертві, і живі, і ненароджені
Нікого з вас довіку не простять!*

15. Прочитайте уривок з поезії Л.Костенко. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Летючі крони голубих дерев.
Із року в рік дожити до неділі.
Ріка. Палатка. Озеро. Курінь.
Аборигени острова Надії.
Босоніж дітки бігають малі.
Пройшла гроза і не була озонною.
А де тепер не зона на землі?
І де межа між зоною й не зоною?*

16. Прочитайте уривок з поезії А. Костецького. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Метелика ловити я не хочу;
він – квітка неба, хай живе собі!
Хай крильцями барвистими тріпоче,
щоб радісно було мені й тобі.
І квітку лісову не стану рвати,
її додому я не понесу,
бо вдома їй джмеля не погойдати
і не полити ранками росу!
І ні стеблинку, гілку чи травинку я не ображу:
це – страшенний гріх!
Бо в кожній з них
живе тремка живинка,
що світиться довірою до всіх...*

17. Прочитайте уривок з поезії Д.Солодкого. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Бережи її, як скарб народу,
Як святиню, щедрий дар віків.
Синє небо, вимите грозою.
Трави. Лани. Бджоли. Голуби...
Друже, зачарований красою,
Бережи і множ її скарби.*

18. Прочитайте уривок з поезії О. Кордіс. Ваші роздуми з приводу прочитаного оформіть як виступ.

*Люди добрі, подивіться
Навкруги сміття і бруд.
За роботу мерщій беріться,
Не марнуйте дарма труд.*

*Бачте, пташка зачепилась,
Чи забився десь струмок.
Щоб ви марно не дивились,
Посадіть ви свій садок.*

*Очистіть всі поля і луки,
І не забруднюйте річок,
Щоб звірі всі жили без муки,
Щоб весело дзюрчав струмок...*

19. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Добрий тесля дерева даремно не рубає.

20. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Ліс малий, а гори береже.

21. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Ліс – друг здоров'я людини.

22. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Де ялина і сосна, там життя красне.

23. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Де срібліє вербиця, там здорова водиця.

24. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Дерево зламати – секунда, а виростити – роки.

25. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Дерево дороге не тільки плодами, але й листям.

26. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Заступи природу дверима, а вона тобі вікном.

27. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Ворог природи той, хто ліс не береже.

28. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

З брудної води ще ніхто чистим не вийшов.

29. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Батько добрий для своїх дітей, а ліс – для всіх людей.

30. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Не сокира годує людину, а діброва.

31. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Лісу багато – бережи, лісу мало – не рубай, лісу нема – посади.

32. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Дерево – від насіння, від дерева – плід, від плоду – насіння.

33. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Лісом зрубаним не хвались – хизуйся вирощеним.

34. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Якщо одна людина залишає в лісі слід, то сто людей – стежку.

35. Як Ви розумієте вислів? Відповідь подайте у формі невеликого (10–15 речень) есе.

Якщо хочеш залишити про себе пам'ять навіки, то посади дерево.

Тема «Презентація як різновид публічного мовлення»

1. Підготуйте презентацію-доповідь на тему «Збереження природи – обв'язок кожного».
2. Підготуйте презентацію-рекламу екологічно чистої продукції.
3. Підготуйте мультимедійну презентацію про екологічні загрози.
4. У формі презентації обґрунтуйте необхідність охорони та збереження природи.

Тема «Термін у системі професійного мовлення»

1. Користуючись екологічним тлумачним словником «Екологія», з'ясуйте значення екологічних термінів «земельні ресурси», «природні ресурси», «водоохоронна зона», доберіть до них синонімічні конструкції та поясніть, чому кожна людина мусить знати їх.
2. Користуючись екологічним словником, доберіть екологічні терміни, утворені префіксальним способом.
3. Користуючись екологічним словником, доберіть екологічні терміни,

утворені суфіксальним способом.

4. Користуючись екологічним словником, доберіть екологічні терміни, утворені префіксально-суфіксальним способом.

5. Користуючись екологічним словником, доберіть екологічні терміни, утворені безафіксним способом.

6. Користуючись екологічним словником, доберіть екологічні терміни, утворені способом основоскладання.

7. Користуючись екологічним словником, доберіть екологічні терміни, утворені способом метафоризації.

Тема «Науковий стиль у професійному спілкуванні»

1. Опрацюйте статтю доцента Кульчицького Я.В. «Екологічна парадигма розвитку економічної теорії у контексті посилення екологізації економіки». Підготуйте тези статті на основі вивчених матеріалів.

2. Опрацюйте статтю професора І.М. Синякевича «Принципи екологічної та лісової політики: погляд крізь призму глобальних екологічних загроз». Підготуйте тези статті на основі вивчених матеріалів.

3. Доберіть літературу до теми «Екологічне виховання засобами народних традицій». Складіть розгорнутий план, укладіть словничок використаних екологічних термінів. Правильно оформіть список використаної літератури.

4. Доберіть літературу до теми «Органи охорони природи в Україні». Складіть розгорнутий план, укладіть словничок використаних екологічних термінів. Правильно оформіть список використаної літератури.

5. Доберіть літературу до теми «Громадські організації екологічного спрямування». Складіть розгорнутий план, укладіть словничок використаних екологічних термінів. Правильно оформіть список використаної літератури.

6. Доберіть літературу до теми «Народні звичаї і традиції щодо збереження довкілля». Складіть розгорнутий план, укладіть словничок використаних екологічних термінів. Правильно оформіть список використаної літератури.

7. Доберіть літературу до теми «Міжнародні природоохоронні організації». Складіть розгорнутий план, укладіть словничок використаних екологічних термінів. Правильно оформіть список використаної літератури.

8. Доберіть літературу до теми «Екологічне виховання у вищому навчальному закладі». Складіть розгорнутий план, укладіть словничок використаних екологічних термінів. Правильно оформіть список використаної літератури.

9. Доберіть літературу до теми «Екологічна освіта сучасного спеціаліста». Складіть розгорнутий план, укладіть словничок використаних екологічних термінів. Правильно оформіть список використаної літератури.

11. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Автор: Туниця Ю.Ю.

Назва: Екоеконіміка і ринок: подолання суперечностей..

Місто, видавництво: Київ, видавництво «Знання», 2006 рік.

Кількість сторінок: 314.

12. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Автор: Нестерук Юрій.

Назва: «Світ Українських Карпат. Чорногора. Екологічні мандрівки».

Місто, видавництво: Львів, видавництво «БаК», 2003 рік.

Кількість сторінок: 520.

13. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Автор: Щавель Іван.

Назва: «Цілющі рослини України».

Місто, видавництво: Львів, видавництво «БаК», 2012 рік.

Кількість сторінок: 432.

14. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Назва: «Збереження і моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття в Україні».

Відповідальний за випуск: В. Мельничук, редактори: Г. Фесенко, Г. Марушевський.

Місто, видавництво: Київ, Національний екологічний центр України, 2000.
Кількість сторінок: 244.

15. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Автор: Миклуш С. І.

Назва: монографія «Рівнинні букові ліси України: продуктивність та організація сталого господарства».

Місто, видавництво: Львів, видавництво «ЗУКЦ», 2011.

Кількість сторінок: 260.

16. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Автори: В.П. Кучерявий, В.В. Попович.

Назва: «Полігони твердих побутових відходів західного лісостепу України та проблеми їх фітомеліорації».

Надруковано у збірнику: «Науковий вісник НЛТУ України: збірник науково-технічних праць».

Місто, видавництво: Львів, видавництво «РВВ НЛТУ України», 2012, вип. 22.02.

Сторінки: 56-66.

17. Правильно оформіть список використаної літератури.

Автори: Миклуш С. І., Дудич Р. І.

Назва: «Хід росту модульних букових культур рівнинної частини України».

Надруковано у збірнику: «Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України», серія «Лісівництво та декоративне садівництво».

Рік видання, випуск: 2010, випуск 147.

Сторінки: 232-239.

18. Правильно оформіть список використаної літератури.

Автори: Костюшин В., Куземко А., Онищенко В., Чорна Г., Таращук С., Деркач О., Мішта А. та ін.

Назва: «Південно-Бузький меридіональний екологічний коридор: стислий огляд біорізноманіття та найцінніші території».

Місто, видавництво: Київ, 2007.

Кількість сторінок: 92.

19. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Назва: «Екологічне законодавство України. Збірник законодавчих актів».

Укладачі: Варламов С., Вихрист С., Зуєв В., Шуміло І., за загальною редакцією Шуміло О.

Місто, видавництво: Харків, видавництво «Еко-право», 2002.

Кількість сторінок: 445.

20. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Назва: «Оцінка екологічного стану навколишнього середовища при реструктуризації вугільної промисловості. Методи захисту довкілля». Надруковано у збірнику: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 14-18 грудня 1999 р., м. Слов'яногірськ Донецької області.

Місто, видавництво: Київ, тов. «Знання», 1999.

Кількість сторінок: 172.

21. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Автори: Максимів Л.І., Яворська О.М.

Назва: «Конспект лекцій з дисципліни «Облік у зарубіжних країнах» для студентів економічного факультету напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит».

Місто, видавництво: Львів, видавництво «НЛТУ України», 2009.

Кількість сторінок: 162.

22. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Автори: Синякевич І.М., Холявка В.З.

Назва: «Екологізація як інструмент подолання екологічних загроз і зміцнення екологічної безпеки».

Надруковано у збірнику: «Науковий вісник УкрДЛТУ : Екологізація економіки як інструмент сталого розвитку в умовах конкурентного середовища».

Місто, видавництво: Львів, видавництво «УкрДЛТУ», 2005, випуск 15.6.

Сторінки: 129-136.

23. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Автор: Інна Бахіна-Маслова

Назва: «Чи здатні українці взяти еко-життя за добру звичку».

Видання: Український екологічний сервер «ProEko».

Посилання: [http:// proeco. visti. net](http://proeco.visti.net)

24. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Автор: без автора.

Назва: «Здоровье и окружающая природная среда».

Видання: Журнал «Экология. Наука. Техника».

Посилання: <http://eko.org.ua/ru/magazine/>

25. Правильно оформіть посилання до списку використаної літератури.

Автор: Віолетта Єрьоміна.

Назва: «Феєрверк: яскрава «ілюмінація» чи загроза для довкілля?»

Видання: GreenHome – некомерційний Інтернет проект.

Посилання: <http://greenhome.com.ua/?module=articles&c=articles&b=5&a=29>

Тема «Синтаксис наукового та ділового мовлення»

1. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Фірма може спробувати зменшити рівень забруднення навколишнього середовища води повітря ґрунту. Закуповуючи для цього необхідне обладнання фірма витрачає гроші на непродуктивне та неприбуткове обладнання. А отже вона не може досягти найвищих фінансових результатів.

2. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Планета Земля є унікальною серед планет Сонячної системи. У тонкому шарі де зустрічаються і взаємодіють повітря вода і земля живуть істоти серед яких і ми з вами. Цей шар населений організмами який взаємодіє з

повітрям атмосферою водою гідросферою і земною корою літосферою називається біосферою. Усі істоти і ми в тому числі залежать від збереження її цілісності.

3. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Забезпечення рясного плодоношення і отримання високоякісного насіння вимагає спеціального догляду за деревостанами який полягає у рівномірному зріджуванні їх й формуванні відповідної зімкнутості намету а іноді й додаткових заходів які передбачають розпушування поверхні ґрунту і внесення добрив.

4. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Лісовирощування характеризується великою тривалістю виробничого циклу. Вирощування стиглих березових грабових осикових насаджень триває 40-50 років соснових ялинових і ялицевих 70-90 років дубових букових 100-120 років. Це породжує ряд економічних проблем переведення лісовирощування на рейки ринкової економіки планування собівартості продукції фінансування затрат на лісовирощування матеріальне стимулювання ефективного лісокористування еколого-економічна оцінка лісових ресурсів питання ціноутворення та ін. які ще не вирішені.

5. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Важливе місце в економіці лісового комплексу посідає лісогосподарське виробництво основне завдання якого це вирощування продуктивних стиглих насаджень захист і охорона лісів. Кінцевим результатом лісогосподарського виробництва є вирощений стиглий ліс і сукупність матеріальних благ які отримують народне господарство та населення в процесі вирощування лісу гриби ягоди плоди лікарські рослини продукція бджільництва та мисливства матеріальні і соціальні блага від використання захисних рекреаційних й інших корисних функцій лісу.

6. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Економіка галузей лісового комплексу надає інженерам-економістам знання для глибокого вивчення системи фінансування кредитування зовнішньоекономічних зв'язків планування й обліку. Вона тісно пов'язана з технологічними та лісівничими предметами. Теоретичні положення економіки галузей лісового комплексу важко зрозуміти без знання основ технології та лісівничих дисциплін лісівництва лісових культур лісової таксації і лісовпорядкування.

7. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Якщо економіка галузей лісового комплексу розглядає економічні методи господарювання в лісовому господарстві лісовій деревообробній та целюлозно-паперовій промисловості то економіка природокористування досліджує головним чином економічні важелі пов'язані з використанням природних ресурсів і охороною навколишнього середовища. Обидві економічні дисципліни взаємно доповнюють одна одну.

8. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Економіка галузей лісового комплексу відображає передовий досвід господарювання, накопичений в народному господарстві за роки побудови незалежної держави узагальнює передовий вітчизняний і закордонний досвід розкриває резерви підвищення ефективності виробництва та недоліки виявлені у період тривалої економічної кризи. Водночас вона є базовим предметом під час вивчення прикладних економічних дисциплін.

9. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Економіка галузей лісового комплексу це економічна дисципліна яка сполучається перш за все з такими дисциплінами як основи економічної теорії, статистика планування економічного та соціального розвитку економіка

природокористування фінанси та кредит основи зовнішньоекономічних зв'язків економічна ефективність нової техніки та технології техніко-економічний аналіз виробничо-господарської діяльності управління науково-технічним прогресом на підприємстві організація виробництва бухгалтерський облік та ін.

10. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Сучасний етап розвитку галузей промисловості характеризується інтеграцією з іншими галузями матеріального виробництва зокрема з лісовим і сільським господарством торгівлею і транспортом. Усе це відображено в новій класифікації галузей народного господарства яка застосовується в статистичній звітності.

11. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Обов'язково беруться до уваги й інші характеристики повнодеревність і рівність стовбура наявність сучків висота підняття крони відсутність механічних і патологічних пошкоджень. Для умов України плюсові дерева першої категорії повинні перевищувати середні показники насаджень по діаметру на 30 %, а по висоті не менш ніж на 10 %. Нормальні дерева мають діаметр на 15-20% більший від середнього для насадження.

12. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Лісогосподарські заходи на таких ділянках полягають у проведенні рівномірного зріджування в три-чотири прийоми з таким розрахунком щоб формування деревостану було закінчено до його 30-35-річного віку. Зімкненість намету при цьому підтримують на рівні 0,5 для світлолюбних і 0,6-0,7 для тіневитривалих порід. На час коли закінчується формування деревостану в ньому повинно залишитись близько 100 дерев на 1 га.

13. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

На строки початку плодоношення впливають фактори навколишнього середовища насамперед освітлення тепло поживні елементи. Вони зумовлюють прискорення або гальмування фізіологічного розвитку дерев а також активність утворення формування і досягання насіння.

14. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Існує взаємозв'язок як між елементами ландшафту так і між ландшафтами. Наприклад збільшення внесення органічних і мінеральних добрив виявить себе не тільки збільшенням врожаю на полях але й інтенсивним цвітінням водойм в які разом із дощовими водами що стікають зі схилів надходять і речовини які стимулюють розвиток синьо-зелених водоростей. Зміни агротехніки обов'язково позначаються на розвиткові ерозійних процесів зміні водності річок.

15. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Внаслідок обмінів речовиною та енергією які відбуваються в межах агроландшафту і між природними ландшафтами стан навіть досить віддалених від нас ландшафтних систем може суттєво впливати на навколишнє середовище. Тому постає проблема повсюдної охорони ландшафтів як механізмів загальної глобальної системи відтворення фундаментальних найнеобхідніших для життя властивостей навколишнього середовища газового складу атмосфери хімічного і біологічного складу ґрунтів і вод теплового режиму та ін.

16. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Агроландшафти є системами що безперервно відтворюють властивості та умови необхідні для самого існування людини. Тобто підтримують високу родючість ґрунтів запобігають їхній ерозії та деградації зберігають хімічний та біологічний склад поверхневих і ґрунтових вод відтворюють дику флору та фауну. Ґрунти біо- та природні води агроландшафту беруть участь у процесі

його самоочищення.

17. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Зростання інтенсивності руху автотранспорту на магістральних автошляхах посилює забруднення ґрунтового покриву і рослин на полях які прилягають до цих шляхів а це негативно відбивається на якості вирощеної там рослинницької продукції і опосередковано впливає на здоров'я людей. Таких прикладів можна навести багато. З цього випливає, що створення будь-якої технології використання території вод і земель повинно завжди враховувати як складний зв'язок елементів природи в самих ландшафтах так і зв'язок їх між собою.

18. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

В агроландшафтах природна рослинність найчастіше замінюється на культурну. Тому для ландшафтів що використовуються як сільськогосподарські угіддя питання їхньої охорони необхідно розглядати як захист від деградації в процесі використання. Такий підхід потребує застосування технологій які б ураховували збереження ресурсовідтворювальних властивостей складної точно збалансованої системи якою є ландшафт.

19. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Максимальна розораність, скорочення площ природних лук та їх пасовищна дигресія розширення площ полів зайнятих під монокультури ліквідація заплавних болотних і чагарникових угруповань та проведення широкомасштабних гідромеліоративних робіт зниження екологічної мозаїки агроландшафтів внаслідок вирубування міжпольових перелісків гаїв вирівнювання вологих мікропонижень призвели до знищення багатьох важливих біотопів.

20. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє

ВЖИВАННЯ.

Необхідно підкреслити агроєкосистема це досить складна система створена під впливом природних та кліматичних факторів і діяльності людини. Агроєкосистема є природним комплексом в якому всі основні компоненти: рельєф клімат води ґрунти рослинний і тваринний світ перебувають у складній взаємодії та взаємообумовленості створюючи однорідну за умовами розвитку нерозривну систему.

21. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Подолання екологічної кризи тільки технічними засобами неможливе. Тим більш неможливе підтримання стану рівноваги якщо суспільство не буде змінювати само себе свою духовність а буде спиратися тільки на технічні рішення. На людство чекає тривалий і дуже важкий процес сумісного перетворення природи і суспільства причому вирішальне значення в його тривалості матиме формування цивілізації яка відповідає новим потребам людини узгодженим з новими реаліями навколишньої природи.

22. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

У нового покоління повинен бути вироблений «екологічний світогляд» тобто усвідомлення пріоритетного вирішення екологічних проблем під час виконання будь-яких проектів розробки сучасних технологій створенні машин і механізмів для всіх форм господарювання а також тверда переконаність у тому що без упевненості в нешкідливості для навколишнього середовища того чи іншого заходу він не може реалізовуватися.

23. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Величезною є роль екології в становленні екологічної освіти і вихованні людей нового покоління у формуванні в них чіткого уявлення про те що природні ресурси обмежені і технологія виробництва будь-якої продукції повинна задовольняти таку екологічну вимогу як мінімальне споживання

матеріалів і енергії.

24. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Значення охорони навколишнього природного середовища як умови виживання людства і кожної людини зараз усвідомлюється нашим суспільством. Але на жаль воно не повною мірою готове до послідовної і безумовної реалізації природоохоронних заходів причому не тільки через нестачу необхідних для цього коштів але і внаслідок відсутності екологічної грамотності і екологічної культури та несформованості екологічного мислення в населення.

25. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Перетворення екології з суто біологічної дисципліни в галузь знання що включає в себе також суспільні і технічні науки у сферу діяльності яка ґрунтується на вирішенні ряду надзвичайно складних політичних ідеологічних економічних етичних та інших питань зумовило їй значне місце в сучасному житті зробило її своєрідним вузлом в якому об'єднуються різні напрями науки і людської практики.

26. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Сучасна екологія яка досліджує дію антропогенних факторів у біосфері належить до того типу наук які виникли на стику багатьох наукових напрямів особливий зв'язок вона має з науками які орієнтовані на вивчення кризових ситуацій у біосфері. Вона відображає як глобальність сучасних завдань що стоять перед людством так і різні форми інтеграції методів і напрямів наукового пошуку.

27. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

На сучасному етапі екологія перетворилася в інтегровану багатодисциплінарну науку набуває рис актуального світогляду

перетворюється у вчення про нову стратегію й тактику поведінки людини в біосфері.

Сьогодні вирішення екологічних проблем стало одним із глобальних критеріїв гуманності суспільства рівня його технічних і наукових розробок.

28. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Екологія наука яка досліджує функціонування систем і структур надорганізованого рівня екосистем або біогеоценозів в їхній взаємодії один з одним і сукупністю факторів навколишнього середовища.

Прикладна екологія охоплює своїми дослідженнями всі практичні аспекти діяльності людини аналізує її результати намічає шляхи напрями і методи запобігання шкоді яку завдає господарська діяльність людини і суспільства в цілому навколишньому природному середовищу і самій людині.

29. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Екологія охоплює широке коло теоретичних і практичних питань вивчення різних рівнів біологічної організації від окремих організмів через популяції й угруповання до екосистем принципи й закономірності їхньої структури функціонування розвитку регуляторні й адаптивні механізми досліджує сутність процесів обміну і перетворення речовин та енергії здійснює пошуки природних законів організації життя на нашій планеті.

30. У поданих реченнях поставте необхідні розділові знаки. Поясніть їхнє вживання.

Якщо дуже сильно змінити будь-який із компонентів біосфери остання може повністю піддатися руйнації. Можливо що атмосфера гідросфера і літосфера при цьому збережуться але в їхніх взаємовідносинах уже не буде брати участі живе. У центрі уваги сучасного людства стоять проблеми взаємодії людини з навколишнім природним середовищем екологічної стійкості біосфери.

Семінар 12. Особливості редагування наукових текстів. Помилки у змісті й будові висловлювань

5. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Одною з самих гостріших задач що стоїть нині перед мировою цивілізацією є проблема екологічної безпеки на планеті. Вплив негативних фактів антропогенного характеру на природне оточення сьогодні значно перевершує компенсаційні здібності біосфери. У свою міру людство йде „у слід” за екологічними подіями що вже сталися не випереджаючи їх і лишень реагує на наслідки у формі регіональних катастроф. Наступає і здобуває реальних рис глобальна екологічна катастрофа що ставить під загрозу існування самого роду людського бо природа сама по собі вже не в змозі нейтралізувати результати господарсько-економічної діяльності людини і суспільства.

Сама сучасна екологічна ситуація зложилась стихійно по ходу діяльності людей спрямованої на задоволення їхніх потреб. Людина досягла висот сучасної цивілізації завдяки тому що постійно змінювала природу у відповідності своїм цілям. Люди досягали цілей на які розраховували але отримували наслідки яких не очікували.

6. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Актуальним є питання територіальної організації охорони природи по державі як цілком так і в окремо взятій адміністративно-територіальній одиниці тобто по регіональному та місцевому рівнях. Перспективою удосконалення територіальної організованості охорони довкілля по Україні є і залишається ландшафтний підхід у цій справі. Обґрунтування і формування мережі природоохоронних територій напрям що впливає з проблеми збереження ландшафтів які мають природно-еталонну природоохоронувальну історико-культурну рекреаційну цінність але можуть втратити її у зв'язку прискореними антропогенними змінами.

Важливішим для даного етапу становлення суспільних стосунків є розповсюдження екологічної інформації екологічне просвітництво ширших масів населення дітей та молоді представників державних органів влади та місцевого самоврядування дорослішого населення. У відповідності умовам збалансованого (сталого) розвитку важливо нелишень поінформувати ай досягнення результату усвідомлення громадянами своєї причетності до екологічних проблем та їх розрішення. Результати даної роботи можуть бути використані також для реалізації місцевої програми дій шю включає заходи спрямовані на забезпечення безпечного екологічного середовища для здоровля населення.

7. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Ризультати проведених дослідів дають змогуваня оцнить організацію природоохоронної діяльності державних органів та громадянських організацій. Они могут бути використані для проведення государської та громадянської екологічної експертизи профілактичних заходів шодо дотримання правилів поводження з природними ресурсами для пропагандистської та просвітницької роботи з населеням для привернення уваги органів державної влади та місцевого самоврядування до екологічної проблеми по регіону.

Проблемі вивчення територіальної організації охорони природи на Україні приділяється багато уваги по науковій літературі. Треба відмітити шю без даних о змінах по екосистемах великих територій ландшафтів не має підстав обговорювати питання о екологіченському середовищу населених пунктов (урбанізованих територій). Паралельно надо вести мову о стан здоровля населення о соціально-гігієнічних і соціально-економічних умовах жизні людей о впливі середовища на історико-архітектурну спадщину історичних городов і сіл України.

8. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Екологічний питання втілено по літературі правового характеру де представлена законодавча база екологічної політики нашої країни. Верховна рада України одним з самих перших законів ухвалила закон про охорону довколишнього природного середовища (25.06.1991 р.). У ньому помічено головні принципи природоохорони діяльності суспільства а саме пріоритетність вимог екологічної безпеки обов'язковий дотримання екологічних стандартів при використанні природних ресурсів протягом господарської діяльності. Закон передбачає дотримуватися запобіжних заходів по охороні довколишнього середовища збереження цінних природних об'єктів обов'язково наукове підтвердження узгодженості екологічних економічних та соціальних інтересів суспільства на ґрунті міждисциплінарних екологічних соціальних і технічних знань проведення екологічних експертів. Відмічено важливість дотримання гласності й демократизму.

Народні нормативно-правові акти які складають сучасні законодавчі основи збереження природи матінки біологічного і ландшафтного різноманіття по Україні по змісту можна розділити на такі блоки.

9. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

По роботі Стегній О.Г. (1996) по результатам народного соціологічного дослідження помічено про діяльність та перспективи розвитку громадянських неурядових організацій.

По довіднику українських НУО які працюють по галузях екології (2001) відмічено о сфері діяльності вісьми НУО екологічного напрямку територіальної області. Зараз таких організацій діє по області близько двадцяти.

Діяльність екологічних органів є одним з самих потужніших чинників формування екологічної свідомості наших соотечистинців. Поліпшення екологічної ситуації по країні формування нового природоохоронного менталітету підвищення рівня екологічної освіти і свідомості екологічне просвітництво є домінуючими по практичній роботі екологічних громадянських

організацій бережанщини.

Для більш комплекснішого представлення екологічної інформації для дітей та молодіжжі о природних ресурсах краю було підготовлено видано та розпространіно п'ять серій екологічних б'юлетенів. Вони захоплювали такі блоки інформації біологічне і ландшафтне розмаїття земельні і лісові ресурси водні ресурси здоровля дітей і довкілля.

10. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Все сама активніша участь нашої країни по забезпеченню вимогів відповідальних конвенцій та інших міжнародно-правових актів. Зараз Україна є боком більше 50 таких актів.

Акти які означають загальні засади правової системи країни порядок розв'язання соціально-економічних та інших питань суттєвих по забезпеченню завдань збереження і збалансованого використання біологічного та ландшафтного розмаїття.

Акти які спеціально регулюють правостосунки по забезпеченню стану довкілля сприятливого по збереженню біологічного та ландшафтного розмаїття.

Акти спрямовані безпосередньо по вирішенню завдань збереження природи біологічного та ландшафтного розмаїття.

Міжнародно-правові акти боком яких є наша країна. По конституції України в разі подання згоди на їх обов'язковість Верховною Радою України вони стають частиною народного законодавства. Цей блок можна додатково розподілити по складовим по урахуванню змісту актів та їх ролі по вирішенню завдань збереження природи.

Общими зусиллями влади громадянських органів і громади можна розв'язати ряд гострих екологічних питань щоб вони по часу не стали екологічною регіональною чи місцевою катастрофою.

11. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Разом із лісничим та його помічником оглядаємо доволі велике господарство. Дуже нефахівцеві у цьому ділі одразу ж стає понятно що у лісництві основними лісо утворюючими породами є дуб клен та інші культури. Сірі лісові ґрунти зі середнім ступенем опідзолиня якраз сприятливі для їх росту та дозрівання. У розсаднику що неподалік золотого потоку теж красуються молоді рослини дуба звичайного та червоного. Під час наших відвідин цього розсадника тракторист Євген Кирилюк якраз закінчив механізовану підготовку площаді для нових насажень. До речі частину площаді цього розсадника вже засіяли жолудями дуба звичайного остальне засіюватимуть навесні. Дружні всходи культури залежать від багатьох факторів але насамперед від зволоження ґрунту. Проблемою є те що вже кілька місяців підряд не має опадів тому розганятися на об'ємні посіви та посаження ризковано. Цього річної весни золотопотіцьким лісникам удалося посадити 18 гектарів лісних культур. В основному це зроблено по місцям зрубів які засаджено повністю. Ще на чотирох гектарах зроблено захисні насаження. Працівники лісництва кажуть що могли б створити і більше молодих лісів проте остро є нестача вільних площадей для цих потребностей адже довколишні землі належать місним громадам з якими не так просто домовитися, знайти компроміс.

12. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Люблю спотерігати або читати по газетах про новіші досягнення нашої держави про її економію екологію мову. Це все радує серце і душу. Адже кожен українець якщо навіть він і не вважає себе ним але народився на Україні все ж таки радується новим успіхам душу його хоч трошки але тривожать її падіння і невдачі. Шаг за шагом то піднімаючись то опускаючись на ступеньки які ведуть у будуще Україна рухається вперед не відстаючи від інших. звичайно бувають і падіння і різкі підйоми але все це нічо порівняно з минулим і з тим що жде нашу країну в будучому. Можливо буде краще. На це кладуть мрію усі громадяни України але можливо...

Якою ж буде Україна в будучому наприклад у 2050 году? лишилось якихось 49 літ. Для государства це нічо. Конечно це історія половини століття але для государства яке існувала тисячі годов правда у постійній залежності це навіть не один день чоловічеської життя. Алеж шосьтаки поміняється в економії історії мові государства. А шож? Неізвесно адже нікому не дано вглянути в будуще. Всьо розрішить час. Хоть прикинути якою буде Україна можливо.

13. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Україна. київ. 2050 год. Чудовіші дерева і удивительні квіти яркіх кольорів на клумбах. Машина які могут міняти самольоти по дорогам народ вбраний по моді 2050 года. По магазинам всьо роблять компютери. По фабрикам і заводам замість людей працює техніка. Всьо модерновано до вужчого атунку що робить існування людей прекраснішим сномом. Колишній город героїв тепер став центрум самих нових достіженій страни. Всьо в ньому цвіте і розвиваєсі. А воздух який він тут самий чистий. шо жце? Хіба відходи фабриків і заводов не виносяться ватмосферу і незапачкують єї? Інтересно?! А ні чога інтересного. Теперка техніка роби всьо: запачканий воздух збираєся у спеціальні герметичні блоки де очищаєся і виходить ватмосферу, а отходи знищуюються і неприносять шкодів. Теперка люди дмухають самим чистим кисньом благодаря технікі і обладнанню. А дніпро одна з самих більших рік європи шож знім? Наверніка запачканий бо отходи фабриків попадають уводу. Та не! Він самий чистенький прозорая очищена водиця несеться по далеким морям які тоже чисті донестями. Яка красота як приємнувато жити в такой чістоті. Це природа така чиста а человекество? Чи помнять за Шевченка Франка Українку яким став їх духовий мир? Не забули они они предков. Помнять писателів діячів культури і патріотов України а духовий мир їх трохипомінявся.

14. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Це встолиці всьо так саме красиво а шож там за рубежом центру шож за київом? Наверніка київ є самим чистим лицьом замазаної нищої страни которая потеряла свій духовий мир. Мабуть там усі живуть у нищості немаючи нічого дихаючи брудним воздухом нищучи природу. А ліса поля ріки лани забуті людьми. Не люди незабули ніпрокого. Всюда сама чистота і порядок. Поля шо врано покриті росов прогріваються солнцем пахнут усіма барвами цвітов краски яких зливаючись утворюють райдугу живу райдугу ростінь. Ліса де всьо спокійно і лише спев птахов порушує цей спокій в яких тварини створили мир і живуть своїм життям неврагуючи з людьми. А це шо? Це саме маленьке оленя. Воно заблудилося? А твар голодная! І небаїться підійти і їсти з рук. Яка красота якчудесно і інтересно. Істоти дикі непривиклі істоти які спокон віков боялись людей теперка їдять з їх рук підходять до їх. А птиця птиця крутися над деревами не боясь прилітати к людям. Метелики краски яких подобні до квітів тоже могут запростоприлетіти і сість на руку. Всьо живе по дружбі з людями. По спілкуваню людини з природою теперка нема перешкод. Навіть дерева які зарас запрещено зрізати цвітять живими красками мають здоровую кору і листья .

15. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

А над україной чисте блакитное небо і яскраве сонце. Рідко коли його заступають хмари і крапає прозорий чистий дождь який намочує родючую землю лани поля степ. Зрошуєть овес який буде їжою для тваринів пшеницьою яка запашиим хлібом явиться на стіл людям україни. Всьо чисте не забрудненое всьо яскраве і барвисте тепле і лагідне. Це – україна в якій теперка хочеться жити і бути її патріотом. Економія якої теперка на самому високому рівні. Кожна сімейка може забезпечити себе і жити по достатку невідказуючи собі навіть по дрібницях. Города якої розвинуті і звязки якої призводять до нових достіжень у сфері екологіки та економії. Історія якої теперка конечно єсть історією страни що отримала свою

незалежність силою багатьох поколінь і таки через 59 років має право на місце під сонцем. Люди дбають о природі, небрудять води воздуха они ведуть себя як самі розумніші істоти по землі які можуть забезпечити себя і свою країну чистотою прибутком здоров'ям бути патріотами рідної країни.

Країна яка навіть будучи в залежності мала своїх патріотів що не покидали її у самі важчі хвилини і години життя. Країна яка і зараз має своїх вірних людей свій народ мову історію.

16. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Особливістю економіки України є те що перед початком ринкових трансформацій вона являла собою адміністративно командний тип де домінував тотальний монополізм власності централізовано директивного прийняття рішень і технологічний монополізм. Було багато підприємств які виробляли 60-100 проценти певного виду продукції. Така монополія не є ринковою. Вона непередбачає конкуренції ринкових відносин робить господарюючим суб'єктом систему державних установ а підприємства виконують лише виробничі функції.

Негативний вплив на формування ринкових відносин в Україні має і те що її економіка великомасштабна з низавершиним циклом виробництва а також відбиває спеціалізацію у бувшому радянському союзі на важкій промисловості воєнно промислового виробництві та видобувних галузях. Саме це сьогодні створює нестачу товарів народного споживання з одного боку і технічну та технологічну відсталість з іншого. Це породжує величезну потребу в придбанні нафти та газу на світовому ринку а отже проблеми з торговельним балансом перекосять ціни на внутрішньому ринку.

17. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Як будь яка рослина ліс починається з насінини. Посажені в ґрунт тендітні сіянці та сажанці вирости з насіння стануть дорослими деревами лише через 15-20 років. І називатимуться вони лісами лише після того як

зімкнуться їх креслаті крони.

Для того щоб мати якісне насіння лісо господарські підприємства створюють лісо насінєві ділянки та плантації на яких відбирають найбільш краці дерева і стимулюють їх плодоношеніє. Загальна площа об'єктів постійної лісо насінєвої бази по миколаївському обласному управлінню лісного та мисливського господарства складає понад 312 га. Із них на плантації на площі 24 га вирощується гледичія бизколючкова порода виведена місним селекціонером працівником владіївського лісового господарства фролом гребенюком.

Найбільшу площу постійної лісо насінєвої бази мають Вознесенський та Сланецький лісхоза. З ціллю виконання галузевої програми розвитку лісо насінєвої справи підприємства нашої області активно співпрацюють з кримською державною зональною лісонасінєвою інспекцією по питанням відбору та атестації нових постійних лісонасінєвих ділянок.

18. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Збір насінєвої сировини переробка шишек плодів очищення лісного насіння від шкідників міроприємства стимулювання для його проростання це далеко не повний перерахунок робіт які виконують у лісхозах за 2-5 років до посадки сіянців та сажанців вирощених із насіння. Так лісогосподарськими господарствами на сьогодні заготовлено понад 38 тонни лісного насіння 37 порід. Найбільшу кількість та асортимент порід лісного насіння заготовлено вознесенським, баиштанським і владіївським лісхозами.

Для отримання посадочного матеріала на парах трижди на рік весною літом та восени належно приготувлине насіння висівають на розсадниках. Так на протязі 10 останніх років лісогосподарські господарства області для особистих потреб виростили на своїх розсадниках понад 126 млн. штук сіянців у тому числі за останніх 5 років понад 38 млн. штук.

У лісних розсадниках області на протязі поточного року посіяно деревних і чагарникових порід на площі 22,4 га. Закладено 1,5 га декоративних

шкілок 34 га. плантацій новгородніх ялинок та 2 га. плантацій скоророслих порід зокрема тополя торопогрицького яка має хорошу приживлюваність у нашій південній зоні з посушливим кліматом. Для будуючої лісо культурної компанії вирошено біля 9 млн. штуки посадочного матеріала та завершено підготовку ґрунту на площі 1600 га. під посадку лісу весною 2012 року.

19. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Золотопотіцьке лісництво одне з найбільш перспективніших по загальній площі (4552 га.) у буцацькому лісхозі тож не дивно що директор госпідприємства руслан прокіпчук порикомендував навідатись іменно сюда. А ще воно відоме своєю давньою історією перегортаючи сторінки якої ми взнали що у перші післявоєні роки лісництво мало другу назву соколівське згодом його пирийменували на зубрецьке. В 60-их роках лісництво переїхало до золотого потоку бувшого районного центру. Від тоді воно носить милозвучне йменя золотопотіцьке. Тут на місці воєнкомату й вибудували адміністративну споруду лісництва під керівництвом лісничих с. світового та а. крушельницького. Звісно ж посильну допомоць давав лісгоспзаг який тоді возглавляв михайло душак.

Від тоді сплинуло багато часу і багато що зазнало змін. Насьогодні должность лісничого золотопотіцького лісництва посідає молодий та перспективний лісівник сергій гойдало якому допомагає знаний фахівець із 42-річним опитом у лісовій галузі григорій машталір. Дякуючи пану григорію ми взнали достатньо і про минуле лісництва і про його сьогодення...

20. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Лісне законодавство передбачає охрану лісів від незаконних дій граждан підприємств установ та організацій а також біологічний захист лісів від шкідників та хворіб інших факторів которі впливають на санітарний стан лісвих ресурсов.

Згідно ст. 85 лісного кодекса україни ліси підлягають охороні і захисту

що передбачає здійснення комплексу мір направлених на їх збереження від знищення пошкодження ослаблення та іншого вредного впливу захист від шкідників і хвороб а також раціональне використання.

Забезпечення охорони та захиста лісів покладається на центральні та місні органи виконавчої влади органи місцевого самоуправління та постійно лісо користувачів відповідно законодавству.

Для охорони лісів від пожег лісове законодавство передбачає заходи які повині здійснюватися органами місцевого самоуправління. До них належать щорічна організація розробки і здійснення лісо користувачами міроприємств протипожежної профілактики у лісах залучення до гашення лісових пожег населення протипожежної техніки і транспортних засобів підприємств установ та організацій в установленому порядку забезпечення осіб залучених до гасіння лісових пожег харчуванням та медичним обслуговуванням сприяння будівництву об'єктів протипожежного призначення роботи повітряних суден авіа охорони організація через засоби масової інформації пропаганди правил протипожежної безпеки висвітлення проблем збереження лісів забезпечення координації міроприємств направлених на охорону лісів від пожег.

21. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

По своему економічному потенціалу Україна займає проміжне положення між своїми сусідами. Вона уступає по об'єму ВВП Туреччині Росії й Польщі приблизно дорівнює Угорщині істотно перевершуючи інших (об'єм ВВП України рівняється Болгарії Словаччині й Білорусії разом узятим). У галузевій структурі ВВП частка промисловості й будівництва знаходиться на середньому рівні серед сусідів сільськогосподарського й лісового господарства істотно вище (уступає тільки Грузії й Молдові) частка транспорту й зв'язу підвищена (на рівні Білорусії й Туреччини що відображає значну роль у всіх трьох державах транзитних потоків).

Сфера послуг розвинута більш гірше ніж у більшості держав сусідів

(перевищує тільки показники румунії молдавії й грузії). Значиня аграрного сектора в економіці країни найзначніше серед її галузей.

Структура промисловості України носить дуже важкий характер. У ній підвищений удельний вес чорної металургії (перше місце серед сусідів) і ПЕК (лише трохи уступає росії).

Відносно знижиною є частка хімічної й нафто-хімічної промисленності лісного комплексу й легкої промисловості. Україна разом із Казахстаном замикає провідний десяток вугледобувних країн світу (71 млн. тон). Вона входить до ведучої групи з 7 країн з видобутка залізної руди виплавці чугуна й сталі виробництву проката й глинозема.

22. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Важливе значення для забезпечення підвищення продуктивності лісів поліпшення їх корисних властивостей задоволення потреб суспільства в лісних ресурсах мають відтворення охорона та захист лісів як у проведенні непосредствених мір так і в правовому аспекті. Правові норми лісного права містяться у відповідних джерелах що формують систему лісового законодавства. Такими джерелами є конституція України закон про охорону навколишньої природної середовища лісний кодекс України закон України про рослинний світ інші нормативні акти. Лісний кодекс України розроблений відповідно до закону про охорону навколишньої природної середовища і тому має співвідношення їх як частини до цілого спонукає визначити лісне законодавство як складову загальної галузі екологічного права. Складовою лісного законодавства є також числені акти Кабінету Міністрів України санітарні правила в лісах України затвержені постановою Кабінету Міністрів України з 27 липня 1995 р. порядок ділення лісів на категорії та виділення особливо захисних зимових ділянок затверджений постановою Кабінету Міністрів України з 16 травня 2007 р. порядок спеціального використання лісних ресурсів затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 р. правила поліпшення якості складу лісів затвержені постановою Кабінету Міністрів

україни з 12 травня 2007 р. правила відтворення лісів затверджені постановою кабінету міністрів україни від 01 березня 2007 р. N 303 тощо.

23. Відредагуйте поданий текст, виправте допущені орфографічні та пунктуаційні помилки. Поясніть поставлені Вами розділові знаки.

Золотопотічське лісництво виконує привичні для отрасли завдання охороняє флору та фауну від злоумисників захищає ліси від хворіб та шкідників садить та вирощує лісні культури і заготовляє деревину для промисловості. З первими завданнями лісівники справляються доволі успішно проте із заготовкою деревини як мовиться не всьо гладко. Опитний лісівник григорій маишталір каже що заготовка залежить від структури лісів. У 80-их роках наприклад тут єжегодно на площаді 410-415 гектарів молодняків здійснювали майже 190 гектарів освітлень 200-205 гектарів прочисток та 60 гектари проходних рубок. Лісництво заготовляло 3-4 тисячі кубометрів диривини лише від рубок головного користування. Було 12 обходів та кілька майстерських діляниць. За 20 років обставини сутево змінилися. Якщо скажімо 1982 року здійснювали риконструктивні рубки прифронткових грабняків та других порід то тепер є лише залишки технічно стиглої деревини. Молодняки як відомо пириходять у середньовікові а колишні середньовікові у пристигаючі та спілі ліси. Для його заготовки підчеркує григорій григорович потрібно ждати ще орієнтовочно 40 років а дуба та інших 120. В виду відміченого лісництво наразі значительну увагу уділяє лісозахисним господарським та природозахисним функціям.

Лісники можуть створити і більше молодих лісів проте гостро чується нистача вільних площадей для цих потреб адже окружаючі землі належать месним гражданам з якими треба ще договоритися.

Теми для індивідуально-дослідних завдань екологічного спрямування

1. Користуючись «Популярним коментованим словником українських прислів'їв та приказок» В.Северинюка, виберіть прислів'я та приказки про ліс,

прокоментуйте їхній зміст.

2. Користуючись «Популярним коментованим словником українських прислів'їв та приказок» В.Северинюка, виберіть народні вислови про необхідність збереження навколишнього середовища.

3. Користуючись довідковими виданнями, зберіть та систематизуйте вислови відомих людей про ліс та збереження навколишнього середовища.

4. Роль української народної пісні у збереженні природи.

5. Роль українського народного поетичного слова у збереженні довкілля.

6. Лексикографія: словники-довідники екологічного спрямування.

7. Способи творення українських екологічних термінів.

8. Становлення лісівничої термінології.

9. Історія формування екологічної термінології.

10. Екологічні терміни і професіоналізми у професійній діяльності.

11. Укладіть словник екологічних термінів грецького походження.

12. Укладіть словник екологічних термінів латинського походження.

13. Укладіть словник екологічних термінів німецького походження.

14. Укладіть словник екологічних термінів англійського походження.

15. Укладіть словник екологічних термінів французького походження.

16. Укладіть словник екологічних термінів італійського походження.

17. Укладіть словник екологічних термінів-словосполучень.

18. Укладіть словник екологічних термінів-синонімів.

19. Укладіть словник лісівничих професіоналізмів.

20. Укладіть словник зоофразеологізмів.

21. Укладіть словник рослинних фразеологізмів.

Теми індивідуально-дослідних завдань

1. З історії українського правопису.
2. «Грамматика Малоросійскаго нарѣчія» Олексія Павловського.
3. Правописна система «Русалки Дністрової».
4. «Грамаатка» Пантелеймона Куліша.
5. Український правопис 1928 р.
6. Український правопис 1933 р. та 1945 р.
7. Проект нової редакції українського правопису 1999 р.
8. Правильність і точність як комунікативна ознака мовлення сучасного фахівця.
9. Проблеми екології українського слова.
10. Культура мовлення у мережі Інтернет.
11. Проблеми культури мовлення в сучасних періодичних виданнях.
12. Мовленнєвий етикет як елемент культури мовлення сучасного фахівця.
13. З історії українського мовленнєвого етикету.
14. Українська лексикографія XVI XVII ст.
15. Українська лексикографія XVIII XIX ст.
16. Українська лексикографія XX ст.
17. Українські словники XXI ст.
18. Сучасні комп'ютерні словники.
19. Термінні словники (за фахом студента).
20. Лінгвістичні словники.
21. Загальні енциклопедії.
22. Українські енциклопедії.
23. З історії офіційно-ділового стилю.
24. Мовленнєвий етикет у професійному спілкуванні.
25. Антиетикет у спілкуванні.
26. Діловий етикет.

27. Етикет телефонної розмови.
28. Невербальні засоби спілкування.
29. Культура мовлення ділової людини.
30. Імідж ділової людини.
31. Візитні картки.
32. Ділова бесіда як основна форма ділового спілкування.
33. Особливості ділового спілкування у США.
34. Особливості ділового спілкування в Кореї.
35. Особливості ділового спілкування в Китаї.
36. Особливості ділового спілкування в Японії.
37. Особливості ділового спілкування в Італії.
38. Особливості ділового спілкування в Іспанії.
39. Особливості ділового спілкування в Німеччині.
40. Особливості ділового спілкування у Великобританії.
41. Особливості ділового спілкування у Франції.
42. Стиль ділових листів.
43. Рекомендаційні листи.
44. Листи-запрошення та листи-вітання.
45. Риторика в античному світі.
46. Риторичний ідеал Аристотеля.
47. Риторичний ідеал Платона.
48. Риторичний ідеал Цицерона.
49. Визначні постаті в ораторському мистецтві України.
50. Традиції давньоруського красномовства.
51. Риторика в Києво-Могилянській академії.
52. Особливості риторичної концепції Феофана Прокоповича.
53. Категорії риторики “етос”, “пафос”, “логос”.
54. Закони риторики.
55. Тропи риторики. Приклади десяти тропів риторики.
56. Фігури риторики. Приклади п’яти фігур риторики.

57. Публічне мовлення: жанри, етапи підготовки, фактори досягнення успіху.

58. Психологічні особливості публічного виступу.

59. Прийоми увиразнення усного слова.

60. Прийоми активізації уваги слухачів.

61. Засоби активізації уваги слухачів.

62. Створення презентації-доповіді (за фахом студента).

63. Створення мультимедійної презентації (за фахом студента).

64. Спілкувальний етикет у сперечанні.

65. Мистецтво аргументації. Мовні засоби переконування.

66. Види суперечок.

67. Правила ведення суперечки.

68. Психологічні прийоми маніпулювання у суперечках.

69. Невербальні прийоми маніпулювання у суперечках.

70. Прийоми мовного маніпулювання.

71. Розвиток української термінології.

72. Становлення лісівничої термінології.

73. Формування екологічної термінології.

74. Укладіть словник лісівничих термінів грецького походження (не менше 300 позицій).

75. Укладіть словник лісівничих термінів латинського походження (не менше 300 позицій).

76. Укладіть словник лісівничих термінів німецького походження (не менше 300 позицій).

77. Укладіть словник лісівничих термінів англійського походження 0 (не менше 300 позицій).

78. Укладіть словник лісівничих термінів французького походження (не менше 300 позицій).

79. Укладіть словник лісівничих термінів італійського походження (не менше 300 позицій).

80. Укладіть словник лісівничих термінів-словосполучень (не менше 300 позицій).

81. Укладіть словник екологічних термінів-словосполучень (не менше 300 позицій).

82. Укладіть словник лісівничих термінів-синонімів (не менше 300 позицій).

83. Укладіть словник екологічних термінів-синонімів (не менше 300 позицій).

84. Укладіть словник професіоналізмів деревооброблення (не менше ста позицій).

85. Укладіть словник лісівничих професіоналізмів (не менше ста позицій).

86. Укладіть словник зоофразеологізмів (не менше 300 позицій).

87. Укладіть словник рослинних фразеологізмів (не менше 300 позицій).

88. Реферат як жанр академічного письма.

89. Наукова доповідь.

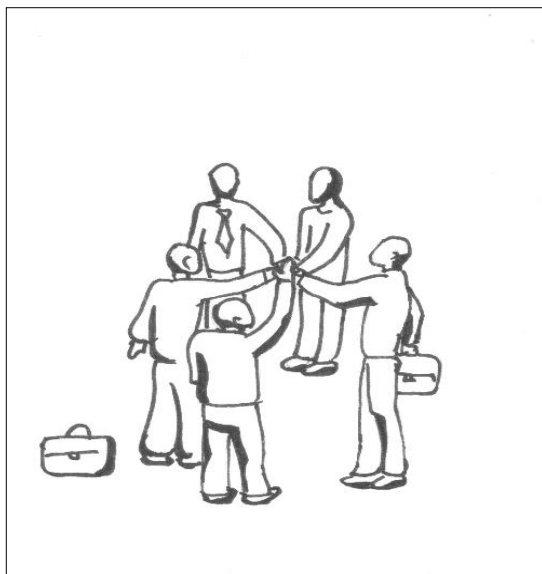
90. Особливості оформлення різних жанрів наукового тексту.

Матеріали до теми «Спілкування як інструмент професійної діяльності»

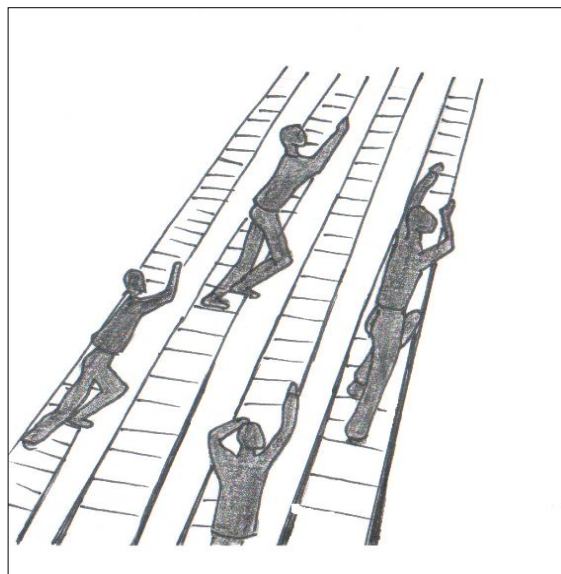

Рис. 1. Сутність спілкування

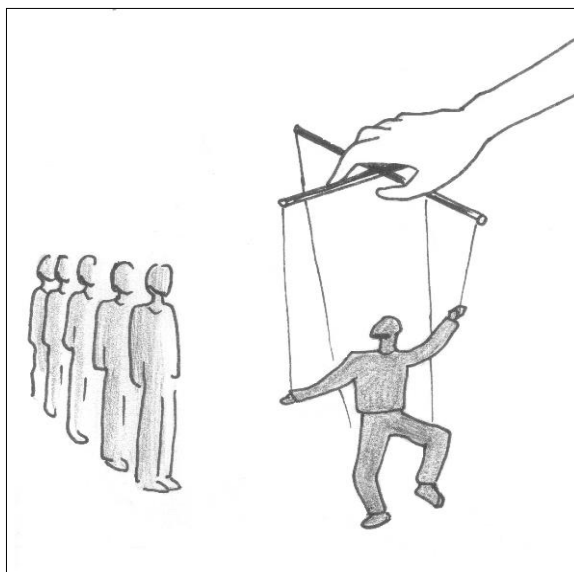
Опишіть зображені рівні спілкування

(співробітництво)

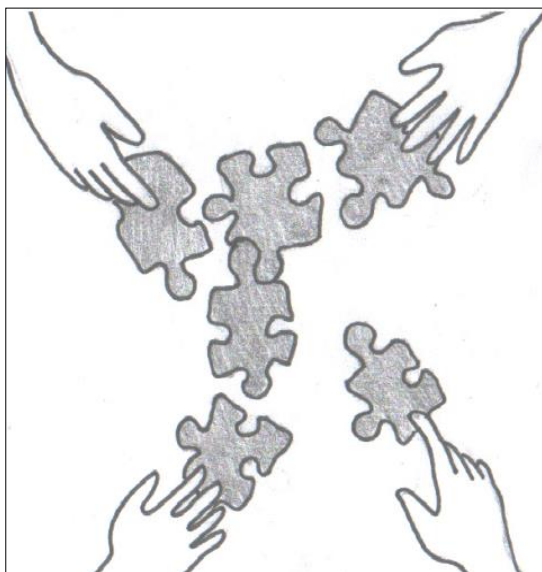
(конкуренція)

(маніпулювання)

Рис. 2. Рівні спілкування

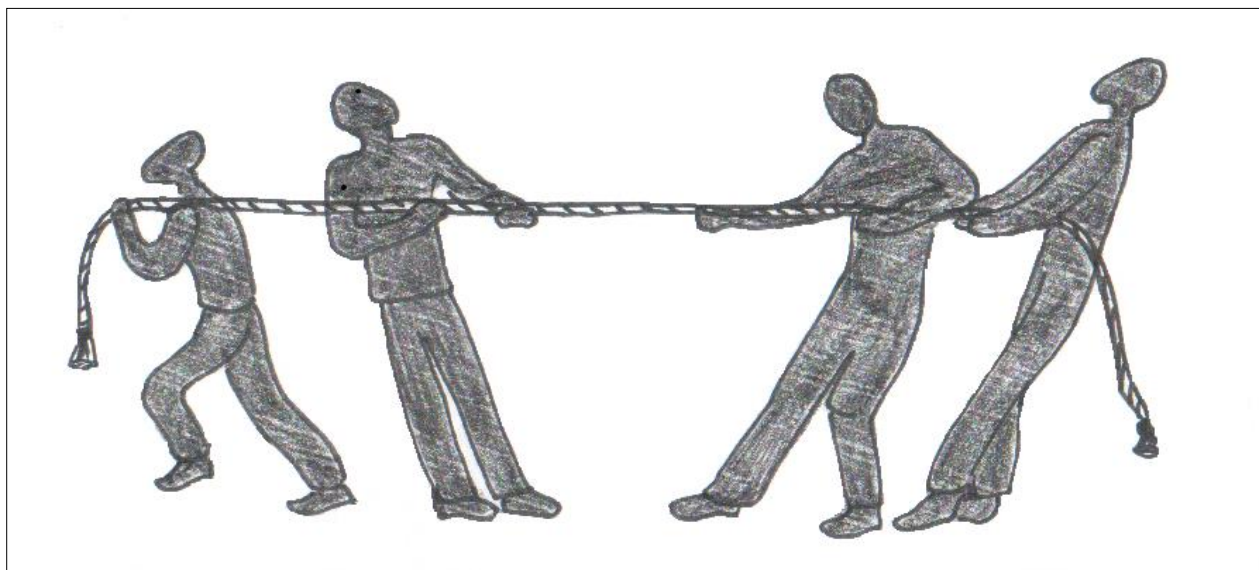
Які типи комунікативної взаємодії відображають малюнки?

(комунікативна
кооперація)

(комунікативний конфлікт)

(комунікативне суперництво)

Рис. 3. Рівні комунікативної взаємодії

Рекомендації з підготовки тез і наукової доповіді

Тези – це коротко сформульовані основні положення лекції, статті чи доповіді, що стисло відображають суть висловленого.

Тези можуть бути складені як:

- авторські висловлювання з тексту (цитати);
- формулювання основних думок розділу підручника, монографії чи наукової статті власними словами.

Як складати тези статті:

1. Попередньо перегляньте статтю, продумайте мету, яку ви ставите перед собою, приступаючи до опрацювання матеріалу.
2. Уважно прочитайте статтю, визначте її основну думку.
3. Поділіть статтю на смислові частини, визначте всі мікротеми.
4. Сформулюйте пункти плану, логічно пов'яжіть їх між собою.
5. Осмислюючи текстову інформацію, визначте, що те для тез основні ідеї та положення, відділивши важливі деталі є важливим для автора, а що для вас – як читача.
6. Вибирайте для тез основні ідеї та положення, відділивши важливі деталі від подробиць, запишіть їх словами автора або власними словами, розмістивши у логічній послідовності.
7. Найважливіше, що необхідно пам'ятати, – не допускайте перекручень змісту.

Доповідь – різновид публічного виступу, у якому розглядаються актуальні питання щодо діяльності установи, організації чи підприємства або окремого структурного підрозділу

Найпоширенішою є така структура доповіді: вступ, основна частина, висновки.

У **вступі** визначити тему доповіді, причини її вибору; указати актуальність проблеми, її значення; сформулювати мету доповіді; викласти історію питання. Вступ має бути лаконічним, його основна мета – зацікавити слухачів

В **основній частині** потрібно логічно викласти інформацію щодо окремого питання подати характеристику проблеми; виділити основний аспект проблеми; потім – основні положення, які детально і послідовно проаналізувати.

Висновки мають бути чіткими, лаконічними. У висновках рекомендуємо:

- повторити основну думку.
- підсумувати найбільш важливі положення.
- перші слова оратора повинні завоювати увагу слухачів.
- останні – посилити ефект виступу.

Структура підготовки та виголошення доповіді

- Підготовку до виголошення доповіді почніть заздалегідь, продумуючи структуру, зміст, роблячи помітки.

- Складіть план доповіді, доберіть приклади, опрацюйте літературу з даної теми.

- Часто у науці думки авторів розходяться щодо певної проблеми, узагальніть це у вигляді схеми, таблиці, класифікації тощо. Укажіть свою думку з цього приводу.

- Напишіть текст. Спробуйте виголосити доповідь наодинці, перевірте наголошування деяких слів, уточніть значення незнайомих слів.

- Для того, щоб вплинути на аудиторію, маєте бути впевненим у своїх

силах, уміти завойовувати повагу слухачів своїм виступом. Необхідно добре потренуватися. Це дозволить почувати себе впевненіше, а мовлення стане більш невимушеним і природнім.

- Ваша мова має свідчити про те, що Ви досконало знає тему і добре підготувалися до виступу.

- Початок доповіді, як ми вже зазначали, має вирішальне значення для створення у слухачів приємного враження. Розрізняють кілька прийомів, які сприяють ефективному початку спілкування:

- яскравий епізод;
- цікавий факт;
- афоризм;
- цитата;
- питання до аудиторії.

- Жести й міміка повинні бути невимушеними, а темп мовлення – ні монотонним, ні надто швидким.

- Впевнено виходьте на трибуну, уже цим справлятимете позитивне враження.

- Якщо головуючий не подасть стислої інформації про вас і вашу діяльність, зробіть це самі.

- Не виявляйте свою знервованість, поспіх, страх. Усе це впливає на слухачів, на їхню увагу та зацікавленість. Будьте впевненими, вірте в свої сили.

- Упевнено станьте, розкладіть свої папери, спокійно погляньте на слухачів. Коротка пауза дасть можливість слухачам заспокоїтися. Те, що ви не починаєте говорити, загострить їхню увагу, та й ви самі зможете протягом цієї короткої хвили заспокоїтися й зосередитися. Ця пауза і ваш прямий погляд справлять позитивне враження ще до того, як ви почнете говорити.

- Велике значення має ваш упевнений погляд. Якщо ви лише два три рази скрадливо глянете на присутніх, то справите враження невпевненої людини. Легка посмішка викличе доброзичливість з боку слухачів, сприятиме встановленню з ними контакту.

- Ніколи не починайте промову словами: “Зараз я вам усім доведу, як ви помиляєтеся, коли думаєте, що...” Більш невдалий вступ годі й придумати. Це налаштує слухачів так, що вони потім не будуть звертати уваги на будь-які аргументи.

- Не використовуйте надто часто абстрактні поняття, це вимагатиме від слухачів великого напруження.

- Не поспішайте. Існує межа швидкості, з якою мозок людини може сприймати й засвоювати нові поняття

- Намагайтесь встановити контакт зі слухачами та викликати в них інтерес до розмови. Поставте себе на їхнє місце, стежте за реакцією в залі. Пояснюючи складні теоретичні проблеми, придумуйте порівняння, які допомогли б слухачам краще зрозуміти їх. Також слід орієнтуватися на слухачів, які мають нижчий рівень знань. Цю останню пораду треба застосовувати обережно, тому що недооцінювати слухачів, викладати матеріал надто спрощено теж не бажано.

- Підтримуйте зацікавленість слухачів упродовж усього виступу. Якщо в залі тиша, слухачі сидять спокійно й уважно на вас дивляться, а дехто з них навіть киває головою на знак згоди, то це означає, що ваш виступ проходить успішно. Якщо ж слухачі перешіптуються, проглядають програму, крутяться на своїх місцях, не дивляться на вас, позіхають і навіть «клюють носом», то це незаперечні ознаки втрати інтересу до лекції. Щоправда, це не означає, що тема доповіді взагалі не цікавить їх. Буває, що деякі частини виступу викладаються не так цікаво, як інші, і через те увага тимчасово згасає. Тому промовець повинен постійно стежити за реакцією своїх слухачів. Але це важче, коли слухачами є підлеглі. У цьому разі слухачі не виявляють своєї реакції, а за допомогою міміки часом удають зацікавленість там, де її насправді немає. Недосвідченому промовцеві важко справлятися зі зниженням уваги слухачів.

- Виклад може оживити „ліричний відступ” – коротка кумедна історія чи навіть анекдот, які треба вміло вплести у загальний зміст виступу. Існує і чимало інших засобів, які допоможуть пожвавити виступ – порівняння.

метафори, прислів'я та приказки, цитати, приклади з життя, використання гумору та дотепів та ін.

- Видозмінюйте свій виступ згідно з ситуацією. Безперечно, становище доповідача буде скрутнішим, якщо аудиторія змішана. У такому разі перед викладом матеріалу, який частині присутніх знайомий, рекомендується зазначити: «Багато з присутніх знайомі з цими питаннями. Дозвольте мені стисло висвітлити їх для тих, хто з ними досі не зустрічався...».

- Говоріть тихо, спокійно. Якщо в аудиторії шум, стихте голос.
- Слідкуйте за грамотністю свого мовлення.
- Аргументуйте деякі положення доповіді прикладами, порівняннями, робіть висновки. Інколи будьте дотепними.

- Ставте слухачам риторичні запитання. Вони допоможуть активізувати увагу слухачів.

- Використовуйте методи переконування.
- Повідомте слухачів про закінчення виступу. Ви маєте „заокруглити” його, тобто зв'язати з початком. Кажуть, що закінчення хорошого оратора „сховане” вже у вступі. Не можна, як твердить Д. Карнегі, закінчувати виступ словами: *„Оце, напевне, і все, що я повинен сказати стосовно цієї проблеми. Тому я, мабуть, на цьому закінчу”*. Закінчуючи, ніколи не кажіть, що ви закінчуєте! Оберіть інший тип закінчення виступу залежно від теми та аудиторії, наприклад:

- резюме головних питань;
- заклик до дії;
- поетичне закінчення;
- цитування тощо.

Про наближення закінчення виступу слухачів можна попередити – це дещо загострить їхню увагу. Після цього справді треба закінчити протягом 2–3 хвилин. Оскільки закінчення, як і початок, мають дуже важливе значення, то прикінцеві речення варто підготувати заздалегідь. Зробити це безпосередньо в аудиторії набагато важче або й взагалі неможливо.

Декілька НЕ:

НЕ вживайте надто довгих речень, бо їх набагато важче зрозуміти, ніж короткі. Чергуйте довгі речення з короткими.

НЕ знеособлюйте речення, не зловживайте третьою особою однини і множини. Наприклад, «було проведено...», «були заплановані подальші заходи» тощо.

НЕ бійтеся вживати форму першої особи множини. Тим самим ви наблизите виклад до рівня знань слухачів, зробите його доступнішим, поживайте безособовий опис. За тим описом слухачі зможуть уявити діяльність певних осіб: «Ми провели...», «Ми запланували заходи».

НЕ переобтяжуйте свою мову іншомовними словами, професійними термінами, абстрактними поняттями. Можливо, слухачі не мають достатнього рівня професійних знань і доповідь може залишитися для них незрозумілою.

НЕ зловживайте зайвими подробицями, які заступають головне в розповіді.

НЕ можна надмірно стисло висловлювати важливі думки, бо вони промайнуть повз увагу слухачів. Особливо це стосується переліку по пунктах. Слід мати на увазі, що приклад або порівняння легше запам'ятати, ніж просто назване твердження чи думку.

Література:

1. Гриджук. О. Є. Українська мова за професійним спрямуванням у таблицях і схемах: навч. посіб. Львів: ТзОВ «Компанія «Манускрипт», 2010. 238 с.
2. Гриценко Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 536 с.
3. Мацюк З. О., Станкевич Н. І. Українська мова професійного спілкування: навч. посіб. Київ: Каравела, 2008.

Додаток 3

Дидактичні матеріали до формувального етапу експерименту
з дисципліни «Фахова термінологія»

Додаток 3. 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Кафедра соціології та культурології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**Фахова термінологія**

Рівень вищої освіти	<u>другий (магітерський)</u>
Ступінь вищої освіти	<u>магістр</u>
Галузь знань	<u>18 Виробництво та технології</u>
Спеціальність	<u>187 Деревообробні та меблеві технології</u>
Спеціалізація	<u>Деревообробні та меблеві технології, Технології виробів з деревини</u>
Навчально-науковий інститут	<u>деревооброблювальних технологій і дизайну</u>

Метою навчальної дисципліни є:

- формування термінологічної та поглиблення фахово орієнтованої мовно-комунікативної компетентності студентів;
- удосконалення навичок наукової та професійної комунікації державною мовою.

Завдання дисципліни:

- ❖ вивчення закономірностей та специфіки розвитку термінології лісівництва та деревооброблення;
- ❖ аналіз складу і системної організації української термінології лісотехнічної галузі;
- ❖ вивчення лексико-генетичних особливостей лісівничої термінології;
- ❖ з'ясування специфіки лексико-семантичних процесів у терміносистемах лісівництва та деревооброблення;
- ❖ вивчення способів творення термінів лісівництва;
- ❖ розвиток навичок усного наукового мовлення;
- ❖ виробити потребу в нормативному вживанні термінів;
- ❖ напрацювання навичок свідомого вибору та використання фахових термінів;
- ❖ збагачення фахового словника студента (шляхом засвоєння термінів-синонімів, розмежування семантики багатозначних термінів, термінів-паронімів та термінів-омонімів, вивчення діалектних найменувань спеціальних понять тощо);
- ❖ сформувати вміння і навички мовностилістичного аналізу наукового тексту;
- ❖ навчити складати, редагувати та перекладати наукові тексти за фахом;
- ❖ вироблення правильних навичок щоденного професійного спілкування (самоконтролю за дотриманням мовних норм);
- ❖ опрацювання теоретичних засад стандартизації та уніфікації термінних одиниць; з'ясування способів фіксації термінів у словниках;

❖ формування звички користуватися лінгвістичними та спеціальними словниками як довідковими джерелами.

Вивчення дисципліни дасть змогу сформувати у студентів певну сукупність загальних компетентностей, а саме:

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- історію формування фахової термінології (перші терміни, школи, навчальні посібники тощо);
- особливості системної організації термінолексики загалом;
- характерні ознаки та вимоги до термінів, специфіку використання термінів у діловому мовленні;
- способи номінації спеціальних понять;
- способи творення термінів, словотвірні значення префіксів, суфіксів;
- жанри наукових текстів, особливості створення їх;
- загальні та галузеві словники;

уміти:

- правильно використовувати фахові терміни;
- складати нормативні наукові тексти зі спеціальності, аналізувати їх щодо правильності побудови, логіки викладу інформації,
- писати відгуки та рецензії на наукові роботи;
- редагувати наукові тексти: виявляти та виправляти лексичні, стилістичні, граматичні, синтаксичні недоліки, орфографічні та пунктуаційні помилки;
- перекладати фахові тексти;
- використовувати у практичній діяльності словники різних типів;

- творчо вирішувати запропоновані викладачем проблемні завдання загалом;

бути спроможним:

- вільно оперувати фаховою термінологією;
- усвідомлено використовувати спеціальні найменування відповідно до норм сучасної української літературної мови, здійснюючи таким чином наукове та виробниче спілкування;

- орієнтуватися у лексико-семантичних процесах, що стосуються термінології обраного фаху: враховувати специфіку використання багатозначних термінів, доцільність чи недоцільність використання термінів-синонімів, паронімів;

- створювати, редагувати наукові тексти;
- осмислювати і критично аналізувати власні та чужі висловлювання;
- виконувати навчальні завдання проблемно-пошукового характеру.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Термін як одиниця терміносистеми. Предмет та основні категорії термінознавства. Розвиток української наукової термінології

Термінознавство як наука. Предмет і завдання курсу «Фахова термінологія». Поняття про термін. Вимоги до термінів. Терміни загальнонаукові і спеціальні. Номенклатурні найменування, номенклатурні знаки у фаховій терміносистемі. Функціонування українських номенклатурних лексем у фаховій терміносистемі. Професіоналізми. Мовленнєві аспекти професійної діяльності.

Формування української науково-технічної термінології у ХІХ – ХХІ ст. Роль НТШ. Питання термінології на сторінках журналу «Рідна мова». Інститут української наукової мови у розвитку української термінології. Історія термінотворення у лісівництві та деревообробці.

Тема 2. Жанри наукового тексту

Основні жанри наукових текстів: тези, анотація, стаття, рецензія, відгук. Специфіка написання. Вимоги до їхнього оформлення. Оформлення бібліографічного опису джерел.

Тема 3. Особливості системної організації фахової термінології. Фахова термінологія щодо лексичного складу. Лексико-семантичні та структурно-словотвірні особливості фахової термінології

Термінологічний апарат сучасних терміносистем лісівництва та деревооброблення. Базові елементи терміносистеми. Фахова термінологія як складна ієрархічно організована впорядкована система спеціальних найменувань. Міжгалузєва і вузькоспеціальна термінологія.

Загальна характеристика фахової термінології та її словниковий склад. Національна лексика в терміносистемах лісівництва / деревооброблення. Загальноживана лексика як основа фахової термінології. Вплив діалектизмів

на терміносистему лісівництва / деревооброблення. Іншомовні терміни як елементи фахової термінології. Типологія англomовних запозичень у фаховій термінології. Невідмінювані компоненти термінів.

Лексико-семантичні розряди і лексико-семантичні групи фахових термінів. Значення терміна. Полісемія й омонімія у межах фахової терміносистеми. Вторинна номінація як спосіб розвитку багатозначності терміна. Явище синонімії у фаховій термінології. Варіанти і синоніми термінів з міжнародними компонентами. Паронімія й антонімія у фаховій термінології.

Структура термінів (однослівні, термінні словосполучення). Словотвірні норми сучасної української технічної термінології.

Термінотворення у лісівництві та деревообробленні. Способи творення фахових термінів. Метафора, метонімія. Активні дієприкметники. Віддієслівні іменники як найменування спеціальних понять.

Тема 4 Науково-технічний переклад у галузі лісівництва та деревооброблення. Редагування наукових текстів. Проблеми унормування і стандартизації фахових термінів. Термінні словники

Поняття про переклад. Види перекладу. Способи перекладу термінних одиниць у науково-технічному тексті. Проблеми перекладу термінів. Трансформації у перекладі: лексичні, лексико-семантичні, граматичні, лексико-граматичні, синтаксичні. Переклад синтаксичних конструкції у фахових текстах.

Проблеми стандартизації термінів з фаху. Національні термінологічні комітети в Європі та Міжнародні термінологічні організації. Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології. Держстандарти у галузі лісівництва. Алгоритм укладання термінологічного стандарту.

Класифікація термінних словників. Становлення української лексикографії (оглядово). З історії лексикографічного опису українських термінів лісівництва та деревооброблення. Унормування термінів в «Енциклопедії лісівництва» та «Лісотехнічному термінологічному словнику».

Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин		
	лекції	семінари	самостійна робота
Лекція 1. Термін як одиниця терміносистеми. Предмет та основні категорії термінознавства. Розвиток української наукової термінології	2	2	18
Лекція 2. Жанри наукового тексту	2	2	18
Лекція 3. Особливості системної організації фахової термінології. Фахова термінологія щодо лексичного складу. Лексико-семантичні та структурно-словотвірні особливості фахових термінів	2	2	19
Лекція 4. Науково-технічний переклад у галузі лісівництва. Редагування наукових текстів. Проблеми унормування і стандартизації фахових термінів. Термінні словники	2	2	19
Всього	8	8	74

Теми семінарських та практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Теоретичні основи термінознавства. Становлення української наукової термінології	2
2	Робота з різними жанрами наукового тексту	2
3	Фахова термінологія	2
4	Редагування та переклад науково-технічних текстів	2

Самостійна робота

№ з/п	Вид завдання	К-сть год.
1	Опрацюйте лекційний матеріал та наукову статтю відповідно до плану семінару. Дайте відповіді на поставлені запитання. Складіть тези статті і виголосіть їх на занятті.	4
2	Опрацювання різних жанрів наукових текстів.	4
3	Опрацюйте наукову статтю відповідно до плану семінару. Дайте відповіді на поставлені запитання. Складіть тези статті і виголосіть їх на занятті.	4
4	Відредагуйте запропонований викладачем науковий текст. Проаналізуйте виявлені помилки.	4

Індивідуальні завдання

Із запропонованого переліку наукових статей (див.: Гриджук О. Є. Фахова термінологія: навч. посіб. для самостійної роботи студ. Львів: Новий Світ – 2000, 2016) оберіть дві для подальшого опрацювання, відповідно до завдання у планах семінарських і практичних занять.

1. Библиук Н., Рожанківський Р. Про сучасний стан української термінології (на прикладі лісотехнічної).
2. Булик-Верхола С. Формування і розвиток української термінології.
3. Гаращенко Л. Аналітичні терміни загальнотехнічної галузі.
4. Гончарук В. Тематична структура української лексики мисливства.
5. Дерев'яно В. Роль термінології у стандартизації лісоматеріалів.
6. Заніздра Н. О. Явище синонімії в українській термінології.
7. Зубков М. До проблеми унормування запозичень.
8. Казанюк О. Термінотворення у садово-парковому господарстві.
9. Ключник О., Грицик Г. Труднощі науково-технічного перекладу.
10. Комова М. Класифікація термінологічних словників.
11. Комова М. Комунікаційні традиції української термінології як вияв соціальної пам'яті.

12. Кочан І. М. Мовна норма і термін.
13. Кочан І. Варіанти і синоніми термінів з міжнародними компонентами.
14. Кочан І. Словотвірні норми і термінологія.
15. Кочан І. Українське термінознавство 1940-1950-х років.
16. Кочан І. Українське термінознавство 1960-1990 років.
17. Кримець О. Метафора й метонімія як чинники творення й розвитку української технічної термінології.
18. Кримець О. М. Полісемія українських технічних термінів.
19. Кримець О. Проблеми визначення семантичної структури технічного терміна (до унормування).
20. Кульчицька А. О. Переклад термінів.
21. Литвин О. Словотвірні норми сучасної української технічної термінології.
22. Мартиняк О. До проблеми внормування синонімії в українській науково-технічній термінології.
23. Мартиняк О. До проблеми запозичень в українській науково-технічній термінології.
24. Мартиняк О. Явище синонімії у термінологічній лексиці.
25. Ментинська І. Мовностилістичні проблеми української комп'ютерної термінології.
26. Місяць Н. К. Особливості формування української технічної термінології.
27. Муляр І. Іншомовні запозичення в меблевій термінолексичі.
28. Овсейчик С.В. До проблеми становлення української екологічної термінології.
29. Овсейчик С.В. Екологічний термін як одиниця галузевої терміносистеми.
30. Овсейчик С. Системна організація термінолексики (на матеріалі української екологічної термінології).
31. Онушканич І. В. Закономірності перекладу науково-технічної

літератури.

32. Опанасюк М. М., Кухарчук Г. В. Словотвірно-структурні особливості технічної термінології.

33. Павлова О. Терміни, професіоналізми і номенклатурні знаки до проблеми класифікації спеціальної лексики).

34. Плєскач В. Російськомовні термінологічні кальки у галузі металообробляння.

35. Пілецький В. Мовна самобутність терміна.

36. Ребезнюк І. Конспект лекцій «Основи технічної творчості» як застосунок засобів українськомовного способу мислення.

37. Ребезнюк І. Спробуймо писати та говорити за національними, а не радянськими правилами.

38. Рожанківський Р. Синтаксично-стилістичні риси науково-технічної мови.

39. Шляхова В. В. Переклад термінів як засіб формування лінгвістичної компетенції студентів.

Методи навчання

Під час читання лекцій: лекції з елементами бесіди, дискусії, проблемні лекції, лекції-презентації. Лекції із застосуванням технічних засобів (проектор системи «Полілюкс», мультимедійний проектор тощо);

Під час проведення

семінарських і практичних занять: використовуються інтерактивні технології навчання, зокрема: робота в парах, робота в малих групах, дискусія, мозковий штурм, обговорення проблеми в загальному колі, рольова гра тощо.

Виконання індивідуально-дослідних робіт у формі презентацій, з використанням фахових словників (у тому числі екологічних), інтернет-ресурсів.

Методи контролю

Поточне опитування, оцінка за виконання індивідуально-дослідних завдань, модульний контроль та підсумковий письмовий тест.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Семестрова оцінка		
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Сумарна модульна оцінка		
Поточний контроль 1	Модульний контроль 1	Інд.-досл. завд.	Модульна оцінка 1	Поточний контроль 2	Модульний контроль 2	Інд.-досл. завд.	Модульна оцінка 2	Поточний контроль	Модульний контроль	СМО = МО1 + МО2
ПК1	МК1	ІЗ1	МО1 = ПК1+МК1+ІЗ1	ПК2	МК2	ІЗ2	МО2 = ПК2+МК2+ІЗ2	ПК	МК	
20	15	10	45	20	15	20	55	40	60	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
68-74	D		
50-67	E	задовільно	
26-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань та вмінь студента за результатами вивчення навчального матеріалу дисципліни у 100-бальній шкалі та шкалі ECTS

- **90-100 балів – оцінка А («відмінно»)** – студент повно й правильно викладає теоретичні питання курсу; має глибокі знання фахової термінології; знає історію її формування, особливості системної організації термінної лексики, характерні ознаки й вимоги до термінів, способи номінації спеціальних понять; володіє сформованими риторичними навичками; виявляє термінологічну грамотність; має високий рівень мовленнєвої культури; уміє складати наукові тексти зі спеціальності, аналізувати їх щодо правильності побудови, логіки викладу інформації; під час підсумкового контролю чітко й логічно відповідає на запитання, уміло застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань.

- **83-89 балів – оцінка В («дуже добре»)** виставляється за добре знання навчального матеріалу; студент усвідомлено використовує терміни відповідно до норм СУЛМ; ураховує специфіку вживання багатозначних термінів, термінів-синонімів, паронімів; управно обирає й ефективно використовує мовно-виражальні засоби в різних жанрах спілкування. Під час підсумкового контролю демонструє вміння аналізувати терміни у лінгвістичному аспекті, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання, достатні вміння застосувати теоретичні положення для виконання практичних завдань; у його роботах зрідка трапляються орфографічні й пунктуаційні помилки.

- **75-82 балів – оцінка С («добре»)** виставляється за знання навчального матеріалу дисципліни на середньому рівні. Студент викладає теоретичний матеріал в основному правильно, проте неповно, допускає неточності; загалом розуміє особливості творення та специфіку використання термінів у діловому мовленні; коректно оперує фаховими термінами та мовно-виражальними засобами; спроможний рецензувати наукові виступи одногрупників; різні жанри наукових текстів складає переважно правильно; має сформовані навички редагування й перекладу наукових текстів; загалом є достатньо грамотним. Під

час підсумкового контролю демонструє добрі знання, загалом логічно відповідає на поставлені запитання (допускає невелику кількість неточностей).

- **68-74 бали – оцінка D («посередньо»)** виставляється тоді, коли студент частково правильно розкриває теоретичні питання стосовно фахової термінології, проте виявляє неглибокі знання основ термінознавства, плутається під час аналізу фахових термінів щодо походження, способу творення, граматичних характеристик; у вживанні фахових термінів не допускає грубих помилок; загалом опанував жанри наукового тексту, проте має допускає помилки у процесі редагування їх; переважно виправляє орфографічні й пунктуаційні помилки; фахові тексти перекладає переважно зі словником;

- **50-67 балів – оцінка E («задовільно»)** виставляється за слабке знання навчального матеріалу дисципліни. Студент викладає теоретичний матеріал в основному неповно, неточно, не завжди правильно. У процесі підготовки до заняття опрацьовує лише ті навчальні матеріали, що подані в основних рекомендованих джерелах; не завжди коректно рецензує наукові виступи одногрупників; робить помилки в перекладі фахових текстів; лише частково виправляє лексичні, стилістичні, граматичні недоліки, орфографічні й пунктуаційні помилки у підготовлених текстах. Під час підсумкового контролю його відповіді слабо аргументовані, недостатніми є вміння застосувати теоретичні знання для виконання практичних завдань.

- **25-49 балів – оцінка FX («незадовільно» з можливістю повторного складання екзамену чи диференційованого заліку)** виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу. Висвітлюючи теоретичні питання, студент робить багато помилок; неточно формулює основні вимоги до термінів, переважно взагалі не наводить прикладів термінів фаху, часто неправильно уживає їх; виявляє слабкі навички у складанні наукових текстів; не має сформованої звички перевіряти написаний текст на помилки; у його мовленні багато орфоепічних і лексичних погрішностей. Під час підсумкового контролю демонструє дуже слабке знання теоретичного матеріалу, робить істотні помилки у відповідях, не може виконати практичні завдання.

• **0-25 балів – оцінка F («незадовільно» з обов'язковим вивченням дисципліни)** виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу. Індивідуально-дослідна робота не виконана. Під час підсумкового контролю студент не знає основні теоретичні засади курсу, не вміє виконувати практичні завдання, а також робить багато орфографічних і пунктуаційних помилок.

Методичне забезпечення

1. Гриджук О. Є. Фахова термінологія: навчально-методичні матеріали з дисципліни для студентів, що навчаються за спеціальністю 187 «Деревообробні та меблеві технології». Львів: РВВ НЛТУ України, 2017. 28 с.
2. Гриджук О. Є. Фахова термінологія: навч. посіб. для самостійної роботи студ. Львів: Новий Світ – 2000, 2016. 404 с.
3. Фахова термінологія: конспект лекцій / О. Є. Гриджук. Львів: РВВ НЛТУ України, 2017. 127 с.

Рекомендована література

Базова

1. Булик-Верхола С. З., Наконечна Г. В., Теглівець Ю. В. Основи термінознавства: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 160 с.
2. Васечко Л. А., Дубічинський В. В., Кринець О. М. Фахова українська мова: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 272 с.
3. Дудок Р.І. проблема значення та смислу терміна в гуманітарних науках: монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 358 с.
4. Вакуленко М. О. Українська термінологія: комплексний лінгвістичний аналіз : монографія. Івано-Франківськ: Фоліант, 2015. 361 с.
5. Кочан І. М. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами в сучасній українській мові: монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. 519 с.

6. Кочан І. М. Українська наукова лексика: міжнародні компоненти в термінології: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 294 с.
7. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство: підруч. Львів: Світ, 1994. 216 с.

Словники

1. Бехта І., Бехта П. Англо-український словник з деревообробної промисловості. Львів: Світ, 2005. 352 с.
2. Лісотехнічний термінологічний словник: український, російський, англійський / за ред. Ю. Ю. Туниці. В. О. Богуслаєва. Львів: Піраміда. 2014. 967 с.
3. Російсько-український науково-технічний словник / В. Перхач, Б. Кінаш ; наук. ред В. Перхач. Львів, 1997. 456 с.
4. Тлумачний словник з деревооброблення / [Б. Прокопович, І. Войтович, С. Гайда, Б. Кшивецький]. Львів: Рейсмус-Поліграф, 2002. 280 с.
5. Українська енциклопедія лісівництва: в 2 т. / [під ред. С. А. Генсірука]. Львів: НВФ «Українські технології», 1999. Т. 1. 464 с.
6. Українська енциклопедія лісівництва: в 2 т. / [під ред. С. А. Генсірука]. – Львів : НВФ «Українські технології», 2007. Т. 2. 422 с.

Інтернет-ресурси

1. Дерев'янюк В. Роль термінології у стандартизації лісоматеріалів [Електронний ресурс]. URL: http://vlp.com.ua/files/09_37.pdf
2. Період функціонування української термінології 1932–1990 років [Електронний ресурс]. URL: <http://mybiblioteka.su/6-156792.html>
3. Сербенська О.А. Проблеми сучасного науково-технічного стилю [Електронний ресурс]. URL: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_sem.htm
4. Сербенська О., Рожанківський Р., Лизанчук В. Проблеми функціонування української фахової мови у навчальному процесі вищої школи [Електронний ресурс]. URL: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_sem.htm

Фахова термінологія:

*навчально-методичні матеріали з дисципліни
для студентів, які навчаються за спеціальностями
205 «Лісове господарство»,
187 «Деревообробні та меблеві технології»*

Метою навчальної дисципліни є:

- формування термінологічної та поглиблення фахово орієнтованої мовнокомунікативної компетентності студентів;
- удосконалення навичок наукової та професійної комунікації державною мовою.

Завдання дисципліни:

- ❖ вивчення закономірностей та специфіки розвитку термінології лісівництва та деревооброблення;
- ❖ аналіз складу і системної організації української термінології лісотехнічної галузі;
- ❖ вивчення лексико-генетичних особливостей термінології...
- ❖ з'ясування особливостей лексико-семантичних процесів у терміносистемах лісівництва та деревооброблення;
- ❖ вивчення способів творення термінів лісівництва та деревооброблення;
- ❖ розвиток навичок усного наукового мовлення;
- ❖ виробити потребу в нормативному вживанні термінів;
- ❖ напрацювання навичок свідомого вибору та використання фахових термінів;
- ❖ збагачення фахового словника студента (шляхом засвоєння термінів-синонімів, розмежування семантики багатозначних термінів, термінів-паронімів та термінів-омонімів, вивчення діалектних найменувань спеціальних понять тощо);
- ❖ сформувати вміння і навички мовностилістичного аналізу наукового тексту;
- ❖ навчити складати, редагувати та перекладати наукові тексти за фахом;
- ❖ вироблення правильних навичок щоденного професійного спілкування (самоконтролю за дотриманням мовних норм);
- ❖ опрацювання теоретичних засад стандартизації та уніфікації термінних одиниць; з'ясування способів фіксації термінів у словниках;

❖ формування звички користуватися лінгвістичними та спеціальними словниками як довідковими джерелами.

Вивчення дисципліни дасть змогу сформувати у студентів певну сукупність загальних компетентностей, а саме:

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- історію формування фахової термінології (перші терміни, школи, навчальні посібники тощо);
- особливості системної організації термінолексики загалом;
- характерні ознаки та вимоги до термінів, специфіку використання термінів у діловому мовленні;
- способи номінації спеціальних понять;
- способи творення термінів, словотвірні значення префіксів, суфіксів;
- жанри наукових текстів, особливості створення їх;
- загальні та галузеві словники;

уміти:

- правильно використовувати фахові терміни;
- складати нормативні наукові тексти зі спеціальності, аналізувати їх щодо правильності побудови, логіки викладу інформації,
- писати відгуки та рецензії на наукові роботи;
- редагувати наукові тексти: виявляти та виправляти лексичні, стилістичні, граматичні, синтаксичні недоліки, орфографічні та пунктуаційні помилки;
- перекладати фахові тексти;
- використовувати у практичній діяльності словники різних типів;

- творчо вирішувати запропоновані викладачем проблемні завдання загалом;

бути спроможним:

- вільно оперувати фаховою науковою термінологією;
- усвідомлено використовувати спеціальні найменування відповідно до норм сучасної української літературної мови, здійснюючи таким чином наукове та виробниче спілкування;

- орієнтуватися у лексико-семантичних процесах, що стосуються термінології обраного фаху: враховувати специфіку використання багатозначних термінів, доцільність чи недоцільність використання термінів-синонімів, паронімів;

- створювати, редагувати наукові тексти;
- осмислювати і критично аналізувати власні та чужі висловлювання;
- виконувати навчальні завдання проблемно-пошукового характеру.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Термін як одиниця терміносистеми. Предмет та основні категорії термінознавства. Розвиток української наукової термінології

Термінознавство як наука. Предмет і завдання курсу «Фахова термінологія».

Поняття про термін. Вимоги до термінів. Терміни загальнонаукові і спеціальні. Номенклатурні найменування, номенклатурні знаки у фаховій терміносистемі. Функціонування українських номенклатурних лексем у фаховій терміносистемі. Професіоналізми. Мовленнєві аспекти професійної діяльності.

Формування української науково-технічної термінології у XIX – XXI ст. Роль НТШ. Питання термінології на сторінках журналу «Рідна мова». Інститут української наукової мови у розвитку української термінології.

Історія термінотворення у лісівництві та деревообробленні.

Тема 2. Жанри наукового тексту

Основні жанри наукових текстів: тези, анотація, стаття, рецензія, відгук. Вимоги до їхнього оформлення. Оформлення бібліографічного опису джерел.

Тема 3. Особливості системної організації фахової термінології. Фахова термінологія щодо лексичного складу

Термінологічний апарат сучасних терміносистем лісівництва та деревооброблення. Базові елементи терміносистеми. Фахова термінологія як складна ієрархічно організована впорядкована система спеціальних найменувань. Міжгалузєва і вузькоспеціальна термінологія.

Загальна характеристика фаховій термінології та її словниковий склад. Національна лексика в терміносистемі лісівництва / деревооброблення. Загальноживана лексика як основа фахової термінології. Вплив діалектизмів на терміносистему лісівництва / деревооброблення. Іншомовні терміни як елементи фахової термінології. Типологія англломовних запозичень у фаховій термінології. Невідмінювані компоненти термінів.

Тема 4. Лексико-семантичні та структурно-словотвірні особливості фахової термінології

Лексико-семантичні розряди і лексико-семантичні групи фахових термінів. Значення терміна. Полісемія й омонімія у межах фахової терміносистеми. Вторинна номінація як спосіб розвитку багатозначності терміна. Явище синонімії у фаховій термінології. Варіанти і синоніми термінів з міжнародними компонентами. Паронімія й антонімія у фаховій термінології.

Структура термінів (однослівні, термінні словосполучення). Словотвірні норми сучасної української технічної термінології.

Термінотворення у лісівництві та деревообробленні. Способи творення фахових термінів. Метафора, метонімія. Активні дієприкметники. Віддієслівні іменники як найменування спеціальних понять.

Тема 5. Науково-технічний переклад у галузі лісівництва та деревооброблення. Редагування наукових текстів

Поняття про переклад. Види перекладу. Способи перекладу термінних одиниць у науково-технічному тексті. Проблеми перекладу термінів. Трансформації у перекладі: лексичні, лексико-семантичні, граматичні, лексико-граматичні, синтаксичні. Переклад синтаксичних конструкції у фахових текстах.

Тема 6. Проблеми унормування і стандартизації фахових термінів. Термінні словники

Проблеми стандартизації термінів з фаху. Національні термінологічні комітети в Європі та Міжнародні термінологічні організації. Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології. Держстандарти у галузі лісівництва / деревооброблення. Алгоритм укладання термінологічного стандарту.

Класифікація термінних словників. Становлення української лексикографії (оглядово). З історії лексикографічного опису українських термінів лісівництва / деревооброблення. Унормування термінів в «Енциклопедії лісівництва» та «Лісотехнічному термінологічному словнику».

СЕМІНАРСЬКІ І ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Теоретичні основи термінознавства

План

1. Поняття про термін. Вимоги до термінів.
2. Терміни загальнонаукові та спеціальні.
3. Номенклатурні найменування у фаховій термінології.
4. Терміни-інтернаціоналізми у фаховій терміносистемі.
5. Різниця між термінами та професіоналізмами.

Матеріали для опрацювання:

1. Опрацюйте статтю І. Кочан «Мовна норма і термін».

З'ясуйте сутність поняття «термінологічна норма». Обґрунтуйте проблеми, пов'язані з уживанням термінів, на прикладі термінології лісівництва / деревооброблення.

2. Опрацюйте статтю С. Овсейчик «Екологічний термін як одиниця галузевої терміносистеми».

Охарактеризуйте ознаки термінів, які у науковій літературі виділено як обов'язкові характеристики їх.

3. Опрацюйте статтю О. Павлової «Терміни, професіоналізми і номенклатурні знаки (до проблеми класифікації спеціальної лексики)».

З'ясуйте різницю між термінами та професіоналізмами. Поясніть доцільність застосування номенклатурних знаків у терміносистемі лісівництва / деревооброблення.

4. Опрацюйте статтю І. Кочан «Словотвірні норми і термінологія».

Проаналізуйте зміни словотвірної норми в термінології. Назвіть нормативні варіанти заміни активних дієприкметників.

5. Опрацюйте статтю І. Ребезнюка «Конспект лекцій «Основи технічної творчості» як застосунок засобів українськомовного способу мислення».

Опрацюйте вимоги до формування наукової термінології відповідно до

українського правопису та чинних стандартів, названих автором.

Тема 2. Становлення української наукової термінології

План

1. Період стихійного нагромадження термінної лексики (IX – перша половина XIX ст.).
2. Діяльність Наукового товариства імені Тараса Шевченка (період другої пол. XIX ст. – поч. XX ст.).
3. Роль Інституту української наукової мови у розвитку української термінології.
4. Сучасний період розвитку української термінології.
5. Шляхи формування та етапи становлення лісівничої термінології.
6. Розвиток термінології деревооброблення.

Матеріали для опрацювання:

1. Опрацюйте статтю М. Комової «Комунікаційні традиції української термінології як вияв соціальної пам'яті».

Прослідкуйте еволюцію наукових засад термінотворення в діяльності вітчизняних наукових інституцій і науковців-термінологів діаспори.

2. Опрацюйте статтю І. Кочан «Українське термінознавство 1940–1950-х років».

Проаналізуйте розвиток українського термінознавства в 1940–1950-ті рр. XX ст. Перелічіть основні праці з термінології та термінні словники цього періоду. З'ясуйте роль діаспори в утвердженні української наукової мови.

3. Опрацюйте статтю І. Кочан «Українське термінознавство 1960–1990-х років».

Проаналізуйте становлення українського термінознавства у 60–90-х рр. XX ст. Назвіть основні праці з термінології та термінні словники цього періоду. Окресліть роль діаспори в утвердженні національної термінології.

4. *Опрацюйте статтю С. Булик-Верхоли «Формування і розвиток української термінології».*

Назвіть та охарактеризуйте основні періоди у становленні української термінології.

5. *Опрацюйте статтю Н. Місяць «Особливості формування української технічної термінології».*

Проаналізуйте процес спеціалізації семантики загальноновживаних слів.

Охарактеризуйте дериваційні процеси сучасної української мови, які свідчать про уніфікацію словотвірного оформлення термінів різних частин мови. Назвіть інноваційні процеси творення сучасних українських технічних термінів.

6. *Опрацюйте статтю С. Овсейчик «До проблеми становлення української екологічної термінології».*

Опишіть процес формування екологічної термінології.

Тема 3-4. Робота з різними жанрами наукового тексту

План

1. Жанри наукового тексту.
2. Тези.
3. Наукова стаття.
4. Анотація.
5. Рубрикація тексту.
6. Цитування. Оформлення приміток й виносок.
7. Правила оформлення бібліографії.

Тема 5. Системна організація фахової термінології

План

1. Наукова мова економіки як функціональна система загальнолітературної мови.

2. Загальнонаукові, міжгалузеві, вузькоспеціальні терміни у фаховій терміносистемі.

3. Класифікація термінної лексики лісівництва за тематичними групами.

4. Поділ термінної лексики деревооброблення за тематичними групами.

Матеріали для опрацювання:

1. *Опрацюйте статтю С. Овсейчик «Системна організація термінолексики (на матеріалі української екологічної термінології)».*

Проаналізуйте системну організацію української екологічної термінології. З'ясуйте основні принципи системності термінології.

2. *Опрацюйте статтю Л. В. Козак «Тематична структура української технічної термінології».*

Охарактеризуйте предметно-поняттєвий аспект української технічної термінології. Проаналізуйте класифікацію технічної термінної лексики за тематичними групами.

3. *Опрацюйте статтю В. Гончарук «Тематична структура української лексики мисливства».*

Охарактеризуйте українську лексику мисливства за складом тематичних груп.

Тема 6. Лексико-генетична характеристика фахової термінології

План

1. Власне українські та запозичені фахові терміни.
2. Міжнародні терміноелементи в фаховій терміносистемі.
3. Взаємодія національних та інтернаціональних елементів в науковій мові.
4. Правопис запозичень.

Матеріали для опрацювання:

1. Опрацюйте статтю В. Пілецького «Мовна самобутність терміна».

З'ясуйте роль росіянізмів, англіцизмів та інтернаціоналізмів у різних терміносистемах сучасної української мови.

2. Опрацюйте статтю М. Зубкова «До проблеми унормування запозичень».

Назвіть новації Інституту української мови ім. О. Потебні щодо написання запозичень.

3. Опрацюйте статтю О. Мартиняк «До проблеми запозичень в українській науково-технічній термінології».

З'ясуйте причини появи значної кількості запозичень у термінній лексиці. Проаналізуйте семантичні особливості іншомовних термінів з суфіксами *-цій(а)/-ацій(а), -ій(а), -атор* та їхніх українських відповідників.

4. Опрацюйте статтю І. Муляр «Іншомовні запозичення в меблевій термінолексичі».

Проаналізуйте іншомовні запозичення в складі меблевої термінолексичі української мови. Назвіть лінгвальні й інтерлінгвальні чинники цих запозичень.

Тема 7. Лексико-семантичні особливості фахової термінології

План

1. Однозначні та багатозначні терміни.
2. Вияви полісемії й омонімії у фаховій терміносистемі.
3. Синоніми у фаховій терміносистемі та причини використання їх.
4. Використання термінів-паронімів у наукових текстах.

Матеріали для опрацювання:

1. Опрацюйте статтю О. Мартиняк «Явище синонімії у термінологічній лексиці».

Поясніть сутність поняття «термінні синоніми». З'ясуйте, які типи

синонімів розрізняють у термінології.

2. Опрацюйте статтю О. Мартиняк «До проблеми вноормування синонімії в українській науково-технічній термінології».

Проаналізуйте найбільш характерні вади сучасної української науково-технічної термінології, які розхитують мовну норму, а тому потребують усунення. Назвіть недоречні запозичення та росіянізми, які активно використовують у сучасному науковому мовленні.

3. Опрацюйте статтю Н. Заніздри «Явище синонімії в українській термінології».

Визначте основні фактори, що зумовлюють появу синонімії в термінологічних системах української мови. З'ясуйте головні джерела формування синонімних термінів.

4. Опрацюйте статтю І. Кочан «Варіанти і синоніми термінів з міжнародними компонентами».

З'ясуйте, який зміст вкладають науковці в поняття «варіанти терміноодиниць». Проаналізуйте поняття «дублетність у термінології». Охарактеризуйте різновиди термінних синонімів (дублетів).

5. Опрацюйте статтю О. Кримець «Метафора й метонімія як чинники творення й розвитку української технічної термінології».

Охарактеризуйте метафору й метонімію як чинники творення й розвитку української технічної термінології. Проаналізуйте типи метафори, різновиди метонімних конструкцій полісемії та напрямки семантичних трансформацій загальноновживаних слів. Доберіть приклади термінів Вашого фаху, утворених способами метафоричного та метонімного перенесення.

6. Опрацюйте статтю О. Кримець «Полісемія українських технічних термінів».

З'ясуйте причини розвитку багатозначності технічних термінів.

7. Опрацюйте статтю О. Кримець «Проблеми визначення семантичної структури технічного терміна»

Проаналізуйте спосіб творення технічних термінів-іменників шляхом метафоричного перенесення значень (доберіть фахові терміни, утворені таким способом). Проаналізуйте спосіб творення багатозначних технічних термінів шляхом метонімічного перенесення значення (доберіть фахові терміни, утворені таким способом).

Тема 8. Термінотворення як спосіб поповнення термінологічного фонду наукової мови лісівництва та деревооброблення

План

1. Морфологічний спосіб творення фахових термінів.
2. Морфолого-синтаксичний спосіб творення фахових термінів.
3. Аналітичний спосіб творення фахових термінів.
4. Вторинна номінація (метафора і метонімія) у творенні фахових термінів.
5. Словотвірні норми сучасної української технічної термінології.

Матеріали для опрацювання:

1. Опрацюйте статтю Л. Гаращенко «Аналітичні терміни загальнотехнічної галузі».

Поясніть закономірності формування аналітичних термінів.

З'ясуйте, на які групи поділяють терміни-словосполучення загальнотехнічної термінології за ступенем семантичної розчленованості.

Визначте типові структурні моделі, за якими створюють загальнотехнічні терміни-словосполучення.

2. Опрацюйте статтю О. Литвин «Словотвірні норми сучасної української технічної термінології».

Охарактеризуйте словотвірні норми технічної термінології.

Визначте особливості суфіксального способу словотвору однослівних термінів.

3. *Опрацюйте статтю О. Казанюк «Термінотворення у садово-парковому господарстві».*

Визначте способи творення термінної лексики садово-паркового господарства.

4. *Опрацюйте статтю М. Опанасюк та Г. Кухарчук «Словотвірно-структурні особливості технічної термінології».*

Окресліть характерні риси утворення простих і складних термінів морфологічним способом. Визначте основні морфологічні словотвірні типи технічних термінів.

5. *Опрацюйте статтю І. Ребезнюка «Похідники від термінів тріади: ліс – дерево – деревина».*

Висловіть власні міркування щодо основних особливостей формування словотвору (наслідків словотворення) від термінів тріади «ліс – дэрево – деревина», відповідно до системи правил, установлених Національними стандартами України. Укладіть словничок рекомендованих до вжитку терміносполук, наприклад:

деревообробний інструмент – *деревообрóбчий інструмент*,
лісовий фонд, призначений для спилювання, – *спильній лісовий фонд*,
роботи стосовно спилювання дерев – *деревоспільчі роботи*.

Тема 9. Переклад науково-технічних текстів

План

1. Дослівний і вільний переклад.
2. Прийоми, що використовуються у процесі перекладу термінів.
3. Труднощі російсько-українського науково-технічного перекладу.
4. Особливості перекладу однослівних термінів і термінних словосполучень.
5. Переклад власних імен і власних назв.
6. Помилки у змісті та будові висловлювань під час перекладу.

Матеріали для опрацювання:

1. Опрацюйте статтю В. Шляхової. «Переклад термінів як засіб формування лінгвістичної компетенції студентів».

Назвіть проблеми російсько-українського науково-технічного перекладу, описані автором. Виконайте вправи, подані у статті.

2. Опрацюйте статтю І. Онушканич «Закономірності перекладу науково-технічної літератури».

Назвіть основні проблеми перекладу науково-технічної літератури. З'ясуйте, які головні прийоми перекладу однослівних термінів та термінів-словосполучень рекомендують науковці. Які рекомендації подає автор перекладачам науково-технічних текстів?

3. Опрацюйте статтю О. Ключник та Г. Грицик «Труднощі науково-технічного перекладу».

Назвіть типові лексичні ознаки науково-технічної літератури. З'ясуйте, через що виникають значні труднощі під час перекладу наукових текстів. Визначте, які особливості має граматична структура речення у науково-технічних текстах.

4. Опрацюйте статтю А. Кульчицької «Переклад термінів».

З'ясуйте, за допомогою яких прийомів здійснюють переклад термінів.

5. Опрацюйте статтю В. Плескача «Російськомовні термінологічні кальки у галузі металообробляння».

Проаналізуйте типові кальки з російських термінів, яких треба уникати.

Тема 10. Редагування наукових текстів

План

1. Помилки та види їх.
2. Методи редагування.
3. Помилки у змісті та будові висловлювань.

Тема 11. Лексикографічна компетенція як показник мовної культури фахівця. Проблеми унормування і стандартизації фахових термінів

План

1. Класифікація термінних словників.
2. Типи фахових словників, характеристика їх.
3. Вживання науково-технічних термінів та словосполук відповідно до новітніх стандартів.
4. Синтаксичні конструкції, характерні для науково-технічного мовлення.

Матеріали для опрацювання:

1. *Опрацюйте статтю М. Комової «Класифікація термінологічних словників».*

Визначте видові класифікаційні ознаки термінних словників. Проаналізуйте основні групи термінних словників. Пригадайте відомі Вам фахові термінні словники.

2. *Опрацюйте статтю О. Кримець «Проблеми визначення семантичної структури технічного терміна»*

З'ясуйте, як подаються значення технічних термінів у загальнономовних і у галузевих термінних словниках.

3. *Опрацюйте статтю І. Ментинської «Мовностилістичні проблеми української комп'ютерної термінології».*

Поясніть основні випадки порушення норм на лексичному рівні. Назвіть найтипівіші помилки у вживанні термінів на морфологічному рівні. Поясніть, до чого може призвести неправильне вживання прийменникових сполук.

4. *Опрацюйте статтю І. Ребезнюка «Конспект лекцій «Основи технічної творчості» як застосунок засобів українськомовного способу мислення».*

Прокоментуйте вживання термінів та словосполук у конспекті лекцій «Основи технічної творчості» відповідно до устандартованих правил. З'ясуйте,

чи полегшує сприймання й розуміння вжиткового тексту вживання термінів відповідно до нового стандарту.

5. *Опрацюйте статтю І. Ребезнюка «Спробуймо писати та говорити за національними, а не радянськими правилами».*

Прокоментуйте вживання науково-технічних термінів та словосполук відповідно до новітніх устандартованих правил.

6. *Опрацюйте статтю Р. Рожанківського «Синтаксично-стилістичні риси науково-технічної мови».*

Опрацюйте характерні синтаксично-стилістичні ознаки української мови. З'ясуйте, які синтаксичні конструкції вживаються у науково-технічному мовленні. Наведіть приклади синтаксичних конструкцій, що можуть бути використані у процесі складання фахових наукових текстів. Проаналізуйте непритаманні для української мови стилістично-синтаксичні конструкції та варіанти заміни їх.

7. *Опрацюйте статтю Н. Библюка та Р. Рожанківського «Про сучасний стан української термінології (на прикладі лісотехнічної)».*

Назвіть невмотивовані «запозичення» з російської мови та замініть їх українськими відповідниками.

8. *Опрацюйте статтю В. Дерев'янка «Роль термінології у стандартизації лісоматеріалів».*

Охарактеризуйте термінологічні проблеми технології деревини. Назвіть причини неоднозначного розуміння і тлумачення термінів та понять, які використовують в стандартизації лісоматеріалів, та рекомендації щодо їхнього усунення. З'ясуйте сутність поняття «стандартизація». Визначте значення стандартизації лісоматеріалів у системі керування галуззю.

Самостійна робота

№ з/п	Вид завдання	К-сть год.
1	Опрацюйте лекційний матеріал та наукову статтю відповідно до плану семінару. Дайте відповіді на поставлені запитання. Складіть тези статті і виголосіть їх на занятті.	8
2	Опрацюйте наукову статтю відповідно до плану семінару. Дайте відповіді на поставлені запитання. Складіть тези статті і виголосіть їх на занятті.	8
3	Редагування різних жанрів наукових текстів.	8
4	Редагування різних жанрів наукових текстів.	8
5	Опрацюйте наукову статтю відповідно до плану семінару. Дайте відповіді на поставлені запитання. Складіть тези статті і виголосіть їх на занятті.	8
6	Опрацюйте лекційний матеріал та наукову статтю відповідно до плану семінару. Дайте відповіді на поставлені запитання. Складіть тези статті і виголосіть їх на занятті.	8
7	Опрацюйте наукову статтю відповідно до плану семінару. Дайте відповіді на поставлені запитання. Складіть тези статті і виголосіть їх на занятті.	8
8	Опрацюйте лекційний матеріал та наукову статтю відповідно до плану семінару. Дайте відповіді на поставлені запитання. Складіть тези статті і виголосіть їх на занятті.	8
9	Відредагуйте запропонований викладачем науковий текст. Проаналізуйте виявлені помилки.	8
10	Відредагуйте запропонований викладачем науковий текст. Проаналізуйте виявлені помилки.	8
11	Підготуйте презентацію до виступу на семінарі.	7

Індивідуальні завдання

Із запропонованого переліку наукових статей оберіть дві для подальшого опрацювання, відповідно до завдання у планах семінарських і практичних занять.

1. Библиук Н., Рожанківський Р. Про сучасний стан української термінології (на прикладі лісотехнічної).
2. Булик-Верхола С. Формування і розвиток української термінології.
3. Гаращенко Л. Аналітичні терміни загальнотехнічної галузі.
4. Гончарук В. Тематична структура української лексики мисливства.
5. Дерев'янку В. Роль термінології у стандартизації лісоматеріалів.
6. Заніздра Н. О. Явище синонімії в українській термінології.
7. Зубков М. До проблеми унормування запозичень.
8. Казанюк О. Термінотворення у садово-парковому господарстві.
9. Ключник О., Грицик Г. Труднощі науково-технічного перекладу.
10. Комова М. Класифікація термінологічних словників.
11. Комова М. Комунікаційні традиції української термінології як вияв соціальної пам'яті.
12. Кочан І. М. Мовна норма і термін.
13. Кочан І. Варіанти і синоніми термінів з міжнародними компонентами.
14. Кочан І. Словотвірні норми і термінологія.
15. Кочан І. Українське термінознавство 1940-1950-х років.
16. Кочан І. Українське термінознавство 1960-1990 років.
17. Кримець О. Метафора й метонімія як чинники творення й розвитку української технічної термінології.
18. Кримець О. М. Полісемія українських технічних термінів.
19. Кримець О. Проблеми визначення семантичної структури технічного терміна (до унормування).
20. Кульчицька А. О. Переклад термінів.
21. Литвин О. Словотвірні норми сучасної української технічної термінології.

22.Мартиняк О. До проблеми внормування синонімії в українській науково-технічній термінології.

23.Мартиняк О. До проблеми запозичень в українській науково-технічній термінології.

24.Мартиняк О. Явище синонімії у термінологічній лексиці.

25.Ментинська І. Мовностилістичні проблеми української комп'ютерної термінології.

26.Місяць Н. К. Особливості формування української технічної термінології.

27.Муляр І. Іншомовні запозичення в меблевій термінолексичі.

28.Овсейчик С.В. До проблеми становлення української екологічної термінології.

29.Овсейчик С.В. Екологічний термін як одиниця галузевої терміносистеми.

30.Овсейчик С. Системна організація термінолексичи (на матеріалі української екологічної термінології).

31.Онушканич І. В. Закономірності перекладу науково-технічної літератури.

32.Опанасюк М. М., Кухарчук Г. В. Словотвірні-структурні особливості технічної термінології.

33.Павлова О. Терміни, професіоналізми і номенклатурні знаки до проблеми класифікації спеціальної лексики).

34.Плескач В. Російськомовні термінологічні кальки у галузі металообробляння.

35.Пілецький В. Мовна самобутність терміна.

36.Ребезнюк І. Конспект лекцій «Основи технічної творчості» як застосунок засобів українськомовного способу мислення.

37.Ребезнюк І. Спробуймо писати та говорити за національними, а не радянськими правилами.

38.Рожанківський Р. Синтаксично-стилістичні риси науково-технічної

мови.

39.Шляхова В. В. Переклад термінів як засіб формування лінгвістичної компетенції студентів.

Методи навчання

Під час читання лекцій: лекції з елементами бесіди, дискусії, проблемні лекції, лекції-презентації. Лекції із застосуванням технічних засобів (проектор системи «Полілюкс», мультимедійний проектор тощо);

Під час проведення семінарських і практичних занять: використовуються інтерактивні технології навчання, зокрема: робота в парах, робота в малих групах, дискусія, мозковий штурм, обговорення проблеми в загальному колі, рольова гра тощо.

Виконання індивідуально-дослідних робіт у формі презентацій, з використанням фахових словників (у тому числі екологічних), Інтернет – ресурсу.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Семестрова оцінка		
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Сумарна модульна оцінка		
Поточний контроль 1	Модульний контроль 1	Інд.-досл. завд.	Модульна оцінка 1	Поточний контроль 2	Модульний контроль 2	Інд.-досл. завд.	Модульна оцінка 2	Поточний контроль	Модульний контроль	СМО
ПК1	МК1	ІЗ1	МО1 = ПК1+ МК1+ ІЗ1	ПК2	МК2	ІЗ2	МО2 = ПК2+ МК2+ ІЗ2	ПК	МК	СМО = МО1 + МО2
20	15	10	45	20	15	20	55	40	60	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
68-74	D	задовільно	
50-67	E		
26-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань та вмінь студента за результатами вивчення навчального матеріалу дисципліни у 100-бальній шкалі та шкалі ECTS

- 90-100 балів – оцінка A («відмінно»)** – студент повно й правильно викладає теоретичні питання курсу; має глибокі знання фахової термінології; знає історію її формування, особливості системної організації терміної лексики, характерні ознаки й вимоги до термінів, способи номінації спеціальних понять; володіє сформованими риторичними навичками; виявляє термінологічну грамотність; має високий рівень мовленнєвої культури; уміє складати наукові тексти зі спеціальності, аналізувати їх щодо правильності побудови, логіки викладу інформації; під час підсумкового контролю чітко й логічно відповідає на запитання, уміло застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань.

- **83-89 балів – оцінка В («дуже добре»)** виставляється за добре знання навчального матеріалу; студент усвідомлено використовує терміни відповідно до норм СУЛМ; урахує специфіку вживання багатозначних термінів, термінів-синонімів, паронімів; управно обирає й ефективно використовує мовно-виражальні засоби в різних жанрах спілкування. Під час підсумкового контролю демонструє вміння аналізувати терміни у лінгвістичному аспекті, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання, достатні вміння застосувати теоретичні положення для виконання практичних завдань; у його роботах зрідка трапляються орфографічні й пунктуаційні помилки.

75-82 балів – оцінка С («добре») виставляється за знання навчального матеріалу дисципліни на середньому рівні. Студент викладає теоретичний матеріал в основному правильно, проте неповно, допускає неточності; загалом розуміє особливості творення та специфіку використання термінів у діловому мовленні; коректно оперує фаховими термінами та мовно-виражальними засобами; спроможний рецензувати наукові виступи одногрупників; різні жанри наукових текстів складає переважно правильно; має сформовані навички редагування й перекладу наукових текстів; загалом є достатньо грамотним. Під час підсумкового контролю демонструє добрі знання, загалом логічно відповідає на поставлені запитання (допускає невелику кількість неточностей).

- **68-74 бали – оцінка D («посередньо»)** виставляється тоді, коли студент частково правильно розкриває теоретичні питання стосовно фахової термінології, проте виявляє неглибокі знання основ термінознавства, плутається під час аналізу фахових термінів щодо походження, способу творення, граматичних характеристик; у вживанні фахових термінів не допускає грубих помилок; загалом опанував жанри наукового тексту, проте має допускає помилки у процесі редагування їх; переважно виправляє орфографічні й пунктуаційні помилки; фахові тексти перекладає переважно зі словником;

- **50-67 балів – оцінка E («задовільно»)** виставляється за слабе знання навчального матеріалу дисципліни. Студент викладає теоретичний матеріал в основному неповно, неточно, не завжди правильно. Під час підготовки до

заняття опрацьовує лише ті навчальні матеріали, що подані в основних рекомендованих джерелах; не завжди коректно рецензує наукові виступи одногрупників; робить помилки в перекладі фахових текстів; лише частково виправляє лексичні, стилістичні, граматичні недоліки, орфографічні й пунктуаційні помилки у підготовлених текстах. Під час підсумкового контролю його відповіді слабо аргументовані, недостатніми є вміння застосувати теоретичні знання для виконання практичних завдань.

25-49 балів – оцінка FX («незадовільно» з можливістю повторного складання екзамену чи диференційованого заліку) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу. Висвітлюючи теоретичні питання, студент робить багато помилок; неточно формулює основні вимоги до термінів, переважно взагалі не наводить прикладів термінів фаху, часто неправильно уживає їх; виявляє слабкі навички у складанні наукових текстів; не має сформованої звички перевіряти написаний текст на помилки; у його мовленні багато орфоепічних і лексичних погрішностей. Під час підсумкового контролю демонструє дуже слабке знання теоретичного матеріалу, робить істотні помилки у відповідях, не може виконати практичні завдання.

• **0-25 балів – оцінка F («незадовільно» з обов'язковим вивченням дисципліни)** виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу. Індивідуально-дослідна робота не виконана. Під час підсумкового контролю студент не знає основні теоретичні засади курсу, не вміє виконувати практичні завдання, а також робить багато орфографічних і пунктуаційних помилок.

Методичне забезпечення

1. Фахова термінологія: конспект лекцій / О. Є. Гриджук. Львів: РВВ НЛТУ України, 2017. 127 с.

2. Читанка: навчальні матеріали для самостійного опрацювання дисципліни «Фахова термінологія» / О. Є. Гриджук. Львів: РВВ НЛТУ України, 2016.

Рекомендована література

Базова

1. Булик-Верхола С. З., Наконечна Г. В., Теглівець Ю. В. Основи термінознавства: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 160 с.
2. Васечко Л. А., Дубічинський В. В., Кримець О. М. Фахова українська мова: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 272 с.
3. Дудок Р. І. проблема значення та смислу терміна в гуманітарних науках: монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 358 с.
4. Кочан І. М. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами в сучасній українській мові: монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. 519 с.
5. Кочан І. М. Українська наукова лексика: міжнародні компоненти в термінології: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. – 294 с.
6. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство: підруч. Львів: Світ, 1994. 216 с.

Словники

1. Бехта І., Бехта П. Англо-український словник з деревообробної промисловості. Львів: Світ, 2005. 352 с.
2. Лісотехнічний термінологічний словник: український, російський, англійський / за ред. Ю. Ю. Туниці. В. О. Богуслаєва. Львів: Піраміда. 2014. 967 с.
3. Російсько-український науково-технічний словник / В. Перхач, Б. Кінаш ; наук. ред В. Перхач. Львів, 1997. 456 с.
4. Тлумачний словник з деревооброблення / [Б. Прокопович, І. Войтович, С. Гайда, Б. Кшивецький]. Львів: Рейсмус-Поліграф, 2002. 280 с.
5. Українська енциклопедія лісівництва: в 2 т. / [під ред. С. А. Генсірука]. Львів НВФ «Українські технології», 1999. Т. 1. 464 с.
6. Українська енциклопедія лісівництва: в 2 т. / [під ред. С. А. Генсірука]. Львів: НВФ «Українські технології», 2007. Т. 2. 422 с.

Словничок професіоналізмів деревооброблення

Балянчі – дошки, які ставлять на причеп машини для полегшення заочування деревини.

Блят – поверхня столу.

Борідка – поперечна зарубка під перехрестя віконної рами.

Бусоль

Варене дерево – деревина, пофарбована природними вареними барвниками.

Веймер – трактор-автонавантажувач.

Вершак – верхня частина дерева.

Відбірник – інструмент для вибирання пазів.

Відкол – те саме, що **відщеп**.

Відщеп – бічна наскрізна тріщина, яка відходить від торця круглого лісоматеріалу і виникає в процесі заготівлі або розпилювання.

Вінкель – те саме, що кутник.

Втиральник – різновид надфіля для обробки малих отворів.

Вушко – кінцевий елемент шипового з'єднання брусків, в який вставляється плоский шип.

Геблярка / геблярка – вестат для стругагтя деревини.

Геблювання / геблювання – стругання деревини.

Гембель / гимбель – рубанок.

Гиблівка – стружка дерева з-під рубанка.

Гиблювання – фугування.

Горбач – рубанок для стругання випуклих та увігнутих поверхонь.

Грунтгобель – рубанок для пазів трапецієвидного перерізу впоперек волокон.

Дверка – одна частина невеликих дверей.

Двоцалівка – дошка товщиною 2 дюйми (6-7 мм).

Державка – фігурна дерев'яна деталь для закріплення виробу на верстаку.

Ділена – груба дошка, балка, брус.

Довбешка – дерев'яний молоток; те саме, що киянка.

Єрунок – пристрій, призначений для ручної розмітки і вимірювання кутів 45° і 135° .

Жучина – хід, проточений у деревині жуком.

Залізко – металева пластинка з ріжучою кромкою.

Зензубель – рубанок для кінцевого оброблення профільних поверхонь.

Зшиті листи шпону – листи шпону, поєднані ребросклеюванням.

Карнизник – різновид рубанка, схожий на кальовку.

Киянка – столярний інструмент, дерев'яний молоток.

Кіянка – вид пилки.

Клепач / клевець – молоток.

Кляпа – дверка, яку відкривають «на себе».

Клювак – півкругле велике долото для видовбування в середині колоди.

Ковбиця / ковбанка – колода.

Крейцмейсель – вузьке долото (зубило) з ріжучою частиною прямокутного перерізу, яка заточена зі сторони вузької грані.

Копірочний – фрезерувально-копіювальний верстат.

Костер – меч Колесникова.

Кряж – відрізок стовбура, призначений для виробництва спеціальних видів лісопродукції.

Ланцетник – меч Колесникова.

Майєр – стамеска для токарного верстата.

Малка – ручний інструмент для вимірювання кутів за зразком і перенесення їх на заготовки.

Меч – меч Колесникова.

Набиванка – меблева тканина з набивним кольоровим візерунком.

Обігові – фрези, за допомогою яких обрізають крайку по довжині заготовки.

Обналічка – лиштва.

Ошвар – горбиль.

Пилорама – лісопильна рама.

Підшва – нижня частина рубанка.

Пільги – два бруси, покладені на краї кузова автомобіля, по яких викочують порізану (по 3 – 4 м) деревину.

Плішня – дерев'яний молот.

Повзун – ручна подача заточувального інструменту.

Приголовач – верхній поперечний брусок у віконній рамі або одвірку.

Променіки – тени, які не дають клею застигнути.

Проріз (прорізь) – 1) заглибина в чому-небудь, зроблена різальним інструментом; наскрізний отвір; 2) отвір у споруді, призначений для вікон, дверей тощо.

Робот – числове програмне управління (ЧПУ).

Розпірка – міжстоякова планка, за допомогою якої тримається весь механізм лучкової пилки.

Руба – поставити дошку ребром.

Свердел – те саме, що свердло.

Середник – те саме, що розпірка.

Сорочка – склеєні листи шпону.

Спаювання дошок – з'єднання дошок за шириною.

Стогомет – трактор із навісними вилами.

Стрічка – стрічкопилковий верстат.

Струги – загальна назва всіх рубанків.

Сушня – приміщення для сушіння деревини.

Тартак – лісопилний завод.

Тибель – дерев'яний цвях або вставний круглий шип.

Торцовка – торцювальний верстат.

Трачівня – лісопилня.

Туриця – дрібні частини дерева, що випадають пі час свердління.

Фальцгебель – рубанок для вибирання фальців і чвертей.

Федергобель – рубанок для виготовлення на кромці гребеня, який потім вставляється у паз (шпунт).

Фільонка – тахля.

Фішка – маніпуляторна установка на лісовозі.

Цендибор – коловорот, різновид свердла.

Цинубель – вкорочений рубанок, на передній грані якого є дрібні зубці для надання незначної шорсткості перед склеюванням.

Циркулярка – верстат для розпилювання деревини..

Чотирьохсторонній – чотиристоронній фрезерний верстат.

Шайда – поперечка, що з'єднує ніжки столярного верстата.

Шалівка – тонка дерев'яна дошка облицювального призначення.

Шерхебель – рубанок для зняття товстої стружки у процесі початкової обробки (лезо овальної форми).

Шляма – місце на кінці дошки, яке залишається відкритим під час пиляння.

Шпалорізка – шпалорізальний верстат.

Шпунтгобель – рубанок, який використовують для виготовлення прямокутного паза (шпунта).

Штаб – заокруглена крайка деталі радіусом у половину її товщини.

Штабгобель – рубанок, призначений для заокруглення лицевих кромek деталей, щитів, брусків та штапиків.

Щемили – інструмент для стискання кусків деревини.

Додаток 3. 4**Словничок професіоналізмів лісівництва та мисливства**

Біль – периферійна провідна частина деревини, світлішого кольору, ніж центральна ядро; те саме, що заболонь.

Бок – гладкоствольна рушниця з вертикальним розміщенням стволів.

Болотна «сплавина» – шар торфу, трави, моху, а іноді й кущів та невеликих деревець, що утворюється після заростання стоячих водойм, озер, ставків.

Болтовик – нарізний карабін із ручною перезарядкою набоїв.

Борода – окоренкуватість.

Букняки – насадження з переважанням бука в деревостанах.

Бусолька – пристрій для розмічування ділянки.

Вертикалка – те саме, що **бок**.

Верхній склад – лісопромисловий склад, розташований біля лісовозної дороги, призначений для тимчасового зберігання деревної сировини; деревина в лісі.

Верхня висота – таксаційний показник, який використовують для оцінювання лісостанів в умовах інтенсивного ведення господарства.

Вимітка ділянки – розмічування ділянки.

Візир – смуга шириною до 0,3 м, яку прорубують в лісі, як правило, паралельно одній із сторін кварталу для розмежування території на окремі таксаційні ділянки (візир таксаційний), відмежування лісосік або виділених в їхніх межах ділянок тощо; кордон.

Вікна – прогалини між кронами дерев.

Вісник – струг для знімання кори у процесі підсочки.

Вічка – сплячі бруньки.

Внутрішні зони безпеки – смуги лісу на лісосіці, що виділяються вздовж границь намічених до першочергового використання верхніх лісоскладів, проміжних лісонавантажувальних пунктів, а також діючих шляхів транспорту. Їхня ширина повинна становити не менше подвійної висоти найбільш високих дерев.

Вовчки – сильні, спрямовані догори пагони, що розвиваються зі сплячих бруньок на стовбурах і крупних гілках дерев.

Волок – технологічний коридор.

Гаєвий – лісник.

Горизонталка – гладкоствольна рушниця з горизонтальним розміщенням стволів.

Двостволка – гладкоствольна рушниця з двома стволами.

Деревна ламань – верхівки, гілки та сучки дерев, які повністю відламались від дерева-носія, але зависли на ньому або сусідньому дереві чи впали на землю.

Деревний хлист (хлист) – стовбур поваленого дерева, очищений від гілок, верхівки і пневої частини.

Довгоття – відрізок хлиста, який має довжину, кратну довжині потрібних сортиментів з припуском на оброблення, і потребує додаткового розкряжування.

Дуб в шубі – освітлення верхівки сіянця дуба.

Естакада – навантажувальні пункти деревини.

Жакан – куля.

За підлице – обрубка сучків в рівень з поверхнею колоди.

Злам – частина відламаного стовбура дерева або відчахненої товстої гілки, яка повністю не відділилась від дерева-носія, висить на ньому, чи ще й на іншому (підтримувальному) дереві або спирається на землю верхівкою.

Короїд – малий сосновий лубоїд.

Кльоци / клеци – обтесані стовбури дерев.

Клюпа – мірна вилка.

Комора – ліс.

Косий – заєць.

Ланцет – меч Колесова.

Лісовозні дороги – комплекс інженерних споруд, які забезпечують безперебійний та безпечний рух автомобілів та автопоїздів (тягового та

рухомого складу для залізниць з розрахунковими навантаженнями та швидкостями).

Літовище – шар деревини, за яким визначають вік дерева.

Мала лісохімія – смолоскипидарне та дьогтьокурне виробництва, виробництво хвойної олії та вуглевипалювання.

Мапа – план лісонасаджень.

Матки – елітні дерева.

Маточник – лісонасіннєва плантація.

Метровка / метрак – колола довжиною від 90 до 120 см.

Нижній склад – виробнича дільниця лісового підприємства, на якій здійснюють дооброблення деревної сировини, її сортування, а частково і перероблення, а також зберігають лісо- та пилопродукцію, відвантажують її споживачам і транспортують в деревообробні цехи ділових лісоматеріалів, дров'яної деревини для технологічних потреб; деревина на лісо заводі.

Неліквід – неліквідна деревина.

Нижній склад –

Нізка – шар у дереві, розташований безпосередньо під корою.

Обрізки – відходи на виробництві.

Одностволка – однозарядна рушниця.

Осичняки – листопадні, дрібнолистяні насадження з перевагою в складі деревостану осики.

Пасіка – частина лісосіки, з якої повалені дерева або деревні хлисти на рівнині трелюють по одному пасічному трелювальному волоку тракторами в чокерному варіанті або яка виділяється як зона безпеки між місцями звалювання дерев.

Пеньок / «зламанець» – дерево, у якого принаймні 25% стовбура з боку верхівки відламалось та відділилось під час падіння на нього інших дерев або безпосередньої дії стихійних явищ природи, або в результаті лісосічних робіт.

Півавтомат – одноствольна рушниця з магазином на три і більше набої.

Підсочка – процес добування березового або кленового соку.

Помпа – гладкоствольна рушниця з ручною перезарядкою набоїв, що подаються з магазину.

Приделовка – прикопка рослин (саджанців).

Проміжний ліосклад – лісопромисловий склад, на якому завершується вивезення деревної сировини одними транспортними засобами і починається іншими (на нижні ліосклади або пункти перероблення чи споживання).
Призначений для тимчасового зберігання деревної сировини.

Ранжир – ярус насадження.

Рогач – лось.

Рогівка – затверділа деревина.

Розкрязування – поперечне розпилювання хлестів або довгоття на сортименти.

Розчах – розкол у деревині вздовж стовбура.

Ромпак – різець (для відмітки дерев).

Садівник – малий сосновий лубоїд.

Секвестрована деревина – деревина, яка вилучена у крадіїв.

Сікач – дикий кабан.

Сірак – вовк.

Сіроманець – вовк.

Скалка – смоляний пень.

Смільняк – смоляний пень.

Сохатий – лось.

Сухостійні дерева – поступово відмерлі дерева.

Стригун – малий сосновий лубоїд.

Сушка – сухостійне насадження.

Топнорма – паливна норма.

Точковка – відвод.

Трелювання – переміщення дерев, хлестів або сортиментів від місця звалювання до лісовідвантажувального пункту.

Трійник – комбінована рушниця з гладкоствольним і нарізним стволами.

Тропити зайця – йти по його сліду.

Фанера – колода з вільхи, поріzana довжиною більше від 160 см.

Швирка – колода, розріzana на менші частини.

Шкілка – розсадник.

Шпація – проміжок між укладеними деревними хлистами, довготтям, сортиментами, пиломатеріалами або заготовками у штабелі, достатній для протягування через нього стропів з обхватом пачки з двох її сторін.

Штабелювання лісу – складання лісу.

Штамповка – таврування лісу.

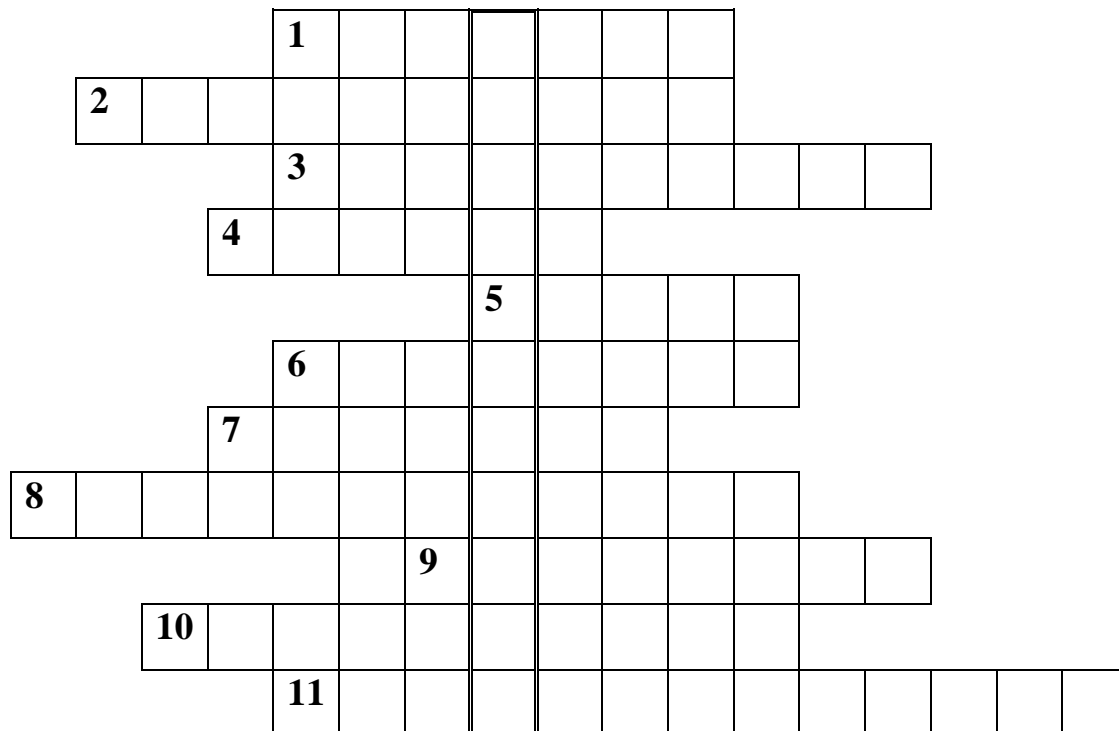
Штуцер – однозарядний нарізний карабін.

Шуба – сукупність дерев або кущів, що сприяють утворенню кращого мікроклімату для головної породи в молодому віці шляхом рівномірно розсіяного притінення.

**Дидактичні матеріали
для контролю рівня сформованості МКК**

Додаток К. 1

Приклад кросворду для проміжного контролю знань

Серед поданих лісівничих термінів виберіть термін, відповідно до завдання:

- 1) термін, утворений префіксальним способом;*
- 2) термін, утворений суфіксальним способом;*
- 3) термін, утворений префіксально-суфіксальним способом;*
- 4) термін, утворений безафіксним способом;*
- 5) термін, утворений способом метафоризації за зовнішньою подібністю;*
- 6) термін, утворений способом субстантивзації;*
- 7) термін, утворений способом метафоризації за схожістю функцій;*
- 8) термін, утворений способом складання трьох основ;*

9) *термін, утворений звуженням семантики загальноживаного слова;*

10) *термін, утворений способом складання двох основ;*

11) *термін, утворений способом словоскладання.*

Лісничий, короїд-гравер, продихи, нечуйвітер, підгін, праліси, агробіоценоз, побуріння, вічка, принасітники, стирчаки.

(За умови правильного виконання у виділеному стовпчику можна прочитати назву галузі).

Додаток К. 2

Приклад кросворду для підсумкового контролю знань

1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													

Дайте відповіді на питання кросворду, за умови правильного виконання з перших літер уписаних термінів прочитаєте по вертикалі назву однієї з дисциплін Вашої спеціальності.

- 1) повідомлення, у якому інформується про наукові спостереження, досліді, їхні результати, робляться узагальнення наукових даних;
- 2) ці словники мають загальнодовідковий характер; у них наводяться відомості про позначувані ними предмети і явища в найширшому розумінні, пояснюється зміст, характер і сутність предметів, явищ;
- 3) функціональний різновид літературної мови, що використовується з пізнавально-інформативною метою в галузі освіти і науки;
- 4) засіб закріплення на певному матеріалі інформації про факти, події, явища об'єктивної дійсності та розумової діяльності людини;
- 5) наука про закони управління мисленнево-мовленневою діяльністю, тобто про закони, які визначають ефективність цієї діяльності;

6) *текст, у якому подається загальна характеристика процесів, явищ, предметів;*

7) *розділ мовознавства, пов'язаний зі створенням словників та опрацюванням їхніх теоретичних засад;*

8) *документи, що закріплюють функції, обов'язки та права органів протягом тривалого часу (положення, статuti, правила, інструкції тощо);*

9) *про яку функцію мови йдеться: за допомогою мови людина пізнає світ; мова – енциклопедія людського досвіду;*

10) *це перший розділ класичної риторики, в якому розробляється етап задуму, намірів, ідей, формулювання гіпотези майбутнього виступу;*

11) *комунікативна якість, що забезпечує адекватне розуміння сказаного, не вимагаючи від співрозмовника особливих зусиль у сприйнятті.*

**Завдання для контролю рівня сформованості
МКК студента з дисципліни
«Українська мова (за професійним спрямуванням)»**

Завдання для контролю рівня сформованості мовнокомунікативної компетентності студента складається з трьох блоків завдань:

Блок 1. Тестування

1. Утвердження української мови як державної неможливе без:

- 1) функціонування її в судочинстві;
- 2) створення такої мовної ситуації, за якої українська мова мала б усі можливості безперешкодного вживання;
- 3) функціонування її в радіофері й на телебаченні.

1	2	3	4

2. У котрому з варіантів правильно названо складники корінної лексики української мови?:

- 1) власнеукраїнська лексика, історизми, архаїзми;
- 2) слова індоєвропейського походження, спільнослов'янська лексика, спільносхіднослов'янська лексика, власнеукраїнська лексика;
- 3) інтернаціоналізми, екзотизми, варваризми;
- 4) власнеукраїнська та діалектна лексика.

1	2	3	4

3. Установіть відповідність між групами лексики і прикладами слів.

а) аргумент, синтез, динаміка;	1) побутова лексика;
б) вивірка, комин, плай;	2) терміни;

в) дуб в шубі, маточник, сікач;

3) професіоналізми;

г) хліб, працювати, читання;

4) діалектизми;

а	
б	
в	
г	

4. Назвіть вимоги до термінів.

- 1) приналежність лише до однієї терміносистеми; однозначність, відсутність синонімів, омонімів, кожен термін має відповідник професіоналізм;
- 2) кожне спеціальне поняття позначається одним терміном;
- 3) відповідність лексичного значення терміна позначеному ним поняттю;
- 4) використання назви, що відповідає нормам української літературної мови; однозначність; не може бути дуже довгим; має бути точним, стилістично-нейтральним та милозвучним; повинен мати словесну гнучкість.

1	2	3	4

5. Продовжте твердження: професіоналізм – це...

- 1) слово або словосполучення, що позначає поняття певної галузі науки, техніки тощо;
- 2) слово або словосполучення, що позначає спеціальне поняття певної професії;
- 3) слово або словосполучення, що вживається лише у межах певної наукової дисципліни;
- 4) слово або словосполучення, що використовується в науковому та діловому спілкуванні представниками певної професії.

1	2	3	4

6. Продовжте твердження: основними видами словників української мови є...

- 1) довідники й енциклопедії;
- 2) перекладні та одномовні;
- 3) тлумачні, орфографічні, етимологічні, історичні та ін.;
- 4) лінгвістичні та енциклопедичні.

1	2	3	4

7. Продовжте твердження: мовний стиль – це:

- 1) різновиди текстів певного стилю;
- 2) сукупність мовних засобів вираження, зумовлених змістом і метою висловлювання;
- 3) різновид національної мови, який є засобом спілкування людей, об'єднаних спільністю території;
- 4) манера спілкування.

1	2	3	4

8. Жанрами якого стилю є реферат, тези, стаття, доповідь?

- 1) публіцистичного;
- 2) наукового;
- 3) художнього;
- 4) офіційно-ділового.

1	2	3	4

9. Основний вид ділового мовлення, що фіксує та передає інформацію, підтверджує її достовірність, об'єктивність називають...

- 1) бланком документа;

- 2) дублікатом;
- 3) документом;
- 4) оригіналом документа.

1	2	3	4

10. За стадіями створення виділяють такі документи:

- 1) первинні та вторинні;
- 2) оригінал, копія, дублікат, витяг, відпуск;
- 3) оригінал, копія, дублікат;
- 4) звичайні (безстрокові), термінові, дуже термінові.

1	2	3	4

11. За джерелами виникнення виділяють такі документи:

- 1) службові й особисті;
- 2) первинні і вторинні;
- 3) внутрішні й зовнішні;
- 4) вхідні та вихідні.

1	2	3	4

12. Підписують, як правило:

- 1) усі примірники документа;
- 2) два примірники документа;
- 3) перший примірник документа;
- 4) немає значення, яку кількість примірників документа буде підписано.

1	2	3	4

13. Продовжте твердження: культура мови – це...

- 1) дотримання норм літературної мови у процесі спілкування;
- 2) правильність та чистота мовлення;
- 3) дотримання мовних норм вимови, наголосу, слово-вживання і побудови висловів,
- 4) розділ філологічної науки, що вивчає функціонування мови в суспільстві з погляду її нормативності і визначає правила користування літературною мовою.

1	2	3	4

14. Укажіть, якими засобами можна досягти логічної виразності мовлення.

- 1) міміка й жести;
- 2) інтонаційне виділення фрази, наголошення слів, зниження тону;
- 3) логічний наголос;
- 4) усі перелічені вище варіанти.

1	2	3	4

15. Продовжте твердження: основними поняттями риторики є...

- 1) силогізм та ентимема;
- 2) логос і топос;
- 3) логос, етос, топос і пафос;
- 4) логос, етос, топос.

1	2	3	4

16) Установіть співвідношення між основоположними категоріями класичної риторики та науковими критеріями.

1) критерій істинності,	а) пафос,
2) критерій ширості	б) логос,
3) критерій відповідності мовної поведінки,	в) етос.

1	
2	
3	

17. У котрому рядку перелічено розділи класичної риторики відповідно до послідовності підготовки виступу?

- 1) елокуція, інвенція, диспозиція, меморія, акція;
- 2) диспозиція, інвенція, елокуція, меморія, акція;
- 3) інвенція, диспозиція, елокуція, меморія, акція;
- 4) диспозиція, меморія, інвенція, елокуція, акція.

1	2	3	4

18. Продовжте твердження: мовленнєвий службовий етикет – це ...

- а) щоденний статут,
- б) виступ на виробничій нараді,
- в) правила мовленнєвої поведінки на роботі,
- г) прийом відвідувачів.

а	б	в	г

19. У котрому з варіантів правильно наголошено усі слова?

- а) катáлог, маківка, мікрóметр (прилад), завданнѝ;
- б) чорнóзем, чорнóслив, роблю́, черешнѝвий;
- в) добúток, дереві́на (одне дерево), деревина́ (матеріал), черешневий;

г) мікромéтр (одиниця виміру), на́впі́л, низи́на, всьо́го.

а	б	в	г

20. У котрому рядку правильно оформлене посилання до списку використаної літератури?

- 1) Попков М. Ю., Савущик М. П. Завдання лісової політики // Лісовий журнал. 1994. № 1. С. 2–5.
- 2) Попков М. Ю. Завдання лісової політики / М. Ю. Попков, М. П. Савущик // Лісовий журнал. – 1994. – № 1. – С. 2–5.
- 3) Завдання лісової політики / М. Ю. Попков, М. П. Савущик. – Лісовий журнал. – 1994. – № 1. – с. 2–5.

1	2	3

Блок 2. Редагування тексту

Одним з найбільш гостріших завдань, що стоїть нині перед світовою цивілізацією, є проблема екологічної безпеки на всій планеті. Вплив негативних факторів антропогенного характеру на оточуюче середовище сьогодні сильно перевищує компенсаційні можливості біосфери. У свою чергу, людство йде „по сліду” екологічних подій, вже відбувшись, невипереджаючи їх, і лише реагує на наслідки в формі регіональних катастроф. По нашим даним назріває і здобуває реальних рис глобальна екологічна катастрофа що ставить під загрозу існування самого роду людського, бо природа сама собою вже не в змозі нейтралізувати результати, господарсько-економічної діяльності людини і суспільства.

Сучасна екологічна ситуація складалась стихійно в ході діяльності людей, які спрямовані на задоволення їхніх потреб. Людина досягла висот сучасної цивілізації завдяки, тому що постійно змінювала природу в відповідності з

своїми цілями. Люди досягали цілей, на які розраховували але одержували наслідки, яких не чекали.

Блок 3. Написання невеликого есе на одну із запропонованих тем (15-20 речень)

- 1) Сучасні екологічні проблеми довкілля.
- 2) Мої щоденні екологічні практики.
- 3) Моя майбутня професія.
- 4) Роздуми про ліс.
- 5) Перша весняна квітка в лісі і в букеті.

Завдання для контролю рівня сформованості

МКК та ТК студента

з дисципліни «Фахова термінологія»

Завдання для контролю рівня сформованості термінологічної компетентності студента складається з трьох блоків завдань:

Блок 1. Тестування

1. Продовжте твердження: загальнонаукові терміни – це...

- а) ті, що вживаються у техніці;
- б) ті, що використовуються лише у межах певної наукової дисципліни;
- в) ті, що вживаються у фізиці, математиці, техніці;
- г) ті, що застосовуються у різних галузях науки, техніки, освіти.

2. На які групи поділяють терміни?

- а) природничі та технічні;
- б) загальнонаукові, спеціальні, технічні;
- в) гуманітарні, природничі та технічні;
- г) загальнонаукові й технічні.

а	б	в	г

3. У котрому рядку найбільш повно перелічено вимоги до термінів?

- а) однозначна відповідність терміна поняттю; наявність визначення поняття; мовна правильність; стислість; системність;
- б) однозначна відповідність терміна поняттю; відповідність лексичного значення терміна позначеному ним поняттю; системність; раціональна стислість; словотворча здатність; мовна правильність; стилістична нейтральність; переважність рідної мови; згармонізованість; наявність

визначення поняття;

- в) мовна правильність; відповідність лексичного значення терміна позначеному ним поняттю; системність; дериваційна здатність; наявність визначення поняття; стислість; стилістична нейтральність;
- г) жоден із запропонованих варіантів не містить усіх вимог до термінів.

а	б	в	г

4. До якого з перелічених жанрів наукового тесту можна не подавати список використаних джерел?

- а) наукова стаття;
- б) монографія;
- в) тези;
- г) реферат.

а	б	в	г

5. Яким нормативним актом регламентовано правила оформлювання списку використаних джерел?

- а) ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006;
- б) ДСТУ 1.5:2003;
- в) ДСТУ 3966 – 2000;
- г) ДСТУ 8302:2015.

а	б	в	г

6. Продовжте твердження: способами творення термінів є...

- а) лише морфологічні способи словотворення;
- б) лише синтаксичні способи словотворення;
- в) усі способи словотворення, що використовуються в українській мові;

- г) будь-яка сучасна терміносистема поповнюється лише термінами, запозиченими з інших мов.

а	б	в	г

7. Виберіть варіант, у якому усі терміни утворено суфіксальним способом.

- а) розпилювання, брусок, торцівка,
 б) стяжка, затісування, відсів,
 в) верстак, корування, півшухляда,
 г) рамка, відземок, напіврама.

а	б	в	г

8. Виберіть варіант, у якому усі терміни утворено префіксальним способом.

- а) ущільнювач, торцювання, косошарість,
 б) півшухляда, напіврама, напівпокривка
 в) напівшухляда, обмежувач, фрезерування,
 г) підсушування, прифугування, розтріскування.

а	б	в	г

9. Виберіть варіант, у якому усі терміни утворено префіксально-суфіксальним способом.

- а) міжніжка, заплечик, підголівник,
 б) проніжка, стружка, личкування
 в) підлокітник, ворсистість, покороблення,
 г) наматрацник, опорядження, підсушування.

а	б	в	г

10. Виберіть варіант, у якому усі терміни утворено безафікським способом.

- а) притискач, осмол, клепик,
- б) рубанок, розтріскування, прифугування,
- в) пакувальник, відкол, моховитість,
- г) відструг, припуск, пропил.

а	б	в	г

11. Виберіть варіант, у якому усі терміни утворено способом основоскладання.

- а) полицетримач, напіврама, гайкоріз,
- б) гострозубці, деревооброблення, колодоскид,
- в) віброгуркіт, стілець-драбинка, нормоконтроль.
- г) напівшухляда, лісоматеріали, взірець-модель.

а	б	в	г

12. Виберіть варіант, у якому усі терміни утворено способом словоскладання.

- а) напівпокривка, порозаповнювач, брусоперекладач,
- б) стіл-тумба, виробник-суміжник, шпунтгобель,
- в) дереворіз, нутромір, шпон-розривина,
- г) конвеєр-петлеукладач, диван-ліжка, кронштейн-тримач.

а	б	в	г

13. З якої мови запозичено терміни *шпон*, *штабелер*, *шпунт*?

- а) з англійської;
- б) з німецької;
- в) з польської;
- г) з французької.

а	б	в	г

14. З якої мови запозичено терміни *фриз, фурнітура, фанера*?

- а) з англійської;
- б) з німецької;
- в) з польської;
- г) з французької.

а	б	в	г

15. З якої мови запозичено терміни *текстура, транспорт, структура*?

- а) з англійської;
- б) з німецької;
- в) з латинської;
- г) з французької.

а	б	в	г

16. З якої мови запозичено терміни *тара, тумба*?

- а) з англійської;
- б) з німецької;
- в) з польської;
- г) з італійської.

а	б	в	г

17. З якої мови запозичено терміни *плита, строконтейнер*?

- а) з англійської;
- б) з німецької;

- в) з польської;
г) з французької.

а	б	в	г

18. У котрому з варіантів поєднано власне українські та запозичені основи термінів?

- а) штабгобель, штабелер, шпунтгобель,
б) лісотранспортер, аеротаксація, аеросівба,
в) контрніж, автотрісковоз, кронштейн-тримач,
г) автоклав, прес-форма, нормоконтроль.

а	б	в	г

19. У котрому з варіантів подано нормативні варіанти синтаксичних конструкцій?

- а) центри накопичування та перероблення відходів, задовольняти вимоги, дотримуватися вимог;
б) центри по накопиченню та переробці відходів, задовольняти вимогам;
в) у луценні (кут різання), невикористовувані відходи;
г) при луценні (кут різання), відходи, що не використовують.

а	б	в	г

20. У котрому з варіантів правильно оформлено посилання до списку використаних джерел?

- а) Кійко О. А. Довжина процесу калібрування-шліфування фанери жорстким абразивним інструментом багатошарової структури // Світ меблів і деревини: науково-виробничий журнал. 2004. № 3. С.39–41.
б) Кійко О. А. Калібрування-шліфування деревностружкових плит

жорсткими абразивними інструментами: монографія / Орест Антонович Кійко. – Львів: Панорама, 2005. – 204 с.

в) Кійко О. А. Довжина процесу калібрування-шліфування фанери жорстким абразивним інструментом багатошарової структури // Світ меблів і деревини: науково-виробничий журнал. – 2004. – № 3. – С.39–41.

г) Кійко О. А. Калібрування-шліфування деревностружкових плит жорсткими абразивними інструментами: монографія. Львів: Панорама, 2005. 204 с.

а	б	в	г

Блок 2. Описові питання (студенти обирають одне з питань 1-10, одне із питань 11-15, а також обов'язково виконують питання 16, 17, 18)

1. Охарактеризуйте поняття термін. Перелічіть основні вимоги до термінів.
2. Опишіть основні вимоги до термінів.
3. Визначте сутність поняття професіоналізм. Наведіть приклади відомих Вам професіоналізмів.
4. Поясніть різницю між поняттями термін та професіоналізм. Обґрунтуйте доцільність / недоцільність використання їх в усному та писемному науковому і діловому спілкуванні.
5. Поясніть, наскільки актуальними є запозичення як спосіб називання спеціальних понять.
6. Назвіть способи творення термінів. Наведіть приклади.
7. Поясніть, на які групи поділяють терміни за структурою. Наведіть приклади.
8. Опишіть семантичний спосіб творення термінів. Наведіть приклади.
9. Опишіть синтаксичний спосіб творення термінів. Наведіть приклади.
10. Опишіть морфологічні способи творення термінів. Наведіть приклади.
11. Опишіть структуру наукової статті.

12. Опишіть структуру тез доповіді, які Ви плануєте подати для участі в науковій конференції.
13. Опишіть структуру анотації до наукової статті.
14. Опишіть структуру анотації до навчального посібника.
15. Опишіть структуру наукової доповіді.
16. Охарактеризуйте терміни словники з деревооброблення.
17. Опишіть правила оформлення списку використаних джерел.
18. Чим, на Вашу думку, зумовлена потреба устандартизування термінів відповідно до вимог чинних держстандартів?

Блок 3. Підготовка доповіді / повідомлення на одну із запропонованих тем

- 1) Сучасні екологічні проблеми західного регіону України.
- 2) Зелений офіс як форма організації праці сучасного фахівця деревооброблювальної галузі: міф чи реальність?
- 3) Екологічні практики в деревооброблювальному виробництві.
- 4) Еко-продукція в деревооброблювальному виробництві: потреба часу чи дань моді.
- 5) Проблема унормування термінології у сучасних наукових розвідках.

Додаток Л

Робочі таблиці проміжних результатів

Таблиця Л. 1

**Співвідношення кількості виправлених студентом помилок
з показником рівня знань (у %)**

К-сть виправлених помилок	Показник у %	Рівні
11 – 12	90 % – 100 %	високий
9 – 10	75 % – 89 %	достатній
6 – 7 – 8	50 % – 74%	середній
5 і менше	менше 50 %	низький

Таблиця Л. 2

**Робоча таблиця для з'ясування показників рівня сформованості
компонентів МКК для кожного студента**

Компоненти МКК	Компетентності	Рівні			
		високий	достатній	середній	низький
ЛК	орфоепічна				
	правописна				
	лексична				
	граматична				
	стилістична				
СЛК	ціннісно-смілова				
	соціокультурна				
ПК	термінологічна				
	текстоінтерпретувальна				
	текстотворча				
	культуромовна				
	лексикографічна				

**Робоча таблиця результатів
виконання студентом завдань після експерименту**

Тестування/Завдання																				
№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
пр.																				
н/п																				
Редагування тексту («УМПС»)																				
К-сть виправлених помилок																				
орфографічних																				
пунктуаційних																				
граматичних																				
лексичних																				
стилістичних																				
Описові питання («Фахова термінологія»)																				
Повнота розкриття питання										К-сть зроблених помилок										
Рівні										орфографічних										
високий										пунктуаційних										
достатній										граматичних										
середній										лексичних										
низький										стилістичних										
Написання есе																				
К-сть зроблених помилок										Змістова частина										
										Структурна цілісність тексту										
орфографічних										Повнота розкриття теми										
пунктуаційних										Логіка викладу										
граматичних										Наявність/відсутність повторів										
лексичних										Ціннісно-сміслові аспекти										
стилістичних										Культура думки/висловлювання										

Додаток М

ДОВІДКИ Й АКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

(СКАНОВАНИ КОПІЇ)

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

61002 м. Харків, вул. Алчевських, 44. Тел.: (+38 057) 700-38-88, факс (+38 057) 700-39-14, E-mail: info@khnntsg.com.ua

2206.17 № 32/3-471

на № _____

Акт упровадження

**результатів дисертаційного дослідження Гриджук Оксани Євгенівни
на тему «Теоретико-методичні засади формування мовнокомунікативної
компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей»
зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова)**

Протягом 2015–2017 рр. на базі кафедри мовної підготовки Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка відбувалося впровадження запропонованої дисертантом методики формування мовнокомунікативної компетентності студентів лісотехнічного напрямку підготовки.

В експериментальному навчанні брали участь студенти, що навчаються за спеціальностями «Деревообробні та меблеві технології», «Лісове господарство», «Машини та обладнання деревообробних підприємств, садово-паркових і лісових господарств».

Фахову спрямованість дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» забезпечувало вивчення термінів лісівництва та деревообробки у лінгвістичному аспекті. Текстоцентричний підхід до формування мовнокомунікативної компетентності студентів дав змогу розвинути у них навички опрацювання та складання різних за функціональним призначенням текстів. Різноманітні типи завдань, спрямованих на підвищення культури мовлення студентів, відображають увесь спектр роботи зі студентами у цьому напрямку.

Розроблені дисертантом завдання для самостійної роботи мають екологічне спрямування, тому використання їх у навчальному процесі сприяло формуванню не лише мовнокомунікативних умінь і навичок студентів, а й шанобливого ставлення до природи, розуміння необхідності її збереження.

Навчання за пропонованою методикою виявило значне підвищення рівня мовленнєвої підготовки студентів, а результати контрольного етапу – її ефективність. Матеріали дослідження отримали позитивну оцінку й можуть бути впроваджені у вищих навчальних закладах, що готують фахівців лісотехнічних спеціальностей.

Ректор ХНТУСГ ім. П.Василенка

О. В. Нанка

20180909

Україна

Міністерство освіти і науки

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

09117, м. Біла Церква, Соборна площа 8/1, тел.(04563)5-35-44; факс (04563)5-12-88;

БНАУ р/р 35220006001144 код 00493712 ГУДКУ в Київській області, МФО 821018,

Реєстраційний рахунок 280280110000059/1 для БНАУ

31.06.17 № 01-12/585

Акт упровадження

результатів дисертаційного дослідження Гридчук Оксани Євгенівни на тему «Теоретико-методичні засади формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей» зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова)

Сучасний ринок праці потребує висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати ефективну комунікацію у професійній діяльності. У цьому контексті формування високого рівня мовнокомунікативної компетентності студентів набуває особливої актуальності у вищій школі. На вирішення цього завдання і спрямоване дослідження Гридчук О.Є.

У Білоцерківському національному аграрному університеті протягом 2015 – 2017 рр. відбувалося експериментальне навчання студентів агробіотехнологічного факультету (спеціальності «Лісове господарство», «Садово-паркове господарство»). Вибір спеціальностей для експериментального навчання зумовлений тим, що дослідження О.Є.Гридчук призначене для студентів лісотехнічного напрямку підготовки.

Вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» здійснювалося за методикою, що враховує опрацювання фахових термінів у лінгвістичному аспекті, формує у студентів основи термінологічних знань. Крім цього, значна увага у навчальному процесі приділяється засвоєнню екологічних термінів, роботі з термінологічними словниками. Належний рівень комунікативних навичок формується у студентів під час виступів на заняттях.

навчальних дискусій, оприлюднення результатів науково-дослідницької діяльності, спільних проектів.

Дієвість розробленої методики підтверджують результати контрольного тестування, а також підвищення рівня фахово орієнтованих мовленнєвих умінь і навичок студентів.

Акт впровадження було обговорено на засіданні кафедри славістичної філології, педагогіки та методики викладання Білоцерківського національного аграрного університету (протокол № 15 від 20 червня 2017 р.).

Проректор з наукової та інноваційної діяльності
професор, доктор вет. наук

Сахнюк В. В.

Завідувач кафедри славістичної філології,
педагогіки та методики викладання,
канд. філол. наук, доцент

Карпенко С. Д.

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76018, тел. (0342) 75-23-51, факс: (0342) 53-15-74
e-mail inst@pu.if.ua Код ЄДРПОУ 02125266

21.06.2017 № 01-15/06-05-828
На № _____ від _____

АКТ УПРОВАДЖЕННЯ

результатів дисертаційного дослідження Гриджук Оксани Євгенівни на тему «Теоретико-методичні засади формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей» зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова)

Результати дисертаційного дослідження Гриджук О.Є. впроваджувалися на базі факультету природничих наук Прикарпатського університету імені Василя Стефаника впродовж 2015-2016 н.р. та 2016-2017 н.р. До експериментального навчання були залучені студенти II курсу напрямку підготовки «Лісове і садово-паркове господарство».

Дослідницею було запропоновано й апробовано власну методику формування мовнокомунікативних умінь і навичок студентів, а підготовлені навчально-методичні матеріали використовувалися в навчальному процесі.

Контрольне тестування підтвердило доцільність використання розробленої методики для формування навичок професійного мовлення студентів.

Проректор з науково-педагогічної роботи
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
к. ф.-м. н., доцент

С.В. Шарин

Завідувач кафедри лісознавства
доктор сільськогосподарських наук, професор

В.С. Олійник

Міністерство освіти і науки України
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

10008, м. Житомир, бульвар Старий, 7

тел. (0412) 22-85-97
факс: (0412) 22-14-02
e-mail: znau.dilovodci.ua
www.znau.edu.ua
код ЄДРПОУ 00493681

Ministry of Education and Science of Ukraine
ZHYTOMYR NATIONAL
UNIVERSITY of
AGRICULTURE and ECOLOGY

7, Staryi Blvd, Zhytomyr, 10008

phone: +380 (412) 22-85-97
fax: 380 (412) 22-14-02
e-mail: znau.dilovodci.ua
www.znau.edu.ua
USREOU 00493681

Від 16.06.2017 № 896
на № _____ від _____

Акт упровадження

результатів дисертаційного дослідження Гридчук Оксани Євгенівни на тему «Теоретико-методичні засади формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей» зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова)

Вивчення мовних дисциплін в аграрних університетах важливе з огляду на підготовку конкурентоспроможних фахівців, готових здійснювати професійну комунікацію на високому нормативному рівні. Цих проблем і стосується дисертаційне дослідження Гридчук О.Є.

Вивчення української мови за професійним спрямуванням на основі компетентнісного, комунікативно-діяльнісного, особистісно-орієнтованого, функційно-стилістичного, ситуаційно-проблемного та аксіологічного підходів, запровадження системи різнорівневих вправ і завдань, зміст яких пов'язаний з обраним фахом, застосування інтерактивних методів навчання (дискусій, диспутів, ділових ігор, проектів тощо) дозволили поглибити рівень мовних знань, практичних вмінь (складати різні види документів, працювати з текстами наукового й офіційно-ділового стилів загалом, послуговуватися різними видами словників як довідковою літературою), комунікативної вправності та культури мовлення студентів.

Апробація результатів дисертаційного дослідження Гридчук О.Є. та впровадження експериментальної методики відбувалося на факультеті лісового господарства Житомирського національного агроєкологічного університету в 2015-2017 роках.

Акт упровадження результатів наукового дослідження Гридчук О.Є. обговорено та затверджено на засіданні кафедри іноземних мов Житомирського національного агроєкологічного університету (протокол № 12 від 15 червня 2017 р.).

Проректор з навчальної роботи
Житомирського національного
агроєкологічного університету,
доктор економічних наук, професор

Завідувач кафедри іноземних мов
Житомирського національного
агроєкологічного університету,

Цалко Ю. С.

Хант Г. О.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

вул. Інститутська, 1 м. Умань, Черкаська обл., 20305
тел.: (04744) 4-69-89, 3-20-11 факс: (04744) 3-20-41, 3-53-18
E-mail: udau@udau.edu.ua Web: www.udau.edu.ua КОД ЄДРПОУ 00493787

« 27 » 06. 2017 № 01-10/2017

На № _____ від _____

Про впровадження результатів
науково-дослідної
роботи у навчальний процес

Довідка

Видана доценту кафедри соціології та культурології Національного лісотехнічного університету України О.Є. Гринджук в тому, що результати її дисертаційної роботи за темою: «Теоретико-методичні засади формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей» впроваджено в навчальний процес курсів «Українська мова за професійним спрямуванням» та «Інтегрований захист рослин» для студентів перших курсів, які навчаються за спеціальністю «Лісове та садово-паркове господарство».

Перший проректор

Завідувач навчальним відділом

І.І. Мостов'як

Н.А. Іванова

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

03041, м. Київ, вул. Генерала Родимцова, 19, навчальний корпус № 1, тел.: (044) 527-85-28;
E-mail: forest_mii_director@nubip.edu.ua

22.06.2017 р. № 56
На № _____ від _____

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів дисертаційного дослідження *Гриджук Оксани Євгенівни* на тему «Теоретико-методичні засади формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей» зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова)

Розроблена О. Є. Гриджук методика навчання української мови за професійним спрямуванням орієнтована на формування мовнокомунікативної компетентності у студентів лісотехнічних спеціальностей. Її фахову спрямованість забезпечує поглиблене вивчення термінів з лісівництва та деревообробки.

Зазначена методика знайшла свою реалізацію у процесі підготовки студентів, які навчалися упродовж 2015-2016 н.р. та 2016-2017 н.р. за спеціальностями «Лісове господарство», «Садово-паркове господарство» та «Деревообробні технології».

Апробована авторська методика навчання української мови за професійним спрямуванням орієнтована на: практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови; поглиблене вивчення термінології лісівничої галузі; формування мовнокомунікативної компетентності студентів.

У запропонованій О. Є. Гриджук методиці організації та проведення аудиторних занять відображено усі аспекти формування мовнокомунікативної компетентності студентів лісівничих напрямів підготовки.

Розроблена система вправ та завдань передбачає опрацювання теоретичного матеріалу з фаховою специфікою, роботу з термінологічними словниками, завдання для підвищення рівня культури спілкування студентів. Вивчення української мови за

професійним спрямуванням ґрунтувалося на застосуванні інтерактивних методик, що сприяло підвищенню інтересу студентів до навчання.

У розробках для самостійної роботи студентів запропоновані завдання, орієнтовані переважно на екологічну тематику.

Результати експерименту за розробленою *Оксаною Євгенівною Гриджук* програмою засвідчили, що методика є ефективною, оскільки відбулося підвищення рівня мовнокомунікативної компетентності студентів – майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей.

Завідувач кафедри української та
класичних мов
Національного університету
біоресурсів і природокористування України
д.п.н., професор

Н. М. Костриця

Директор Навчально-наукового інституту
лісового і садово-паркового господарства
Національного університету
біоресурсів і природокористування України
д. с/г. н., професор

П. І. Лакида

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І
НАУКИ УКРАЇНИ

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

вул. Шевченка, 95, Чернігів, 14027,
Україна

MINISTRY OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

CHERNIHIV NATIONAL
UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

tel. +38(04622) 3-16-51;
факс +38(04622) 3-42-44
E-mail: edu@ntu.ch.ua
www.ntu.ch.ua
Код ЄДРПОУ 05460798

95, Shevchenko str., Chernihiv, 14027,
Ukraine

22.06.17 № 1104/34-1212

На № _____ від _____

АКТ УПРОВАДЖЕННЯ

результатів дисертаційного дослідження

Гриджук Оксани Євгенівни

на тему «Теоретико-методичні засади формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей» зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова)

Вивчення української мови професійного спрямування у вищому технічному навчальному закладі має велике значення для підготовки висококваліфікованих фахівців, бо якісне послуговування мовою, вміння довести інформацію, переконати співрозмовника є основою успішної комунікативної взаємодії у професійній діяльності.

Студенти 2 курсу механіко-технологічного факультету Навчально-наукового інституту технологій (напрямку підготовки 6.051801 «Деревооброблювальні технології») та студенти 2 курсу факультету життєдіяльності, природокористування і туризму Навчально-наукового інституту управління та адміністрування (6.090103 «Лісове і садово-паркове господарство») протягом 2015–2017 навчальних років брали участь в експериментальному навчанні.

Використання методики формування мовнокомунікативної компетентності студентів, розробленої О.Є.Гриджук, дало змогу якісно покращити мовні знання студентів, закласти основи їхніх термінологічних знань, сформувані навички роботи з текстами різних стилів, розвинути у студентів комунікативні вміння (будувати висловлювання, аргументувати, переконувати, дискутувати тощо). Формувальну частину сформовано на

основі різних типів вправ і практичних завдань. У цілому вважаємо, що така методика може бути впроваджена в навчальний процес.

Акт упровадження результатів дисертаційного дослідження О.Є. Гридчук затверджено на засіданні кафедри філософії і суспільних наук Чернігівського національного технологічного університету (протокол № 10 від 20 червня 2017 р.).

Проректор з наукової та педагогічної роботи
д.т.н., професор

Кальченко В.В.

Завідувач кафедри філософії і суспільних наук
кандидат історичних наук, доцент

Крук О.І.

22.06.2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

вул. Герасима Кондратьєва, 160, м. Суми, 40021, тел. (0542) 701-012, факс 0542) 701-055
e-mail: admin@sau.sumy.ua, код за ЄДРПОУ 04718013

Від 23.06.17 № 1249

На № _____ від _____

АКТ УПРОВАДЖЕННЯ

результатів дисертаційного дослідження

Гриджук Оксани Євгенівни

на тему «Теоретико-методичні засади формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей» зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова)

Компетентнісний підхід до навчання у ВНЗ дає змогу формувати у студента сукупність професійних знань, умінь та навичок, необхідних для успішної майбутньої діяльності. Мовнокомунікативна компетентність у системі здатностей особистості є важливою якісною характеристикою студента, адже від рівня послуговування мовою залежить ефективність професійної комунікації. Тому досконале володіння українською мовою стає необхідним компонентом професійної підготовки фахівців лісотехнічних спеціальностей.

Протягом 2015-2016 н.р. та 2016-2017 н.р. на факультеті агротехнологій та природокористування Сумського національного аграрного університету під час вивчення студентами дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» проводилося експериментальне навчання з використанням навчально-методичних матеріалів, розроблених О.Є.Гриджук. У ньому взяли участь студенти II курсу, що навчаються за спеціальностями «Лісове господарство» та «Садово-паркове господарство».

У навчальному процесі було використано напрацювання О.Є.Гриджук щодо методики формування мовнокомунікативної компетентності студентів, системи теоретичних знань та практичних умінь і навичок, якими повинен опанувати студент. У практичному аспекті розроблена система вправ і творчих завдань дала змогу студентам глибше засвоїти основні теми курсу, навчитися працювати з термінологічними словниками, складати документи, створювати та редагувати тексти наукового стилю, готувати усні виступи на різні теми, дискутувати тощо. Інтерактивні методики, розроблені О.Є.Гриджук, для

дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням», сприяли поглибленню інтенсивності навчання, створенню навчального діалогу, перетворенню студентів на активних учасників навчального процесу.

Упровадження матеріалів дисертаційної роботи та експериментального навчання в навчальний процес слугувало поглибленню фахових знань студентів, успішному формуванню у них професійних мовнокомунікативних умінь та навичок.

Акт упровадження результатів наукового дослідження О.Є.Гриджук затверджений на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та українознавства Сумського національного аграрного університету (протокол № 14 від 12 червня 2017 р.).

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи
к.екон.н., професор

Жмайлов В.М.

Завідувач кафедри садово-паркового
лісового господарства
к.біол.н., доцент

Мельник Т.І.

Завідувач кафедри
державно-правових дисциплін та
українознавства
к.філол.н., доцент

Шестакова С.О.

22.06.2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE
OF UKRAINE

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Україна, 43018, м. Луцьк, вул. Львівська, 75
тел.: +38(0332)74-61-03
факс: +38(0332)77-48-40
e-mail: rector@lutsk-ntu.com.ua
www.lutsk-ntu.com.ua

LUTSK NATIONAL TECHNICAL
UNIVERSITY

Ukraine, 43018, Lutsk, 75, Lvivska st.
tel.: +38(0332)74-61-03
fax: +38(0332)77-48-40
e-mail: rector@lutsk-ntu.com.ua
www.lutsk-ntu.com.ua

30.06.2019 № 857-19-33

на № _____ від _____

АКТ УПРОВАДЖЕННЯ

результатів дисертаційного дослідження

ГРИДЖУК ОКСАНИ ЄВГЕНІВНИ

на тему

«Теоретико-методичні засади формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей» зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова)

Протягом 2015 – 2016 н.р. та 2016 – 2017 н.р. на кафедрі інженерної педагогіки, психології та українознавства Луцького національного технічного університету відбувалося впровадження методики навчання української мови за професійним спрямуванням, запропонованої О.Є.Гриджук.

В експериментальному навчанні брали участь студенти машинобудівного факультету, що навчаються за спеціальністю «Обладнання лісового комплексу».

При збереженому загальноприйнятому підході до вивчення української мови за професійним спрямуванням О.Є.Гриджук запропонувала систему методів і прийомів, а також вправ і творчих завдань, які сприяють формуванню мовнокомунікативної компетентності студентів. На кафедру було передано навчально-методичні матеріали:

- 1) навчальний посібник «Українська мова за професійним спрямуванням» (автор Гриджук О.Є.);
- 2) практикум з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» (автор Гриджук О.Є.);
- 3) завдання для констатувального, формувального та контрольного зрізів.

Ефективність методики, запропонованої дисертанткою, підтверджена в процесі педагогічного експерименту, в якому брали участь студенти експериментальних і контрольних груп.

Акт упровадження результатів наукового дослідження О.Є.Гриджук затверджений на засіданні кафедри інженерної педагогіки, психології та українознавства Луцького національного технічного університету (протокол № 12 від 20 червня 2017 р.).

Проректор з науково-педагогічної роботи
Луцького національного
технічного університету
кандидат економічних наук, доцент

В. І. Талах

Завідувач кафедри обладнання
лісового комплексу та
теорії механізмів машин
Луцького національного
технічного університету
доктор технічних наук, професор

М. П. Ярошевич

Завідувач кафедри інженерної педагогіки,
психології та українознавства
Луцького національного
технічного університету
кандидат історичних наук, доцент

О. М. Жук

23.06.2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

79057, м. Львів, вул. Генерала Чупринки, 103, тел. (032) 237-80-94, факс (032) 237-80-94
 e-mail: nltu@ukr.net http://www.nltu.edu.ua

“03” 11 2017 р. № 01-605

На № від “ ” 2017 р.

АКТ УПРОВАДЖЕННЯ

результатів дисертаційного дослідження Гриджук Оксани Євгенівни
 на тему «Теоретико-методичні засади формування мовнокомунікативної
 компетентності майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей»
 зі спеціальності

13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова)

Для якісної фахової підготовки студентів важливим є формування у них комунікативних якостей, в основі яких розвинені мовні знання та мовленнєві уміння й навички, а також фахових умінь роботи з текстами різних типів, розвитку мовнокомунікативної компетентності загалом.

У навчальному процесі Національного лісотехнічного університету України було використано методику формування мовнокомунікативної компетентності студентів лісотехнічних спеціальностей, розроблену О. Є. Гриджук. Дослідне навчання відбувалося на базі Навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства та Навчально-наукового інституту деревооброблювальних технологій і дизайну впродовж 2014 – 2017 рр. У ньому взяли участь студенти, які навчаються за спеціальностями 205 Лісове господарство, 187 Деревообробні та меблеві технології.

Для формування мовнокомунікативної компетентності студентів було підготовлено навчальні програми та навчально-методичні матеріали дисциплін «Українська мова (за професійним спрямуванням) (доопрацьовано), «Фахова термінологія» (розроблено), а також такі навчальні посібники:

1. Гриджук О. Є. Українська мова (за професійним спрямуванням) у таблицях і схемах. Львів: Магнолія 2006, 2010. 238 с. (Гриф МОН України).

2. Екологічна культура фахівця як чинник сталого розвитку: навч. посіб. з екологізації змісту дисциплін соціально-гуманітарного циклу / [В. Т. Андрушко, Н. М. Дуда, О. Є. Гриджук, М. С. Кравець, І. П. Магазинщикова, С. Л. Шлемкевич]; за заг. ред. І. П. Магазинщикової. Львів: НЛТУ України, 2012. 335 с. (С. 124–163).

3. Гриджук О. Є. Подвійне наголошування: словник-довідник. Львів: ЗУКЦ, 2013. 180 с.

4. Формування екологічної компетентності фахівця засобами соціально-гуманітарної освіти: екологізовані робочі програми навчальних дисциплін / [В. Т. Андрушко, О. Є. Гриджук, Н. М. Дуда, М. С. Кравець, О. М. Лободинська, І. П. Магазинщикова, С. Л. Шлемкевич]; за заг. ред. І. П. Магазинщикової. Львів: ЗУКЦ, 2013. 192 с. (С.37–65).

5. Гриджук О. Є. Фахова термінологія: навч. посіб. для самостійної роботи студентів. Львів: Новий Світ – 2000, 2016. 404 с.

6. Практикум з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» для студентів усіх спеціальностей / О. Є. Гриджук. Львів: РВВ ННЛТУ України, 2017. 52 с.

У навчальний процес Національного лісотехнічного університету України введено розроблену О. Є. Гриджук дисципліну «Фахова термінологія» для студентів названих спеціальностей.

Розроблена методика була апробована під час викладання двох мовних дисциплін «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та «Фахова термінологія», до яких підготовлено й видано навчальні посібники, конспекти лекцій, навчально-методичні матеріали, завдання для самостійної роботи, пакети модульних та підсумкової робіт.

Упровадження запропонованої методики забезпечує належний рівень розвитку професійних мовнокомунікативних умінь і навичок студентів, а також загальний рівень послуговування державною мовою.

Результати експериментального навчання підтвердили ефективність застосування методики формування мовнокомунікативної компетентності студентів – майбутніх фахівців лісотехнічних спеціальностей.

Акт упровадження результатів дисертаційного дослідження О. Є. Гриджук було обговорено та затверджено на засіданні кафедри соціології та культурології Національного лісотехнічного університету України (протокол № 3 від 2 листопада 2017 року).

Проректор з науково-педагогічної
виховної роботи та міжнародних зв'язків

В/о завідувача кафедри
соціології та культурології

М. М. Борис

О. М. Лободинська